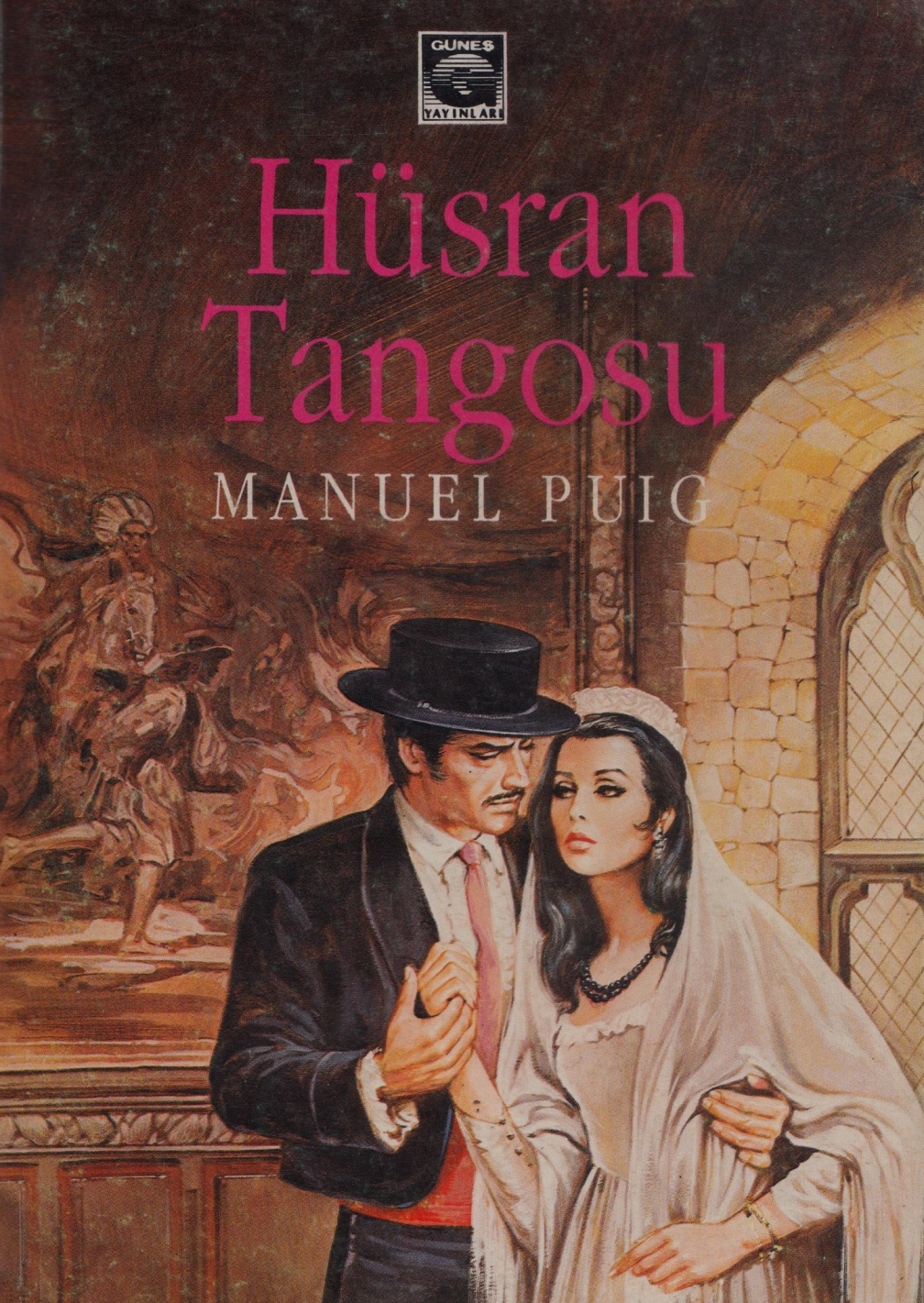
GÜNEŞ YAYINLARI

Hüsran Tangosu

MANUEL PUIG

Islak kızıl dudaklardan
hiç düşmeyen bir tango...

GÜNEŞ YAYINLARI A.Ş
Cumhuriyet cad. 18/6 Elmadağ, İstanbul
Tel: 131 02 30 (6)

Özgün adı:Heartbreak Tango
Copyright: Güneş Yayınları A.Ş

Birinci Baskı: Aralık 1989

Ofset Hazırlık: Güneş Yayınları A.Ş
Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

Türkiye'de yayın hakları Güneş Yayınları A.Ş.'ye ait olan bu kitap yayıncının yazılı izni olmaksızın, elektronik veya mekanik hiçbir surette çoğaltılamaz: sadece eleştiri ve bilimsel çalışma amacıyla kaynak gösterilerek aktarılabilir.

GÜNEŞ YAYINLARI: 21

Manuel Puig

HÜSRAN TANGOSU

Çeviri: Nihal Yeğinobalı

BİRİNCİ BÖLÜM

Dans pistinde gölgeler...
Ne hazin hatıralar uyandırıyor tango.
Dansa gel, unutalım her şeyi
Işırken bir damla gözyaşı gibi
Giydiğim şu elbise...

BUENOS AIRES İLÇELERİNDEN VALLEJOS'DA BASILAN AYLIK "KOMŞULARIMIZ" DERGİSİNİN NİSAN 1947 SAYISINDA ÇIKAN HABER

ACI BİR KAYIP. Juan Carlos Etchepare'nin uzun ve üzücü bir hastalıktan sonra yirmi dokuz yaşının baharında geçen Nisan ayının 18'ine rastlayan zamansız ölümü, birçok yakın arkadaşlarının onu pençesinde kıvrandıran amansız hastalığı bilmelerine rağmen, gene de sevilen bir evladı olduğu bu kasaba sakinlerinde çok derin bir acı ve boşluk duyguları uyandırmıştır.

Bu acı kayıp, olağanüstü canlılığı ve mertliğiyle aramızda pek değerli bir insan evladı olarak sivrilen, kişisel çekicilik gibi, (sahip olanı kitlelerden ayırıp müstesna kılıcı) son derece vasi niteliklerle bezeli bulunan ve bu değer biçilmez hazine sayesinde hem dostların hem de yabancıların hayranlığını, saygısını ya da sevgisini kazanmış olan bir kişiliğin aramızdan ayrılmasını vurgulamaktadır.

Juan Carlos Etchepare'nin aziz naaşı yasa boğulmuş bir cenaze kortejinin eşliğinde ilçemizin kabristanında toprağa verildi.

Buenos Aires, 12 Mayıs 1947

Çok Sayın Bayan Etchepare,

Acıklı haberi "Komşularımız"dan öğrendim ve uzun tereddütlerden sonra tüm cesaretimi toplayarak oğlunuzun ölümünden ötürü size en candan taziyelerimi yolluyorum.

Bana gelince adım Nélida Pernandez de Massa, hani Nené der-

lerdi, anımsıyor musunuz? Epey yıllardan beri Buenos Aires'te oturuyorum, evlendikten az sonra kocamla buraya geldim. Gerçi evlenmemden önce siz ve kızınız Celina benimle selamı sabahı kesmiştiniz ya ben gene de bu acı haber üstüne size birkaç satır yazmaya karar verdim. Her şeye karşın zavallı Juan Carlos benden selamını hiç kesmedi, ruhu şadolsun! Onu son görüşüm bundan dokuz yıl önceydi.

Bayan Etchepare, bana hâlâ garez besliyor musunuz, bilmem ama ne olursa olsun, dilerim şu muhtaç saatinizde Tanrı sizinle birlikte olsun. Böyle bir kayba boyun eğebilmek herhalde çok güçtür, yetişkin bir oğul!

Buenos Aires'i Vallejos'dan ayıran üç yüz iki mile karşın şu anda sizin yanınızdayım. İstemeseniz bile izin verin de sizinle birlikte dua edeyim.

Nélida Fernandez de Massa

Mürekkep hokkasını kapadıktan sonra mutfağın yeni floresan ışığı altında ellerine bakıyor, kalem tutan parmaklarının lekeli olduğunu görünce yıkamak için musluğa gidiyor. Mürekkebi bir taşla çıkartıp ellerini mutfak bezine kuruluyor. Zarfı alıyor, zamklı ucunu tükürükle ıslatırken bir an masanın üstündeki muşamba örtünün renk renk baklava biçimi örneklerine dalıp gidiyor.

*

Buenos Aires, 24 Mayıs, 1947

Sevgili Bayan Etchepare,

Şükürler olsun mektubunuz geldi! Doğruyu isterseniz hiç beklemiyordum, beni hiç bağışlamazsınız sanıyordum. Nitekim görüyorsunuz kızınız Celina bana hâlâ tepeden bakıyor, ben de sizin istediğiniz üzere postanedeki kutunuza yazarım ki aranızda tartışma çıkmasın. Zarfınızı görünce ne sandım biliyor musunuz? İçinden, hiç açılmadık, benim mektup çıkacak sandım.

Bayan Etchepare... İçim öyle yanıyor ki, biliyorum, size bunları anlatmam yanlış, sizi avutan ben olmalıyım. Ama nasıl anlatayım, oturup Juan Carlos'u konuşabileceğim kimsem yok. Bütün

gün düşünüp duruyorum, öyle genç ve güzel bir çocuğun o hastalığa yakalanması ne kötü talih, diye. Çok zaman geceleyin uyanıyorum da hiç istemediğim halde Juan Carlos'u düşünmeye başlıyorum.

Onun hasta olduğunu, Cordaban Dağları'na iyileşmeye gittiğini biliyordum, gene de nedense... bilmem neden, acımıyordum ona, belki de ölebileceğine hiç mi hiç inanmıyordum da ondan. Şimdi kafamda tek bir şey var, hiç kiliseye gitmezdi. acaba ölmezden önce günah çıkartabildi mi? Dilerim Tanrı'dan çıkartmıştır, biz geride kalanların omzundan bir yük daha alınmış olur. Öyle değil mi sizce? Ben dua etmeyeli epey oluyor, küçük oğlumun üç yıl önce hastalık geçirmesinden bu yana. Ne var ki şimdi yeniden duaya başladım. Bir başka korkum da onun istediğini elde etmiş olması. Hiç söyledi miydi size? Dilerim Tanrı'dan söylememiştir! Bayan Etchepare, geceleyin uyandığında bu konu da hep akılma düşüyor: gerçek şu ki Juan Carlos ölünce yakılmak istediğini bana kaç kez söylemişti. Sanırım Katolik Kilisesi bunu hoş karşılamıyor çünkü kutsal kitapların dediğine göre kıyamet gününü bedenle ruhun yeniden dirilişi izleyecekmiş. Efendim, yıllar önce alışkanlığımı yitirmemden beri, artık son zamanlarda günah çıkartmaya gitmiyorum gene de bir papaza bu konuda danışmaya niyetim var. Evet, Bayan Etchepare, elbet Juan Carlos huzura kavuştu; birden aklıma geldi ki en sonunda huzura kavuştu artık, belki de şimdiden cennete ulaşmıştır bile! Evet, bundan hiç kuşkumuz olamaz çünkü Juan Carlos kimseyi incitmemiştir. Mektubunuzu dört gözle bekliyorum.

Sevgilerimle
Nélida

Alberto Luis Massa adındaki çocuğun tespihiyle ilk komünyon peçesinin ve ermiş resimlerinin durduğu çekmecede yalancı sedef kaplı bir kitap var. Kadın kitabın sayfalarını karıştırarak kıyamet gününü ve tenin yeniden can bulacağını bildiren bölüm okuyor.

*

Buenos Aires, 10 Haziran, 1947

Sevgili Bayan Etchepare,

Bugün öğleden sonra, oğullarım için çarşıda yaptığım alışverişten döndüğüm zaman mektubunuzu buldum. Juan Carlos'un ölmezden önce günah çıkarttığını, Hıristiyanlara yaraşır biçimde toprağa verildiğini okuyunca üstümden büyük bir yük kalktı. Kim ne derse desin büyük rahatlık. Ya siz nasılsınız, biraz açıldınız mı, bari? Benim hâlâ ağzımı bıçak açmıyor.

Efendim, belki siz bunu gereksiz bulacaksınız ama Juan Carlos, Cordoba'ya ilk gidişinde bana, Valle jos'a epey aşk mektupları yazmıştı. Yazdığı şeyleri hiç unutmadım, bunu söylemem gerçi yanlış çünkü ben artık evli bir kadın, tosun gibi iki çocuk anasıyım, iki oğlan, biri sekiz, öbürü altı yaşında, tanrı ikisine de uzun ömürler versin, bu yüzden işte yıllar önceki şeyleri düşünmem yanlış gene de geceleri ne zaman uyansam, Juan Carlos'un bana yazdığı o mektupları yeniden okuyabilmek ne büyük avuntu olurdu, diye düşünüp duruyorum. Onunla konuşmayı kestiğimiz zaman, hani Celina olayından sonra birbirimizin mektuplarını iade ettik. Kavga filan ettiğimizden değil, ne var ki bir gündurup dururken ona yazmış olduğum bütün mektuplar postadan çıktı, işte Cordoba'dayken ona yazmış olduklarım. Bunun üzerine ben de onun bana yazdığı bütün mektupları ona geri yolladım. Belki yakmıştır onları, bilmiyorum, belki saklamıştır... Gök mavisi bir kurdeleyle bağlamıştım onları, erkek mektubu diye. O benim mektupları büyük bir zarfın içine tıkıp öylece göndermişti, bilseniz nasıl kızmıştım, konuştuğumuz sırada ondan rica ettiğim gibi pembe kurdeleyle bağlamamış diye, o yaştaki kızların dert edindiği konular işte. Ah, ne günlerdi onlar.

Bu mektuplar hâlâ duruyor mu acaba, kim bilir? Sizin elinize geçtiyse, kuzum yakar mısınız onları? Juan Carlos'un kişisel şunu-bunusunu ne yapmayı tasarlıyorsunuz? Bir zamanlar bir başka kızın üstü rujlu mendilini saklıyordu, beni kızdırmak için kendisi söylediydi. Eğer size zahmet olmazsa ve de bana yazdığı o mektuplar elinize geçerse belki adresime postalayıverirsiniz, diye dü-

şündüm.

Bayan Etchepare, umarım benimle mektuplaşmayı sürdürürsünüz. Beni şaşırtan bir şey de yazınızın düz günlüğü oldu, genç birinin yazısı gibi, aferin size doğrusu, daha çok yakın zamanda öylesi büyük bir acı geçirdiniz hem de! Mektuplarınızı bir başkasına yazdırtmıyorsunuz, değil mi?

Unutmayın, istediğim mektuplar gök mavisi kurdeleyle bağlanmış olanlar, bu yoldan seçebilirsiniz onları, çünkü zarfları yok. O sırada budalalık edip zarfları atmıştım çünkü zarfların başka ellerce de ellendiğini düşünüyordum. Ne dersiniz, haklı değil miydim bir bakıma? Postanede sayısız eller zarfları elliyor, oysa zarfın içindeki kâğıtlara yalnızca Juan Carlos'un elleri dokunmuştu, zavallı yavrucak, sonra bir de benim ellerim, yalnızca o ve ben, bu yüzden de mektuplar gerçekten mahrem şeylerdir. İşte şimdi siz de o güzel mavi kurdeleden tanırsınız onları, hangilerinin bana yazılmış olduğunu çıkartmak için mektup başlarını okumanıza gerek yok.

Sevgili Bayan Etchepare, bu mektubumun sizi daha moralli bulmasını dilerim.

En candan sevgilerimle,
Nenć

Zarfı kapayıp radyoyu açıyor, sırtındaki eski evlik kılığı çıkartıp dışarılıklarını giymeye koyuluyor. "Bolero Tangoya Karşı" programı yeni başlamış, önce bir tango, sonra bir bolero çalınıyor. Tango, kış yağmuruna bakarken eski günleri anan bir adamın hüznünü anlatıyor: sevgilisiyle buluşutuğu o ılık, mehtaplı gece, sonra sevgilisinden ayrıldığı yağmurlu gece. Adam, ertesi gün gene güneş parlasa bile sevgilisinin artık geri dönmeyeceğinden, bunun belki de ölüm demek olduğundan korkuyor. Sonunda, eğer o dönmeyecekse avludaki sardunyalar da çiçek açmasın, diye dilekte bulunuyor, madem ki yaklaşan kış bu çiçekleri nasılsa soldurup kurutacak... Bunu izleyen bolero da genç bir çiftin birbirlerini sevmelerine karşın ayrılmalarını anlatıyor: erkeğin sorunlarından kaynaklanan bir ayrılık. Erkek bunun nedenlerini açıklayamıyor, eğer koşullar elverirse geri döneceğine söz veriyor, sevgilisin-

den buna inanmasını diliyor, Karaip fırtınalarında parçalanmazsa limana dönüp gelen bir balıkçı teknesi gibi... Program sona eriyor. Kadın hâlâ kendini seyrettiği aynanın karşısında dudak boyasını sürüp yüzünü pudraladıktan sonra, yıllar önce sürülen bir modayı yeniden yaratmak amacıyla saçlarını yukarı doğru kaldırıyor.

*

Buenos Aires, 22 Haziran, 1947

Sevgili Bayan Etchepare,

Tam yanıtınızı beklemeden size yazmak üzereydim ki kısa, sevimli mektubunuzu aldım. Artık eskisi kadar çok ziyaretçi gelmediği için başınızın biraz daha sakinleştiğine çok sevindim. İnsanlar iyi niyetle davranıyorlar ama bir sürüsü gelince karşıdakini nasıl rahatsız ettiklerini bilemiyorlar.

Size yazmak üzereydim çünkü geçen mektubumda sormasını unuttum, Juan Carlos toprağa mı gömüldü yoksa bir aile türbesinde, lahit içinde ya da bir hücrede falan mı? Öyle dua ediyorum ki inşallah toprağa konmamıştır diye... Yeni kazılan bir çukura hiç girmişliğiniz var mıdır? Çünkü çukurun kıyısındaki katı toprağa elinizi dayarsanız nasıl soğuk ve nemli olduğunu hissedersiniz de, içindeki taş parçalarını, sivri çakıllarla falan. Hele toprağın yumuşak olan tarafı daha da beter, çünkü solucanlarla kurtlar da burada oluyor. Sonradan kendilerine besin aramaya gelen (bu besinin ne olduğunu söylemeyelim daha iyi) kurtlar bunlar mıdır, kesin bilmiyorum, böylesi kalın, sert bir tahta kutuya nasıl girebilirler, onu da bilmiyorum ya. Meğer ki birçok yıllar sonra kutu çürüyüp dökülsün de onlar da içeri girsinler, o zaman da kutular neden demir ya da çelikten yapılmaz, onu da anlamıyorum. Yalnız, şimdi düşündüğümde anımsadığıma göre, galiba bu solucan ve kurtları bizler kendi içimizde mi taşıyormuşuz ne. Yanılmıyorsam bir yerde okudumdu, tıp öğrencileri morgda ders yaparken cesetleri kesip biçtiklerinde solucanlarla kurtları görürlermiş. Okudum mu, birinden mi duydum, bilemeyeceğim. Onun bir hücrede yatması en iyisi, gerçi duvardaki bir hücreye bir seferde bir dolu çiçek koyulamaz, gene de ben onun onun güzel bir türbede yatmasına yeğlerim,

meğer ki aile türbesi olsun, yoksa onu lütuf yapıyorlarmış gibi olur. Bakın, şimdi anımsadım o feci şeyi, yani kurtları kendi içimizde taşıdığımızı kimden duyduğumu, Juan Carlos'un kendisi söylediydi, işte bu yüzden yakılmak istiyordu ya, kurtlarla solucanlar onu yemesinler diye. Bu yazdıklarım sizi üzüp sinirinizi bozuyorsa bağışlayın ama bu anılarımı sizinle konuşamazsam başka kiminle konuşabilirim?

Kesin bilmediğim şey, Juan Carlos'un mektuplarının nasıl başladığını anlatabilmek. O güzel mavi kurdelenin yitmiş olması ne tuhaf. Bu kadar çok mu mektup buldunuz? Ne tuhaf, Juan Carlos benden önce hiçbir kızla mektuplaşmadığına bana yemin ettiydi. Ondan sonra yıllar geçti, elbet, gene de yazdığımız o mektuplar ne işe yaradı sanki, madem her şeye karşın ayrılacaktık? İşte bu yüzden kuş beyinli ben, onun kızlarla mektuplaşmaya kesin karşıt olacağını sanmıştım. Kafama taktığım öylece bir düşünce, işte.

Bana yolladığı mektupların hepsi aynı tip kâğıda yazılmıştı. Cordoba'ya gittiği zaman ona bu kâğıtları ben almıştım, bir de dolmakalem. Hemen hemen çiğ ipeğe benzeyen, ince kırışıklı, beyaz bir cins kâğıt. Mektupların başlangıçları değişiyor. Juan Carlos benim adımı kullanmazdı çünkü bunun bizi ele vereceğini düşünürdü. "Annen mektupları bulursa, başka bir kıza yazılmış olduklarını söyleyebilirsin," derdi. Bence en önemli ipucu tarihlerinin 1937 yılının Nisan ayıyla Eylül'ü arasına rastlamasıdır. Bayan Etchepare, eğer mektupların ucundan azıcık okursanız yazılanların hepsine inanayım demeyin sakın. Juan Carlos öyleydi işte, beni kışkırtmaya bayılırdı.

Ne olur, onları bulmak için elinizden geleni yapın ve bana yollayın. Çok teşekkür ederim.

Dostunuz,
Nené

Zarfın üstüne adresi daha yazmamış, birden ayağa kalkıyor mürekkep hokkasını açık bırakaraktan, kalem kurutma kâğıdının üstünde, mürekkep kâğıda sızarak yuvarlak bir leke bırakıyor. Mektubun katlanmış duran kâğıdı önlük cebinin dibine değiyor. Kadın yatak odasının kapısını ardından kapıyor, dolabın üstünü

süsleyen Lujan'lı Meryem heykeline konmuş bir toz parçasını alıyor ve kendini yüzüstü yatağın üstüne atıyor. Bir eliyle yatak örtüsünün ipek saçaklarını sıkarken öbür eli, yastığın otasındaki süs bebeğin yanında kıpırtısız duruyor, avucu açık. İçine çektiği soluğunu dışarı veriyor. Saçakları uzun uzun okşuyor. Birden apartman merdivenlerinden yukarı çıkan çocuk sesleri duyunca saçağı bırakarak cebindeki mektubu elliyor, ortalık yerde bırakmadığını sıkılamak için.

*

Buenos Aires, 30 Haziran 1947

Sevgili Bayan Etchepare

Biraz önce mektubunuzun erkenden elime geçmesiyle sevindim ama benim son mektubumu almamış olduğunuzu öğrenince öyle bir düş kırıklığına uğradım ki! Yazalı bir haftayı geçiyor, ne olmuş olabilir ki? Birisi kutudan almış olmasın, diye korkuyorum. Durumu nasıl idare ediyorsunuz da Celina hiç posta kutusuna gitmiyor? Yoksa sizin posta kutunuz olduğunu bilmiyor mu? Celina benim Juan Carlos'un mektuplarının peşinde olduğumu anlarsa onları yakabilir.

Bayan Etchepare, hangi mektupların bana ait olduğunu çıkartmak çok zor geliyorsa hepsini bana gönderebilirsiniz, ben de benim olmayanları size iade ederim. Juan Carlos'un hayatımdaki yeri öyle önemliydi ki Bayan Etchepare, bilmeyerek kusur işlemişsem kusurum bağışlayın, hepsi aşk uğrunaydı. Ne olur hemen cevap yazın.

Dostunuz
Nené

Kalkıp sırtını değişiyor, çantasındaki paraya bakıyor, dışarı çıkıyor ve altı sokak ötedeki postaneye yürüyor.

*

Buones Aires, 14 Temmuz 1947

Çok Sevgili Bayan Etchepare,

Size son yazdığımdan bu yana on günü aşkın zaman geçti, hiç yanıt alamadım. Kafamdan geçen şeyleri size anlatmamın gerçği yok! Size yolladığım o mektup nerelerde kim bilir, sonra bir tane daha yazdım, onu da almadınız mı? Belki de fikrinizi değiştirdiniz de benden hoşlanmıyorsunuz artık. Yoksa birileri bir şey mi söyledi, gene beni mi fitledi size? Ne dediler? Ah, bir görebilseydiniz, ne kötü durumda olduğumu, içimden hiçbir şey yapmak gelmiyor. Bunu kocamla, oğullarımla konuşamam, bu yüzden bugün oğlanların öğle yemeğini yedirdikten sonra hemen yatağıma yattım ki hiç değilse rol yapmak zorunda kalmayayım diye. Son zamanlarda öyle yorgun görünüyorum ki. Oğlanlara başım ağrıyor, diyorum, hiç değilse biraz rahat bıraksınlar diye. Sabahleyin alışverişe çıkıp yemek yapıyorum, kız da evi temizliyor, çocuklar okuldan geliyor, yemek yiyoruz. Kocam öğle yemeğine gelmiyor. Sabahları az çok iş güçle oyalanıyorum ya öğleden sonraları öyle içim sıkılıyor ki, Bayan Etchepare. Neyse ki kız eve gitmezden önce bulaşıkları yıkayıveriyor ama dünle bugün gelmedi, dün zar zor bulaşıkları yıkayıp hemen yattım ama bugün onu da yapamadım, sofrayı bile toplamadan dosdoğru gidip yattım. Birparçacık yalnız kalmaya can atıyordum. Ancak öyle ferahlıyorum, odayı da iyiceye kararttıyorum. O zaman sizinle bir arada olduğumuzu düşlüyorum, birlikte Juan Carlos'cuğun mezarına gidip doya doya ağladığımızı. Şimdi saat dört, dışarısı bahar gibi ama ben biraz güneşe çıkacağım yerde eve kapanmışım ki beni kimseciklcr görmesin. Bulaşık tabaklar mutfaktaki evyede yığılmış duruyor, daha sonra gereklerine bakarım artık. Biliyor musunuz, Bayan Etchepare, bugün bir komşu, dün ödünç aldığı ütüyü geri getirdi, neredeyse kapıyı açmıyordum, hem de hiç yoktan. Şimdi tek eksiğim kocamın işteneıken dönmesi! İnşallah geç döner de bu mektubu postalayabilirim. Sizi görmeyi, Juan Carlos'u son gördüğümden sonraki yıllar konusunda öğrenmek istediklerimi sorabilmeyi öyle isterdim ki! Size yemin ederim, Bayan Etchepare, Massa'yla evlendiğim zaman Juan Carlos'la aramdaki şey çoktan bitmiş gibiydi, onu yal-

nızca bir akadaş olarak görüyordum artık, başka bir şey değil. Oysa şimdi neyim var, bilemiyorum, hep düşünüp duruyorum, Celina benim için kötü konuşmasaydı belki şimdi Juan Carlos hâlâ hayatta olurdu ,iyi bir kızla ya da benimle evlenmiş olarak.

Size KOMŞULARIMIZ'dan bir kesik yolluyorum, bahar festivaliyle ilgili, yıllardan 1936'ydı sanıyorum, evet, öyle, çünkü yirmi yaşıma yeni basmıştım. Her şey orda başlamıştı. Zahmet olmazsa kesiği bana geri iade ediverin, çünkü hatırası var, anlıyorsunuz ya.

BAHARIN İLK GÜNÜ BAYRAM NEŞESİYLE KUTLANDI

Sosyal Spor Kulübü, geleneklere dayanan bir âdeteuyarak, 22 Eylül Cumartesi gecesi, yerel bir orkestra olan Los Armonicos'un eşliğinde düzenlenen neşeli bir dans bayramıyla baharı başlattı. Gece yarısı dansa ara verilerek, resmi sütunlarımızı süsleyen kıvrak yapısıyla güzel Nélida Fernandez 1936 İlkbahar Güzeli seçildi. Resimde, güzelliği göz kamaştıran kraliçemiz bir önceki majesteleri 1935 İlkbahar Güzeli Maria Imes Linuzzi ile birlikte görülüyor. Seçimden sonra kulübün eğlence komitesi "Valsin Üç Çağı" isimli bir gösteri sergilediler. Gösteriyi coşkuyla yöneten Bayan Laura P. Banos aynı zamanda ince zevkle hazırlanmış olan açıklamayı da okudu. Bu müzik şehrayini 1890'lardan kalma neşeli bir Viyana Valsi ile noktalandı. Valsi Miss Nélida Fernandez ve Bay Juan carlos ateşli bir coşkuyla icra ederek Bayan Banos'un dediği gibi, "Dünyayı döndüren aşktır," özdeyişini inandırıcı biçimde sergilemiş oldular. Miss Rodriguez, Miss Saenz ve Miss Fernandez'in giydikleri soluk kesici esvaplar gerçekten de özellikle seçkindiler ve kavalyelerinin kusursuz frakları da zariflikte onlara eşti. Beri yandan, müzik ve dans tarihçesinin önemli anlamını özümsemek ve uyku ve dinlenceden çalınmış saatlerde yapılan birkaç acele provadan sonra da rahatlıkla dışa vurmak hafife alınacak bir başarı değildir. Burada biraz felsefe yapmayı uygun buluyoruz: dünya denen şu oyundan kaçımız, evet kaçımız, bütün gün dönüp dolaştıktan sonra, günün bitiminde, büyük yaşam sahnesin-

de hangi role çıktığımızın kaçımız bilincindeyizdir? Gerçi en çok alkışı en son dans eden çift derledi, gene de KOMŞULARIMIZ bütün dans edenleri aynı candanlıkla kutlar. Samimi ve birçok yönlerden unutulmaz bir geceydi. 23 Nisan sabahının küçük saatlerine dek dans eden birçok kişileri büyük bir coşkuyla bir araya getirmesi de gecenin değer ve yararını katmerleştirdi.

Neyse, size asıl amacımı söylemediğimi ayrımlıyorum: bu mektubu size yazmamın nedeni şu, ne olur bana hemen yanıt yazın çünkü böyle deliler gibi dolaşıp durursam kocam bir şeylerden kuşkulanacak diye korkuyorum.

Sevgilerimi sunarım,
Nené

Ek: Artık benimle mektuplaşmak istemiyor musunuz?

Mektupla gazete kesiğini katlayarak zarfa koyuyor. Sonra birden çıkarıp mektubu açıyor, yeniden okuyor. Kesiği eline alarak birçok kereler öpüyor. Mektupla kesiği genc katlayıp zarfa koyuyor, zarfı kapayıp göğsüne bastırıyor. Mutfak dolabındaki çekmecelerden birini açarak mektubu peçetelerin arasına gizliyor. Bir elini kaldırıp parmaklarını saçlarının arasına sokarak koyu kırmızıya boyanmış kısa tırnaklarıyla başını kaşıyor. Bulaşıkları sıcak suyla yıkamak için şofbeni açıyor.

İKİNCİ BÖLÜM

Gülümsediğiniz sürece
başarı sizin olabilir.

(Diş macunu için radyo reklamı,
Beunos Aires, 1947)

Buenos Aires, 23 Temmuz, 1947

Çok sevgili Bayan Etchepare,

Sizden mektup almayalı öyle çok oluyor ki! Dört hafta oluyor ki sizden mektup çıkmadı, umarım ortada bir terslik yoktur. Yok, bence artık şansımızın dönmesinin zamanı geldi, sizce de öyle değil mi? Bir terslik olursa, katlanacak gücü nerden bulurum, bilemiyorum.

Bugün Cumartesi, kocama ısrar ettim, çocukları aldı, şuracıkta, River Plate Stadyumu'nda oynanan maça götürdü. Tanrı'ya şükür biraz kendi halime bıraktılar. Eğer kocam genç başımın etini yemeye başlayaydı nasıl karşılık verirdim bilmiyorum. Suratımın hep asık olduğunu söylüyor.

Acaba şu sırada siz ne yapıyorsunuz? Vallejos'da Cumartesi günleri öğleden sonra mutlaka birileri, bizim kızlar, maté içmeye bize gelirlerdi. Düşünüyorum da bugün Vallejos'da olsaydım bile sizin eve gidip bir fincan maté içemeyecektim, Celina yüzünden. Bütün o hır gür de ne yüzden çıkmıştı sanki? Hiç yüzünden. Her şey benim Arjantin ucuzluk pazarında paketleyici olarak işe girdiğim zaman başladı. Celina ve Mabel'le ilkokuldan beri arkadaş olmam yüzünden. (Onlar o sırada öğretmenlik diplomalarını alıp Vallejos'a dönmüşlerdi, üstüne üstelik Mabel paralıydı da) Sosyal Kulüp'e devam etmeye başladığım zaman.

Bakın, Bayan Etchepare, bunun yanlış bir adım olduğunu kabul ediyorum, hep anneme kulak asmayışımın cezası. Öyle isabetli düşünmüş ki meğer: kulüpteki danslara gitme, demişti bana. Hangi kızlar gidiyordu kulübe? İyi giyinen kızlar, anne babalarının mevkisi iyi olanlar ya da öğretmen olanlar. Anımsayacaksınız,

dükkânlarda çalışan kızlar Rekreasyon Kulübü'ne giderlerdi. Yakışmadığım yere zorla girersem başıma dert açmakla kalacağımı annem söylüyordu bana. Dediği gibi de çıktı. Daha o yıl, bahar bayramı için o dans numaralarını hazırlıyorlardı ya, Celina'yı değil de beni seçtiler. Mabel'i seçeceklerini kesin biliyorduk çünkü kulüpte onun borusu ötüyordu. Üçüncü kız da üye değildi ama onun öyküsü de apayrıydı, piyanoyu Bayan Pagliolo çalıyordu, Bayan Banos da dans adımlarını öğretiyordu, elinde bütün resimleri işaretlenmiş özel bir dans el kitabı vardı. Bize buyruklar verip duruyor, Bayan Pagliolo'nun o üç valsi üst üste çalmasını istiyordu ki biz dinleyebilelim diye. İşte tam o sırada Celina yanıma geldi, kulağıma bir şeyler fısıldamaya başladı, çalınan müziğe konsantre olamadım. Celina artık benimle arkadaş olmak istemediğini söylüyordu, neymiş efendim, beni kulübe onun sayesinde almışlarmış oysa ben şimdi ondan yana çıkıp da onu gösterinin dışında bırakmalarını protesto etmiyormuşum. Zaten festivalde dans etmeyi kabul etmeyeyim diye daha ilk baştan istemişti, bu da tepemi attırdı benim. Aynı şeyi Mabel'den istemeye neden cesaret edemiyordu? Mabel'in parası var da benim yok diye mi? Yoksa Mabel öğretmen çıktığı halde ben altıncı sınıftan ayrıldım diye mi? Celina neden onu değil de beni feda etmek istemişti, bilmiyorum. Belki yüz kez söylemiştim Celina'ya, seni açıkta bırakacaklar diye, başka bir şey değil, boyu çok kısa, Buenos Aires'ten ısmarlanan kiralık gece esvaplarının hepsi de orta beden gelmişti de ondan. Benim müziğe kulak vereceğim yerde konuştuğumu gören o Baãos olacak kan kıyametleri kopardı, o dakikadan sonra da bana garez bağladı.

Tek içerlediğim şey şu: Celina erkek kardeşini Mabel'e yapmak istiyordu; biliyorsunuz, Juan Carlos Mabel'le biraz flört de etti ya uzun sürmedi. Benimle konuşmaya başlamasından önceydi bu. Gelgelelim Celina Mabel'in ailesiyle hısım olmak umudunu hiç yitirmez gibiydi.

Hafta arası günlerde dükkândan yedide çıktığım için Celina ve Mabel'le buluşamazdım ama Cumartesi günleri ikisi birden siesta saatinde bize, maté içmeye gelirlerdi, annem de Mabel'in saçını yapardı akşama hazır olsun diye çünkü Mabel kendi saçını bile ta-

ramaktan aciz bir kızdı. İlk prova Pazartesi günüydü, açıkça anımsıyorum, sonra bütün hafta sokakta Celina'yla hiç karşılaşmadım, anlamlı bir durum, derken Cumartesi günü Mabel bize yalnız başına geldi. Mabel gelmeseydi, kararımı vermiştim, provalara gitmeyecektim. Keşke hiç gelmeyeydi, neylersiniz ki her şey çok önceden kader defterine yazılmış bulunuyordu. Gerçi bunun düşüncesi çok feci, ne var ki o gün Mabel'in eli kapıma vurduğu, sesi adımı çağırdığı zaman her şey çoktan alnımıza yazılmıştı. Sanırım o dakikada katıksız bir sevinçle elimdekini yere düşürdüm. Oysa şu dakikada öyle değişmiş durumdaydım ki bugün saçımı bile yapmadım. Keşke ölebilsem.

Neyse, şu Celina olayını anlatıp bitireyim. Açık konuşacağım. Kulağıma fısıldadığı şuydu ki "Ben olmasam kulübe adımını atamazdın çünkü herkes Doktor Nastini durumunu biliyor," dedi. Arjantin'ucuzluk pazarından önce ben Nastini'nin resepsiyoncusuydum, hastaların iğnelerini de ben hazırlardım, ordan öyle hop diye ayrıldığımda herkes aramızda çirkin bir şeyler olmuş gibi konuşmaya başladı, evli üç çocuk babası bir adam. Neyse, Bayan Etchepare, artık keseyim çünkü kocam geliverirse mektubu okur, mazallah, sonrasını düşünebiliyor musunuz? Pazartesi günü, onun yokluğunda devam ederim.

Pazartesi, 15 Temmuz

Aziz Dost,

Dünyada yalnızım, yapayalnız. Yarın yok olsam kayınvaldem ya da herhangi biri çocukları benden daha iyi yetiştirir. Dün odama kapanıp kapıyı içerden kilitledim, kocam kapıyı kırıp açtı, beni öldürecek sandım ama hiçbir şey yapmadı. Yatağa gelip sırtüstü çevirdi beni çünkü başımı yastığın altına gömmüştüm, manyak gibi yüzüne tükürdüm. Kocam, bunu sana ödeteceğim, dedi ama kendini tuttu, vurmadı bana. Oysa kafamı yarar falan sandımdı.

Bu sabah, bütün bunlar yetmezmiş gibi birde Nastini'yi taktım kafaya, hiç yoktan içim kalktı, sanki aradan yıllar geçmemiş gibi. Juan Carlos'u sevdiğim gibi sevmedim onu, sevdiğim tek erkek Juan Carlos'tu. Nastini, insanlardan istifade ederdi. İşin özü şu ki Ju-

an Carlos'umu bir daha hiç göremeyeceğim artık, ne olur yakmayın onun ölüsünü! Nastini'yle Celina yüzünden yitirdim onu, sonra da tuttu öldü, artık ömür boyu Massa olacak şu baş belasını çekip duracağım. Bütün suç Celina'da, sizin kızınız bir zehirli yılan, ayağınızı denk alın. Madem konu açıldı, bari neden ve nasıl damgalı kadın olduğumu da anlatayım size: Nastini'nin yanına, hastabakıcılık öğreneyim diye verdiklerinde kimse yoktu, ben öksürüyordum, o da steteskopla beni izlemeye başladı. Daha ilk baştan fazla ileriye gidip beni okşamaya girişti, ben de utançtan kıpkırmızı kesilerek hemen banyoya koştum, bluzumü giydim, doktora dedim ki suç bende, dedim, başka bir doktora gidip para vermemek istedim diye. Böyle aptallık duyulmuş mudur? İş bundan öteye geçmedi ama beni gene bir köşeye kıstıracak diye korkumdan gece sabaha kadar düşlerimde onu gördüm.

Bir gün arabayla bir yere, kan vermeye gidiyorduk, ivedi bir durum. Kadının biri doğumdan sonra kan kaybediyordu, neyse, epey ter döktük ama onu kurtardık. Gideceğimiz sırada şarap sundular. Herkes çok sevinçliydi, ben de biraz içtim. Dönüş yolunun yarısında Nastini biraz dinlenceyim diye başımı pencereye yaslayıp gözlerimi yummamı söyledi. Onun her sözünü dinlerdim. Gözlerimi kapadığımda usulca öptü beni. Ben ses çıkarmayınca arabayı durdurdu. Ay, ben de tutmuş o pis herifi yazacağım diye mürekkep harcıyorum. O bir anlık aptallığımı nasıl da pahalıya ödedim ya!

Ondan sonra her fırsat buldukça görüşmeye başladık, muayenehanede bile, karısının oturduğu odayla aramızda tek bir duvar olduğuna bakmadan. Kadın en sonunda durumu anladı, ben de gidip dükkânda paketlemeci olarak çalışmak zorunda kaldım. Nastini bir daha peşimden gelmedi.

Günahım neydi sanki? Dinleyin şu sürdüğüm yaşam beni öldürecek, ev işiyle çocukları paylamanın dışında hiçbir şey yok. Her sabah, her Tanrı'nın sabahı onları yataktan kaldırmanın kavgası, büyük oğlan daha beter, sekiz yaşında, ikinci sınıfa gidiyor, neyse ki küçüğüm de ana okuluna başladı bu yıl, sütlerini içirteceksin, sırtlarını giydireceksin, okula götüreceksin, yol boyu şamar ata ata, oğlan çocuklar insanın nasıl da içini tüketiyor, biri sussa

ötekisi başlıyor. Dönüşte alışveriş yapıyorum, her şeyi pazardan alıyorum, çünkü orası daha ucuz ama daha da yorucu oluyor çünkü ordan oraya gidip sıralarda beklemek var. Bu arada hizmetçi kız eve gelmiş, temizliğe başlamış oluyor, üst başlarımızı da yıkıyor, ben de yemek yapıyorum, vakit kalırsa sabahtan ütüleri de çıkartıyorum, öğleden sonra desen bizim Kızılderilileri yatırıp uyutmanın olanağı yok, bebeklikleri nasıl da bambaşka oluyor, nasıl harika şeker, al, içine sok, bebeciklere bayılıyorum, sokakta ya da bir resimde falan bir bebek görmeyeyim aklımı fıtırıyorum ama çarçabuk büyüyorlar ki, azgınlaşıp çıkıyorlar. Benimkiler dinlenme saati boyunca bağrışıp duruyorlar, zaten saat yarımca eve dönmüş oluyorlar, kız gidip alıyor onları. Yollarında birkaç kavşak var, çok tehlikeli.

Vallejos nasıl da bambaşkaydı! Öğleden sonraları bir kız arkadaş çıkar gelirdi, çene yapar, radyodaki arkası yarını dinlerdik, yani dükkândaki işe girmemden önce, al işte, Buenos Aires'e geldim de başım göğe mi erdi sanki? Kimsecikleri bilmiyorum, komşular desen hepsi İtalya'dan yeni gelmiş bir sürü göçmen, kafa diye bir şey arama, birde bir sarışın var, kocam, onun birilerinin metresi olduğuna kalıbımı basarım, diyor. Kimle konuşabilirim, bilemiyorum, hiç kimseyle, öğleden sonraları biraz dikiş yapmaya çalışıyorum, benim vahşilere ev ödevlerini yapsınlar diye göz kulak olduğum sıra. İki oğlan çocuğunu bir apartman katına kapatmak nasıl oluyor, biliyor musunuz? Oyuncak otomobilleriyle eşyanın arasında yarış yapıyorlar. İyi ki eve henüz pahalı eşya alamadık. Vallejos'luları buraya çağırmak istemeyişimin nedeni de bu ya, sonradan beni çekiştiriyorlar, süslü püslü, pahalı eşyalarım yok diye, bir kez başıma geldi, kim olduğunu söylemeyeceğim, insanın eline ne geçiyor sanki?

Baksanıza, saat akşamın altısı, daha şimdiden başım çatlayacak gibi ağrıyor, her gün olduğu gibi, hele kocam eve dönmüyor mu, daha da beter oluyor, sofra hazır değilse kocam hemen yemek istiyor, yok hazırsa bu kez de ilkin banyo yapmak istiyor, kötü adam olduğundan değil ama o eve adımını atar atmaz benim içimden her şeyleri kırıp dökmek geliyor, eve döndü diye ifrit oluyorum ama adamın ne suçu var, evi değil mi? Şimdi siz, peki neden

evlendin, diyeceksiniz ama yeni evliyken hiç böyle sabrım taşmazdı. Bu hayata artık dayanamıyorum, her gün hep aynı ezberlenmiş şeyler.

Bu sabah gene hayvanat bahçesine gittim, bize pek uzak değil, otobüsle on dakika. Geçen gün çocuğun biri bizim oğlanlara söylemiş, yeni bir aslan yavrusu doğdu diye, biz de dün Pazardı ya, onu görmeye gittik, o ne şeker şey öyle! Param çıkışırsa ay başında bir yavru köpek alacağım ya da cins bir kedi yavrusu. Ah, aslan yavrusu nasıl şirindi, dişi aslana nasıl sokuluyor, birlikte nasıl da oynaşıyorlar. Bu sabah artık dayanamadım, gene onu görmeye gittim, tek başıma. Orda kimsecikler yoktu. Aslan yavrusu yerden yuvarlanıp pençelerini havaya kaldırıyor, ordan oraya dönüyor, sonra annesinin altına saklanıyor. Tıpkı üç dört aylık bir bebek gibi. Her gün sokağa çıksam iyi olacak. Kime dedim geçen gün, boğazıma kadar ev-çocuk gailesine batmışım diye? Ha, şimdi anımsadım, pazardaki meyveci, çok iyi bir yaşlı kadıncağız. Bir gün bana, her zaman çok huzursuzsun, hiç sıranı beklemek istemiyorsun, dediydi de ben de, ne yapayım, elimde değil, deyince, yaşın ilerledikçe durulursun, diye yanıtladıydı. Yani gençliğimde her şeye katlanmak zorundayım mı, demek istiyor, sonra ihtiyarladığım, her şey uçup gittiği zaman da sen sağ ben selamet, ha? Bana baksanıza bizim herif ayağını denk almazsa, cehennem ol, deyip çıkacağım... Bana yepyeni bir yaşam verecek bir erkek bulabilir miyim dersiniz?

Bizim yanımızdakilere benzeyen birini isterim ama, şimdikilere baktığın zaman öyle hödük görünüyorlar ki. Değiller, aslında, böyle düşünüyordum ama geçen gün öyle yakışıklı gençler gördüm ki hepsi bir arada. Uzun zamandır şöyle yakışıklı bir çocuk görmediydim. Derken bizim oğlanları bir kulübe yazdırmaya gittim, tıpkı Sosyal Kulüp'teki çocuklara benzeyen gençler vardı. Gerçi yirmi beşin altındaydılar oysa ben otuzuma merdiven dayadım. Ama o kulüptekiler de amma hayvan ha, diyorlar ki insanı ille başka biri, başka bir üye takdim etmeliymiş ama biz Buenos Aires'de kimseyi tanımıyoruz ki. Ben de kocama söyledim ama o beni yanıtlamadı bile, kendi başının çaresine bak, dercesine. Ah, canım Bayan Etchepare, birazdan gene onun yüzünü görmek zorunda olduğumu düşünüyorum da. O yanımda olmasa başkaları bnim-

le ilgilenir miydi acaba? Ama benim işim bitik artık, defterim dürülmüş, tufan olduğu, kıyamet günü geldiği zaman ben Juan Carlos'la gitmek istiyorum, ruh ve bedenin dirileceğini bilmek bizler için ne büyük avuntu, Bayan Etchepare, onun ölüsünü yakacaklar diye telaşım ondandı. Ne yakışıklıydı, Juan Carlos, ne oğuldu ama, oysa kızınızın hainliği, şu dakika elime geçse boğazını sıkar boğardım. Kıskançlık yüzünden mahvetti beni, evet, evet, neden öyleydi bilmiyorum, daha on altı yaşındayken Alvarez'lerin oğlanlarından birine kendini elletti, ondan sonra da birinden öbürüne gitti artık, yirmisine vardığında kimse onu dansa bile kaldırmaz olmuştu, yapışkanlığı yüzünden, ama ne zamanki gezgin satış elemanlarıyla al takke ver külah olmaya başladı, danstan sonra kendini eve götürecek çocuk bulmakta sıkıntı çekmez oldu.

Gene de erkek kardeşini kaptım, diye öfkesinden kudurdu, size de bu yüzden Nastini'nin bana el sürdüğünü fitledi. Ama benim başımdan tek bir olay geçti, o da çocuk yaşta olduğum için, oysa onun adını dillere gezdirdiler, dilleri yorulana değin. Sonra Celina evde de kaldı, kudurması ondandır, evde kaldı! Sersem, en kötüsünün evlenmek olduğunu bilmiyor ki, ölünceye dek sırtından atamadığın bir adamla birlikte olmak. Beni al, şimdi bekâr olabilmek isterdim, sonunda kazandığını Celine bilmiyor, kendi başına buyruk, dilediği yere gitmekte özgür, oysa ben ömür boyu prangaya vurulmuşum!

Kalemi hırsla lavaboya fırlatıyor, yazılı sayfaları alıp parça parça yırtıyor. Bir çocuk kalemi yerden alıp gözden geçiriyor, kırılmış olduğunu annesine söylüyor.

*

Buenos Aires, 12 Ağustos, 1947

Çok Sayın Bayan Etchepare,

Umarım karaladığım şu sözcükler sizi sağ sağlıklı bulur. Epey bir tereddütten sonra bu mektubu size yazıyorum ama önce bir durumu açıklığa kavuşturmam gerek: Tanrı'ya şükürler olsun,

birçoklarının özeneceği bir yuvam var, kocam kusur bulunmayacak bir insan, kendi alanında son derece saygın, bütün gereksinimlerimi karşılıyor, iki oğlum da çok güzel yetişiyorlar, anneleriyim, övünmek gibi oluyor ama madem ki açık konuşuyorum her şeyleri olduğu gibi söylemem gerek. Yani yakınmamı gerektirecek hiçbir şey yok, oysa mektuplarımdan belki tuhaf bir izlenim edinmişsinizdir, kendimi bırakıp zayıf davranmam yüzünden. Sizin durumunuzda bir annenin kim bilir ne büyük acı çektiğini düşündüm, işte bu yüzden de gönlümün sizle birlikte olduğunu bilmek size avuntu olur, gibime geldi. Sizinle birlikteydim ama siz artık benim birlikteliğimi istemiyor olmalısınız ki artık bana mektup yazmıyorsunuz, öyle mi, öyleyse ben de size bir şey deyiveyim: benim suratıma kapı çarpanı karşılıksız bırakmam ben.

Sessizliğinizi anlayamıyorum ama birileri yalan dolanla kulaklarınızı zehirlemiş olmasın diye, gerçeği olduğu gibi öğrenmenizi istiyorum, hem de kaynağından, en doğru bilenin ağzından, ondan sonra beni yargılayabilirsiniz. Sizden tek istediğim, eğer bana bir daha hiç yazmamaya karar verdiyseniz bu mektubu bana geri iade edin, açık olarak ki okuduğunuzun kanıtı olsun. Yoksa çok aşırı mı bu isteğim?

Neyse, sizin suçunuzmuş gibi yapmayayım, suçlu size gidip kulağınızı lafla dolduran kişidir. Sizin gerçeği görmenize engel olmak istiyorlar madem göstermek bana düşüyor. İşte yaşam öyküm...

Babamın beni okutacak parası yoktu, beni öğretmen okuluna göndermek pahalıya çıkardı, babam da bir bahçıvandı olup olacağı ama bu bizim övüncümüzdü. Annem dışarıya ütü yapardı, kazandığı bütün parayı da bankada biriktirirdi, ben evlendiğim zaman evimin her gereğini yapabileyim diye. Evimde her şeyim var ama anacığımın öz verilerinden ötürü değil çünkü zavallıcık babam vefat ettiğinde her şeyi doktora, ilaca yatırdı. Neyse işte, Celina okula gitti. Bu yüzden de değeri benimkinden yüksek oldu.

İşte böyle, konuşmaya başladığımızdan az bir zaman sonra Juan Carlos öyle bir soğuklaştı ki beni başından savmaya can atar oldu. Bakın, bunu da Celina bilsin diye yazıyorum: Geceleyin ben Juan Carlos'u kapıda ne kadar uzun tutarsam, o DiCarlo denilen dul

karının evine o kadar geç giderdi. Herkes söylüyordu bunu, yani Juan Carlos'un demiryolu kavşağındaki bekçi kapısından geçtiği gibi dosdoğru o yere bakan yürek yakan dulun yanına koştuğunu. Oğlunuzun kanını emen oydu, ben değil. Sonunda oğlunuz ona gitmeyi kesti çünkü ben, o kadınla ilişkisini sürdürdüğü sürece onu artık görmek istemediğimi söyledim. Herhangi bir bencil kız gibi ben de kıskançlığımdan böyle yapıyordum elbet, röntgenlerin ciğerlerdeki o lekeleri göstereceğini nerden kestirebilirdim? Şimdi de şuna dikkatinizi çekerim: Juan Carlos eğer benimle görüştükten sonra o dul kadına gidiyorsa benim yanımda tam bir centilmen gibi davrandığı içindir.

Sonra araya onun Cordoba'ya gitmesi girdi. Üç ayın sonunda geri döndüğü zaman pırıl pırıldı. Artık konunun düğüm noktasına gelelim: Nastini'nin hanımı istediği kadar hizmetçi kızın önünde kocasının onu benimle aldattığını söyleyip bağırmış olsun, bu hiçbir şey kanıtlamaz. Oysa siz bu masallara inandınız da bizim nişanımıza karşı çıktınız. Ya benim suçlu olduğumun kanıtı? Hiçbir zaman olmadı.

Peki, Juan Carlos o dul kadınla ilişkisini sürdürdü mü? Yoo, dört açın kulağınızı: Ben oldum bittim bir bit yeniği sezinlemiştim bu işte. Temelli ayrılmamızdan kısa bir süre önce de Juan Carlos'un bir yalanını yakaladım... Ceket cebinde saklı duran küçük bir mendil vardı, en dibe sokuşturmuştu, bir kadın mendili, parfümlü, yalnız mendilin markasını tam göremedim, pek süslü işlenmişti, yalnız E olmadığını kesin biliyorum, o DiCarlo karısının adı da Elsa'ydı. Juan Carlos bunun Cordoba'da tanıştığı bir kızın mendili olduğunu söyledi ama ben, bana ver, dediğimde... çekip elimden aldı. Bu da kızın Vallejos'lu olduğunu gösterir, öyle değil mi? Ben hırsımı kimden alacağımı bilemeyerek o pis dulun kafasını koparacağımı söyleyince Juan Carlos ciddileşti, dul kadının rafa kaldırılmış olduğuna yemin etti, erkeklerin bu gibi sözler kullanması da kadın kısmının nasıl ağrına gider, Elsa DiCarlo için söylenmiş bile olsa. İşte o gün bugündür bir bit yeniği sezinlerim ben bunda.

Sonra aramız bozuldu, ayrıldık, ama sizin bana bir daha mektup yazmayışınız çok yazık çünkü ikimiz birlik olsak Juan Car-

los'un gerçek katilinin iç yüzünü ortaya vurabilirdik. Kızınız Celina asıl ona diş bilemeli, bana değil. Celina madem ki bekâr zamanı bol, çekip çevirecek kendi evi, kocası ve de çocukları da yok, gerçeğin bulgulanmasında işe yarayıp yardımcı olabilirdi.

Gene Juan Carlos'un mektupları konusuna dönecek olursak, acele etmeyin ve de vicdanınızın sesini dinleyin. Sonra da kendinize sorun: Bu mektuplar ona ait değil mi, diye.

İçtenlikle,

Nélida.

Not: Buna da yanıtçıkmazsa bu size yazdığım son mektup olacaktır.

Karşısındaki masa başında bir çocuk defterinin dört satırına büyük bir çabayla, MİYAV, ondan sonraki dört satırına da HAV-HAV yazıyor. Masa ve sandalye bacaklarının arasındaysa bir başka çocuk oyuncak yarış arabasını arıyor.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Erkeği için dişi kaplanlar gibi dövüştü!
Kadınını döverdi de severdi de!

(Red Dust filminin reklamı. Başrollerde
Jean Harlow, Clark Gable.)

RESİM ALBÜMÜ

Kapaklar siyah beyaz güderi, yapraklar parşümen. İlk sayfada mürekkeple, JUAN CARLOS ETCHEPARE, 1934 yazılı, ikinci sayfa boş, üçüncü sayfaya süslü, eski tarz harflerle PAMPALARIM VE BEN sözcükleri basılmış ve harflerin çevreleri, mızrak, lariat, mahmuz, goşo kemeri, kamçı resimleriyle süslenmiş. Bundan sonra sağda gelen sayfaların üstlerine birer başlık basılmış, soldaki sayfalar başlıksız. Başlıklar: Burda doğmuşum, ıssız pampalar... Çok sevgili peder ile valide... Kötü tohum büyüyor... Haydi okula, kar-kış, yağmur-çamur demeden... İlk komünyon: Yaşasın Hıristiyanlar, kahrolsun barbarlar!.. Genç Goşo kılıcını kuşanıyor... İlk sevgilim... Birinciden sonra ikinci gelir... Bayrağımın hizmetinde... Goşo ile sevgilisi nişanlanıyor... Düğün çanları... Yavrularım... Bu son üç başlık, harfleri kapatacak biçimde yapıştırılmış büyük fotoğrafların altında kalıyor, sağdaki sayfaların geri kalanlarına da hep büyük fotoğraflar yapıştırılmış, soldaki sayfalarsa küçük fotoğraf kümeleriyle dolu.

Soldaki ilk küme: oturan bir ihtiyar kadınla ihtiyar adam; ihtiyar bir kadının başıyla omzu, ihtiyar bir adamın başıyla omzu, İspanya'nın Bask eyaletinde bir köy sokağı, erkek bir bebecik, beyaz bir atlı arabada aile grubu.

Sağdaki ilk büyük fotoğraf: sarışın, çıplak bir erkek bebecik.

Soldaki ikinci küme: bir erkek ve bir kadın; erkeğin üstünde yelekli, frak ceketli bir takım, kadının sırtında topuğa inen koyu renkli giysiler; genç bir çift kucaklarında iki çocukla; koyu renk

giysili kadının yaşlı bir çift ve iki çocukla üç pozu.

Sağdaki ikinci büyük fotoğraf: bir portakal ağacıyla palmiye ağacı arasında İspanyol tarzı demir oyma süsleri olan bir kuyu var; kuyunun üzerinde ayağında yalnızca bir şortla üç yaşında bir oğlan çocuğu oturmuş, emzikli bir şişeden süt emmekte, yanı başında uzun beyaz elbiseli bir kadın, kucağındaki çıplak kız bebecik kadının boynundaki dizi dizi boncuklarla oynuyor.

Soldaki üçüncü küme: aile grubunun deniz kıyısında, bir Japon şemsiyesinin altında, kent giysileriyle çekilmiş çeşitli pozları.

Sağdaki üçüncü büyük fotoğraf: küçük, yuvarlak saksılarla dolu bir bahçe, çevresinde küçük bir tel örgü, telin önünde çiçek açmış hint sümbülleri ve sümbüller, her saksının ortasında ufak bir palmiye ağacı, resmin önünde bir küçük erkek çocuk, sırtında önleri yuvarlanmış bir ceket, Bohem stili papyon boyun bağı, dizlik pantolon, beyaz, dizboyu çorap, bir de küçük bir kız çocuğu, sırtında iç eteklerle kabartılmış kısa, beyaz bir elbise, saç buklelerinin tepesine kolalı tülden kocaman bir fiyong oturtulmuş.

Albümün geri kalan sayfalarında sola düşen gruplar 1920'lerle '30'lara ait, dudaklarından gülümsemesi hiç eksik olmayan atletik bir genç adam hemen her resimde var, uzun, koyu kumral saçları kulaklarını örtmüş.

Sağdaki sayfalara, önceden de gördüğümüz gibi, birer büyük fotoğraf yapıştırılmış, şu sırayla: bir çocuk bahçesi, salıncakları, jimnastik için kullanılan halka ve çubuklarıyla, fonda bir tel örgü ve bunun ardında da düzlüğe serpiştirilmiş birkaç ev, bodur otlar, bir çubuğa dayanmış kameraya bakan koyu kumral saçlı bir yeni yetme, gömleğinin boyun düğmesi açık, boyun bağıyla kolundaki bant yas tuttuğu nu belirtiyor; baldırlarına çıkan uzun siyah çorap, sandal giymiş, yanında kıvırcık kara saçları İspanyol beresinden taşan, ikinci bir yeni yetme, giysileri eski ve yoksul, tek eliyle egzersiz halkasına tutunmuş, bacaklarını seksen derecelik bir açıyla havaya kaldırmış olmaktan büyük bir kıvanç ve övünç duyduğu yüzünden okunuyor; genç bir polisin yüzü, yağlı, kıvırcık kara saçlar, kara gözler, kabarık delikli çekme burun, kalın bıyık, büyük bir ağız, resmin köşesine, "Juan Carlos'a, arkadaştan öte bir

yük bir ağız, resmin köşesine, "Juan Carlos'a, arkadaştan öte bir kardeş, Pancho", yazılmış; yukarıda tanımlanmış olan iki delikanlı, ağızları kulaklarında, bir masa başında oturuyorlar, masanın üstünde bira şişeleriyle dört bardak, bacaklarını hafif aralamış oturan iki genç kadın, yakaları iyice açık, ciltleri pörsümeye başlamış, yüzleri aşırı makyajla çirkinleşmiş; bir keçi boynuzu ağacının altında kır sahnesi, çimenlere yayılı sofra örtüsünün üstündeki tabaklarda peksimet ununda kızartılmış dana pirzolaları, haşlanmış yumurtalar, omletler, meyve; arkada, eğlendiklerini belli eden pozlarda genç kızlarla delikanlılar, sofra örtüsünün yanında bir genç kız: dalgalı, kısa kara saçları yüzünün kusursuz ovaline yatırılmış, siyah sürmeli, kocaman kara gözler, dalgın ifade, ufak burun, hokka ağız, dallı güllü bir şifon elbisenin bastırdığı göğüsler ve yanında koyu kumral saçlı bir delikanlı, gömleği göğsündeki kılları gösterecek biçimde açık, elinde hançer gibi tuttuğu çatalla pirzola tabağını tehdit ediyor; bir önceki resimde görülen kızın fotoğrafçıda çekilmiş portresi, yüzünde gene o dalgın boş ifade, elbisesi göğüs üzerinde büzgülü, inci kolye, daha uzamış olan düz saçlar ortadan ayrılıp uçları ondüle yapılmış, altta, "Mabel'den bir hatıra, Haziran, 1936," yazıyor; tarihi kostümler içinde poz vermiş bir grup: Restorasyon, Üçüncü İmparatorluk ve 1990'ların kılıkları, en son dönemi canlandıran genç kız kameraya en yakın olanı, sarı saçlarını tepeye doğru taramış, açık renk gözlerinde çok güzel bir şeyler gören ya da düşleyen kişilerin kamaşmış bakışı, hafif kemerlice bir burun, uzun boyun, ince yapı; fonda dağlarla kavak ağaçları, önde o koyu kumral saçlı delikanlı, yüzünden eksik olmayan gülümsemesiyle, daha zayıf ama güneş yanığı, geniş kesimli beyaz pantalonunun belinde iyice enli bir kemer, fotoğrafın altında, "Valde Hanımla küçük kız kardeşime, her zaman sevgilerle, Juan Carlos, Cosquin, 1937," yazıyor; bir yaş günü pastasının yanında, elindeki elma şarabı bardağını kaldırmış duran bir genç kız, alnının üstündeki saçları kabartmış olmasına karşın kısa boylu, elbisesinin dört köşe yakasının iki köşesinde birer broş, ciddi, kapalı giyimli bir kadın ve koyu kumral saçlı delikanlı, şimdi daha zayıf, gözleri dikkati çekecek ölçüde irileşmiş ve çukura kaçmış, belli belirsiz bir gülümseyişle elindeki bardağa bakıyor; koyu

kumral saçlı genç adam bir at arabasının içinde, gerideki dağlarla kaktüslerin ayrıntıları seçilemiyor çünkü fotoğraf güneşe karşı çekilmiş.

GENÇ KIZ ODASI, 1937

Sağdan girince, büyükçe bir karyola görüyoruz, başlığı duvara dayalı, tepesinde de bir istavroz, tahta bir haç üstünde bronz bir İsa. Yatağın solundaki dört raflı küçük kitaplık ortaokul ders kitapları ve üç beş romanla dolu, ders kitapları kahverengi kâğıtla kaplı etiketlerinde, "Maria Mabel Saenz-Pillarlı Meryem Ortaokulu, Buenos Aires," yazıyor. Yatağın sağındaki etajerin üzerinde yeşil benekli beyaz tül gölgeliğiyle gece lambası duruyor, pencerelerdeki perdelerle yatak örtüsü de gölgeliğe eş. Etajerin üstündeki camın altında, Mar del Plata'daki İnci Kumsalı'ndan birde Mendoza'daki İnka Köprüsü'nden birer kartpostal, bir de kusursuz spor giysiler içindeki tıknaz bir genç erkeğin fotoğrafı, genç adamın yanında bir at ve kolanı ayarlamakta olan bir seyis... Yatağın ayak ucunda, yerde beyaz, siyah, kahve renkli bir tavşan kürkü. Yatağın karşısındaki duvarda bir pencere, pençerenin bir yanında oyuncak bebeklerle yüklü bir şömine, bebeklerin hepsinin saçı sahici, gözleri açılıp kapanıyor, pencerenin öbür yanında da aynalı bir çekmece. Çekmecenin üzerinde bir el aynası, kadife saplı bir fırça takımı, fırçalar maroken çerçeveli bir fotoğrafın çevresini halkalıyor, fotoğrafta oturmuş bir genç kız, elbisesi göğsünün üstüne büzgülerle sarılmış, inci gerdanlık, ortadan ayrılıp uçları kıvırtılmış düz saçlar. Duvardaki başkaca süsler: sedeften bir vaftiz kurnası, yan yana duran üç okul flaması, tahtadan bir ermiş Teresita oyması, bir kır gezisi sırasında çekilmiş çerçeveli dört fotoğraf, kusursuz spor giysileri içindeki tıknaz genç adam dördünde de dikkati çekiyor. Giriş kapısının karşısındaki son duvarı bir elbise dolabı boydan boya kaplamış; tavanın ortasında bir avize. Karyola, etajer, aynalı, çekmeceli dolap, elbise dolabı ve avize "Koloniyel" denilen tarzda, koyu renk ağaçtan belirgin demir aksamlı; şöminenin çerçevesiyle kitap raflarıysa bunlarla çelişen açık renk, düzgün, cilalı tahtadan. Elbise dolabının içinde elbiseler, mantolar ve iki

tane de kolalı, pliseli beyaz önlük asılı. Askı demirine hoş kokulu kurutulmuş lavanta çiçeğiyle dolu küçük, ipek bir kese bağlanmış. Aynı dolabın içinde, bir yanda iç çamaşırı, bluz, mendil, çorap, havlu ve çarşafların durduğu çekmeceler var. İşlemeli keten çarşafların arasına bir termafor kılıfı gizlenmiş, kenarı dantelli, çiçek örnekli yünden yapılma. Kılıfın içinde, EVLİ ÇİFTLER İÇİN ÖĞRETİLER ve AŞKIN İÇYÜZÜ adında iki bilimsel kitap var. Bu kitapların arasında duran bir fotoğrafta, bir kır sofrasının başındaki gençler arasında bir çift görüyoruz, kızın gözleri dalgın, delikanlı elindeki çatalıyla bir tabağa nişan almış. Fotoğrafın arkasında şu yazıyı okuyoruz: "Bir tanem: bu benim yaşantımın en mutlu günü oldu. Benim olabileceğini aklımın ucundan bile geçirmezdim! Baharın ilk günü. Her iş düzelinceye kadar bu resmi gizli tut. Bu saçmalıkları yazıyorum ki resmi kimseye göstermeyesin diye çünkü bu pozumla hıyarağalarına benziyorum hem de biraz "dut gibi". Muhitimizde herkeslerin benim adımı ayyaşa çıkarmak istediklerini biliyorsun.

"Şu dakikada seni elinden kavramışım, alıp gökyüzüne uçuruyorum, hiç değilse buradan uzaklarda olan bir yerlere. O küçük gölün kıyısındaki salkım söğütleri anımsıyor musun? Ben asla unutmayacağım. Seni her geçen gün biraz daha çok seviyorum, Juan Carlos, 21 Eylül, 1935."

Aynı çekmecede, dibe raptiyelenmiş beyaz bir kâğıdın altına KADIN DÜNYASI adındaki derginin 30 Eylül ve 22 Haziran 1936 tarihli sayıları gizlenmiş. Derginin Yalnız Kalpler köşesinde, "Kararsız Yürek" diye imza atan bir yazarın mektubu ve köşe editörü Maria Luisa Diaz Pardo'nun yanıtı yer alıyor. İlk sayıda yazılanlar şöyle:

Aziz Dost;

Derginizi aşağı yukarı bir yıldır almaktayım, sizin ilginç köşenizi her seferinde okuyorum. Gene de günün birinde size akıl danışmak durumunda kalabileceğimi hiç sanmazdım. On sekiz yaşında, yeni mezun bir öğretmenim, ailemin durumu iyidir. Beni seven genç bir çocuk var: hoş olmasına hoş da durumu biraz karışık. Yaşı daha çok genç olduğundan değişebilir ama ailem kendisinden

hoşlanmıyor. Çocuk bir muhasebeci olarak çalışıyor, ne var ki sık sık işine gelmediği için üstleriyle tartışıyor. bu mevsim peşpeşe soğuk algınlıkları geçirdi, çok çabuk yoruluyor. Ben ona inanıyorsam da ortada dönen laflara bakacak olursanız onun keyfine aşırı düşkün, çapkın ve haftada en aşağı bir gece arkadaşlarıyla kafayı çektiğini söylüyorlar. Kendisi birkaç aydan beri beni gezilere, danslara götürüyor. İlk başlarda onu bütün varlığımla sevdiğimden emindim gelgelelim her geçen gün (akşamları işten sonra kapıma geliyor, zili çalmasın, eve girmek durumunda kalmasın diye onu orda bekliyorum, sokak sokak dolaşıyoruz, biraz alanda oyalanıyoruz, hava çok soğuksa girişe sığınıyoruz, samimiliğimiz bundan ileri geçmiyor), dediğim gibi, her gün o gittikten sonra eve girdiğimde anne babamın azarlarına katlanmak zorunda kalıyorum, bu azarların her biri de birer su damlası gibi taşı aşındırıyor. Öyle ki her gün onun gelişini sevinçle bekliyorum ama o yakışıklı siluetinin yaklaştığını görür görmez ürküntüyle, ya annem dışarı çıkarsa ya da, daha kötüsü, babam gelir de hayranımdan bir açıklama isterse ya da kırıcı bir laf dokundurursa, diye düşünmeye başlıyorum, bütün bunların yüzünden de ona karşı sinirli davranıyorum. Ona diyorum ki öğretmenlikte ilk yılım olduğundan, hem de aşağı kurtarmaz, beşinci sınıfı okuttuğumdan bu sinirlilik doğaldır, diyorum. Oysa beni sinirli yapan şey şu kuşkudur: onu seviyor muyum yoksa sevmiyor muyum? Son zamanlarda ufukta yepyeni bir karşıt öğe belirdi: İngiliz kökenli genç bir çiftlik sahibi, "o"nun kadar yakışıklı değilse de hoş bir kişiliği var, babamla olan dostluğunu kullanarak evimize girip çıkmaya, benimle ilgilenmeye başladı. Durum şurada çatallaşıyor: kendisi 25 Mayıs'ta başlayan dört günlük tatil için bir arkadaşımla beni (teyzemi götüreceğim) çiftliğine çağırıyor, annemle babam gitmem için diretiyorlar, "o" ise kesin karşı çıkıyor. Bense kararımı verdim... gidiyorum, çünkü böylelikle "o"nu özleyip özlemediğimi anlamış olacağım. Ama ya o sözünü tutar da bana şimdiden söylemiş olduğu gibi, dönüşte bir daha yüzüme bakmazsa.

Aziz dost, değerli öğütlerinizi bekliyorum. Saygılarımla,
Kararsız Yürek (Buenos Aires)

Editörün yanıtı şöyle:

Kararsız Yürek,

İmreniyorum sana! Yüreğinin kararsızlığını değil ama yaşamın sana bağışlamış olduğu şeylere. Hayranını, ana babanla bozuşmayı göze alacak kadar sevdiğini sanmıyorum. Seninki si, mutlu, varlıklı bir aile ocağında büyümüş olan genç kızların sık sık karşılaştığı bir durum. Bu flörtünü (kullandığım deyimi bağışla) sürdürmen, zaten sarsılmaya başlamasından korktuğun aile uyumunu yıkmak, demek olacaktır. İnan bana, bir flört için böyle bir bedel ödemeye değmez. Yaşından daha çok genç, herkesi hoşnut bırakacak olan beyaz atlı şövalyeyi beklemeye bol bol zamanın var. Çiftlikte iyi eğlen, İngilizce öğren, yok, anlaşmak için işaretleşmek zorunda kalırsanız, kuzum lütfen kafanı sık sık, "Evet," gibilerden sallama! Bu işareti çok seyrek kullanmak sayesinde dünyayı fethedebilirsin, daha da önemlisi kendinin ve ana babanın mutluluğunu sağlama bağlarsın.

Her zaman hizmetinizde,
Maria Luisa Diaz Pardo

22 Haziran 1936 sayısındaki başvuru mektubu şöyle:

Aziz Dost;

Hayat bana alçakça bir oyun oynadı. Bana verdiğiniz öğüt çok yerindeydi gelgelelim beklenmedik karışıklıklar ortaya çıktı. Kısacası beni seven çocuk çiftliğe gitmeme kızdı, bu olay da ilişkimizi sona erdirmeye yaradı. Ne yalan söyleyeyim, çiftlikteki günlerim hiç de umduğum gibi çıkmadı çünkü çiftlik sahibiyle ben çok zamanlarımızı tek sözcük konuşmadan birbirimize bakarak geçirdik. Ayrılık saati gelince kendisi benden söz kaparmaya çalıştıysa da ben bunu uygun görmediğimi söyledim, öyle ya onu hiç etkileyememiş olmalıydım ki bana karşı ilgisini gösterecek ne bir söz söylemiş ne de bir davranışta bulunmuştu. O buna karşılık olarak İngilizlerin böyle, kıt sözlü kişiler olduğunu, kendisinin lafazan Latinlere imrendiğini gene de sessiz durduğumuz zamanlarda bile

benim yanımda huzur duyduğunu söyledi. Davranışa gelince, demek istediğim benim için çiçek toplamayışını, benim sevdiğim plakları çalmadığını demeye getirmiştim (bize hep kendi sevdiklerini dinletmişti), o beni yanlış anladı, bana yakınlık göstermeyişine sitem ettiğimi sandı. Bunun üstüne de, hayatlarımızı birleştireceksek o gibi şeylere bol bol vaktimiz olacağını söyledi. Nasıl da romantiklikten uzak, öyle değil mi? Gerçekte beni ateşle öpsün diye bekliyordum, bakalım, hoşuma gidip gitmediğini anlamak için. Her neyse, hiçbir söz vermedim ona; evet gibilerden baş sallamak da ne oluyor? Bu işareti hiç bilmiyorum! Sizin dediğiniz gibi tutumum etkili oldu çünkü kendisi babamla anneme mektup yazarak kış tatili için hepimizi birden çağırdı, iki haftalığına. Belki gideceğiz. Beri yandan size şimdi söyleyeceğim şey öyle acıklı ki içimi burkuyor, nasıl anlatacağımı bilemiyorum.

Çiftlikten dönüşümden birkaç gün sonra babam beni bir köşeye çekti, aile doktorumuz da çalışma odasında bizi bekliyordu. Çok aramızda olarak hayranımın ciğerlerinin zayıf olduğunu ve son saptamalara göre çok bulaşıcı bir hastalığa tutulmuş bulunduğunu bildirdi. Kulaklarıma inanamadım, hatta babamın bir oyunu falan sandım. Doktorumuz bana ondan uzak durmamı, iki hafta önce aramızda çıkan anlaşmazlıktan yararlanarak onu bir daha, iyileşinceye kadar görmemem gerektiğini söyledi. Ertesi gün de bir dükkânda onun annesiyle kız kardeşine rastladım, bana yakınlık göstermelerine karşın çok hüzünlü durdukları gözümden kaçmadı. Tüm duyduklarımın, ne yazık ki doğru olduğuna inanç getirdim. Hem zaten ertesi gün annem bana hiç danışmadan saat beşte doktorla röntgenimin çekilmesi için randevumuz olduğunu bildirdi. Sonucu almış bulunuyoruz: sağlığım yerinde.

Şimdi sorarım size, o sevgili dosta yardım etmek için ne yapabilirim? Ona acı çektirmiş olduğum için şu anda pişmanım. Belki bir gün hayat bizi gene bir araya getirir çünkü onu sahiden sevdiğime inanıyorum yoksa yalnızca bir acıma duygusu mu bu? Yalvarırım size, aziz dost, gerçek duygularımı anlamam için bana yardım edin?

Kaygılar içinde,

Kararsız Yürek (Buenos Aires)

Editörün yanıtı şöyle:

Kararsız genç dc cömert yürek,

Senin geri dönmeyeceğine inanıyorum. Şu sırada ona karşı duydukların acımadan başka birşey olamaz, bir de eski mutlu gözlerin özlemi. Bir doktora danıştım, birtakım önlemler alırsan onunla arkadaş olarak görüşebileceğini söylüyor. Çok yakınına gitmemeye çalış, buluştuğunuzda onun sırtını sıvazlamaya alış, ayrılırken elini sıkabilirsin çünkü eve gider gitmez ellerini sabun ve suyla yıkadıktan sonra alkole batıracaksın. Evet, dostluğunu sun ona, ama damdan düşercesine, kuşku uyandıracak biçimde değil de uygun bir fırsatını düşürerek, çünkü bu hastalığı çekenler çok duyarlıklı olup çıkarlar. Acıdığını ona belli etme. O kişilikteki birini en çok bu incitir.

Kendi geleceğini soruyorsan, işaretleşmenin garip genç de güzel bir dil olduğunu sakın unutma.

Saygılarımla,
Maria Luisa Diaz Pardo

KADIN DÜNYASI dergisinin bu sayısındaki iki sayfadan resimler de kesilmiş. Bunların altlarındaki yazılar şöyle:

"İpek muareden bedene oturmuş bir kokteyl esvabı ile Jülyet başlığı: Ölümsüz W. Shakespeare'in ölmez eseri ROMEO ve JÜLYET'in MGM tarafından çevrilmiş olan şahane filmden esinlenmiş. Foto: MGM."

"Sinema dünyasının en yeni sansasyonu Deanna Durbin bisiklete binen genç kızlar için bu göz kamaştırıcı kılığı salık veriyor: kenarları canlı kırmızı rikrakla renklendirilmiş beyaz ketenden. Foto: Universal Pictures."

Yukarıda tanımlanmış olan odanın penceresinden, tel örgüye sarılmış bir asmanın gölgelediği bir avlu görülüyor, bunun ardında gül ve yasemin saksıları, en dipte de avlunun tuğla duvarından daha yüksek olan bir incir ağacı var, duvarın ötesindeki arsada semtin iki katlı yeni karakolunun inşaatı sürüyor. İnşaattaki tuğla işçile-

rinden biri güneşe karşı başına bir İspanyol beresi geçirmiş, kıvırcık saçları berenin altından taşıyor, geniş ağzının üstündeki bıyığı ve gözleri gibi simsiyah; gencin gözleri iskelelerin ve incir dallarının arasından güllü, yaseminli, asma çardaklı avluya ve yeşil bencikli beyaz tül perdelerin süslediği pencerelere doğru bakıyor.

GÜNLÜK 1935

MART- SALI, 14, ERMİŞ MATİLDE, KRALİÇE.

Ey emektar koca günlük! Seni çoktan oltaya yakalanmış olan bir dul bayanla açıyorum.

Çarşamba, Ermiş Caesar, Martir. Dul bayanın kendisiyle komşusuna armağan alabilmek ve genel harcamalar için avans aldım.

Cumartesi, 18, Ermiş Gabriel. Melaike. Goşo Hanı'nda zar atıyoruz, Perico arabayla geliyor.

Pazar, 19, Ermiş Joseph. Kulüpte toplantı. Barros Kardeşler'le Pepe'ye ikişer içki ısmarladım. Bir dahaya onlardan alacağım var.

Çarşamba, 22, Ermiş Lea, Rahibe. Akşam 7'de Clarita'yla randevu.

Perşembe 23, Ermiş Victoriano, Martir. Goşo Hanı'nda Amalia'yla randevu. Araba gerek.

Cumartesi, 25, Cebrail'in Mübarek Bakire Meryem Ana'ya Haber Götürüşü. Dul bayan, sabaha karşı saat 2.

Pazar 26, Paskalya'dan İki Hafta Önceki Mübarek Pazar. Annem ve Celina'yla ayine gitmeye söz. (Herhalde sedyeyle?)

Perşembe, 30, Amadeus, Mübarek Kişi. Goşo Hanı'nda Amelia'yla randevu, Perico'dan arabayı iste. İptal, grip, Pancho'dan rica Amalia'ya bildirsin. Yok, Pancho tehlikeli, bırak şişko beklesin, otururşa yorulmaz.

NİSAN- SALI, 4, ERMİŞ İSİDORE, MARTİR. Aylık aldık, avansı kestiler. Eş...e...kler!

Perşembe, 6, Ermiş Celestine, Martir. İşe gidemedim, grip, ök-

sürük, yatak, gene yenilediı.

Cuma, 7, Ermiş Albert, Martir. İşe gidemedim, grip, yatak.

Pazartesi, Ermiş Terence, Piskopos. İşe gidemedim, grip, evde takıldım.

Salı, 11, Ermiş Leo I, Muhteşem Papa. Boyunduruğa dönüş.

Perşembe, 20, Ermiş Adalgisa, Bakire. Kulüpte zar atarak 120 peso kazandım!

Cumartesi, 22, Ermiş Anselm. Piskopos. Goşo Hanı'nda zar atmaya giderken Pancho'yu yanıma alıyorum, Barro Biraderler bana diş biliyor.

Pazar, 23, Ermiş Albert, Martir. Ayinden sonra Clarita'yı bekleyip özürdiledim. Clarita iptal. Yerse. Dul ya da öbür adıyla kolay bayana şeref üstüne yemin, başkasına bakmıyorum diye.

Perşembe, 27, Ermiş İda, Ermiş Zita. Dulcuğun randevusunu kaçırdım, suç Goşo Hanı'nda cnayi Pancho'nun masaya getirdiği kırmızı şarapta. Unutma: Dul ya da öbür adıyla... parçadan özür dile.

TEMMUZ- CUMA, 7, ERMİŞ RİTA. B.A.'dan tren, akşam 8.15'te varış, kızlar okuldan dönmüş. Gözden geçirmek.

Cumartesi, 8 Ermiş Adrian, Martir. Şehir Kulübü'nde gece. Pancho'ya zar için ödünç para. Kaybettik. Kulüpte el üstünde.

Pazar, 9, Ermiş Procopius, Martir. Ayindeki randevum kaçtı bağışlanamaz. Zavallı bir serseri dünyanın en güzel kızını beklesin! Bütün gün evde takıldım, bahane öksürüğüm. Denemesi bedava: öğleyin 12'ye kadar uyumak harika oluyor!

Pazartesi, 10, Ermiş Felix, Martir. Onunla görüştüm. Kız kardeşimin masalına inandı, sağol Celina! "İyi niyetli olduğun anlaşılıyor, pazar gününü evde geçirmeyi yeğliyorsun, öksürükten kurtulup pazartesi işe gidebilmek için." Senin de şeker gibi olduğun anlaşılıyor...

Perşembe, 13, Ermiş Anacletus, Papa. Üç gündür gördüğüm yok. Dulcağızla randevu, gece 11.30.

Cuma, 14, Ermiş Bonaventure. Sağol, Ermiş Bonaventure! Novena çıkışı onu gördüm. Mabel, Mabel, Mabel, Mabel. Gece 10'da Celina ve küçük biraderle sinema sözü, (emrinizdeyim).

Ömrümde en az anladığım bir filim.

Cumartesi, 15, Ermiş Henry, İmparator. Mabel'in evinde samimi danslı toplantı, kapıda vedalaşma. Dünyalar benim.

Pazar, 16, Mübarek Carmel'li Meryem. Beni bırakıp Buenos Aires'e gitti.

.....

EYLÜL- SALI, 10, ERMİŞ CASİMİR, MARTİR. On gün kaldı.

Çarşamba, 11, Ermiş Herman, Kral. Dokuz gün kaldı.

Perşembe, 12, Ermiş Seraphim, Piskopos. Sekiz gün kaldı.

Cuma, 13, Ermiş Edward, Kral. Yedi gün kaldı.

Cumartesi, 14, Ermiş Callistus Piskopos. Altı gün kaldı. Goşo'da 97 peso yutuldum.

Pazar, 15, Ermiş Teresa, Bakire. Sözümde durup ayine gittim. Beş gün kaldı.

Pazartesi, 16, Ermiş Gallo, Martir. Dört gün kaldı. Amalia'yla Goşo'da randevu Perico'dan oto al.

Salı, 17, Ermiş Hedwig, Martir. Üç gün kaldı.

Çarşamba, 18, Ermiş Luke, Evangelist. Yarından sonra...

Perşembe, 19, Alcantara'lı Ermiş Peter. Yarın!

Cuma, 20, Ermiş İrene, Bakire. Buenos Aires treni 8.15'te geliyor. Hatırladığımdan daha da güzel!!! El sıkıştık. Anasının önünde.

Cumartesi, 21, Ermiş Matthew, Havari. Baharın ilk günü, amma da beklettin bizi! La Carole Çiftliği'nde kır gezisi. Buluşma sabah saat 7.30'da, Modern Kahve'nin önü... DÜNYANIN EN MUTLU YARATIĞI BENİM, TANRI'NIN HUZURUNDA SÖZ VERİYORUM Kİ TAM BİR ERKEK GİBİ DAVRANACAĞIM, KİMSEYE SÖYLEMEYECEĞİME VE ONUNLA EVLENECEĞİME YEMİN EDERİM.

Pazar, 22, Ermiş Maurice, Martir. Tren sabah 10.30'da kalkıyor. Aralık ayına ne kadar çok var... Anasının önünde bana eliyle öpücük yolladı. Artık okula varmıştır bile...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Benim tutkum hüsran tangosu,
Ruhumu günahtan günaha saldı
O eski tangonun hazin nağmesi
Aklımı başımdan aldı.

(Roldan'ın "Suç O Tangoda"
ezgisinden)

Perşembe, 23 Nisan, 1937, güneş sabah saat 5.50'de doğdu. Rüzgârlar hafif olarak kuzeyden güneye esiyordu, hava parçalı bulutlu, ısı 57 derece Fahrenheit'taydı. Nélida Enriqueta Fernandez sabah 7.45'e kadar uyudu, sonra annesi gelip onu uyandırdı. Nélida saçlarını tutam tutam ayırıp kâğıt parçalarıyla sarmış, üstüne ince siyah bir file geçirmişti. Siyah bir iç gömleği gecelik yerini tutuyordu. Ayağına arkaları kesilmiş bir çift eski siyah espadril giydi. Saçlarına her günkü biçimini verip makyajını yapmak otuz yedi dakikasını aldı ve bu annesinin getirdiği beş fincan mateyle kesintiye uğradı. Nélida saçlarını fırçalarken bir gün önce kasiyerle yaptığı tartışmayı, kahvaltıda sütlü kahve, tereyağlı ekmek yemenin olumsuz yönünü, öğleye doğru saat 11'de içinde duyacağı hafif kazıntıyı, cebinde nane şekeri taşımanın yararını, öğleyin her zamanki çevik, hızlı adımlarıyla nasıl eve yürüyeceğini, bir gece önce evin kapısında Juan Carlos'la yaptığı olağan boğuşmayı, beyaz pabuçlarındaki çamuru silmek gereğini düşünüyordu. Makyajını yaparken yüzünün nasıl baştan çıkartıcı olabileceğini tasarlıyor, gözaltlarındaki Tanrı vergisi gölgelerin olumlu ya da olumsuz etkileri konusunda yürütülen değişik görüşleri zihninden geçiriyordu. Saat 8.30'da evinden çıktı. Önü baştan aşağı düğmeli, mavi pamuklu kumaştan yuvarlak yakalı, uzun kollu bir iş elbisesi giymiş-

ti. Saat 8.42'de Arjantin ucuzluk pazarına girdi. 8.45'te paketleme masasının başında, kasiyerle yazar kasanın yanındaki yerini almıştı. Sayıları 27'yi bulan öteki işçilerde kendi köşelerine çeki düzen vermekteydiler. Saat 9'da kapı müşterilere açıldı. Paketçi ilk paketini 9.15'te yaptı: bir erkek takımı için on üç düğme. Saat 11'le 12 arasında Nélida müşterileri bekletmemek için hızlı çalışmak zorunda kaldı. Kapılar 12'de kapanıyordu, son müşteri 12.07'de dışarı çıktı. 12.21'de Nelida evine girdi, ellerini yıkadı, -arkadaki araç gereç barakasında ağaç makasını bilemekte olan- babasının onun geldiğini görmekle birlikte görmezlikten gelerek başını eğmiş olduğunu ayırmadı. Odun sobasına sırtını vererek masa başına oturdu. Babası içeri girdi, bulaşık bir tencerenin doldurduğu küvette elini yıkadı ve bir önceki gece Juan Carlos'la gece yarılarında vedalaştığı, esen soğuk rüzgâra karşın kapıda saat 10'dan gece yarılarına kadar konuştuğu için Nélida'yı azarladı. Nélida yanıt vermeyerek çorbasını içti, annesi haşlanmış patatesle tuzlanmış ciğer yapmıştı. Her biri, pek dolu olmayan birer bardak şarap içtiler. Nélida dükkâna gittiğinde kasiyerin selam vermediğini anlattı. Bir salkım üzümden birkaç tane kopardı, odasına gidip uzandı. Dükkânın menajerini, her zaman taktığı kolalı takma yakalığı, metresi olduğu bilinen tezgâhtar kadını, onları bodrum katında uygunsuz bir durumda bulup da gizlerini temelli saklayacağına yemin ederek karşılığında bir şeyler isteyebilmenin avantajını, Doktor Nastini'nin o arkası kuşaklı, kısa kollu doktor gömleğiyle nasıl yakışıklı durduğunu, gömleğini çıkardığı zamansa pek o kadar yakışıklı görünmediğini, Bayan Nastini'nin Çin malı ipek sabahlığını, hizmetçi kadın Koca Töte'nin evinin kurşuni üniformasını, Doktor Nastini'nin evinin, beyaz boyalı cephe duvarıyla çelişen siyah mermer kaidesini, Juan Carlos'ların evinin tuğla cephesini, iç avlunun sokaktan görülebilen palmiye ağaçlarını, Juan Carlos'un çizgili gömleğinin kolalı yakasını, kolanın boyun cildini tahriş ettiğini, cildin kızaran yerini Nélida öpsün diye tutturmasını, bunu izleyen boğuşmaları, hayatında başka bir erkek olduğunu öğrenirse Juan Carlos'un onu bırakması olasılığını, düğünden birkaç hafta öncesine değin Juan Carlos'a hiçbir şey söylememe olasılığını, Juan Carlos'un her şeyi düğün gecesinde öğrenme olasılı-

ğını, Juan Carlos'un onu düğün gecesinde, bir Buenos Aires otel odasında boğarak öldürmesi olasılığını, Doktor Nastini'nin muayenehanesindeki lizol kokusunu, Doktor Nastini'nin zeytin yeşili otomobilini, bir çiftlik evinde ölümden kurtardıkları hasta kadını, pencereden içeri vuran ve onun uykuya dalmasını engelleyen güneş ışığını, kalkıp panjurları kapamanın zahmetini, loşlaşan odayı ve bunun gözlerini nasıl rahatlattığını düşündü. Saat 1.30'da annesi bir fincan şekerli maté getirerek onu uyandırdı, 2'de Nélida giyinmiş ve yeniden yüzünü boyamıştı bile, 2.13'te, hızlı adım yürümüş olmanın verdiği canlılıkla dükkâna girdi. Tam 2.15'te, dakik olarak, paketleme masasının başına geçti. Orta boy ruloda ne az kâğıt kaldığını görünce şaştı, çevresine bakınarak menajeri aradı, göremedi, bodruma inip gereken ruloyu almaya giderse menajerin oradan geçerek onun yerinde olmadığını görmesi olasılığını düşündü. Kasiyer daha taburesine oturmamıştı. Nélida koşarak bodruma indiyse de aradığı ruloyu bulamadı. Dönüşte menajerle yüz yüze geldi, menajer hemen ellerini beline dayayarak sert bir tutumla saatini cebinden çıkardı. Nélida'ya işinin başına geçmekte gecikmiş olduğunu söyledi. Nélida bir şey aramaya zemin katına indiğini, aradığını bulamadığını anlattı, masanın başına geçince ruloda çok az kâğıt kalmış olduğunu gösterdi. Menajer kâğıdın bu günlük yeteceğini, biterse Nélida'nın büyük ruloyu kullanarak kâğıdın enini paketin boyuna denk getirebileceğini söyledi. Nélida bir şey aramaya zemin katına indiğini, aradığını bulamadığını anlattı, masasının başına geçince ruloda çok az kâğıt kalmış olduğunu gösterdi. Menajer kâğıdın bu günlük yeteceğini, biterse Nélida'nın büyük roluyo kullanarak kâğıdın enini paketin boyuna denk getirebileceğini söyledi. Nélida'nın yüzüne bakmayarak biraz yaratıcılığını kullanması ve ne olursa olsun zamanında işbaşı yapması gerektiğini vurguladı. Bunu ordan uzaklaşırken söyledi, Nélida yanıtlayamasın diye. Saat 2.30'da kapılar açıldı.

Tuhafiye bölümündeki şeyleri sarmak kolay, şapkaları sarmak zordu. Çoğu zaman Nélida'nın sarmayı en sevdiği şey bir karton parçasına dikili olarak satılan ve şıngırdayan on iki düğme olurdu; beri yandan dört mevsim bahçe köşesinde satılan saksı içindeki bitkileri sarmaktan nefret ederdi. Şapkasını paketlerken üstündeki

tüyü kırmamak için gösterdiği özene teşekkür eden müşteriyle arasında tatlı bir söyleşi geçti. Kasiyer de övgü sözleriyle bu konuşmaya katıldı, müşteri gittikten sonra kasiyer o gün ilk olarak Nélida'ya baktı ve menajerin çıyanın biri olduğunu söyledi. 6.55'te kapıları kapamaya başladılar, 7.10'da en son müşteri elindeki kâğıda sarılmış cırcırı ve makbuzuyla dışarı çıktı. Dükkândan ayrılmazdan önce Nélida umursamaz bir sesle menajere zemin katında orta boy kâğıt rulosu kalmadığını söyledi ve yanıt beklemeden yürüyüp gitti. Dışarda hava tatlıydı, Nélida sonradan kapı aralığında üşümeyeceklerini düşündü. Lig Bar'ının önünden geçerken hiç ilgilenmiyormuş gibi bir tutumla içeri bir göz attı. Juan Carlos'un dağınık saçlarını arkadan gördü, barbut oynanan dört kişilik bir masa başında. Juan Carlos belki başını çevirir umuduyla Nélida bir an duraladı. Öbür masalara bakmak isteğine karşı gelemedi. Bir arkadaşıyla aperitif içen Doktor Nastini ondan yana bakmaktaydı. Nélida kıpkırmızı kesilerek gene yürümeye başladı. Annesi banyonun yerlerini siliyordu, babası şimdi banyodan çıktığı için sıcak suyun az kaldığını söyledi. Nélida somurtarak annesine banyo küvetini iyice yıkayıp yıkamadığını sordu. Annesi de ona, "Sen beni pasak bir sokak kadını mı sandındı?" diye sordu, dükkândan döndüğü zaman daima tertemiz bir banyo bulduğunu anımsattı ona. Nélida yıkanırken kullanmak zorunda olduğu çamaşır sabununu tiksintiyle elledi. Yarı dolu olan banyoya gömüldü. Sudan yalnızca kafası çıkarak dükkânın kaliteli armağanlar bölümüne yeni gelmiş olan bir malı düşündü: banyo suyuna güzel koku saçan yarı saydam yeşil tabletlerle dolu yeşil selafon bir kutu. Birden kullandığı adi sabunun teninde ilaç kokusu bırakması düşüncesiyle telaşlandı; özenle su dökünmesi bittiği zaman musluktan akan su soğumaya başlamıştı. Kurulandıktan sonra ellerini kokladı, içi rahat etti. Juan Carlos'un artık pazar günü öğleden sonraları Sosyal Kulüp'te dans etmeye gitmek istemeyerek onu sinemaya götürmeyi yeğlediğini düşündü, kulüpte kendisinin başka kız arkadaşı olmadığını düşündü, Celina'yı düşündü, Celina'nın yeşil gözlerini, yeşil gözlü kediler geçti kafasından, bir kediyle arkadaşlık edilip edilemeyeceğini düşündü, dişi bir kediyle arkadaşlık kurmak onun sırtını okşamak, derileri dökülen yaşlı bir dişi kedi düşündü,

uyuzunun nasıl iyileştirilebileceğini, biraz yiyecek verirsin, dolaptan en güzel tabağı alır, ihtiyar uyuz için taze sütle doldurursun, pazar günü sinemadan sonra Juan Carlos'un annesine rastladıklarında Novena'dan dönen kadın onlara soğuk soğuk selam verdiğini düşündü, Nastini'nin karısının ecceliyle ya da kazara ölmesini aklından geçirdi, Nastini'nin ona evlenme önermesi olacak şey miydi acaba, Nastini'yle evlenmesi, sonra daha balayı başlamadan onu yüzüstü bırakıp kaçması, bir kışlık tatil köyünün karları arasında, Juan Carlos'la buluşmak için kararlaştırdıkları kuytu köşe. Trende, ipek kimonosuyla Nastini tuvaletten çıkıyor, koridor boyunca kompartımana doğru ilerliyor, usulca vuruyor kapıya, yanıt çıkacak diye boş yere bekliyor, kapıyı açıyor ve Nélida'dan bir önceki istasyonda inmiş olduğunu bildiren, "Beni sakın arama," diyen bir mektup buluyor. Bu arada Juan Carlos randevusuna sadık kalarak kuytu köşeye varıyor ve siyah pantolon, siyah dik yaka kazak giymiş olan, platin renkli kısacık saçlı Nélida'yı orada buluyor, kucaklaşıyorlar ve Nélida en sonunda gerçek aşkına teslim oluyor, Nélida banyonun yerini yıkamamayı aklından geçirdi. Giyindikten sonra yeri sildi. Annesi ciğer salamurasının artıklarını yerken Nélida bir dana pirzolasıyla yumurtalı yeşil salata yedi. Babası her akşamkinin tersine masa başına gelmedi. Saat 8.30'da radyoda İspanyol şarkıları çalan bir istasyonu açtılar. Programı dinlerken annesi sofrayı topladı, Nélida muşamba örtüyü ıslak bezle sildi, dikiş kutusuyla hemen hemen bitmiş olan, yalnızca düğme iliklerinin yapılması kalan yeni elbisesini masanın üstüne koydu. Saat 9.00'da İspanyol şarkıları sona erdi, Goşo şiirlerinin okunduğu bir program başladı. 9.20'de Nélida saçlarıyla makyajını yeniden yapmaya başladı. 9.48'de evin önünde, bahçe kapısının yanında duruyordu. 10.05'te Juan Carlos'un bir sokak öteden geldiğini gördü. 10.20'de Nélida'yla Juan Carlos Nélida'nın ana babasının yatak odasındaki ışığın söndüğünü gördüler. Kaldırımdan çekilip eve doğru yürüdüler. Her zamanki gibi Nélida teneke tentenin metal direğine sırtını yasladı. Her zamanki gibi gözlerini yumdu ve dudaklarını gecenin ilk öpücüğüne uzattı. Kendi de ayırdında olmadan karar verdi ki kilise kapısındaki ihtiyar dilenci kanı onun eline bir bıçak tutuşturacak olsa Nélida Celina'yı seve seve öldürebilir-

di. Juan Carlos onu gene öptü, bu kez kollarında iyice sıkarak. Nélida'yı okşamalara, öpüşlere, kimi ılık kimi ateşli kucaklamalara boğdu, bir de kompliman yaptı. Nélida gözlerini açmadan Juan Carlos'a, izninden yararlanarak dinlenip dinlenmediğini sordu, o gün öğleden sonra bara gitmezden önce ne yaptığını da sordu. Juan Carlos ona karşılık vermedi. Onu kollarından bırakmış çite doğru (babasının özenle kırptığı çit) yönelmiş olduğunu ayırımlayınca Nélida gözlerini açtı. Juan Carlos'un uzanıp bir dal kopardığını görünce gözlerini büsbütün açtı sonra kendisinin her yaptığını ona söylediğini, onun da neden böyle yapmadığına akıl erdiremediğini söyledi. Juan Carlos yanıt olarak erkeklerin kimi şeyleri kendilerine saklamak gereksinimi duyduklarını ileri sürdü.

Nélida onun gür, dalgalı saçlarına baktı, sokak ortasındaki belediye lambasının ampulünden saçılan beyaz ışıkta bu saçların yer yer metale dönüştüğünü gördü, neden bilinmez, geceleyin sokak lambalarının aydınlattığı fundalık arsaları, uzun, eğik otları düşündü; Nélida Juan Carlos'un gözlerine baktı, Celina'nınkiler gibi yeşil değil açık kestane renkli olan gözlerine ve neden bilinmez nelis ballarla dolu kavanozlar geldi aklına; Juan Carlos gözlerini kapamıştı, Nélida onun dağılmış saçlarını okşarken o gür, kıvırcık kirpiklerini gördü ve nedenini kendi de bilmeden gerili kartal kanatlarını düşündü; onun o düz burnuna, ince bıyığına, dolgun dudaklarına baktı, "Dişlerini göster bana," dedi ve neden bilinmez, okul kitaplarındaki resimlerde gördüğü beyaz trabzanlı, yüksek sütunlu eski zaman konaklarını düşündü; onun boynundaki iki gergin kas arasında yuvalanmış olan gırtlak yumrusuna, geniş omuzlarına baktı, neden bilinmez vahşi Pampaların boğumlu, sert ağaçlarını düşündü, ombu ve meşe en sevdiği ağaçlardı. 11.20'de Nélida onun elini bluzunun altına sokmasına izin verdi. 11.30'da Juan Carlos Nélida'nın bencilliğinden yakınarak iyi geceler dileyip ayrıldı. 11.47'de Nélida saçını sayısız bölümlere ayırarak kâğıt parçalarıyla sarmayı tamamladı. Uykuya dalmazdan önce Juan Carlos'un yüzünün hiç kusursuz olduğunu düşündü.

Demin sözü geçen 23 Nisan 1937'de Juan Carlos Jacinto Eusebio Etchepare sabah saat 9.30'da annesinin kapıya vurup odaya

girmesiyle uyandı. Annesinin tatlı muhabbet sözlerine karşılık vermedi. Çay fincanı gece masasının üstünde kaldı. Juan Carlos bir bornoza sarınarak dişlerini fırçalamaya gitti. Ağzındaki pas silindi. Juan Carlos odasına döndü, çay ılınmıştı, Juan Carlos annesini çağırdı, çayın yeniden ısınmasını istedi. 9.55'te yattığı yerden bir fincan kaynar çay içti, sıcağın göğsüne iyi geleceğine inanıyordu. Sürekli kaynar şeyler içip sıcak çarşaflara sarınarak, ayağına sıcak su torbası koyup kafasına, yalnızca burnu ve ağzı dışarda kalacak biçimde yün atkı sararak solunum organlarındaki hastalıktan kurtulup kurtulamayacağını düşündü. Yatakta günler günü, haftalar haftası yatıp dişini sıkarsa kuru sıcağın ciğerlerindeki rutubeti, ciğerlerine yosun tutturtan rutubetli soğuğu söküp sökmeyeceğini düşündü. Genç uykuya dalarak rüyasında kırmızı kiremitler, tuğla çamurlarının karıldığı çukurları, kireç ocaklarının ateşini gördü; yeni kalıplanmış yumuşak tuğlalar, ateşte pişen tuğlalar, pişip sertleşmiş, kırılmaz tuğlalar gördü, yeni karakol inşaatının orda, ortalık yerdeki tuğlalar, Pancho ona, yeni baştan fırına atılarak ezilip genç pişirilen bir yığın işe yaramaz tuğla gösteriyor ve inşaatlarda hiçbir şeyin boşa harcanmadığını anlatıyor. Annesi onu saat 12.00'de uyandırdı, Juan Carlos ter içindeydi. Ayağa kalkınca pek dermansız hissetti kendini. Annesine, banyo yapacak kadar sıcak su var mı, diye sordu, tıraşı çok mu uzamıştı, yoksa doktora tıraş olmadan gidebilir miydi? Annesi ona hemen tıraş olmasını, bunu her gün, kalkar kalkmaz yapması gerektiğini söyledi. Sonra onun dün gece çok geç yattığını, kızların onun gibi bir çocuğa, randevudan beş dakika önce tıraş olmasa bile bayılacaklarını sözlerine ekledi. Belediye başkanının yanındaki işine döndüğü zaman sabahları tıraş olabilmek için yataktan vakitli kalkması gerekeceğini çünkü kızlarla buluşurken değil işinin başındayken çekili düzenli görünmek zorunda olduğunu belirtti. Tam o sırada Celina geldi, sırtında beyaz öğretmen gömleği, kolunun altında bir yığın kitap, annesiyle şöyle bir bakıştılar sonra anne Juan Carlos'a dün gece sabahın üçüne kadar nerede olduğunu, yoksa kâğıt oynarken para mı kaybettiğini sordu. Juan Carlos kumarda olmadığını bildirdi. Annesi öyleyse Nélida'yla birlikteydin, dedi. Juan Carlos bunu doğruladı. Annesi kızın ana babasının böyle saat üçlere kadar kaldırım-

larda konuşmasına nasıl olup da göz yumduklarını sordu, karşılık alamayınca Juan Carlos'un öğle yemeğinden önce yıkanıp tıraş olmak istiyorsa elini çabuk tutmasını öyledi. 12.55'te Juan Carlos banyodan çıktı, duş yapmışsa da tıraş olmamıştı. Yemek odasına girdiğinde gene ateş ve ter basmaya başladığını ayırmadı. Annesiyle Celina sofraya oturmuşlardı. Juan Carlos sandalyesinin arkasına tutunarak odasına dönüp gene yatmayı aklından geçirdi, iki kadın ona bakıyorlardı, Juan Carlos'un bifteği kalın ve yumuşaktı, az pişmişti, tam sevdiği gibi. Bifteği kesmeye girişince alnının tere battığını hissetti. Annesi gidip yatmasını, terleyip üşütmenin tehlikeli olduğunu söyledi. Juan Carlos karşılık vermeyerek odasına gitti. Birkaç dakikada onun yemeğini tepsiyle yatağına getirdiler. Juan Carlos bifteğin soğumuş olduğunu gördü. Gene alıp mutfağa götürdüler, Celina etin önce bir yanını sonra öbür yanını ızgaraya şöyle bir dokundurdu, içi pek pişmesin diye. Annesiyle Celina odada durmuş, başkaca buyruk bekleyerek ona bakıyorlardı. Juan Carlos bifteğin soğumuş olduğunu gördü. Gene alıp mutfağa götürdüler, Celina etin önce bir yanını sonra öbür yanını ızgaraya şöyle bir dokundurdu, içi pek pişmesin diye. Annesiyle Celina odada durmuş, başkaca buyruk bekleyerek ona bakıyorlardı. Juan Carlos onlara gidip yemeklerini bitirmelerini söyledi. Kendi tabağındakileri isteksizce bitirdi. Annesi fırında pişmiş elmasını getirdiği zaman Juan Carlos iyileşmişti, gribe ve bronşite yakalanmazdan önce de kimi zaman duş yaptıktan sonra ateş bastığını, kendisinin de onlar kadar sağlıklı olduğunu, saçma kuruntularıyla birbirlerini yok yere telaşlandırdıklarını söyledi. Yemek iyi gelmişti. Annesiyle Celina biraz "siesta" yapacaklardı, Juan Carlos sırtındaki giysilerle sokağa çıktı: gri flanel pantolon, açık mavi kareli flanel gömlek, uzun kollu mavi pulover kazak, üstüne önü cırcırlı koyu kahverengi deri ceket. Zengin çiftlik sahiplerini betimleyen bu ceket sokakta çeşitli tepkiler uyandırdı. Kaldırımda bir müşteriyle konuşmakta olan fırın sahibinin küçümseyen bakışını gören Juan Carlos hoşnutlukla gülümsedi. Güneş havayı ısıtıyorduysa da gölgeler serindi. Juan Carlos güneşli yana geçerek ceketinin cırcırını açtı. 2.48'de kentin en şık ve gözde barı olan Lig'e ulaştı. Masaların birinde kahve içen kır saçlı bir adam ona hevesle

el salladı. Juan Carlos onunla birlikte kentin üç beş kilometre dışındaki bir sığır çiftliğine gitmeyi kabul etti ama ilkin kahve ısmarlayarak bir telefon konuşması yaptı: söylediklerini kimsenin duymamasına dikkat göstererek hastabakıcıya, doktorla olan randevusunu iptal eden yalancı bir özür gösterdi. Düşünüyordu: doktor onu muayene ettikten sonra, bir haftalık dinlenmenin iyi geldiğini mi söyleyecekti, dinlenme süresini öbür haftadan ötcye de uzatması olası mıydı, önceden dokundurmuş olduğu gibi kış sonuna kadar uzatması; yoksa doktor röntgen filmlerinde müthiş bir karışıklık olduğunu mu öğrenmişti: sağ ciğerinde hafif bir gölge gözüken filmin ona değil başka birine, iki üç yıl kendini eğlence ve kadından yoksun bıraktıktan sonra ölmeye yazgılı olan zavallı bir ahmağa ait olduğunu. 3.50'de Juan Carlos çiftlikte, ağılın önünde, güneşte gezinmekteydi. Arkadaşı birkaç işçiyle konuşuyordu. Toprak açıklı koyulu boz renkteydi, Avustralya işi bir su deposunun dibinde bodur Mayıs papatyaları açmıştı, sapları yeşil, çiçekleri beyaz sarı. Juan Carlos çocukluğunda ona bu kır papatyalarını ağzına koyup çiğnememesini sıkıladıklarını ansıdı, çünkü zehirliymişler.

4.15'te güneş hızını almıştı, Juan Carlos doktora gitseydi şimdiye sağlık durumunu öğrenmiş olacağını düşünüyordu. 4.30'da arkadaşı otomobilini yeni karakol inşaatının karşısında durdurup Juan Carlos'u indirdi. Sonradan barda buluşmak üzere ayrıldılar. Juan Carlos inşaata girdi, bir elektrikçiden Pancho'nun yerini sordu. Yeni karakolun avlusunda üç işçi aşağı rütbeli görevliler için yapılan tuvalet ve duşların duvarlarına çimento sürmekteydiler. Pancho bağırarak daha on beş dakikası olduğunu söyledi, Juan Carlos omuz silkti, Pancho ondan yana ayıp bir parmak işareti yaptı ama birkaç saniye sonra, yaramazlık yaptığını bile bile arkadaşından yana koştu ve onu avundurmak için en istediği oyuncağı verdi. Juan Carlos kaldırımda arkadaşının sigarasını tüttürmeye başladı, çektiği her nefesin bilincindeydi. Yeni yetmeliğin eşiğinde bir kız yoldan geçerken ondan yana baktı. 4.55'te iki arkadaş, Pancho'nun iş tulumuyla gitmeyi göze alabileceği tek yere, tren istasyonunun karşısındaki bir bira salonuna gittiler. Juan Carlos Pancho'ya, yaşayabilmek uğruna kadın, içki ve sigarayı bırakma-

ya razı olup olamayacağını sordu. Pancho ona, gene bu lafı açmayıp grappa'sını içmeye bakmasını söyledi. Juan Carlos, sahi söylüyorum, dedi. Pancho karşılık vermedi. Juan Carlos bir şey daha söyleyecekti ama söylemedi: sağlıklı kişiler gibi yaşamaktan vazgeçmek zorundaysam ölürüm daha iyi, diyecekti; zaten kadınlarıyla sigaralarını elinden almasalar bile bütün gün üç kuruşa eşşekler gibi çalıştıktan sonra izbe bir dama gidip tulumbanın soğuk suyunda yıkanmak içinse ölümü yeğleyeceğini de söylemedi. Pancho ona, inşaatın gündüzün neye benzediğine dikkat edip etmediğini sordu. Juan Carlos Pancho'ya, dün gece sen de cinsel ilişkide bulundun mu, diye sordu. Pancho ayın sonu olduğundan Goşo Han'a gidecek parası kalmadığını söyledi. Juan Carlos ayın 1'inde onunla birlikte gideceğine söz verdi, bu arada da Doktor Nastini'lerin hizmetçisi Koca Töte'ye kancayı atmasını söyledi. Pancho ona neden Koca Töte denildiğini sorunca Juan Carlos kızın tötelesinin tavuk kuyruğu gibi dışarı taştığını, çocukluğundan beri teyzesiyle birlikte oturduğu gecekondu mahallesinde herkesin onu bu isimle çağırdığını anlattı. 5.40'ta Juan Carlos'un Pancho'ya, elini çabuk tutup kızı kapatmazsa başkasının kapatacağını söylemesiyle Koca Töte tartışmasını kapadılar. Saat 6.00'da Juan Carlos Lig Bar'a tek başına girdi, hiç kimsenin öksürmediğine dikkat etti. Pencere başındaki masada çiftlik komisyoncusu Peretti, dükkân sahibi Juarez ve baytar Rolla oturmaktaydılar. Sırasıyla bir boynuzlanmış koca, bir mankafa bir de pinti, diye Juan Carlos düşündü. Başka bir masada, Doktor Nastini'yle kuyumcu ve saatçi Roig: ağzı leş kokan bir orospu çocuğuyla çanak yalayıcı bir sansar, diye Juan Carlos düşündü. Arkadaki bir masaya yürüdü, burda poker oynamak için onu bekliyorlardı, üç toprak sahibinin ortasına oturdu: bir boynuzlu daha, bir üçüncü boynuzlu, birde şansı yaver giden ayyaşın biri, diye Juan Carlos kafasından geçirdi. Sıcaktan bunalmıştı ama ceketini çıkarınca rahatladı. Dünkü gibi kazanırsa iki haftalık izin süresinin bütün bar ve sinema giderlerini karşılayabileceğini düşünerek dikkatini oyuna verdi. Bir saat sonra boğazına bir gıcık takılınca öksürüğünü bastırdı ve dönüp gözleriyle garsonu arandı: ikinci fincan kahve görünürlerde yoktu. Ayakları buz gibiydi, oysa belden yukarısı kızgın buğular saç-

maktaydı; boynundaki düğmeyi açtı. Garson kahveyi getirdi. Boğazındaki gıcık şiddetlenmişti. Juan Carlos kesme şekerlerin kâğıdını çarçabuk çıkardı, şekerin erimesini beklemeden kahvenin hepsini içti. Rasgeleymiş gibi alnına dokundu, derisi ateş gibi ama hâlâ kuruydu; Juan Carlos bütün suçun Nené'lerin o soğuk kapı aralığında olduğunu düşündü. Tam o sırada Nené'nin biraz önce sokaktan, barın önünden geçip gitmiş olacağını düşündü. 8.15'te yalnızca üç beş kuruş kaybetmiş olarak evine dönünce dosdoğru banyoya gitti. Annesinin getirdiği bir ibrik kaynar su, fırça ve özel bir sabunla tıraş oldu. 8.40'ta sofraya oturdular. Celina Mabel'in annesinin çıldırmak üzere olduğunu çünkü hizmetçisi izinde olduğundan başını kaşıyacak zaman bulamadığını anlatmaya başladı, hem de tam sığır pazarının kurulduğu, Mabel'in nişanlısının Vallejos'a gelip evden eksik olmadığı şu sırada! Yemeğin sonunda Celina piyanoda, Buenos Aires'ten yeni gelmiş olan MEKSİKALI SANATÇILARDAN ÜNLÜ BESTELER kitabından bir şarkı çaldı. Juan Carlos doktorun izniyle günde bir kez içtiği sigaranın saatinin geldiğini onlara anımsattı. O zaman annesi konuyu pek önemsememeye çalışarak doktorun o gün ne dediğini sordu. Juan Carlos doktorun ivedi bir durum yüzünden o gün öğleden sonra muayenehanesine hiç gelmediğini söyledi. Saat 10.00'da evinden çıktı, toprak yollardan geçerek Nélida'yla buluştu. Nélida'nın annesiyle babasının uyuduğuna kanı getirdikten sonra bahçede sarmaşıp öpüştüler. Juan Carlos gene her zamanki gibi Nélida'nın ona teslim olmasını istedi. Nélida her zamanki gibi olmaz dedi. Juan Carlos Nélida'nın 1936 İlkbahar Güzeli seçilmiş olduğunu düşündü, onu göğsüne sımsıkı bastırarak gene öptü, birçok kızları baştan çıkarmış olduğu gibi onu da yüzde yüz baştan çıkartabilecek olan taktikleri düşündü. Gene de ellerini onun belinden aşağısına kaydırmadı. Tam ona aslında enayi olmadığını, yalnızca enayi numarası yaptığını söylemek üzereydi: "Bana bak, oğlum, durumun kötü, kanı kız peşinde koşmaktan vazgeçmezsen nalları dikersin ha! Biraz azaltmaya bak, başkaca bir şey demiyorum ama bir dahaki sefere, aile doktorunuz olarak annene söyleyeceğim." İçinden gelen bir itkiye dayanamayarak Juan Carlos birden Nené'nin elini aldı, usulca pantalonunun önüne doğru götürdü, her zamanki

taktiklerinin bir parçası olarak. Ama sonra kızın elini pantolonun düğmelerine bastırmaktan kaçındı. Nené'nin eli birazcık direndi. Juan Carlos kararsızdı, Nené'lerin bahçesinde yaban papatyası olmadığını düşündü, kimileri bu çiçeğin zehirli olduğunu söylerlerdi, öyle miydi acaba?

Kış gelince kapı aralığı iyice soğuk olurdu; soğuklar bastırmazdan önce gizli tasarımını gerçekleştirebilecek miydi acaba? Kışın, her Tanrı'nın gecesi o kapı aralığı Juan Carlos bir çiçeği bırakıp öbürsüne konan, her birinden ballı özsuyu emen tarla kuşlarını düşündü, yaban papatyalarının özsuları da ballı mıydı acaba? Dışardan kuru gibi duruyorlardı. Juan Carlos yirmi iki yaşında olduğunu ve ihtiyar adamlar gibi kendine dikkat etmesi gerektiğini düşündü. Nélida'yı hoyratça kollarından bırakarak çite doğru çekildi. Öfkeyle bir dal kopardı. 11.20'de Nené'nin bluzunun altına elini sokarak memelerini okşamak gereğini duydu çünkü kızın ilgisini yitirmemek zorundaydı. 11.30'da vedalaştılar. 11.46'da Juan Carlos yeni karakolun inşaatından geçti. Sokaktaki evlerin hiçbirinin penceresinde ışık, ortalıkta hiçbir kimse yoktu. Bir sokak ötede Juan Carlos kendinden yana yürüyen bir çift gördü. Çiftin gelip geçmesi beş dakika sürdü, sonunda köşeyi dönüp görünmez oldular. Juan Carlos genç dört bir yanına baktı, tek canlı göremedi. Saat gece yarısı olmuştu bile, randevulaştıkları saat. Yüreği daha hızlı atmaya başlayarak karşı kaldırıma geçti, inşaata girdi. Avlunun gündüz gözüyle gördüğü ayrıntılarını anımsadığı için yolunu bir gece öncesinden daha rahatlıkla buldu. Üç metre boyundaki tuğla duvarı tırmanabilmek için yaşlı birinin inşaat iskelelerine çıkamayacağını, merdiven gereksiyeceğini düşündü. Duvarın tepesine çıkmıştı bile, ihtiyar bir adam olsa yan avluya atlayamayacağını düşündü. Neden bilinmez, o gün öğleden sonra yüzüne bakarak onu kışkırtan o yeni yetmeliğin eşiğindeki kızı anımsadı. Bir gün onun peşine düşmeye karar verdi, kız kentin eteklerindeki bir çiftlikte oturuyordu. Juan Carlos ellerinin kirini deri ceketine silerek aşağıya atlamaya hazırlandı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bugünün çağdaş kadını için
kişilik güzellikten önce gelir

(Radyoda bir ruj reklamı,
Buenos Aires, 1937)

Deminden sözü geçen 23 Nisan 1937 gününde herkesin Mabel dediği Maria Mabel Saenz, sabah saat 7.00'de, başucundaki çalar İsviçre saatinin çalmasıyla gözlerini açtı, ama açık tutamayarak yeniden uyudu. 7.15'te aşçı kapıya vurarak kahvaltının hazır olduğunu bildirdi. Mabel'e gövdesi boyunca tüm sinirleri uykulu, ılık ılık geliyordu, balya da pelteyle kılıflı; dokunduğu şeyler, duyduğu sesler daha yumuşaktı, kafatasının içi ne güzel boşalmış, sonra ılık havayla dolmuştu. Beri yandan koku alma duyusu kesikleşmişti; beyaz keten yastıktaki limonlu biryantinin kokusu ilkin burnunu kırıştırdı sonra göğsünden aşağı, kollarına, bacaklarına doğru bir ürperti yaydı. 7.25'te yemek odasında hemen hemen soğumuş olan kahvesini tek başına içti, aşçıya kahveyi yeniden ısıttırmadı, onun yerine taze, gevrek bir dilim kızarmış ekmek istedi, ekmeğe tereyağ sürdü. 7.46'da Buenos Aires ili Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 1 No'lu Devlet Okulu'ndan içeri girdi. 7.55'te okul çocuklarının avluda sıralanmasını sağlayan zil çaldı. Mabel beşinci sınıf, şube B öğrencilerinin başına geçti. Başöğretmen, "Günaydın çocuklar," dedi; çocuklar bir ağızdan, "Günaydın, Başöğretmenim," diye yanıtladılar. 8.01'de gene zil çaldı, öğrenciler sıra sıra dersliklerine girdiler. İlk derste Mabel tarih dersi verdi; konu, İnka'lar. Ara zili üç kez çaldı, 9.00'da, 10.00'da, 11.00'de; son zil de tam öğleyin çaldı ve bu saatte dersler sona erdi. Mabel sabah tasarımını gerçekleştirmişti: faiz, ipotek ve sermaye konusunda yeni prob-

lemler açıklamak, çocukların defterlerini eve taşımaktan kaçınmak için ödevleri hemen oracıkta, sınıfta düzeltmek, aralardan birinde Celina'ya, "Öğle yemeğinden sonra belki size gelirim," diye bildirmek ve dersliğin arka sıralarında oturan yetişkin öğrencilerden uzak durmak. 12.20'de iyice acıkmış olarak eve döndü, annesi öğle yemeğini sığır satışından sonra, babası ve belki de nişanlısı Cecil'le yemek için saat 2'ye kadar bekleyip bekleyemeyeceğini sordu. Mabel'in yanıtı hazırdı. Aşçı onun için ayrıca ravioli pişirip piliç suyuyla servis yaptı. Mabel'in annesi sofraya oturamadı çünkü yıkanıp sırtını değiştirmesi gerekiyordu, sabahberi ev temizlemişti, oysa ev işine hiç alışık değildi. Mabel ravioliden sonra biraz kızarmış piliç yedi ama tatlıdan almadı. Yabancı dil dersini hazırlayabilmek için Celina'nın yardımına gereksinimi olduğunu ileri sürdü, evde kalırsa yemek derken, sonra kahveydi, likördü derken ikindiye dek Cecil'le oyalanması gerekecekti. 1.45'te Mabel kapıyı çalmadan Etchepare'lerin evine girdi. Mabel'in isteği üzerine Celina onu dosdoğru kendi odasına aldı. Mabel'in göz kapakları ağır ağırdı, Celina'nın yakınmalarını güçlükle dinliyordu: Juan Carlos annesiyle kız kardeşine kötü davranıyormuş, Nené'nin kışkırtmasıymış hiç kuşkusuz, üstüne üstelik Juan Carlos kendine hiç bakmıyormuş, dün gece sabahın üçlerine dek o solda sıfır kızla birliktcymiş, kim desen verem olurmuş bu yoldan. Mabel arkadaşına dün gece babasıyla Cecil'e hizmet etmekten ancak üç dört saat uyku uyuyabildiğini, mümkünse burda siesta yapmak istediğini söyledi. Celina yatağını ona verdi, kendi de yere birkaç yastık attı. Mabel saat 2.10'da gözlerini kapadı, duvar saati 5.00'i vurduğunda o hâlâ uyuyordu. Celina onu uyandırarak çay ikram etti. Mabel çaya kalmayarak evine koştu, annesiyle saat 6 matinesine, sinemaya gitmeye söz vermişti. Köşe başına varınca babasıyla Cecil'in kapıdan çıkmış, konuşa konuşa otomobile doğru yürümekte olduklarını gördü. Onlar kendisini görmeden köşedeki bakkala girdi. Kuşku çekmemek için büyük bir kutu bisküvi aldı; en sevdiği iki cins bisküvi arasında bir an bocaladı: kutusunun kapağında Fransız saraylısı hanımların resmi olanla şık gece giysili çağdaş bir çiftin resmi olan. 5.15'te evine girdi, öğleden sonrayla ilgili tasarımını gerçekleştirmişti: onu Cecil'le ilgilenmeye zorlayan babasından

kaçınmak ve güzel bir şekerleme yapıp kendine gelmek. Aceleleri olmakla birlikte ana kız bisküvi kutusunu açtılar, 6.05'te kentin tek sineması olan ve İspanyol Yardım Derneği'nce işletilen Sevil Sineması'na girdiler. Tipik porselen taşlarla süslenmiş olan lobide Mabel o günkü filmin posterlerini inceledi, kılıkların en azından üç yıllık olduğunu görünce düş kırıklığına uğradı; Amerikan filmlerinin Vallejos'a çok geç ulaştıklarının kanıtıydı bu. Film tam Mabel'in sevdiği gibi lüks dekorlar arasında geçen bir komediydi: siyah mermer merdivenli, krom trabzanlı beyaz saten perdeler, tüylü beyaz yün halılar, krom bacaklı masa ve sandalyeler arasında güzel bir New York'lu sarışın, bir sekreter, yakışıklı patronunu baştan çıkarıyor, dolaplar çevirerek adamı zarif karısından boşanmaya zorluyor, sonunda patronu elinden kaçırıyorsa da yaşlı bir banker buluyor, banker sarışına evlenme öneriyor sonra onu Paris'e götürüyor. Son sahnede sekreter Paris'teki konağının önündedir; boynuna beyaz deve kuşu tüyünden bir boa dolamış, yanında beyaz bir Danua'yla birlikte şahane bir beyaz otomobilden inmektedir ve bu arada, siyah çizme ve üniforma giymiş olan yakışıklı genç şoförle şöyle bir bakışıyor, aralarında bir şey varmışcasına. Mabel, şimdi zengin olan eski sekreterle şoförün mahrem ilişkisini düşündü: belki de şoför çok kötü soğuk almıştı, iki sevgili çılgınca sevişmeye karar vermişlerdi ama hiç öpüşmeden. Öpüşmemek için harcadıkları insanüstü çaba; her türlü okşayışa evet, ama öpüşmeye hayır, bütün gece birbirlerinin kolları arasında bu düşünceyi kafalarından söküp atamayarak, öpüşmek ihtiyacı, mikrop bulaşmasını önlemek amacıyla öpüşmemek için verilen söz, her Tanrı'nın gecesi aynı işkence, her Tanrı'nın gecesi kendilerini kaptırdıkları ihtirasla gövdeleri karanlıkta kromdan yapılmışcasına ışıldıyor, kromdan yürek çatlayıp açılıyor, kızıl kan dışarı fışkırıp boşanıyor, beyaz sateni kızıla boyuyor, beyaz tüyleri... Ancak krom içindeki deliceli kana artık karşı duramadığı andadır ki, her gece, ağızları birbirini buluyor ve yasak öpüşmeyi birbirine veriyor...

7.57'de Mabel'le annesi sinemadan döndüler. 8.35'te Mabel'in babasıyla Cecil eve döndüler, ertesi sabah yapılacak olan güz panayırının son açık artırması için bütün hazırlıkları bitirmiş olduk-

larından içleri rahattı. Cecil, Mabel'in yanağına bir öpücük kondurdu. Aperitif olarak vermut aldılar. Saat 9.00'da sofraya oturdular. Mayonezli patates ve sardalya, sonra Portekiz danası, birkaç çeşit peynirle dondurma yediler. Daha çok Mabel'in babasıyla Cecil konuşuyorlardı, sabahki satışlarla yarınki olasılıkları inceliyor, haftalık genel bir bilanço çıkarmaya çalışıyorlardı. Sıra kahveyle konyağa gelince salona yöneldiler ama Mabel'in babası birden Hereford boğalarının ederi konusunda kuşkuları olduğunu ortaya atarak Cecil'i çalışma odasına çekti. Mabel kahve fincanlarıyla konyak bardaklarını onların yanına getirdi. Annesiyle o salonda oturup gördükleri filmi konuştular. 10.30'da Mabel'le Cecil salonda başbaşa kaldılar, aynı kanapede oturuyorlardı. Cecil, onu birçok kez sevgiyle öperek ensesini okşadı. Ne kadar yorulduğunu anlattı, panayır kapandıktan sonra çiftliğinde dinlenmekten ve okumayı tasarladığı, İngiltere'den yeni gelen tarih kitaplarından söz açtı: en sevdiği kitaplar İngiltere Tarihi üstüne olanlardı. Yemekte aldığı üç bardak şarap ve çalışma odasında içtiği iki konyağa ek olarak Mabel'in yanında da üç konyak içtikten sonra saat 11.05'te gitti. Mabel derin bir oh çekti, ana babasının yatak odasının kapısı açık mı, diye gidip baktı. Kapı kapalıydı. Mabel konyak şişesini odasına götürüp yastığının altına gizledi. Yemek odasına indi, büfeyi açarak iki konyak bardağı alıp gizlediği şişenin yanına götürdü. Banyoya girip makyajını tazeledi. En üstüne titrediği Fransız parfümünden süründü. Kısa kollu, hanım hanımcık keten geceliğini giydi, iki dergi aldı, şişeyle bardakları başka yere yerleştirdi ve yatağına girip yattı. Saat 11.37'de rahatça yerine yerleşmiş, KADIN DÜNYASI ve ELEGAN PARİS adındaki dergilere bakmaya hazır durumdaydı. Sonuncusundan başladı. Spor ve sokak giysileriyle ilgili sayfaları çabuk çabuk geçerken hâlâ Cecil'i düşünüyordu. Kaygılıydı. Çünkü Cecil'in yanında geçen dakikalar git gide daha uzun gelir olmuştu. Birkaç sayfa sonra kokteyl giysileri başladı. Mabel resimleri inceledi ama bunlar da ilgisini çekemedi. Daha sonraki sayfada ufak bir yazı gözüne çarptı: Parfümlerin dili. Fransız koku uzmanı sabah saatleri için serin lavanta çiçekli kokular salık veriyordu, bunlar erkeğin kadına karşı duyduğu ilgiyi tazelerdi; öğleden sonraları -müze gezerken ve ara-

da verilen çay molaları için- daha tatlı kokular yeğlenerek bir büyü yaratılmalıydı, bu büyü kokteyl saatinde daha da derinleşmeli ve daha sonra, bir gece kulübünde, mum ışığında yenilen yemeğe ise bambaşka bir esans, misk özlü baygın bir koku egemen olmalıydı: sıradan salonların ışıklarıyla entrikalarından kaçan dünkü FEMME FATALE'in sığındığı yasemin yüklü balkonların aroması, günümüzde SARAY GECESİ parfümünün damlalarına sinmişti: Bugünü yaşayan kadının kokusu... Bunu kürk ve pahalı giysi koleksiyonları izliyordu. Mabel yere kadar inen, geniş eteğine gümüş tilki kürkü geçmiş siyah bir elbiseye gelince durdu. Cecil'in ileride çiftlikte resmi davetler vermek istediğini ansıdı. Bu sayfaların sonunda hangi kürkle hangi mücevherlerin takılabileceğini anlatan bir yazı vardı. Açık renk minkler için ametist ve akuamarin taşları, şinşila için yalnız ve yalnız elmas, koyu kahverengi mink için de, iri kesimli olması yeğlenen, zümrütler salık veriliyordu. Mabel bu yazıyı iki kez okudu. Bir gün Cecil'in yanında mücevher konusunu açmaya karar verdi. Cecil'in kız kardeşi olmadığını, İngiltere'de, Kuzey Cumberland'da oturan annesinin de bir gün öleceğini düşündü. Çalar saatine baktı, 11.52. Işığı söndürüp kalktı, pencereyi açarak incir ağacına doğru baktı. Avlu derin bir karanlığa gömülmüştü.

Yukarıda sözü edilen 23 Nisan 1937 Perşembe gününde, Pancho olarak da bilinen Francisco Catalino Paez her zamanki gibi, şafak daha sökmemiş olmakla birlikte, sabah saat 5.30'da kalktı. Yeni bir ay vardı, gökyüzü simsiyahtı, kulübenin ardındaki arsada bir tulumba duruyordu. Pancho yüzüyle saçlarını ıslattı, ağzını çalkaladı. Uyurken rahatsız ettiği için gömleğini çıkarırdı, ama dışarıda hava ayaz olduğundan şimdi odaya dönüp iş tulumunu giydi. İki kız kardeşi büyük bir karyolada, erkek kardeşi köşedeki bir bez yatakta uyumaktaydılar. Pancho'nun yatağı yaylıydı, çuvaldan bir de şiltesi vardı. Kulübenin yeri toprak, duvarları balçık, çatısı tenekeydi. Annesiyle babası ikinci odada, yedi yaşındaki en küçük oğullarıyla birlikte yatıyorlardı. Pancho en büyük oğluydu. Evin mutfağını yeni yapıyorlardı. Pancho elden düşme aldığı en son inşaat malzemeleriyle işe başlamıştı. Sobadaki kömürleri yaktı, süt-

le maté kaynattı. Ekmeği aradı, bulamadı. Annesini uyandırdı; bal kabağıyla dolu bir torbanın dibinde Pancho için iki çörek gizlenmişti. Çörekler beyazdı, unla yağdan yapılmış... Pancho'nun dişleri iri ve dört köşeliydi ama tulumbanın tuzlu suyundan lekelenmiş. Pancho, Juan Carlos'un herhalde daha yeni uykuya dalmış olacağını düşündü, isterse öğleye kadarda uyuyabileceğini; ne var ki Juan Carlos sağlıklı değildi, oysa Pancho sağlıklıydı. Hiç uyumadan saat 7.00'de kalkmak zorunda olan genç bayan öğretmeni düşündü, Juan Carlos onun kentin en güzel kızı olduğunu söylüyordu, hele mayoyla. Ne var ki bayan öğretmen esmerdi. Ötekisiyse sarışındı, beyaz tenli. Annesi, çöreklere rutubet kokusu sinmiş mi diye sordu. Pancho, yok, diye yanıtlarken annesinin esmer Kızılderili tenine, toprak rengindeki saçlarına baktı, kırla karışmış, dümdüz, dikkafalı saçlar. Kulübün çevresindeki tel örgüden Pancho Mabel'i mayoyla görmüştü ya Mabel esmerdi. Öbürsünün bembeyaz bacakları vardı, arada dükkâna çorapsız gittiği olurdu. Pancho kıvırcık kara saçlarının yığınına kalın dişli bir tarak daldırdı, tarak saçlara takılıp kaldı. Annesi ona, kendisi gibi gür saçlı olduğunu söylerdi, Kızılderililer gibi; aynı zamanda da Valensiya'lı olan babası gibi kıvırcık. Gelgelelim o simsiyah saçlarını Kızılderili soyundan almış olamazdı, yüzyıllar öncesinde Valensiya'yı ele geçirmiş olan Magribilerden almış olsa gerekti. Annesi, pazusunu şişir, dedi, sonra onun kolunu mıncıkladı. Oğlu pek uzun boylu değildi ama güçlüydü doğrusu. Bilinmez neden, kadın Vallejos'dan geçmiş olan sirkteki ayı yavrularını düşündü ve oğluna bir bardak daha kaynamış sütlü maté verdi. Pancho, Nené'nin bütün gece uyuduğunu, odasının annesiyle babasının yattığı odanın yanı başında olduğunu, hiç kimsenin onlardan habersiz içeri giremeyeceğini düşündü. Goşo Hanı marketinde çalışan kızları düşündü. Tulumbanın gerisinde, kendi avlularını komşularınkinden ayıran tahta parmaklık eski görünüyordu, kapkara yosun tutmuş. Nedenini bilmeden Pancho bakacak başka bir şey aradı: doğuda güneş doğmaktaydı, yükseklerde kırmızı bulutlar, sonra pembe, sonra da güneşe daha yakın yerlerde sarı bulutlar, arkada sarı gökyüzü. Ne var ki kulübe hâlâ simsiyah olan öbür ufkun önünü kapatmaktaydı. Sonra gök mavileşti. Pancho yeni polis karako-

lunun inşaat yerine gitmek için yola çıktığında ufkun bu yanı da ötekisi gibi gök mavisiydi. Komşu kulübelerden kimilerinin kadınları şimdiden kalkmışlar, avlularını süpürüyor, maté içiyorlardı. Öbür kızın alnından dümdüz fışkıran sert saçları yoktu: saçları yumuşacık, sarışındı; kendiliğinden, şaşılası dalgalarla dökülüyordu; yanakları, dudağın üstü, çenesi falan tüylü değildi, cildi beyaz, pırıl pırıldı, kaşları baykuş gibi birbirine bitişmediği gibi gözlerinin akları da sarımtrak değildi. Kaşları eğimli birer ibrişim gibiydi, gözleri... açık mavi mi?.. Burnu az buçuk kemerli ama dudakları gül gibi. Pancho şu iri işçi elleriyle onun belini kuşatabilirdi, daha yukarıda vücudu genişleyerek o beyaz göğsüne kavuşuyor, daha aşağıda da genişleyerek kalçalarını oluşturuyordu; sarışınların gizli yerlerinde tüy yok muydu acaba? Goşo Han'da boyalı bir sarışın vardı ama onun orasındaki tüyler siyahtı. Pancho, bilinmez neden, Nené'yi uyur düşündü, bacakları biraz ayrık, orası tüysüz, küçük bir kız çocuğu gibi yaz günleri Nené dükkâna hep çorapsız giderdi. Nené terlemezdi de, hizmetçi kızlar gibi silinmek zorunda kalmazdı, Nené kaba saba bir Kızılderili kadın değildi, radyodaki spikerler gibi konuşur, söylediği her sözün hakkını verirdi. Saat 6.45'te Pancho inşaattaydı. İşçibaşı ona ve öteki iki tuğla işçisine tuğla yüklü bir kamyonu boşaltmalarını, tuğlaları avluya taşımalarını söyledi. 8.07'de işçibaşı, Pancho'ya arka duvarın önüne L biçimi bir çukur kazmasını buyurdu. Pancho küreğini iyice zorlamak zorunda kaldı. Arkadaşları gülerek onun Pampa'ların en taşlı toprağı olan Toska'ya çatmış olduğunu söylediler. Nené'nin beyaz bacakları, Goşo Han'daki kızın esmer kalçaları, Mabel'in siyah pübik tüyleri, Koca Töte'nin esmer kıçı, Nené, Koca Töte, Nené'nin beyaz, tüysüz pübisi... Toska tozu burun deliklerinin içine yapışıyor, boğazından aşağı gidiyordu. 11.45'te işçibaşı eski bir tenekeye değnekle vurarak öğle yemeği için işe ara verileceğini belirtti. Pancho muslukta yüzünü yıkayarak saçının sert büklümlerini tarağıyla tartakladı. Eve dönmezden önce iki sokak öteden dolaşıp giderek Dr. Nastini'nin evinin önünden geçti. Koca Töte görünürlerde yoktu. Pancho on bir sokak ötedeki evine yürüdü. En büyük kız kardeşi ona öğle yemeği olarak patatesli kabaklı et yahnisi verdi. Pancho kıza romatizmasının ne âlemde olduğunu

sordu, yeniden işe ne zaman başlayacağını haber verirse kendisinin de hem müteahhitle hem de tuğla fırınının sahibiyle konuşup ona bir yerde hizmetçilik bulabileceğini söyledi. 1.25'te Pancho inşaata döndü. İşçibaşı saatine bakmadı; daha işbaşı saati olmadığı halde ona çukurdaki işini sürdürmesini buyurdu.

Saati olmayan Pancho buyruğa boyun eğdi, daha işbaşı saati olmadığından emindi gene de küreğini aldı, taşlı toprağa sapladı. İşçibaşının müteahhide de polis şefine de ondan iyi söz etmiş olduğunu düşünüyordu. 2.35'te işçibaşı onu, Buenos Aires'ten yeni gelmiş olan ve komutanın ofisinde duran demir parmaklığı almak üzere eski karakola yolladı. Pancho yüreğini pekleştirdi ve polis olmak isteğini komutana açtı. Komutan onun gibi güçlü, sağlıklı gençlere gereksinim duyduklarını, ne var ki Pancho'nun eyalet merkezi La Plata'da altı aylık kurs görmek için para biriktirmesi gerektiğini söyledi. Pancho, kurs paralı mı, diye sordu. Komutan kursun parasız olduğunu, ona maaş almadığı bu altı ay boyunca konut ve yiyecek sağlanacağını anlattı, gelgelelim Vallejos polis örgütü ancak başkentten izin çıkarsa kursa aday yollayabiliyordu, her şey başkente bağlıydı. Pancho demir parmaklığı hiç ağır değilmiş gibi dışarı taşıdı. Komutan dışarı gelip ona bakarsa diye korkusundan iki sokağı hiç durup dinlenmeden yürüdü. 4.32'de işçibaşı gene teneresini tangırdattı. Pancho, Juan Carlos'un yüzüne baktı, hastalık belirtisi, iyilik belirtisi arayarak... Birahanedeki masaya oturunca Pancho arkadaşına dikkatli olmasını, bir başka kadının evinde yakalanmamasını söyledi, neden Nené'yle yetinmiyordu sanki? Juan Carlos göz koyduğunu elde eder etmez Nené'nin defterinin dürüleceğini söyledi Pancho'ya yemin ettirdi, kimseye çıtlatmasın diye: Mabel söz vermişti, çiftliğe vekilhane olması için İngiliz adamının aklını yatıracaktı. Juan Carlos, iki çiftliğe vekilharç olmanın çiftliklerden birinin sahibi olmak yerine geçebileceğini anlattı. Pancho ona bu işe girdiği zamanda gene Nené'yle görüşüp görüşmeyeceğini sordu. Juan Carlos onun kadın konusunda zırnık bilmediği için bu soruyu sorduğunu ileri sürdü. Pancho öğrenmek istiyorduysa da konuyla matrak geçiyormuş gibi yaptı. Juan Carlos, Nené'nin de bütün ötekilere benzediğini, yüzüne gülersen huysuzluk ettiğini, yok hayratlık edersen hizada durduğunu

söyledi. Önemli olan Mabel'i kıskandırmaktı ki Juan Carlos'u o işe aldırtmayı unutmasın. 6.23'te Pancho kulübenin avlusunda, tulumbadan fışkıran buz gibi suyun altında yıkandı. 7.05'te annesiyle ablası zahmetle, ağır ağır yürüyerek eve döndüler. Ablası öğleden sonra çok bel ağrısı çekmişti, ana kız ilaç yazdırmak için hastaneye gitmişlerdi. Doktor gene bunun, beş yıl boyunca kollarını soğuk sudan çıkarmadan çamaşırcılık etmenin sonucu romatizma olduğunu söylemişti, yeniden işe başlayabilirdi ama çamaşırcı olarak değil, elinden geldiğince sudan uzak durmalıydı. 8.05'te öğle yemeğinden kalan ve yeniden ısıtılan yahniyi yediler. Pancho ağzını pek açmıyordu. 8.30'da dışarı çıktı, ağır ağır yürüyerek kentin göbeğine doğru yöneldi. İnşaattaki arkadaşları birahanede olurlardı şimdi. Pancho onların kendini Juan Carlos'la birlikte görmelerinin yararını düşündü, Juan Carlos bir hükümet görevlisiydi. İtalyan tavuk çiftliğinden bir kız çıktı, elinde yolunmuş iki tavuk, Koca Töte'ydi bu. Pancho adımlarını sıklaştırdı, rastlantıymış gibi yaparak ona yetişti. Neredeyse yan yana yürüyorlardı. Pancho saygılı sesle iyi akşamlar diledi. Koca Töte de öyle. Pancho, İtalyanın tavuklara kaç para aldığını sordu. Koca Töte alçak sesle karşılık verdi sonra daha hızlı yürümek zorunda olduğunu çünkü hanımının onu beklediğini söyledi. Pancho onunla rahibe okulunun köşesine kadar yürümesine izin olup olmadığını sordu. Koca Töte duraksayarak önce peki, sonra, olmaz, dedi Pancho onunla yürümeyi sürdürdü ve pazar akşamı onun İspanyol Çayırı'nda mevsim sonunu kutlamak için açılan köy panayırına gideceğini öğrendi. Arkadaşının isteğini yerine getirerek Koca Töte'ye çalıştığı yeri değiştirip Saenz'lere girmesini salık verdi. Töte işverenini bırakıp gitmenin hoş bir şey olmadığını ileri sürdü. Rahibe Okulu'nun köşesine gelince Pancho üç kilometrelik boş arsalardan geçerek Goşo Han marketine gitmenin akıl harcı olup olmadığını düşündü. Ordaki kızları görmek istiyordu, gözlerini yumup başka birini düşünmek. Ama tek başına yürümek için yol çok uzundu, yanında Juan Carlos olaydı başka. Parası olmadığından değil, Juan Carlos'a yalan atmıştı o konuda. Yerde duran bir okaliptos dalını aldı, dal esnekti, Pancho dalı iki ucundan tutarak hafifçe bastırdı, dal eğrildi, Pancho biraz daha bastırdı, dal daha da eğrildiyse de çıtırdamaya

başladı. Dal tuğlalar gibi sert değildi, yumuşacıktı; komutanın ofisindeki parmaklık gibi ağır değildi, hafifçecikti; üstündeki boz kabuk düşmüş, düzgün yüzeyi pırıl pırıl bir açık yeşil renkteydi. Pancho bastırdıkça dalın dokusu çıtırdıyordu, Pancho baskıyı önce biraz hafifletti sonra yeniden, daha kesin bastırdı; dal birkez daha çıtırdadı ve kırılıp ikiye bölündü. 9.47'de Pancho evine dönmüştü. Ev halkı annesinin odasında toplaşmış, radyoda tangolar söyleyen bir şarkıcıyı dinlemekteydiler. Uykusu gelmiş olduğundan Pancho onlara katılmadı. Yatağında yattığı yerden ablasının çamaşır ya da bulaşık yıkamak için ellerini suya sokamadığı sürece hizmetçilik bulmakta güçlük çekeceğini, eyalet merkezinde maaşsız geçirilecek altı ayın pek uzun süreceğini düşünüyordu. Erkek kardeşinin şiltesiz yatağına baktı. Kendi yatağının hem yayları hem şiltesi olması bir aylık maaşa patlamıştı ona; aklına koymuş, elden düşme yatak almamıştı çünkü. Bunca para harcadığı için pişmandı, ne var ki kardeşi şiltesiz yatakta yatıyordu işte, kendisininse altında şilte vardı. Birkaç dakika sonra Pancho uykuya dalmıştı bile.

Yukarıda anlatılan 23 Nisan 1937 Perşembe günü, kimilerinin Koca Töte diye de tanıdığı Antonia Josefa Ramirez, avludaki keçi boynuzu ağacında yuva yapmış olan kuşların cıvıltısıyla uyandı. İlk gördüğü şey odasındaki nesneler yığıntısı oldu: çamaşır suyu şişeleri, şarap testileri, yağ kutuları, bir küçük fıçı porto şarabı, duvara asılı sarmısak demetleri, torba torba patates, soğan, kutularda gaz yağı, sabun kalıpları. Odası aynı zamanda kilerdi. Banyo yerine Töte avlunun gerisindeki eski bir hela ve çamaşırlığın lavabosuyla yetinmek zorundaydı. Sabah 6.35'te, işte burada yüzünü, boynunu, koltuk altlarını yıkadı. Sonra hanımının ona almış olduğu kırmızımsı renkli ter ilacını süründü. Uzun kollu, gri iş önlüğünü giymezden önce, kırmızı damlacıklar kurusun diye kollarını kuş kanadı gibi çırptı: hanımı, yoksa ilaç giysiyi yakar, demişti. Töte odun sobasını yaktı, bir fincan sütlü kahveyle tereyağlı ekmek yedi. Saat 7.45'e kadar doktorun iç fanilalarıyla donlarını ve gömleklerini yıkadı. Sonra hanımı uyandırdı; karı koca Nastini'lerle çocukları için kahvaltı hazırladı. Sofrayı mutfaktan açılan

küçük yemek bölmesine kurdu. Ekmek kızarttı. Kahvaltı bulaşıklarını yıkadı. Doktorun muayenehanesini, bekleme odasını, yatak odalarını, oturma odasını, yemek odasını süpürüp toz aldı, en son olarak kapı önünü de süpürdü. Hanım iki kez işini yarı bıraktırdı: telefonla ısmarlanan eti almak için kasaba, rendelik peynir almak için bakkala gitmesi gerekti. Çocuklardan biri oturma odasında yere süt dökmüştü. Hanım ona bu fırsattan yararlanarak yerin taşlarını silip çarçabuk cilalayıvermesini önerdi. 11.30'da hanım Töte'nin işini gene yarıda keserek kendisi banyo yaparken onun öğle yemeği için sofrayı kurmasını söyledi. Saat 12.00'de hanımla iki çocuğu -biri kız biri oğlan- sofraya oturdular. 12.30'da üçü de okula yollandılar; hanım orada öğretmen, çocuklar da öğrenciydiler. Bu arada Töte son derece modern olan banyoyu temizledi. 1.10'da doktor hastaneden geldi ve Töte ona hanımın hazırlamış olduğu yemeği verdi. Doktor Töte'nin bacaklarına bakıyordu, Töte her zamanki gibi onun yakınına gitmekten kaçındı. 1.45'te Töte masa başına oturdu, öğle yemeğinde kalmış olan bir sürü artığı yedi. 3.06'da bulaşıkları yıkayıp mutfağı temizlemişti. Doktor evdeyken yaptığı işlerin en ağırıydı çünkü çalışırken şarkı söyleyemiyordu; oysa sabahleyin iş başında birdolu değişik şarkı söylerdi, çoğunluğu en sevdiği artistlerin filmlerinden bildiği tangolarla milangolardı. Avlunun arkasındaki muslukta elini yüzünü yıkadıktan sonra uzanıp dinlendi. Hanımın öğütlerini düşündü. Bayan Nastini'ye göre hizmetçi kızlar toplumun başka sınıflarından gelme çocuklarla sokakta gezmemeli, köy panayırlarında bir kezden çok dans etmemeliydiler. Hizmetçi kızlar özellikle öğrencilerden, bankada çalışanlardan, ezici satıcılardan, dükkân sahiplerinden ve dükkânlardaki satış elemanlarından uzak durmalıydılar. Bu gibi kişilerin iyi aile kızlarıyla "konuştukları" ve "inan kızım, tam bir centilmen gibi davrandıkları" çok iyi bilinen bir durumdu, ama daha sonra, gece karanlığında hizmetçi kızları baştan çıkarmaya çalışırlardı, hizmetçi kızlar, cahillikleri yüzünden, onlar için en kolay av olurlardı. Bayan Nastini listeye evli erkekleri almayı unutmuştu. Töte'ye, çalışkan, namuslu gençleri salık vermişti ki bu sözler işçi takımını demeye geliyordu. Töte geçen cuma gördüğü Arjantin filmini aklından geçirdi, en sevdiği güzel sesli yıldız oy-

namıştı; hizmetçi olarak çalıştığı pansiyonda kalan bir hukuk öğrencisine gönül veren bir yoksul kızın öyküsüydü. Kız nasıl yapmıştı da öğrenciyi kendine âşık edebilmişti? Gerçi elde edebilmek uğruna az acı çekmemişti! Töte çok önemli bir noktayı ayırmlıyordu: kızcağız öğrenciyi kendine bağlamak için hiç niyet kurmamıştı, öğrenci onun iyi yürekli, özverili bir kız olduğunu gördüğü için beğenmeye başlamıştı, öyle iyi bir kızdı ki evli olmayan başka bir kızın (yani pansiyoncu kadının kızının) doğurduğu bebenin annesi olduğunu ileri sürecek kadar! Daha sonra genç öğrenci hukuk diplomasını alıyor ve hizmetçi kızı yargıç önünde savunuyordu çünkü hizmetçi kız kendinin olmayan çocuğu alıkoymak istiyordu, analık sevgisiyle bağlanmış olduğu için... neyse, sonunda herşey tatlıya bağlanıyordu. Töte karar verdi: günün birinde daha yüksek sınıftan biri ona evlenme önerirse önerinin peşinde koşacak da değildi. Zaten hoşlandığı bir sürü çalışkan, namuslu çocuk vardı: fırıncının çırağı Minguito, çiftçi Aureliano, tuğla işçisi Pancho, gazeteci çocuk Chiche. Yarın belki her zamanki gibi ucuz Cuma matinesinde sinemaya gidemeyecekti çünkü hanımla beyin akşam yemeğine konukları vardı. Bilinmez neden, Töte yerden bir espadril teki alıp rafa doğru fırlattı. Bir şişe çamaşır suyu yere düşüp kırıldı. Töte şişenin parçalarını topladı, yeri sildi, genç yattı. Saat 4.00'de kalkarak hanımla çocukların çay sofrasını kurdu. Doktorun hastabakıcılığını yapan yaşlı hanımı çağırarak her zamanki gibi çay verdi. 5.28'de çay bulaşıklarını yıkadıktan sonra hanımın istediği mutfak havlularını almak için sokağın karşısındaki Arjantin ucuzluk pazarına gitti. Nené ona, yeni hemşire kadınla arasının nasıl olduğunu sordu; kendisi doktorun yanından çıkalı beri aldıkları bu üçüncü hemşire oluyordu. Töte okuldaki sırasını anımsadı, dördüncü sırada, şimdi belediye başkanının evinde hizmetçi olan kızla yan yana otururlardı, ikinci sırada Kela Rodriguez'le Nené, ilk sırada Mabel Saenz ile Celina Etchepare. Mabel'le Kela yakında evleneceklerdi. Celina'nın erkek kardeşi Nené'yi alacak mıydı acaba, Dr. Nastini olayına karşın? Eskiden Nené ona elden düşme giysilerini verirdi. Vallejos'da kaç kişi biliyordu acaba olayın iç yüzünü?

Töte, Nené'den gene biraz eski giysi istemeyi düşündü. Nené,

ona bir dolu güzel güzel elden düşme giysiler vermişti, ama Töte gönül borcunu göstermiş miydi ona? Ne yapsın ki Celina, Töte'ye söz vermişti, Mabel'lerin evini yapmak için. Mabel'lerin aşçıları vardı, yani Töte orada daha az iş yapardı, Dr. Nastini de bacaklarına bakamazdı artık. Teneffüs zili çalınca Mabel, Celina, Nené koşup ip atlamaya giderlerdi; bir, iki, üç, dört yüz kez atlarlardı ders zili çalıncaya dek. Nené havluları paketleyerek onun yüzüne baktı ama eskisi gibi konuşmuyorlardı artık. Evet, onu Nastini'lere Nené salık vermişti, onlar da onu işe almışlardı, Nené sayesinde, eski okul arkadaşı sayesinde, kaç tane elden düşme giysi vermişti Nené şimdiye dek ona? Bir kazak, bir elbise, bir şal, ayakkabılar vermişti Doktor Nastini'nin yanında çalıştığı sırada. Töte ondan eski giysi isteyemeden dışarı çıktı. 5.50'de o sabah yıkadığı gömleklerin ütüsüne başladı. 7.53'te hanımın yaptığı akşam yemeği için sofrayı kurdu. 8.21'de doktora armağan olarak verilen tavukları almak için tavuk çiftliğine yollandı. 8.41'de tuğla işçisi Pancho yanına gelerek konuşmaya başladı. Töte sevincini gizlemeye çalıştı. Pancho o kıllı, kaslı kollarını açıkta bırakan kısa kollu bir gömlek giymişti, göğsünün de böyle sık tüylerle kaplı olduğunu görebiliyordu. Nedenini bilmeden Töte güçlü, azgın bir gorili düşündü: kalın gene de belirgin çizgili kaşları, kıvırcık kirpikleri ve geniş ağzını yan yana örten pos bıyığıyla bir goril. Töte panayırlarda Pancho'yla dans ederse hanım kızmazdı. Töte tuğla işçisinin yanı sıra, yürürken arada saçlarını düzeltiyordu. Töte'nin saçı alnının orta yerinden bitiyordu, düz, gür, toprak rengindeydi. Saat 8.52'de Sevil'le Sineması'nın önünden Töte tek başına geçti. Ertesi gün cuma indirimiyle gösterilecek olan filmin ilanı vardı, çok tutulan bir Arjantin komedisi. Gerçi en sevdiği şarkıcı yıldızın filmi oynamıyordu ama olsun, gene de belediye başkanının hizmetçisiyle sinemaya gidebilirdi, her cuma yaptığı gibi, hanımlara beş, baylara on kuruş, ama ya akşam yemeğine çağrılı olanlar geç giderler de o sinemaya yetişemezse? Artık neredeyse boş verir olmuştu, zaten yarım günlük Pazar tatilinden ne haber? Panayıra Pancho da gelecekti, Pancho onunla dans etmek istediğini söylemişti. Nedendir bilinmez, Töte avludaki keçi boynuzu ağacına yuva yapmış olan kuşları düşündü, kuşcağızlar şimdi yuvada birbirlerine sokulmuş oturu-

yorlardı, herhalde, kuytu-kuytu sıcacık. Kendisi de sıcacık, kuytu yatağında olmak istiyordu artık. Soğuk bir gecede hanım kocasının arkadaşlarına şarap almak için onun odasına gelmiş, yattığını görünce bir battaniye daha isteyip istemediğini sormuştu. Töte sıcacık, kuytu yatağında olmak istiyordu artık, bu gece hanım onun odasına gelirse Töte ona Pancho'yla sokakta rastlaşmasını anlatacaktı. 9.20'de akşam yemeğinden arta kalanları yemek için masa başına oturdu. 10.15'te bulaşıkları yıkayıp mutfağı temizlemişti. Töte bugün işlerinin hafif olduğunu düşündü, perde falan yıkamıştı, tahta ovmamıştı ya. 10.25'te doktor onu bir paket sigara almaya yolladı. 11.02'de Töte yatağına yattı ve Pancho'yla evlenirse çatısı tenekeden tek göz odada oturmaya razı olacağını düşündü; yalnız yatak odasında ilişkisiz eşya depolamaya razı olmayacaktı: Pancho'ya hiç değilse ek bir dam yaptırıp çamaşır suyu şişelerini, damacanaları, soğan, patates çuvallarıyla sarımsak desteklerini ve gazyağı kutularını orada saklayacaktı. Birden aklına Pancho'nun, Celina'nın erkek kardeşiyle arkadaş olduğu aklına geldi, Celina'nın erkek kardeşi de Nenê'yle "çıkıyordu". Töte Nenê'ye karşı hakça davranmamış, verdiği sözde durmamış olduğunu düşündü. Ellerini kavuşturdu ve Tanrı'dan bağışlanmasını diledi. Nenê'nin sözlerini anımsıyordu: "Bana ihanet edersen Tanrı seni cezaya çarptırır."

ALTINCI BÖLÜM

Senin tangoların öksüz çocuklara benzer.
Gece karanlığında sokak sokak dolaşan.
Geceleyin sürmelenmiş kapıların önünde
Hayalet tangolardır acı acı ağlayan.

(H. Manzini'nin "Malena" tangosundan.)

Gezgin çingenelerin kampı, Vallejos,
23 Nisan Cumartesi, 1937

Seni bilmiyorum, buraya gelmişsin, bu zavallı çingene karısı sana her şeyi söyleyecek bir tek peso karşılığında. Yalnız arkadaşlarını da yolla bana çünkü ben her şeyi bilirim. Şimdi senin geçmişini okuyacağım hem de bugününle yarınını da Yalnızca geleceği mi dedin? Öyleyse yalnızca geleceği söylerim sana. Çoğu genç bıçkınlar çadırıma gelince bana hep bugünlerini sorarlar, oysa, daha doğrusu kızlarının onları sevip sevmediklerini sorarlar. Ama sen öyle yakışıklısın ki umurun bile değil, öyle mi, ha? Kızı nasılsa kıvırıp cebine atmışsın Aynı paraya ama, ha deyince okuyamam, yakışıklısın, elhak, ne var ki sabırsızsın, ama kartların keyfini beklemek zorundasın. Zaten, kız beni seviyor mu, sevmiyor mu, diye bir tasan da yok, benim gibi çocuk kolay bulunmaz, diye düşünüyorsun, siz yakışıklılar hep böylesinizdir zaten. Ölüm de ilgilendirmez seni çünkü gençsin, sağlıklısın, öyleyse kalıbımı basarım senin tek bilmek istediğin: acaba ilerde para gözüküyor mu, diye merak ediyorsun, gönlünce para. Nasıl ama, daha kartları açmadan bildim, değil mi? Ama geleceğini okumaya başlamadan önce söyle bana, her şeyi bilmek istiyor musun yoksa yalnızca iyi şeyleri mi? Böyle güzel çocuksun, sırtında da böyle pahalı bir deri ceket varken bu zavallı çingeneye beş kuruş

daha vermeyecek misin, civanım? Verirsen sana hem iyisini okurum hem de kötüsünü Kes, sol elinle . Şimdi gene kes, gene sol elinle, üçe kes ki geçmiş, bugün, yarın ortaya çıksın, şimdi de kartları açalım bakalım neyimiz var... Karo Papazının canı yüzümüze gülmek istemiyor, çatık bakıyor biraz, bak tacını nasıl kaşının üstüne indirmiş, düşmesin diye, kadife pelerini de ağır geliyor ama üşümesini önlüyor -esmer bir erkek, yaşlı başlı, seni tutmuyor, sana zarar veriyor, senin hayatta en çok istediğin şey ki yanılmıyorsam... çil çil paradır, bu adamın sana koklatmaya hiç niyeti yok. Onun yanında da Maça Kızı, o da biraz ters bakıyor, sahiden kızmış ha, bak elini nasıl sana doğru uzatmış, sana bir şey verecek ama ayağını denk al çünkü karının üstünde bir tuhaflık var, sırma işlemeli çaputuna sarınmış, kırmızı renkli bir çaput bu ama bak, kollarında menekşe renkli cenaze şeridi, saçı da -ne sarışın, ne siyah, ne kızıl- dazlak bir hanım tanıyor musun sen? Saçını göremiyorum... neyse, şansımıza onun yanında Maça Üçlüsü var, bak, uçları nasıl sivri-sivri duruyor, gümüş saplar senden yana... yani bir karayolu yapacaksın demektir... boyalı sarı saçlı ya da peruklu bir bayan biliyor musun, yakın zamanda bir yol yapmış? Bana yardım et çünkü onun neden dazlak olduğunu çıkartamıyorum

Evet, kartta siyah saç göründüğünü biliyorum ama sen desteyi kestiğin sırada benim gözüme dazlak gözüktü Dazlak hanım tanıdığın yoksa yolu sen yapıyorsun demektir yaşlı adamla dazlak karının sana hazırladıkları yazgıdan kendini kurtarmak için yolculuğa çıkıyorsun. Gözleri olmayaydı, peşine düşen kem talihtir, derdim, uğursuzluk, sana yetişecek, derdim, sen gençmişsin, yaşlıymışsın, agucük bebekmişsin viz gelir ona, ister dünya güzeli ol, ister gudubet, kem talihin gözü kördür, yalnız Karo Kızının dazlak kafalı çıkması tuhaf. Dur karıştırayım, sakın ben karıştırırken sen kartlara bakayım deme, yoksa ölmüşlerini ağlatırsın. O esmer, yaşlı adamın kim olduğunu biliyor musun?

Öyleyse seviştiğin kızın babası seni istemiyor, kel karı da ona arka çıkıyor, bu kız sarışın mı esmer mi? Saçını siyaha boyamadığından emin misin ya da siyah peruk takıyor olmasın?

Şimdi gene sol elinle üçe böl, evet, Sinek İkilisi, iki tane siyah yonca, neyleyim ki dört yapraklı değil, sana uğur getirmiyorlar,

biri sana ihanet edecek, yaşlı adam değil, kel kart da değil... yanında da Sinek Ası, zavallıcığımın süsü püsü yok, şu benim sefil çadır gibi, yoksul bir kâğıt bu, ama iyi... evet, en ummadığın kişi sana bir oyun edecek ki... gelgelelim yıkılıp çöktüğün zaman her işte bir hayır olduğunu anlayacaksın, her bulutun kenarında bir gümüş çizgi -işte seni seven bir sarışın, Kupa Kızı, sağ elinde senin için bir çiçek tutuyor, hey, uğur getiriyor sana ama gözünü dört açasın, ben sarışınlardan hoşlanmam, kendimden söylüyorum bunu, kartlarla bir ilişiği yok, benim düşüncem, sarışınların eti öyle güzeldir ki yürekleri de güzel sanırsın, oysa... ama bu sarışın yüreğini senin avcunun içine koyuyor, dur biraz, yüreğini yerinden söküp veriyor sana, hiç bırakma bu sarışının yüreğini, sımsıkı tut! Perilerimden biri söylediydi: bir zamanlar bir sarışının yüreği yumurta gibi kırılmış da içinden çirkin mi çirkin bir kuş çıkmış sözde... neyse, bu küçük kraliçe sarışın marışın ama gene de sana yardım edecek, kâğıt öyle diyor yaben sarışınları sevmem Yok, hayat çizgisi daha sonra, en sona kadar bekleyeceksin, sonra on üç kâğıt seçeceksin. Şimdi sen şunu üçe böl, dediğim gibi Kupa Beşlisi, yani nikâh!

Bana düğün pastasından bir dilim yolla, civanım, ne var ki kapana kısılan sen misin, kesin bilemiyorum, belki daha hayırlıdır çünkü kâğıda dokununca buz gibi geldi, bu düğünde sevinç yok, elle soğuk gelen kâğıtta sevinç olmaz, düğün acıklı geçecek çünkü şarap dökülecek, yerlere dökülecek, ne yazık çünkü ben şarabı pek severim, civanım, insana şifa verir ama yere döküldüğü zaman pek kötü kokar. Evlenen sen misin? Yok, çünkü bunun yanında yaşlı bir kadın var, Sinek Kızı, o senden yana, seni kanadının altına alacak gibi duruyor, sırtındaki o sırmalı gümüşlü pelerinle seni sarıp ısıtacak, böyle bir pelerini olsa Çingeneler Kralı nasıl da sevinirdi, civanım, bütün variyeti şu eski püskü çadırlar, işte görüyorsun... aa, bak, bu da Karo Altılısı Yok, civanım, Karo Altılısı kendi başınayken para demektir ama kız ya da oğlan bir arada olunca bir kız ya da oğlandan bir iyilik görecek sin demektir, sana verdikleri para değil çünkü onların da çok parası yok, onların sana verdiği şey candanlık ki bu da gönlün pırlantasıdır Yok, annen değil, bu kadın senden büyük ya seni evlat gibi sevmiyor,

gene de iyi kadın, aman allahım, falının her köşesinden kan kız fışkırıyor be civanım, şu ceketinden olsa gerek yoksa ceketin askısından mı, ha, canımın içi? Elhak yakışıklısın, göz alıyorsun, ne yalan söyleyim, bizim sirke katılmak istemezsin, değil mi? Biliyorum, istemeyeceğini... gene de baksana, bizle gelirsen... bizim kral senle beni şıp diye evlendirir, bunu da laf olsun diye söylüyorum işte, tamam mı? Şimde gene böl Bak şimdi bu kez senin hayat çizgini çıkartacağım, bu saçılmış kâğıtların içinden on üç kart seç, yalnız hemencecik döndürme yoksa ölmüşlerin sana küserler. Bir çingene kızı vardı, kartları şıp diye döndürüverirdi, ölmüşleri yemeğine zehir kattılar çünkü canlılar kartları zamansız döndürürse ölmüşler cennetten aşağı düşer Evet, cehenneme düşerler, çünkü kartları vaktinden önce çevirdiğin zaman ölmüşlerden biri yanılıp cennetten aşağı bakar, yeryüzünde yıkanan birinin çıplak vücudunu görür, aklına gene kötü kötü günahkâr düşünceler düşer, azizler de onu tutup cehenneme atarlar, oncağız da senin yüzünden orada yanar durur.

Şimdi başlayabilirsin artık kartlarını döndürmeye, birer birer. Maça Beşlisi dedikodudur, hain diller Maçanın sırtı gibi keskindir, keser, biçer, paralarlar... ama senin ne umurun, Maça Beşlisi kadınları mahveder, oysa senin için ne kadar konuşurlarsa o kadar iyi, öyle değil mi? Karo İkilisi de nişandır, senin birine gönül verdiğini ilk görüyorum çünkü şimdiye dek bir tanc bile gönül kartı çıkmadı, seni gidinin tilkisi, bunca kadın kız ama senin hiçbirinde gönlün yok... ama gönül vereceğini göremiyorum, bundan önce çıkanlardan biri değil mi ne, eğer onlardan biriyse yaşam onu yaman değiştirmiş olsa gerek, civanım, çünkü tanıyamıyorum.

Hayır, Karo İkilisi de para değildir, nişandır, bu iki iki yürektir, tek yürek gibi atan, yoksa senin istediğin gibi iki değerli taş anlamına gelmez... Ayy, olamaz, ah be civanım, nerden seçtin bu berbat kâğıdı? Maça Dörtlüsü ağır hastalıktır, yalnız peşi sıra bir kız vale ya da papaz gelirse kurtuldun demektir, dur, bir çimdik çingene tozu serpeyim kâğıda, sen de dokun bakayım şu kesenin içindeki toza, şimdi döndür kâğıdı... civanım, Karo Dörtlüsü gözyaşıdır ama gene de yakanı kurtarabilirsin belki, belki gözyaşları bir başkası içindir, acele et, kararını ver de bir kâğıt daha döndür

yok, dedim sana, para anlamına gelen Karo kâğıtları dokuzluyla onludur, sen de bunları çekmedin ki, çingenenin biri sana öyle dediyse kıtır atmış ki sen sevinesin diye, civanım, ama sen bana ne dedin, iyiyi de söyle, kötüyü de söyle, dedin Sinek Valesi! Kurtuldun, şu hançeri yüreğimden çek artık, civanım, seni kurtarmak uğruna kem talihle gözyaşına toslayabilirim. Şu tozdan boynumla omzuma biraz serpiştiriver, dur, yakanı açayım, hadisene... İğrenecek ne var bunda?.. Sakın sen ifrit olmayasın, Ölmüş Salyangoz Hazretleri falımda gördüydü, sana bir ifrit dadanacak, diye, çabuk ver şu külleri bana.

Külse kül, sana ne yani, insan külü olsa ne yazar sanki ama kancık köpek külüdür bu... sağolasın, civanım... bin yaşayasın, anlarsın ya, Ölmüş Salyangoz Hazretleri bana ifritlerden sakın, dediydi, senin bilmezinden içine sızarlar da o yoldan çadırıma girerler, herkesin başına gelebilir bu Hastalık mı? Hangisi? Ha, evet, dur bakayım, Maça Dörtlüsü, ama hastalanan kişi belki de esmer biridir, Sinek Oğlanı güçlü kuvvetli bir adam, kötü bir insan sayılmaz -hadi öbür kartı döndür... Kupa Altılısı, bak hele şu minicik yüreklere, hepsi bir boy, hepsi kan kırmızı, ama dokunduğumda öteki kartlardan daha soğuk geldi! Öpücük kâğıdıdır bu, okşayış, sevişme, çılgın, ateşli aşk, neylersin ki dokununca buz gibi geldi elime, sana ihanet eden o kadın mı nedir, hiç anlam veremez oldum, öteki kâğıdı çevir... Saksağan!! Yok, yapma, kendi ölümünü gösterme bana ama dur bakayım, senin ölümün mü acaba?.. Dikkat et çünkü birisi şiddetli bir ölümle ölüyor, Maça Dokuzlusu soğuk yüreklerden sonra Maça Dokuzlusu gelirse birisi haykıra bağıra ölecek, demektir, seni öldürmek isteyen biri mi var ki? Öteki kartı döndür... genç Karo Kızı! Ama şimdi kızgın durmuyor Ne demek, önceden çıkmadıydı? Çıktıydı işte, hani o kel kart, senin izini sürüyor, dedimdi ya Haklısın Maça Kızıydı o, ihtiyarlıyorum artık, görüyorsun ya, civanım, sen de o yüzden abayı yakmadın bana... peki, öyleyse bu Karo Kızı da neci oluyor? Esmere benzemiyor, hain de değil, şansın varsa nalları dikecek olan o demektir, çabuk, şu kâğıdı aç! Karo Sekizlisi... hem de birinci, üçüncü, beşinci, dokuzuncu sırada: en kötü yerde, en tehlikeli yerde, yüzüme bak, civanım, gözlerinin ta içine bakmak isti-

yorum, çünkü anlamak istediğim bir şey var, kimi zaman bir sürahi su ya da şaraba ya da bir bardağın içindekine bakmam gerekir, ayna niyetine, bilemiyorum... ama bunca çirkin kâğıdın böyle peşpeşe çıkması... Sinekten sonra Karo Sekizlisi çıkaydı kurtulacaktın, tertemiz, gel gör ki uğursuzluğun sonu daha gelmedi, dur, gözlerinin içine bakayım, ela göze bayılırım ben, ama hiçbir şeycik göremiyorum bu gözlerin içinde, yalnız kendimi görüyorum, ah, be civanım, bilsen eskiden nasıl fıstık gibiydim ben, senin gibi genç hergeleler çadırıma girdiğinde kapının önüne bir başka çingen kansı nöbetçi dikerdim, bağırırsam gelsin diye, çünkü hepsi de ille sarkıntılık etmeye heveslenirlerdi!.. Çek bir kart daha, sakın unutmayasın ha, birisi kötü bir ölümle ölüyor, tehlikeden uzak dur, kan görüyorum, ölümcül yara almış birinin çığlığını duyuyorum, çek bir kart daha... hele şükür, bu iyi, Kupa Yedilisi mutluluktur, bütün bu belaların sonunda büyük bir sevinç yapıyorsun, bir tane daha aç!.. Gene Karo Üçlüsü, gene yolculuk Yok, budala, öbür dünyaya yolculuk değil, karadan bir yolculuk bu, pek uzun da sayılmaz, bu yolda işin rast gidecek, hadi, bir tane daha aç, geriye kalır iki tanecik!.. Kupa Beşlisi, şimdiye dek elimin değdiği en sıcak kart bu, zaten her zaman iyidir, yani birisiyle uzun bir konuşma yapıyorsun, bir konuda anlaşıyorsun, hadi bakalım, sondan ikinci kâğıt, benim güzel civanım, bu demektir ki sen mutlu bir dede oluyorsun, sevdiklerinin arasında oluyorsun, ipeğim benim, şimdi şu küle dokun, bakayım, sağ elinin başparmağının uçlarını sok şu keseye... çünkü son kart zordur... seç... şimdi aç sineğin kızı - o koca karı!.. güzel bir gönül kâğıdının peşinden gene ortaya çıkıyor, iyidir bu, civanım, demek ki ihtiyar dede olacaksın, senin gibi ihtiyarlayan karıcığının dizi dibinde öleceksin, çünkü Sineğin Kızı ihtiyar karının biridir, benim gibi Beğendin mi? Bütün falını okudum işte, karşılığında bir buçuk peso çok mu? Yok, ben sana teşekkür ederim, sen arkadaşlarını yolla bana, umarım hepsi de senin gibidirler, ey ölümlü kasnak içinde fışkıran cennet kıvılcımı .....

.....

..... Dazlak kafalı bir Maça Kızı ha, benim kancıklardan biri tüyleri dökülüp kelleşerek mi ölmüştü? Yakılan kancığın

tüyleri yerindeydi, vah zavallı kömür parçacığı, minnacık kül yığını, kel kan dersen, ya aslında gebe olmayan bir gebe güvercinin attığı yalandır ya da hain bir güvercinin öç almasıdır... yok, yok, o kel kafası buz gibi soğuk, kafa kel olursa saçı yoktur ki ısıtıp sıcacık tutsun onu, kel kafalar kimseyi sevmez, tıpkı nah şu gidinin delikanlısı gibi, yanımda kalmak istemedi çünkü kimseyi sevmiyor ne beni ne de ötekilerin birinden birini, kellesi dıştan sağlam gözüküyorsa da içten içe kokuşmuş, çürümüş... hah, şöyle, şimdi oldu, kelle sağlamdı sağlam olmasına da şeytan onu kandırıp ağzını açtırttı sonra da içine tükürdü, aptal kız! şeytan tükürüğünün irin olduğunu ne bilsin... olanca saçı döküldü.

KÖY PANAYIRI, PAZAR, 26 NİSAN 1937, YERİ: İSPANYOL ÇAYIRI. PROGRAM VE SONUÇ

Açılış saati: 18.30
Biletlerin ederi: Baylar için bir peso, bayanlara yirmi kuruş.
İlk dans: Çalan Los Armonicos Müzik Topluluğu, Tango "Don Juan".
Gecenin en beğenilen bayanı: Raquel Rodriguez.
Gecenin kokusu: İspanyol Çayırı'nı çevreleyen okaliptos ağaçlarından saçılan koku.
Bayanların en çok kullandığı süs: Ondüle dalgalarını kabartan saç bantı.
Bayların yakalarına en çok taktıkları çiçek: Karanfil.
En çok tutulan dans: Vals "Gönlüm Dolusu".
En hızlı dans: Paso doble, "El Relicario".
En yavaş dans: Habanera "Sen".
Gecenin doruk noktaları: "Gönlüm Dolusu" valsi çalarken dans pistine seksen iki çiftin çıkması.
Panayırdakilerin en büyük telaşı: 9.04'te birden esen rüzgârın uyandırdığı, boşa çıkan, yağmur korkusu.
Gecenin sona erdiğini bildiren sinyal: Kısa süreli iki karartma, saat 11.30'da.
Kapanış saati: 11.45.
En umut dolu bayan: Koca Töte adıyla da tanınan Antonia Jo-

sefa Ramirez.
Töte'nin arkadaşı: En samimi arkadaşı olan kız, Belediye Başkanı'nın hizmetçisi.
Töte'nin ilk yaptığı dans: Rançera, "Benim Küçük Çiftliğim", eşi: Minguito adıyla da tanınan Bay Domingo Gilano.
Panayıra Töte'nin hayatına girmek niyetiyle gelen bay: Pancho adıyla da tanınan Bay Francisco Catalino Paez.
Töte'yle Pancho'nun birlikte yaptıkları ilk dans: Tango "Entre Rios'lu Adam."
Töte'yle Pancho'nun yanak yanağa ilk yaptıkları dans: Habanera "Sen".
Töte'nin içip parasını Pancho'nun ödediği meşrubat: İki portakallı gazoz.
Pancho'nun ikisi için de büyük önem taşıyan bir konuyu açabilmek için öne sürdüğü koşul: Töte'yi yanında arkadaşı olmaksızın evine götürebilmek.
Töte'nin ileri sürdüğü koşul: İlkin arkadaşını evine, belediye başkanının oraya bırakmak, ondan sonra kendisiyle Pancho'nun Doktor Nastini'lere yürümeleri.
Töte'nin konuşmak için uygun gördüğü yer: Nastini'lerin evinin sokak kapısının önü.
Pancho'nun canını sıkan durum: Belediye Başkanı'nın evinin kasabanın parke döşeli, ışıklı bölümünde, Nastini'lerden topu topu iki sokak ötede, İspanyol Çayın'nın bulunduğu karanlık ve ağaçlık toprak yollu yöreden çok uzaklarda oluşu.
Töte'nin Pancho'yla birlikte Nastini'lere doğru gidişini kaygıyla seyreden bayan: Belediye Reisi'nin hizmetçisi.
Pancho'nun emellerini gerçekleştirmesini kolaylaştıran barometrik koşullar: 61°F'deki tatlı serinlik ve gökteki yeni Ay.
Sözü geçen emellerin gerçekleşmesine yarıyan rastlantı: Yanlarına yaklaşan azgın görünümlü bir sokak köpeğinin Töte'yi korkutarak Pancho'nun yadsınmaz bir yiğitlik göstermesine yol açması, bu yiğitliğin de Töte'nin bağrında sıcacık bir güven duygusu uyandırması.
Bir başka rastlantısal durum: O yakınlarda bir inşaatın bulunması,

Bir başka rastlantısal durum: O yakınlarda bir inşaatın bulunması, buraya bir sokak saparak ulaşılabilmesi.
Pancho'nun Töte'yle konuşmak istediği önemli konu: Onunla birlikte olmak için duyduğu ve kendi deyimiyle gece gündüz hiç aklından çıkmayan azu.
Pancho'nun, yeni karakol inşaatına sapmak için Töte'ye bulduğu bahane: Biraz daha konuşmak ama kuru iftiradan kaçınmak için Nastini'lerin kapısından uzaklaşmak gereği.
Karanlıkta Töte'yle birlikteyken Pancho'nun kafasından geçen düşünceler: Otlar ne uzun, ayrıklar kesilmeli, işçibaşı handiyse gelir, Pancho, al eline bir bel de otları ayıkla, ortalık karanlık, kedi gelse bizi göremez. Juan Carlos tuğla duvarın üstünden atlıyor, otların içine dalmıyor, "kimsenin göremeyeceği bir yerde bir kızla birlikteysen konuşup da boşuna zaman harcama, konuşmakla ne geçer ki eline, başına bela alırsın, sen beni dinle!" Topraktaki otların kökleri kuraklıktan tirfillenmiş, toprak toza dönüşmüş, alnının orta yerinden bu sert, toprak renkli saçlar fışkırıyor, otları birasıldım mı kökleriyle birlikte çıkıyor, topak topak topraklı, saç gibi kıllı kökler, Toska toprağında ot bitmez, Töte'nin saçları ot köklerinden daha güzel, elleyebiliyorsun, topraklı değil, ne güzel, mis gibi tertemiz kız şu Töte, kolları esmer, bacakları daha bile esmer, kıllı mı? Yok, birazcık tüylü, Nené dükkâna çorapsız gidiyor, teni ne düzgün, yumuşacıktır kim bilir, gerçekten istemiyor musun öpüşmeyi? Daha öpüşmesini bile bilmiyor, minicik bir bıyığı var, esmer bacak, esmer yüz, azıcık okşayabilir miyim seni? Nasıl da yumuşacık, zavallı esmer kızcık, tuğlaları öbür işçiye geçiriyorum, kamyondan tuğlaları ikişer üçer alıyoruz, geçirirken ellerim sıyrılıyor, tuğlalarda Toska toprağı gibi kupkuru, "parmakizini alacağız," ama kayıt defterine bastırılan parmak iz miz bırakmadı, "artık parmak izin kalmamış, tuğlalar sıyırıp götürmüş," yalnızca küçük parmağımda, beş parmağın en tembeli, seni okşuyorum, ipek gibisin, "el koymazsan kız sana enayi gözüyle bakar," onu sahiden, gerçek bir aşkla sevdiğimi söyleyeceğim, belki inanır, güzel olduğunu söyleyeceğim, diyeceğim ki, duyduğuma göre çok çalışkanmışsın,

hanımının evini buz gibi temiz tutuyormuşsun, diyeceğim, bir hizmetçi kıza ne diyebilirim bundan öte? Kuzu gibi uysal, bu kızcağız, ağzı süt kokuyor daha, dünyadan haberi yok, onu kandırmak rahatsız ediyor beni, "sen kapmazsan..." ona vurgunum sanıyor, yarın nikâh kıyacağım, sanıyor, bıyıkçığı yumuşak tüy, aslında, demir parmaklığı iki sokaktan öte taşıdım, istesem seni bir sıktığım gibi ezip suyunu çıkarırım, bak, nasıl güçlüyümdür sırasında, ama seni incitmek için değil, köpeklerden korumak için, kuzu gibi uysal, ama dikbaşlılık edersen hapı yutarsın, bak nasıl güçlüyüm gerektiğinde...
Pancho'yla karanlıkta beraberken Töte'nin kafasından geçen düşünceler: Hanım beni göremez burda, arkadaşıma da anlatmam bunu, bankada çalışan çocuklarla **dans etmedim** ki, öğrencilerle de dans etmedim, hanım**efendiciğim**, sizin sakın dansetme, dediğiniz gibilerle hiç dans **etmedim**, Pancho öyle, öteki kızlarla "konuşurken" hizmetçilerden "istifade eden" çocuklardan değil, dürüst, çalışkan, iyi bir çocuk, bana iş gördürmek için hanımın üstüme gelmesine gerek yok, alırım süpürgeyi elime, başlarım yerleri süpürmeye, eşyaların tozunu tüylü ponponla alırım, yerleri su ve sabunla silerim, çamaşır tahtasıyla, sabun mutfak musluğunun altındaki dolapta durur, o bir pesoluk bay bileti aldı, portakallı gazoz da öyle hoş serinletti ki içimi, ben bayan olduğumdan topu topu yirmi kuruş verdim, danslara giden kızlar hizmetçi olsalar da bayan bileti alırlar, tıpkı dükkânda çalışanlar gibi, terzi çırakları, öğretmenler gibi elleri nasır içinde, o sert parmakları nasıl da ürpertiyor beni, köpeği nasıl dehledi ama! Günün birinde doktor bana yanaşmaya kalkarsa koşup Pancho'yu çağırırım, yakasına balen takmayı unutmuş, uçları kıvrılıyor, bir dahaki görüşmemizde doktorun balenlerinden getiririm ona, ay nasıl da tatlı tatlı ürpertiyor beni, nasıl sert öpüyor, seni seviyorum diyor, sahi mi ki? Tepeden tırnağa ürperiyorum beni böyle sert sert öpüp ağır ağır okşadıkça...
26 Nisan 1937 gecesi, Doktor Nastini'lerin sokak kapısında Pancho'dan ayrılırken Töte'nin içini dolduran yepyeni duygular: Ertesi gece Pancho'yu karanlık bir sokakta, gömleğinin

yakası balensiz olarak görmek, Doktor Nastini'den aşırdığı balenleri ona verebilmek için. Töte'nin gözyaşlarının izlediği güzergâh: yanakları, boynu, Pancho'nun yanakları, Pancho'nun mendili, Pancho'nun gömlek yakası, yerdeki otlar, otların altındaki Toska toprağı, Töte'nin elbisesinin kol yenleri, Töte'nin yastığı.

26 Nisan 1937 Pazar gününün gecesinde ısının birden düşmesi yüzünden kvrulan çiçekler: Doktor Nastini'lerin bahçesindeki beyaz zambaklarla kokulu beyaz güller ve Vallejos kentinin etteklerindeki kimi kır çiçekleri.

Isı düşmesinden etkilenmeyen gece böcekleri: İnşaat sahasındaki kara fatmalar, sıvasız tuğlaların arasına ağ ören örümcekler ve sokağın ortasındaki belediye lambasının ampulü çevresinde uçuşan pervaneler.

Dr. Juan Jose Malbran
Vallejos, B.A. İli
23 Ağustos, 1937

Dr. Mario Eugenio Bonifaci
San Raque Hostel
Cosquin, Cordoba İli

Saygıdeğer meslektaşım,

İlkin, mektubunuzu yanıtlamakta geciktiğimden ötürü özür dilerim, ama bu gecikmenin, Etchepare dosyasını daha iyi incelemek isteğinden kaynaklandığına lütfen inanın. Çocuğun tepkisini anlayamadığımı itiraf etmek zorundayım. Doğduğu günden beri tanırım onu, oldum olası başına buyruktur, inatçıdır, evet ama kendi iyiliği için. Tedavi koşullarına niçin uymadığına bu yüzden akıl erdiremiyorum. Geri dönmek için gösterdiği aceleye de bir anlam veremiyorum. İşin içinde güzel bir kız bulunması olasılığını gözardı etmiş değilim. Buna ilişkin tuhaf bir ayrıntı anımsıyorum: Etchepare'nin durumunun ciddiliğini ben bir kadın tarafından yazıldığı belli olan imzasız bir mektup yoluyla öğrendim. Kitap harfleriyle ve besbelli bir kadının eliyle yazılmış olan bu mektup Juan Carlos'un kötü durumda olduğunu kimse öğrenmesin diye muayenehaneme gelmek istemediğini, onun yanında kan tükürmüş olduğunu, Juan Carlos'u sevdiklerinden uzaklaştırmam gerektiğini, onların böyle bir dilekte bulunmaya kıyamadıklarını belirtiyordu. Bu imzasız mektubun en ilginç yönü tuhaf bir açıklamada bulunarak Etchepare'nin özellikle sabaha karşı saat birle üç arasında gerçekten çok kötüleştiğini ileri sürmesiydi.

Her neyse, şu durumda sizlerin yapabileceğiniz pek bir şey yok çünkü dün annesiyle yaptığım görüşmeye bakılırsa sanatoryum ücretini ancak Eylül ortasına kadar ödeyebileceklermiş. Bunu Etchepare'ye şimdi mi yoksa daha ileride mi bildireceğinizi size bırakıyorum. Bu arada annesinin ancak ekini belli etmeden geçinip giden, başkaca varlığı bulunmayan bir dul olduğunu belirtmek isterim. Kendisinin de birikmiş parası olmadığı gibi işinden alabildiği izin paralı değil. Bunlara ek olarak annesi çocuğun ka-

dığı paradan eve zımık vermediğini de söyledi, bu yüzden onun sanatoryumdan, annesine para harcatmak için ayrılmak istediğine hiç inanmıyorum. Bu konularda kayıtsız görünüyor. İnanın, sizin sağlığına kavuşturma olanağınızdan niçin yararlanmak istemediğini anlamıyorum.

Her zaman emrinizdeyim

Dostlukla,
Juan Jose Malbran
Doktor

YEDİNCİ BÖLÜM

Genç besteci: (And Dağları'ndaki bir göl kıyısında dolaşırken) Bu coşkun doğanın sizi büyülemeyişi ne tuhaf, oysa ruhunuz bu güzelliğin bir yansınımı.
Güzeldul: (Bu yerin yenisi) Siz benim ruhumu nereden biliyorsunuz?
Genç besteci: Tanımaya başladığımı sanıyorum.
Güzel dul: Bir ruhu tanıyabilmek için önce egemen olmanız gerekir.
(VEDA ŞARKISI adındaki Arjantin filminden)

Cosquin, Cumartesi, 3 Temmuz 1937

Canım sevgilim,

Gördüğün gibi sözümde durdum, evet, biraz daha geçseydi defterim dürülmüştü, yarın hafta doluyor. Sen nasılsın? Kalıbımı basarım ki bu imza sahibini anımsamıyorsundur bile, vedalaşırken gözyaşlarınla burnunu silmeye koca bir yatak çarşafı ancak yetecek gibiydi ama şimdi bu gece, belki de çıkmış vur patlasın, çal oynasın eğleniyorsundur. Aslını sorarsan pek o kadar da ağladın sayılmaz, yalancıktan birkaç damla gözyaşı ki kadın kısmına bu hiç de zor gelmez.

Canım benim, şimdi şu dakikada ne yapıyorsun acaba? Bilebilseydim, siesta mı yapıyorsun? Yatacığında? Keşkem yastık olaydım senin dibiçonda olurdum. Ama yatağında sıcak su torbası olmayayım, belkim ayakların kirlidir, o zaman da benim işim bitik demektir. Evet, tuhaf şeyleri bırakıp iyisi mi yastığın olayım, bana gizlerini fısıldarsan kim bilir neler öğrenirim, ihtiyar bir çingene karısı bana, yarışınlara güvenme, dediydi, yastığına neler fısıldayacaksın bakalım ha? Eğer, beni seven kim, diye sorarsan o da, ben, diyecektir, bu yastık denen şeyler atmasyonda birincidir, bilirsin... Neyse, şekerim seni biraz yalnız bırakacağım çünkü çay çıngırağı çalınıyor, iyi fikir, bu sayede biraz dinlenirim çünkü öğle yemeğinden beridir mektup üstüne mektup yazıyorum.

Ey, işte geri döndüm, bir bilsen ne güzel bakıyorlar bana, iki bardak çayla üç ayn çeşit pasta yedim, tatlıya düşkün olduğuna gö-

bardak çayla üç ayrı çeşit pasta yedim, tatlıya düşkün olduğuna göre burası tam sana göre. Hey, yarın Pazar, sinemaya gidiyormusun, sana acaba kim çikolata alacak, ha?

Şimdi sana, söz vermiştim ya, burasının nasıl bir yer olduğunu anlatacağım, Sarıkız. Dinle, istersen bu yerin hepsi senin olsun. İyi olmasına iyi de can sıkıntısından patlıyorum. Konukevi beyaz, kırmızı kiremit damlı, Cosquin'deki hemen bütün evler gibi. Kasaba küçücük, buradaki sıska zibidilerden biri geceleyin öksürmeye başladı mı on kilometre öteden duyuluyor, her yer öylesine sessiz, işte. Bir de ırmağımız var, dağdaki pınar sularından geliyor, görmeliydin, geçen gün bir fayton kiralayıp ta La Falda'ya kadar gittim, orda su buz gibi soğuk, her yer ağaçlık ama Cosquin'e gelene kadar su ısınıyor çünkü burada her şey kupkuru, hiçbir yeşillik yok, ne ot, ne çiçek var güneşe siper olacak. Bu küçük paragrafın aynısını her mektubuma yazdım çünkü yazmasam, bu denli düşünmek yüzünden beynime kramp girecek.

Dur bakim başka ne var? Dediklerine göre önümüzdeki hafta, Temmuz Tatili başlayınca sürü sepet turist gelirmiş ama hiçbiri kasabada konaklamazmış, hastalık bulaşır diye korkudan, oysa dünyada onlardan daha pis kokuşmuş kişi yoktur, yüzünüze güller. Dinle, bu iş kısa zamanda sona erecek çünkü sırf önlem olsun diye bunca para harcamak biraz fazla, zaten bu önlem teranesi de ne oluyor, kuzum, Vallejos'dakilerin hepsi röntgen çektirse orası boşalırdı da herkesler buraya doluşurlardı. Napalım, validehanıma canımız kurban, oğulcuğu toparlansın da iyileşsin bakalım. Sana gelince, Sarıkız, ayağını denk al çünkü orda ben nöbetçiler bıraktım, bana oyun oynamaya kalkma çünkü nasılsa haberim olur, öyle değil mi? Yaptığın iş hıyarın birinin paketini sararken fazla özen göstermek bile olsa şıp diye kulağıma gelir. Doğru söylüyorum, ben boynuzlanmaya hiç gelemem, sakın bunu unutma.

Yavru, kâğıdım bitiyor, sana buradaki yaşamı daha fazla anlatmayacağım, özünde canlandırabilirsin: tıkınmak ve de uyumak.

Hemşireleri sorarsan, hepsi de kurşun geçirmez cinsinden, en gençleri Kristof Kolomb'un okul arkadaşı.

Sen dur diyene dek öperim Juan Carlos

Not:: Verdiğin söze uy da buna hemen karşılık ver. Öyle canım sıkılıyor, bilemezsin. En azından üç sayfa, benim sana yazdığım gibi.

Güneşlenme terasında genç adam yazdığı kâğıtları toplayıp battaniyesini iterek şezlongtan kalkıyor ve genç bir hemşireye, kışlık yemek odasındaki çay sırasında karşısında oturan yaşlı adamın adını soruyor. On dört numaralı odanın kapısı açılıyor ve yaşlı klasik diller profesörü ziyaretçisini içeri buyur ediyor. Karısının, çocuklarının, torunlarının resmini gösteriyor ona. Burada sekiz yıldır kaldığına, hastalığının durağan olduğuna, üç torundan hiçbirini birçok nedenlerden ötürü (en başlıcası parasal) daha göremediğine değiniyor. Son olarak ziyaretçisinin elindeki kâğıtları alıyor ve söz vermiş olduğu üzere, mektupların üçünün de yazım yanlışlarını düzeltiyor: yedi sayfa olan ilk mektup bir genç hanıma yazılmış, üç sayfa uzunluğundaki ikinci mektup evdekilere, genç üç sayfa olan üçüncü mektup da bir başka genç hanıma yazılmış.

Cosquin, 27 Temmuz, 1937

Sevgilim,

Mektubun buracıkta, tam karşımda duruyor, bilsen nasıl dört gözle beklemiştim, tarihi 8 Temmuz ama Vallejos Postanesi'nin damgası 10 diyor, mektubu atmak için neden böyle çok bekledin? Görüyorsun ya, saldırıya hazır durumdayım.

İlkin kız kardeşimden mektup aldım, görsen ne uyduruk bir mektup, bir buçuk sayfa bir şeycik, sınıfta yazılmış, öğrencileri resim çizerken, çocuklar bizimkinin o bodur bacaklarını mı çiziyorlardı dersin? Kanya içerledim. Valide bana kesin yazarım dediydi ama şimdi caydı çünkü elleri titrediğinden karalamacalarını bana yollamaktan utanıyormuş. Ama ne olsa validemin yazısıdır, eciş bücüş de olsa umurum mu? Kardeşim onu çok eleştirdiğinden o da korkup çekiniyor.

Durum şu ki hemen hemen yirmi gün geçti, bir o mektubu aldım, bir de işte şimdi seninkini. Şimdi de izninle tabancamın horozunu çekeyim de masanın üstüne koyayım çünkü ellerim serbest kalsın istiyorum, şu dakika senin o cici boyuncağızını ovuştu-

yorum parmak uçlarımla, izin verirsen bluzunun arkasındaki düğmeleri de çözüp elimi sırtında dolaştırırım, senin o cici tenini gıdıklarım. Ne güzel mektup yazmışsın bana... tüm dediklerin doğru mu?

Burda her şey eski hamam eski tas, bütün gün yaptıklarımız konusunda sana ayrıntı vermiyorum çünkü bundan konuşmayı hiç sevmiyorum. Bu sanatoryumda insan neler görüyor, bir görsen, bu konukevi lakırdısı salt martaval. Burada ölen bile oluyor, inanmak istemiyorum ama geçen gün on yedi yaşında piliç gibi bir kız, son zamanlarda yemek salonuna gelmez olmuştu, odasında ölmüş. Ben de buna katlanmak zorundayım işte, bu yerde ben sahiden hasta olmazsam, burada olup biten şeylerin üzüntüsünden. Tüm yaşantıma el koymalarına izin verirsem işim bitik demektir çünkü buradakiler insanın hiçbir konuda başına buyruk olmasına izin vermiyorlar, çünkü ortalıkta öyle çok doktor var ki hepsinin kafası karışıyor, hastalığın ağır mı hafif mi anımsayamıyorlar da sonunda bir yanlış yapmamak için herkese aynı tedavi yöntemini uyguluyorlar, sanki yarın nalları dikecekmişsin gibi davranıyorlar. İşte bu yüzden ben de hep onlardan bir adım önde gidiyorum. Bütün yaptıklarımı sana söyleyecek değilim, zaten aslında pek bir şey yaptığım da yok ya. Efendime söyleyim, ırmağın suyu pek güzel, hem de sıcacık, hele siesta saatinde daha bile güzel oluyor gelgelelim kurallara göre siesta saatinde uyumak zorundayız ya da özel bir lütuf olarak kış terasında bir şezlongta uzanabiliyoruz, güneşin alnında, normal battaniyelerden üç kat daha kalın bir Cordoba battaniyesiyle. İşte, senin anlayacağın bendeniz kulunuz da buradan fıyıp yüzmeye gidiyorum. Mayomu almadığıma göre anadan doğma yüzüyorum, havlu da getiremeyeceğime göre güneşte öylece kuruyorum. Elimde havluyla dışarı çıkacak olsam kapıcı o saat bityeniği sezinler. Ne var ki dağ güneşi çok müthiş, hele rüzgâr da yoksa hiç ürperti duymadan kuruyuveriyorsun. Köpeklerin yaptığı gibi şöyle bir silkelenip suları üstümden atıyorum, hepsi bu kadar. Bundan bana ne zarar gelebilir? Siesta yaparsam daha beter çünkü geceleyin oradan oraya dönüp duruyorum, uyku tutmuyor, aklımdan geçen düşünceler dersen, neyse, söylemiyelim daha iyi.

Bunlar öyle şeyler ki bir sana söyleyebilirim, valideye hiçbir şey söylemiyorum ama ben bu yerde daha fazla kalamayacağım, burada hiç kimsenin iyileştiği falan yok. Buradakilerle konuştuğun zaman, hiçbiri ne zaman eve dönebileceği konusunda tahmin falan yürütmüyor, tek düşünceleri bunun onlara kaça patladığı çünkü burası Cosquin'in en pahalı konukevi. Herkes özel bir pansiyona çıkıp dışarıdan bir doktorun gözetimi altına girmekten konuşuyor ya da ufak bir ev kiralayıp çoluk çocuğunu getirtmekten. Cosquin'de bir de normal hastane var. Geçen gün kafacığıma tuhaf bir düşünce saplandı, hastaneye bakmaya gittim, neden bilmem. İnsan bu yerde saltcan sıkıntısından neler neler yapıyor, aklın durur, gönlümün güneşi. Nasıl da seviyorum sana gönlümün güneşi, demeyi! Neden, bilmem! Ama yeniden görüştüğümüz zaman sen bana bütün bu gördüklerimi unutturacaksın çünkü sen bambaşka, benzersiz bir insansın, eşin menendin yok.

Şimdi sana yoksulların hastanesini anlatacağım. Bunları sana söylüyorum ki bilesin, anlayasın diye, ama bana söz ver, bir daha bu konuyu hiç açmayacaksın. Sen öyle sağlıklısın ki hastaların öksürükleriyle kopardıkları şamatayı aklın almaz. Konukevinde de yemek salonunda biraz öksürük sesi duyuyorsun ama neyse ki biz yemek yerken hoparlörlerde plak ya da radyo çalıyorlar.

Hastaneye ilk gittiğim gün ırmakta yüzmeye gitmiştim ama serin bir rüzgâr esiyordu, ben de ortalıkta dolanmaya başladım. Dönüp siesta yapmayayım da her şeye razıydım. Bir de ne göreyim, dağa adamakıllı tırmanmışım, hastane de tam karşımda duruyor! Ağır koğuşunda, kapı dibinde yatan hastanın ziyaretçisi yoktu, böylece laflamaya başladık. Adam bana kendini anlattı. Bu hastalar hastanenin verdiği pijamaları, sabahlıkları giyiyorlardı. İki hasta daha yanımıza gelip lafa karıştılar. Beni stajyer doktor sanmışlardı, ben de bozmadım.

Oraya artık gitmek istemiyorum ama o ilk yataktaki zavallıya acıdığımdan gidiyorum. Gerçi sen buna inanmayacaksın ya her gidişimde orada yeni bir hasta oluyor, anlıyor musun ne dediğimi? Hastalar iyileştiği için değil, sevgilim, yatak boşalırsa hastalardan biri öldüğü için boşalıyor, evet, ama sen sakın korkma, bu hastaneye yalnızca en ağır hastalar gidiyor, işte bu yüzden ölüyorlar.

Şimdi sen bunların hepsini unut, seninle bu konunun hiçbir ilişkisi yok. Sen sağlıklısın, öyle sağlamsın ki sana kurşun bile işlemez, nalburcu dükkânlarındaki elmaslar gibisin hani cam kesmek için kullanılan. Ne var ki elmas renksiz olur, içi şarapsız bir kadeh gibi, oysa içine şarap konunca daha güzel olur, kırmızı kırmızı, yakut gibi, sevgilim benim. Bana hemen yaz, uslu dur, mektubu kutuya atmayı da bu kez sakın bu kadar geciktirme.

Seni özlüyorum.

Sevgiler, sayısız öpücükler.

Senin: Juan Carlos

Not:: Sana söylemeyi unuttum, burada samimi bir arkadaşım var, bir dahaki mektupta anlatırım.

Güneş terasındaki hasta müsveddelerini toplayıp battaniyeyi iterek şezlongtan kalkıyor. On dört numaralı odaya gidiyor. Koridorda genç bir hastabakıcıyla arasında belli belirsiz danışıklı bir bakış geçiyor. On dört numaradaki hasta onu sevinçle içeri alıyor. Hemen oturup ziyaretçisinin uzattığı üç mektubun yazım yanlışlarını düzeltmeye girişiyor: birinci mektup -yarım sayfalık- bir genç hanıma yazılmış. İkinci mektup -iki sayfa- kız kardeşine üçüncüsü de -altı sayfa- bir başka genç hanıma yazılmış. Sonra uzun bir konuşma başlıyor ve bu sırada ziyaretçi hemen hemen bütün yaşam öyküsünü anlatıyor.

*

Cosquin, 10 Ağustos, 1937

Gönlümün Güncesi,

Geçen gün senin ikinci mektubunla kız kardeşimin ikinci mektubu aynı zamanda geldiler. Aralarında biraz fark var, tabii... bu yüzden seninkini belki seksen kez, onunkiniyse iki kez okudum. Salt nezaket olsun diye yazılan mektup hemen anlaşılıyor.

Oysa, sevgilim, bu insanlar bana mektup yazsalar kolları mı kopar sanki. İnanmayacaksın ama buraya geldiğimden bu yana bu dört mektuptan başkasını almadım. Yahu, insanlara ne oluyor, yoksa postadan mikrop bulaşır diye mi korkuyorlar? Yemin ede-

rim bunu ödeteceğim onlara. Bizim peder nasıl da haklıymış meğer! Düşenin dostu olmuyormuş. Bizim pederi hiç anlatmış mıydım sana?

Efendim, bizim pederle ağabeysinin Vallejos'un kırk mil kadar dışında biraz toprakları varmış, dedemden kalma. Bizim peder Buenos Aires Üniversitesi'nden derecesi olan bir hesap uzmanıydı, bilmem anlatabiliyor muyum? Benim gibi basit bir muhasebeci parçası değildi. İşte, peder başkentte okumuşsa dedem yolladığı için okumuş, kafası hesap işlerine zehir gibi erdiği için. Hayvanın teki olan ağabey de çiftlikte kalıp sığırlarla birlikte otlamış. Derken dedem ölüyor, bizim peder okumasını sürdürüyor, gelgelelim bu arada öbürküsü ona kazık atıyor: toprağı satıyor, paranın hemen hemen tümünü kendi cebine attığı gibi izini kaybettirtiyor. Neden sonra öğrendik ki şimdilerde Tandil yöresinde bir çiftliği varmış. Elbet bir gün o da gününü görecek.

Bizim zavallı peder, ne yapsın, sineye çekmiş, Vallejos'da işini kurmuş. Yaşamı kötüydü, demiyorum, bir dolu iş gelirdi, bir gün bile halinden yakındığını anımsamıyorum ama kalp sektesinden öldüğü zaman bizim valide bir çığırma tutturdu, zır deli sanırdın. Sonra hiç unutmam, babamın öldüğünün ertesi günü sabah saat sekiz sularında kapı zilimiz çalındı. Valide Buenos Aires treninin sesini duymuş meğer. Bu tren o zamanlar sabah saat yedi buçukta gelirdi. Hepimiz oturuyorduk, hiç konuşmadan. Başkentten gelip Pampalar'a giden trenin düdük sesleri duyuluyordu, lokomotifi falan. Meğer bizim valide sanırmış ki babamın ağabeysi o trenle geldi sanırmış, oysa nasıl gelebilirdi, ölüm haberini söyleyen olmadığına göre?.. Ama rastlantıya bak ki biraz sonra kapı zilimiz çalındı, bizim valide de bahçedeki kulübeye koştuğu gibi av tüfeğini kapıp getirdi: gelenin o alçak olduğuna inanmış, onu öldürmek istiyordu.

Oysa kapıdakiler cenazecilerdi, tabutun kapağını kapamaya gelmişlerdi. İşte o zaman bizim valide tutturdu, başladı çığlık çığlık çığırıp ortalıkta kıvranmaya. Pederin kalp krizine sebep o ağabeysi olacak hırsız yüzünden ömür boyu çektiği mihnetlerdir, diyordu. İşte şimdi de iki çocuğunu, aslında onların olan topraklardan yoksun bırakıp gitmişti. Annem onun aşırı soylu davrandığını

söylüyordu; o dolandırıcıya karşı çıkması, dava filan açması gerekirdi, diyordu; oysa işte şimdi açıkta kalanlar karısıyla çocukları olmuştu. Neyse, lafı uzatmanın ne gereği var? Yalnız, geceleyin uyuyamadıkça hep bunlar aklıma geliyor da.

Bütün bunlar şimdi ne kadar uzaklarda, değil mi? sen de çok uzaklardasın, yakutum benim. Şimdi de sana neden hemencecik yazmadığımı, neden günlerce beklediğimi anlatacağım... Seni öyle çok düşünüyorum ki... ve de başka şeyleri... ancak şimdi, çok uzaklara geldikten sonra bilincine vardığın bir şeyi... Bunu kâğıda dökmek istiyorum ama sanki elim tutuluyor, ne oluyor bana Sarıkız? Yalan söylemeye utanıyor muyum ne? Eskiden hislerim böyle miydi, bilmiyorum, belki böyleydi de ben farkında değildim çünkü şimdi seni çok sevdiğimi hissediyorum.

Biraz daha yakınımda olabileydin, senin Cordoba otobüsünden inip geldiğini görebileydim, bana öyle geliyor ki öksürüğümü geçirirdin salt beni çok mutlu ettiğin için, neden olamıyor sanki? Bütün suç şu yerebatası parada, çünkü har vurup harman savuracak param olaydı sana hemen şimdi para havalesi çekerdim, anneni alıp birkaç günlüğüne gelebilseniz diye. Gönlümün güneşi, seni özlüyorum. Mektubun gelmezden önce üzerimde bir tuhaflık vardı, sahiden hasta olacağım diye korkuyordum ama şimdi senin mektubunu her okuyuşta genç güven duyuyorum. Nasıl da mutlu olacağız, yakutum benim! İçindeki şarabın hepsini içeceğim, bir güzel zom olacağım, mutlu zom. Hem zaten sonrasında senin yanında şekerleme kestirmeme izin vereceksin, o dükkânda giydiğin iş gömleğinle, anacığının gözü önünde. Korkma, korkma, annenin bizi seyretmesine izin veririz, babanın da! Artık ben oradan ayrıldım ya, babanın çiçek yataklarını şimdi kimler çiğniyor acaba?

Sevgilim benim, o tatlı mektuplarından birini yaz bana çabuk tarafından, hemen de postala, üstünde fazla düşünme, ben düşünüyorum ya.

Öyle seviyorum ki seni,
Juan Carlos

Not:: Gene unuttum: benim gibi burada kalan çok kibar bir adam sana saygılarını yolluyor. Gözümü karartıp ona senin mektuplarını gösterdim, çok beğendi, hem de kendisi çok kültürlü bir

kişi, üniversitenin eski profesörlerinden. Ama beni sorarsan, eşek anırır gibi mektup yazıyormuşum, öyle diyor.

*

Güneşlenme terasında hasta müsveddelerini toplayıp battaniyesini iterek şezlongtan kalkıyor ve on dört numaraya gidiyor. Burada güler yüzle karşılanıyor. Elindeki tek mektubun düzeltilmesini izledikten sonra hiç beklenmedik bir ter basması ve öksürük tutması yüzünden odasına çekilmek zorunda kalıyor. On dört numarada kalan adam genç dostunun durumunu ve bu durumdan çıkarılabilecek sonuçları düşünüyor.

ON DÖRT NO'DAKİ ADAMIN GENÇ DOSTUNUN İÇİNDE BULUNDUĞU ZOR DURUMU DÜŞÜNÜNCE AKLINA GELEN SORULAR

Hastalığının ciddiliğini bilse Juan Carlos bir kadını evlilik bağıyla ömür boyu kendine bağlamayı göze alabilir miydi?

Juan Carlos hastalığının ciddiliğinin bilincinde miydi?

Nené bakire olaydı bir veremliyle evlenmeye razı gelir miydi?

Juan Carlos eğer gerçekten Nené'ye karşı yepyeni hisler duyuyorsa ve Vallejos'a dönüşünde ona evlenme önermeye karar vermiş olmasının nedencesi buysa, neden durup durup yıllar önceki o günü anımsayarak Nené'nin beceriksizliğini, fazla doldurulmuş bir bardak ev likörünü tabağa taşırmış olarak sunuşundaki kabalığı anlatıyordu.

Neden durmadan Mabel'in bencil ve kötü bir kız olmakla birlikte giyinmesini ve çay sunmasını kusursuz biçimde bildiğini yineleyip duruyordu?

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Şarkıda son buluşmanın ürpertisi var.
(Manzini'nin "Malena" tangosundan)

Cosquin, 19 Ağustos, 1937

Biricik sevgilim,

Mektubunu öğleyin, tam yemeğe gitmezden önce aldım, işte hemen yanıtlıyorum. Bugün hiçbir şeyden utanmıyorum. Sana tüm duygularımı açacağım. Öyle mutluyum ki bu terastan aşağıki bahçeye atlayabilirim, gerçi çok yüksek ama eminim bugün kediler gibi dört ayağımın üstüne düşüp tek kemiğim kırılmadan kalkabilirim.

Sen şimdi bana, yaramazlık ediyorsun, diyeceksin ama mektubunda en sevdiğim şey, hani menajer seni azarlamış ya, çünkü durmadan tuvalete gidiyormuşsun, içinden benim için ağlamak geldiği zamanlar. Minik akılsızım benim, ağlama sen, ama beni gerçekten böyle çok mu seviyorsun?

Bugün bir söz veriyorum: şöyle ki doktorların her sözünü tutacağım. Geçen gün beni azarladılar. Hem madem ki ayrı kalmak zorundayız bari hiç değilse bir işe yarasın da benim Vallejos'a döndüğümü gördüğün zaman yüzde yüz iyileştiğimi, artık buraya dönmeme gerek kalmadığını bilesin. Gerçi pek de öyle feci bir yer sayılmaz ama senden çok uzakta hem de çok feci. Şimdi sen de bana bir söz vereceksin: gizliden gözyaşı döküp durmak yok. Burada yılbaşına kadar kalmak zorunda bile olsam şuna inan ki buradan çıktığım zaman sağlığımı kazandığım için çıkacağım. Gerçi burası biraz tuzlu ama insanın sağlığına da paha biçilemez. Vallejos'a döndüğümde artık yeni bir yaşantı kuracağız, ebediyen beraber, kabul ediyor musun? Öyleyse planlar kurmaya başlayalım.

İşin gerçeği şu ki burada gördüğüm tedaviyi şimdiye kadar hafifsemiştim ama bundan böyle işler değişecek. En zor yanı ırmaktan uzak durmak olacak. Doktoroya gidip yüzdüğümü öğrenmiş,

beni neredeyse odasından kovuyordu. Ama şimdi içim öyle bir mutlulukla dolu ki, ne tuhaf, aklıma bizim pederin bisikletle tarlaya gitmeme izin verdiği gün geliyor, bisiklet bir zamanlar dedeminmiş. Babamın bundan sözettiğini öyle çok duymuştum ki neye benzediğini görmek istedim, dokuz-on yaşlarındaydım. Oraya vardığımda bir çocuk gördüm, son zamanlarda yapılmış olan evin yanındaydı, küçük bir taya binmiş geziniyordu çünkü tarladaki ırgatlarla oynamasına izin yokmuş. Mülk sahibinin oğluymuş. Birlikte oynamaya başladık ve çocuk annemin yanına koyduğu dana pirzolalarının yarısını istedi. Çocuğu yemeye çağırdıklarında dadı kız onun zaten karnını doyurmakta olduğunu gördü, beni de içeri aldı ki biraz daha tıkınabileyim diye. Başıboş bir çocuk olmadığımı anlamış olsalar gerek ki sofraya oturttular. İlkin götürüp elimi yıkattılar sonra çocuğun annesi...

Güneşlenme terasında hasta kalemi elinden bırakıp battaniyesini iterek şezlongtan kalkıyor ve on dört numaralı odaya gidiyor. Orada içtenlikle kaşılanıyor. Her zamanki gibi müsveddeyi odadaki adama uzatıyor ama bu kez değişik bir şey yapıyor: yazım yanlışlarının düzeltilmesine ek olarak elindeki mektubun sözlerini seçmek için de yardım istiyor. Tasarısı güzel yazılmış bir aşk mektubu yollamak. Bu istek coşkuyla karşılanıyor. Profesör hemencecik, sevilen genç kızı Lethe'ye benzeten bir mektup yazmayı önererek bunun mitolojik bir ırmak olduğunu söylüyor. Bu ırmağın ahretin kapısı önünden aktığını, ruhların bu ırmağa girip yıkanarak kötü anılardan arındıklarını ve sonra cennete doğru yollandıklarını uzun uzun anlatıyor. Genç hasta buruk, alaylı bir gülüşle bu öneriyi bir yığın "palavra" olarak niteliyor. Karşısındaki adama alınıyor ve hasta bir adamın kadın sözlerini kuşkuyla karşılaması gerektiğini söylüyor: kadınlar çok şey söz veriyorlarsa aşkın değil acımanın etkisiyle davranmaları olasılığı vardır. Genç adam gözlerini indiriyor ve mektubun gözden geçirilişi sırasında kendi odasına çekilip dinlenebilmek için izin istiyor. Kapıda başını kaldırıyor, yaşlı adamın gözlerinin içine bakıyor. Yaşlı adam bu fırsattan yararlanarak genç birkızı böyle bir yazgıya bağlamanın haksızlık olduğunu sözlerine ekliyor. Genç hasta yatağına yatınca doktorların sözünü tutarak öğle uykusu uyumaya çalı-

şıyor. Ama sinirleri onun ancak bir parça dinlenebilmesine izin veriyor olsa gerek ki uykusu sık sık karabasanlarla bölünüyor.

Uykuda Juan Carlos'un zihninden geçen imgelerle sözcükler: bir tuğla fırını, kaburgaları sayılan, yağları damlayan insan iskeletleri, tarlaların ortasında bir kömür ocağı, korların üstünde kızaran bir kaburga, ateşi beslemek için kömür ve kuru çırpı arayan köylüler, ocak başındaki köylü bütün bir şişe şarabı içirip uykuya dalıyor, etler yanıp kuruyor, rüzgâr korları harlandırıyor, yalazlardan kıvılcım saçılıyor, ölü bir adamı şişe geçirip ateşe tutuyorlar, yere çakılı dikey bir çubuk ölünün yüreğini delip geçiyor, ikinci bir çubuk kaburgasından geçerek kollarını iki yana doğru açıyor, ölü adam kıpırdayarak inliyor, üzerinde kavruk deri parçaları sarkan bir avuç kemiğe dönüşüyor, kapkara yağ lekeleriyle kaplı insan kemikleri, uzun, karanlık bir koridor, penceresiz bir hücre, bir kadının elleri ıslak bir bezle sabun uzatıyor, ılık su dolu bir tas, arkası dönük bir kadın ırmaktan bir tas daha su almaya gidiyor, Nené ocağın külleri arasına düşmüş olan kemikleri büyük bir dikkatle yıkıyor, "düşün, Juan Carlos, ne güzel bir buluş şu Lethe Irmağı, sularında yıkanıp kötü anıları arkanda bırakıyorsun, ruhlar ırmağa sarsak adımlarla yaklaşıyor, her şey geçmişteki çileleri çağrıştırıyor onlara, her yerde ıstırap görüyorlar çünkü ıstırabı içlerinde taşıyorlar ve ırmaktan geçerken hepsini dışarı boşaltarak her şeyi lekeliyorlar," kalın iğneli bir şırınga, geniş bir erkek göğsünün kaburgaları arasında görülüyor, anestezi sayesinde genç hasta acı duymadığından hemşire Nené'yi hastane koridorunda sıkıştırarak zorla eteğini yukarı kaldırıyor, başka, daha uzun bir koridor karanlık ve kemiklerle kaplı, Nené bir süpürge aranıyor, sonra kemikleri acıtmamak için özenle süpürüyor, tek canlı Nené, "ruhlar günah çıkarttıkları o karanlık mağaralardan dışarı çıkıyorlar ve ışıyan melaikeler onlara dupduru akan bir ırmağı imliyor, ruhlar ırmağa yaklaşıyorlar, korku içinde", kemiklerin hepsi kof, hiç ağırlıkları yok, bir rüzgâr çıkarak onları havalandırıyor, kemikler havada uçuşuyor, rüzgâr onları alıp götürüyor, toz toprakla, kuru yapraklarla, başka süprüntülerle bir arada, "ruhlar en sonunda Lethe'nin sularında yıkanıyorlar, eskiden her şeyi gözlerinden gizlemiş olan bir hüzünler perdesi onları kör etmişken şim-

di gözlerini kaldırıyor ve ilk olarak cenneti görüyorlar, sende Juan Carlos, o hüzünler peçesini yüzünden çekip at, bu peçe en duru gökleri bile gözünden gizleyebilir," yanan süprüntülerin dumanı tütüyor, hızlı rüzgâr süprüntüleri burgu burgu havalandırıp ta uzaklara savuruyor, rüzgâr evlerin damlarını söküp uçuruyor, ağaçları köklerinden söküyor, teneke çatı örtüleri havada uçuyor, otların arasında düşüp kalmış kemikler, durgun bir gölcük, sular çirkef kokulu, birisi Nené'den bir bardak su istiyor, Nené işitmiyor çünkü çok uzaklarda, birisi Nené'ye ne olur bir bardak su getir, diye yalvarıyor çünkü susuzluğu dayanılmayacak kertelerde, Nené işitmiyor, birileri Nené'den yastık kılıfını değiştirmesini istiyor, Nené yastığın üstündeki kan lekelerine bakıyor, birisi Nené'ye, bunlar mideni mi bulandırıyor, diye soruyor, bir hasta Nené'ye öksürmediğini, yastık kılıfına kırmızı mürekkep dökülmüş olduğunu söylüyor, Nené ona dünyada inanmıyor, birisi Nené'ye lekelerin kan değil kırmızı mürekkep ya da domates salçası olduğunu söylüyor, kadının biri gülmemek için kedini zor tutuyor ama bu Nené değil, bu gizli kadın Nené'nin üstü koca koca kan lekeli önlüğüne gülüyor, birisi Nené'ye soruyor, hemşirelik yaptığı sırada önlüğünü lekeleyen şey kan mıydı, kırmızı mürekkep miydi, yoksa domates salçası mıydı, diye Nené susamış hastaya bir bardak su getiriyor, susamış hasta artık ırmakta yüzmeyeceğine söz veriyor, annesine de söz veriyor, işe gitmezden önce tıraş olacağına, verilen bütün yemekleri yiyeceğine, Buenos Aires treni soğuk bir sabahta Vallejos istasyonuna varıyor, tren geliyor ama vakit gece, Juan Carlos ölmüş tabutta yatıyor, Juan Carlos'un annesi trenin düdük sesini duyuyor ve Celina ile bakışıyor, Juan Carlos annesine öksürürken kendi kanı boğazını tıkadığı için öldüğünü söylüyor, işte bu yüzden tabutta başının altına koydukları yastık kana bulanmış, annesiyle kız kardeşi bahçedeki kulübeye gidiyorlar, kendi kanıyla soluğu tıkanan Juan Carlos onların ardından bağırmaya çalışıyor, amcasını öldürmesinler diye, av tüfeğini aramasınlar diye, amca kapıya vuruyor, Juan Carlos ona içinde bulunduğu tehlikeyi haber vermeye yelteniyor, amca içeri giriyor ve Juan Carlos onun on dört numaradaki adama çok benzediğini ayırmlıyor, Juan Carlos amcasına artık akıllanıp uslandığını, sabahları tıraş oldu-

ğunu, sıkı çalıştığını söylüyor, amcanın elinde resmi kâğıtlar var, Juan Carlos bunların, kendisini çiftliğin sahibi yapacak kâğıtlar olduğu umuduna kapılıyor, Juan Carlos bu düşündüklerini amcasından saklayarak çiftliğin yönetmeni olmayı öneriyor, amca karşılık vermemekle birlikte tatlı tatlı gülümseyerek on dört numaralı odaya çekiliyor, Juan Carlos düşünüyor ki amcası kalkınca annesiyle kız kardeşinin hep onu çekiştirdiklerini söylese, amca zamansız çıkıp gelince Juan Carlos ona çiftliğinde oturacağı yerde on dört numaralı odada kaldığı için sitem ediyor, Juan Carlos ayak sesleri duyuyor, annesiyle kız kardeşi av tüfeğini almış geliyorlar, Juan Carlos boş yere amcasına içinde bulunduğu tehlikeyi haber vermeye yelteniyor, Juan Carlos ölmüş tabutta yatıyor ve hiçbir şey yapamıyor, tüfeğin namlusu kalın, on dört numaradaki adam kafası yumurta kabuğu gibi parçalanıyor, lekeler kan lekesi, Juan Carlos hiç kimseye yalan söylemek zorunda olmadığını, bunların kırmızı mürekkep ya da domates salçası değil kan lekesi olduğunu herkese söyleyeceğini düşünüyor.

*

Cosquin, 31 Ağustos 1937

Gönlümün güneşi,

Bugün senin mektubunun yollarını bekliyordum, bir türlü gelmedi. Ben sana gene de yazıyorum çünkü evden mektup aldım, işler biraz berbat durumda. Görünüşe göre Vallejos'a dönmek, sonra da tedavim için gene ilk fırsatta buraya gelmek zorunda kalacağım. Bizim valide iki evindeki kiracılarla benim şahsen uğraşıp kiraları yükseltmemi istiyor.

Biliyor musun? Doktor artık her sözünü tutmaya başlayalı iyiliğe döndüğümü söylüyor.

Sevgi dolu bir öpücükle,
Juan Carlos

Yazdığı sayfayı temize çekmeden alıp zarfa koyuyor, saat ak-

şam üzeri dörtte giden postaya yetişsin diye kapıcıya vermek üzere koşuyor. Hava mevsime göre sıcak, rüzgâr da yok. Hasta, ırmağın ılık sularını düşünüyor. Çay saatine kadar vakit geçirmek için on dört numaralı odaya giderek iskambil oynamayı öneriyor.

*

Cosquin, 9 Eylül, 1937

Gönlümün güneşi,

Bu satırlar eline geçmezden önce ben kendim gelebilirim ama gene de seninle biraz söyleşmek geliyor içimden. İyi değilim, ruhça demek istiyorum.

Şimdi senden bir ricam var ve de çok ciddi, ne olur, benim tedavi kürümü bitirmeden döndüğümü kimseye söyleme, hatta sizin evdekilere bile. Bizim hemşireyle valide bir yolunu bulurlar da dönmek zorunda kalmam diye SON dakikaya kadar umutlanıyordum ama mümkünü yok. İşyerimdekiler iznimi uzatmak istemiyorlarmış, sanki neleri eksilir, nasılsa parasız izin.

İşleri çözümlerse buraya hemencecik dönerim, diye düşünüyorum. Sanki z, birazcık seninle söyleştim diye sanki iyileştim, düşün, seni gördüğüm zaman ne olacak! Bugün hayatımın en berbat günlerinden biriydi.

Yakında görüşmek üzere.

Sevgilerle öperim,
Juan Carlos

Güneşlenme terasında hasta müsveddelerini toplayıp battaniyesini iterek şezlongtan kalkıyor ve oyalanacak yeni bir şeyleri aranarak çevresine bakıyor. Hiçbir şey bulamıyor. Genç hastabakıcı Matilde'nin o gece, hastalarının çağrısına koşmaya hazır, nöbetçi olacağını düşünüyor. Canı müthiş sigara çekiyor. Gökyüzüne bakıyor. Hiç bulut yok, rüzgâr da esmiyor Çay saatinin yaklaşmış olmasına karşın hasta ırmağa gidip yüzmeye karar veriyor, hem zaten yüzmeye bundan sonra pek az fırsat bulabilecek çünkü üç gün sonra buradan ayrılması kararlaşmış.

BUENOS AIRES İLİ
KAMU SAĞLIK İŞLERİ İDARESİ

VALLEJOS BÖLGE HASTANESİ
Tarih: 11 Haziran 1937
Koğuş: Genel Klinik
Doktor: Dr. Juan Jose Malbran
Hasta: Antonia Josefa Ramirez
Teşhis: Normal gebelik
Belirtiler: Son görülen âdet Nisan'ın ikinci haftası, kusma, bulantı, hastanın genel durumu gebeliği doğruluyor.
Notlar: Doğum koğuşuna yatacağı tarih ocağın son haftası. Hasta, 488 Alberti Sokağı'nda Bay Antonio Saenz'in (bekâr) hizmetçisi sıfatıyla oturuyor. Çocuğun babasının adını vermedi. DOSYANIN BİR KOPYASİ DOĞUM KOĞUŞUNA İLETİLECEK.

*

Buenos Aires İli Emniyet Amirliği

Karakol ya da şube: Vallejos
Kayıtların yollandığı yer: Yerel dosyalar
Tarih: 29 Temmuz 1937
Metin: Polis görevlisi olmak için başvuruları bulunan aşağıdaki kişilerin yukarıda belirtilen gün, saat 19.15'te, federal başkente giden yolcu trenine bineceklerı teyit edilir: Narciso Angel Bermudez, Francisco Catalino Paez, Federico Cuello. Kendilerine üst çavuş Romualdo Castanos eşlik ederek, başvuru sahiplerinin kayıt kartları ve özetleri gibi gerekli kâğıtları taşıyacaktır. Üst çavuş Castanos kendilerine, Batı Demiryolları Bağımsızlık İstasyonu'ndan Güney Demiryolları Anayasa Meydanı'na aktarma yapmalarınakadareşlik edecektir. Bundan sonra başvuru sahipleri bindikleri ilk trenle La Plata kentine giderek derhal İl Emniyet Amirliği'nin 2. Şubesine başvuracaklardır. Kursların ağustosun

ilk günü başlayıp altı hafta sürmeleri beklenmektedir.

Benito Jaime Garcia
Görevli Teğmen

*

Buenos Aires İli
Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

La Plata, 12 Eylül, 1937

Yönetmelik Emri
Sahiplik İddianamesi-Dosya için yedek kopya.

Bu tarihte, üç numaralı masaya sunulan evrak: satış belgesi ve Vallejos bölgesi, Percival çiftliğinde oturan Bay Cecil Brough-Croydon'un Vallejos Emniyet Müdürlüğü aracılığıyla açtığı davanın dosyası. Davalı: Vallejos, Alberti No. 488'de oturan açık artırmacı Bay Antonio Saenz. Davacı davalıyı kendisine kene ve çıban gibi kronik kusurları bulunan kocabaş hayvan satmakla suçlamaktadır.

*

... Otobüs, sarsıntı, toz bulutu, pencere, tarlalar, tel örgü, inekler, otlaklar, otobüs sürücüsü, kasket, pencere, at, kulübe, telgraf direği, telefon direği, öndeki koltuğun sırtı, bacaklar, pantolonun ütü çizgisi, sarsıntı, kaba etler, bu taşıtta sigara içmek yasaktır, ciklet, pencere, tarlalar, inekler, otlaklar, alfalfa yoncaları, at arabası, çiftlik, bakkal dükkânı, bir ev, Goşo Han Market, bir günebakan tarlası, Sosyal Kulüp-Spor Üssü, barakalar, evler, pencere, lamba direkleri, toprak yol, asfalt, açık artırmacı Antonio P. Saenz, doktor muayenehanesi-Doktor Nastini, kaldırım, ışıklar, Arjantin Ucuzluk Pazarı, İl Bankası, Batı Mızrağı Otobüs Kumpanyası, frensesi, bacaklar, kramp, şapka, poncho, bavul, kız kardeşim, sarmaşma, yanaklar, rüzgâr, panço, soğuk, öksürük, üç sokak, bavul, Arjantin Ucuzluk Pazarı, doktor muayenehanesi-Dr. Nastini, Lig Bar, ter, koltuk altları, ayaklar, kasıklar, kaşıntı, annem, siyah

şal, sarmaşma, göz yaşları, evin girişi, antre, bavul, toz, ponço, öksürük, güneş yanığı ten, beş altı kilo almış, Cosquin, belediye başkanının ofisi, kiraları artırmak, izin, konukevi, bütçe, doktor, teşhis, iyiletim yöntemi, röntgen, oda, yatak, etajer, gaz sobası, elbise dolabı, banyo, ılık su, banyo küveti, lavabo, tuvalet, askı çengeli, havlu, soba, ayna, veremli, atlet, cinsel organ, güneş yanığı ten, ter, kaşıntı, kramp, musluk, musluktan fışkıran sıcak su, sabun, köpük, hoş koku, Nené, Hemşire Matilde, Nené, Mabel, Nené, Nené, Nené, nişan yüzüğü, ılınan su, tahta paspas, terlik, su damlaları, havlu, soba, alevler, ürperti, çamaşır, jilet, sabun, sakal, kolonya, tarak, saç dibi, masa, annem, kız kardeşim, tabaklar, peçete, Vallejos'da alınan haber, sivilce, sivilce skandal, Mabel, İngiliz adam, suçlama, iflas, Mabel, çorba, kaşık, şehriye, sivilce, dolandırıcılık, ekmek, çorbanın içinde bir kaşık etsuyu, bozulan nişan, çiftçilik, çiftlikler, şarap, maden suyu, su, patates, püreli biftek, ekmek, şarap, annem, izin, maaş, bütçe, kır gezisi, sarmaşma, öpüşme, can acısı, kan, çimenler, yanaklar, dudaklar, dudaklarındaki gözyaşları, İngiliz adamı, yargılama, dolandırıcılık, iflas, yüz karası, yoksulluk, patates püresi, fırında pişmiş elma, şurup, annem, kız kardeşim, kahve fincanı, dokuzu çeyrek geçe, gece, soğuk, ponço, kaldırım, rüzgâr, toprak sokaklar, köşe başı, bahçe kapısı, taflandan çit, sarışın kız, Nené, kız arkadaşım, annesi, babası, mutfak, masa, muşamba örtü, Cosquin, iyiletim yöntemi, iyileşme, belediye başkanının ofisi, işim, tasarılarım, niyetlerim, bahçıvan baba, kaldırım, bahçe kapısı, Nené, babası, çiçek yatağı, taflanlar, toprak kaldırım, badanasız ev, mağazada paketleme işi, beyaz ten, dudaklar, soğuk, rüzgâr, bahçe kapısı, mutfaktaki ışık, anne mutfakta, kadın yemini, "Tam iyileşmedin ha? neyse, çoğu gitti azı kaldı, yeni yıla kadar tümden iyileşirsin, eminim, otobüs çok yordu mu?" On dört numaralı oda, yaşlı adam, hasta bir erkekle evlenir miydin? "Hiç önemi yok ama yapma şunu, ne olur... Juan Carlos, çek elini," Doktor Nastini, kız kardeşim, dedikodu, "düğün gecesine dek beklemek daha iyi; böylece daha birkaç ay uslu dururuz, sen de kesin iyileşirsin, hem bana baksana, bizi burda gören olur, diye korkuyorum, hem zaten sonrasında da beni seveceğinden emin misin? Biraz daha bekleyelim de uykuya dalsınlar, ama unutma, Juan

Carlos,sen istediğin için olacak, "Belediye Başkanı'nın yanındaki işimden atılacakmıyım? Onu okuldan atarlar mı acaba? Barakada başbaşa iki kişi, peynir artıkları, mum parçaları, hayır, sen istemezsen elim eline değmez, sen isteyeceksin, Nené, göster bana, beni gerçekten sevdiğini, hiçbir şeyin önemi olmadığını," yok sevgilim, ben bunu senden istersem sonra sen bana, adi, dersin, dünyada olmaz, hem zaten annem babam çıkıp gelebilirler, korkuyorum ben, Juan Carlos, erkekler neden böyle? Neden beni kollarının arasında tutmakla yetinmiyorsun?" Bahçe kapısı, taflanlar, rüzgâr, soğuk, "Juan Carlas, böyle öfkeli gitme!" köşebaşı, taş döşeli sokaklar, lamba direkleri, kaldırımlar, evler, kapanmış pencereler, kapanmış kapılar, köşe başları, karanlık, inşaat yeri, yeni karakol, giriş, kilit, zincir, Mabel, Mabel, Mabel! Seni görmek istiyorum, yarın, gündüz gözüyle, geri döndüğümü... çünkü iyileştiğimi söyleyeceğim sana... iflas etmişsen bile umurum değil, her işte bir hayır yok mudur, iyi ki dönüp gelmişim! Lamba direği, kaldırım, asfalt, rüzgâr, soğuk, inşaat alanı, giriş, kilit, zincir, her işte bir hayır vardır.

Mavi, mor ve siyah dudaklardan eksilmeyen bir tango

DOKUZUNCU BÖLÜM

O tangoda bütün suç,
Bir de o yalancıda.
Yüreğimi yaktı ya,
Bıraktı gitti beni.

(Roldan'ın "Suç O Tango'da" bestesinden)

Özet: Cosquin dönüşünde Juan Carlos Etchepare Maria Mabel Saenz'le görüşmeye çalıştı ama boşuna çünkü genç kız kentten ayrılmıştı. Ama ilkin okul yönetmeliğinden izin almayı ihmal etmemişti. İstediği izin, ücretli olarak, kendisine hemencecik verildi. Ana babası Mabel'i tren istasyonundan geçirmeye geldiler ve Buenos Aires treni gözden yitene dek beklediler. Bundan kısa bir süre sonra Dr. Malbran'la Belediye Başkanı arasında geçen konuşmalar da Juan Carlos'un yazgısını belirliyordu: genç adam işe dönecek durumda değildi, izni de uzatılamazdı. Böylece, Juan Carlos hemencecik işinden atıldı ve bu durum Nelida Enriqueta Fernandez'in evinde hemencecik yankılar uyandırdı. Burada Juan Carlos bir sürü suçlamanın yanı sıra şunun gibi sözler işitti:

"Nené'nin babası olarak sana bu soruları sormaya hakkım var!" "İşe dönemiyorsan sağlık durumun bozuk olduğu içindir!" "Sağlığın bozuk olduğu halde hangi cüretle kızımın yanına yaklaşabiliyorsun?" "Sende hiç vicdan yok mu? Ya kızıma da bulaşırsa?"

Bir bahçıvan parçasını kendisini paylamak durumunda olmadığını düşünen Juan Carlos alınmıştı. Gel gör ki burada geçirdiği günler bitmek bilmez gibiydi ve genç adam hiç kimseye açılmayı göze alamıyor, Pancho'yu özlüyordu. Juan Carlos arkadaşının başkentteki kursu bırakıp buraya dönmesini ve kendisine can yoldaşlığı yapmasını istiyordu. Bir poker partisi sırasında polis komiseriyle lafladığı sırada ağzından Saenz'in hizmetçisinin gebe olduğunu kaçırıverdi.

27 Ocak 1938

Gündelik işlerine ara veren Nélida Enriqueta Fernandez ağzını peçetesiyle sildi, peçeteyi katladı, bir saatlik bir siesta yapmayı amaçlayarak masadan kalktı. Odasında pabuçlarını ve mavi koton iş gömleğini çıkardı. Yatağın örtüsünü açarak çarşafın üstüne uzandı. Sıcaklık o gün gölgede dereceydi, yazın en sıcak günlerinden biri. Nélida rahat etmeye çalışarak yatakta yan döndü. Rahatsızlık veren yastığı kenara itti. Yüzüstü döndü. Pabuçlarını çıkartmış olmasına karşın ayakları hâlâ acıyordu. Ayak parmaklarının aralarında, asitli ter yüzünden çatlaklar, kızartılar oluşmuştu. Sağ ayağının baş parmağının altında su toplamaya başlayan kabarcığın yanmaya benzer acısı biraz hafifledi. Nélida ensesini saçında biriken ısıdan kurtarmak için bir eliyle firketelerinin yerini değiştirerek saçını yukarı doğru kaldırdı. Boynu gözle görülmez bir ter tabakasıyla nemlenmişti, saç dibinden yuvarlak bir ter damlası aşağı süzüldü, sonra biri daha. Terden ıslanmış olan sütyeninin askıları etine gömülüyordu, Nélida bunları omzundan aşağı kaydırdı. Dikişler açılmasın diye kollarını kavuşturmak zorunda kalınca koltuk altlarından fışkıran ter damlaları yayıldı, yeni damlalar fışkırdı. Nélida askıları eski yerine kaldırdı, kollarını yanlara açarak yüz yukarı döndü. Tüylerini tıraş etmiş olduğu koltuk altlarının cildi ter ilacı sürmekten kızarmıştı. Sırtı yatağa değdiği yerde çarşafı ve şilteyi ısıtıyordu. Nélida daha serin bir köşe arayarak yatağın kıyısına doğru kaydı. Terli tenindeki kaşıntı rahatını kaçırmaya başlamıştı. Soluk almak güçleşmiş, hava göğsünü ağır ağır aşağı doğru bastırıyordu. Gerilen boynunda sinir seyirmeleri oluşuyor, tükrüğü aşağı kaymakta güçlük çekiyordu. Kafatasının şakaklarının üstündeki basıncı artmıştı, öğle yemeği sırasında limon ve buzla karıştırıp içtiği bir bardak şaraptan mı neydi. Göz çevrelerinin içinden gelen bir titreşim gözkapaklarını kızartıyordu, sanki bir avuç gözyaşı yüzünden aşağı boşandı-boşanacak. Üstünde git gide artan bir basınç vardı, göğsünün orta yerinde yumru bir taş gibi.

Şu dakikada Nélida'nın en büyük azusu neydi?

Şu dakikada Nélida'nın en büyük arzusu Juan Carlos'un Bele-

diye Başkanı'nın yanındaki işine geri alınmasıydı.

Ya şu dakikada Nélida'nın en büyük korkusu neydi?

Şu dakikada Nélida'nın en büyük korkusu, Valle jos'a yeni gelmiş olan -Noel balosunda kim bilir kaç kez dans etmişlerdi!- genç açık artırmacıya birisinin çıkıp da onun Dr. Nastini'yle geçmişteki kuşkulu ilişkisinden söz etmeye kalkışmasıydı.

Sözünü ettiğimiz 27 Ocak 1937 günü, gündelik işlerine ara veren Juan Carlos Etchepare saat 21.30'da bahçeye çıkıp oturarak, doktorun izin verdiği tek sigarasını içmeye hazırlandı. Gün batımından önce annesi saksılarla çakıl bahçe yollarını sulamıştı, ıslak topraktan cana can katan bir kokunun yanı sıra, serin bir hava yükselmekteydi. Çakmaktan ufak bir alev püskürdü, sigara yanında sıcak, beyaz bir duman saldı. Juan Carlos'un dışa verdiği daha koygun duman saydam bir tepe oluşturmuştu, ardında, sümbül yataklarıyla çevrili palmiye saksıları gözüküyordu, dört büyük saksı, dört palmiye ağacı, daha geride tavuk kümesiyle bahçe duvarı, duvarın ardında hurda demir depolanan bir arsanın okaliptos ağaçları ama bunların ardından hiçbir dağ yükselmiyordu. Dümdüz pampalar, rüzgârla toz. Bu toz bulutunun arasında Juan Carlos genç kızı ta uzaktan doğru dürüst görememişti bile. Kız ana babasıyla otomobile binmiş, otomobil yeni bir toz kasırgası koparark yola çıkmıştı... Juan Carlos elinde kalan sigara izmaritini bir saksının içine attı. Sağ eli, kendiliğinden, gömlek cebindeki paketi yokladı. Bir sigara daha tüttürse miydi? Öğretmen maaşları 125'le 200 peso arasında değişiyordu, ücretli izin almak zor işti, meğer ki Bay Sacnz'in dostu olan Belediye Başkanı araya girsin... Ayda 250 peso konukevinin ücretini ödeyip ufak tefek kişisel giderleri karşılamaya yeterdi. Düpedüz, ücretsiz bir izin de mi veremezlerdi yani? Görevli Etchepare'nin işine son veren tamimi Belediye Başkanı'yla Belediye Başkan Yardımcıları'ndan biri imzalamışlardı; ikinci sigaranın sıcak dumanı Juan Carlos'un göğsünü tatlı bir duyguyla doldurdu.

Şu dakikada Juan Carlos'un en büyük arzusu neydi?

Şu dakikada Juan Carlos'un en büyük arzusu ne yapıp yapıp para bularak buradan ayrılmak ve Cosquin'in en pahalı sanatoryumunda iyiletim kürünü sürdürmekti.

Şu dakikada Juan Carlos'un en büyük korkusu neydi?
Şu dakikada Juan Carlos'un en büyük korkusu ölmekti.

Sözünü ettiğimiz 27 Ocak 1938'de Maria Mabel Saenz berberde yorucu bir permenant seansına katlandıktan sonra saat 17.30'da eve döndüğünde teyzesinden sabah gazetesini istedi ve gündelik işlerine ara vererek dinlenmek üzere odasına çekildi. Sokak kılığını çıkartıp temiz bir ev elbisesi giydi. Elektrikli pervaneyi etajerin üstüne koyup panjurları yarı örttü. İçeriye gazetedeki sinema ilanlarını okumaya ancak yetecek kadar ışık giriyordu. Soğutmalı bir sinema seçerek, kendisi gibi sinema delisi olan teyzesiyle birlikte, Buenos Aires kentinin boğucu sıcağından kaçmaktan daha güzel bir şey olamazdı. Tek özveri bunaltıcı metroya binmekti ama metro on dakika içinde onları, Buenos Aires'in başlıca klimalı sinemalarının bulunduğu orta göbeğine götürüp bırakırdı. Genç kız gazetenin ilk sayfasını açarak özel sinema bölümüne baktı. Sinema ilanlarını ikinci, üçüncü sayfalarda bulamadı, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci bölümlerde de yoktu. Genç kız gitgide daha çok sinirlenerek gazeteyi sondan başa doğru gözden geçirmeye karar verdi ama son sayfayla sondan bir önceki sayfada yalnızca emlak ilanları vardı, daha sonraki sayfalarda da öyle. Siniri tepesine çıkan kız gazeteyi tortop ederek pervaneye fırlattı. Sinirini berberde, kurutma makinesi altında geçirdiği uzun saatlere yoruyordu. Kuru kuru hıçkırdı, yüzünü yastığına gömerek düşüncelere daldı. Berberden ya da değil, ne diye böylesi sinirliydi? Suçu haylazlıkla geçen uzun günlerce yatağında uykusuz yattığı gecelere buluyordu. Biraz sakinleşince gazete sayfalarını düzelterek sinema sayfasını yeni baştan aramaya girişti. Opera Sineması'nda soğutma vardı: George Sanders ve Dolores del Rio'nun oynadıkları MIZRAKLI CASUS. Gran Rex'de de soğutma vardı: en sevdiği artistlerden Katharina Hepburn'la Ginger Rogers'in oynadıkları SAHNE KAPISI. Ama premiyer olmadığına göre yer bulunabilecek miydi acaba? Abide Sinemasa'nda: PARİS'TE ÜÇ ARJANTİNLİ, oynayanlar, Florencio Parravicini Irma Cordoba ve Hugo del Carril. Genç kız yerli fillere ancak Vallejos'da giderdi, yapacak başka bir şey olmadığı için. Gran Cine Florida'da bir Avrupa prog-

ramı vardı: Kathe von Nagy ve Willy Eichenberg'in oynadıkları POMPADOUR'un GİZİ, Alman. Henri Garat ve Meg Lemonnier'in çevirmiş oldukları ELDEĞMEMİŞ SUSANA. Rose Marie Sineması'nda da iki film birden oynuyordu: SARATOGA, oynayan Jean Harlow, "ölümünü aşan şahaneliğiyle, platin saçlı sarışın!" Bir de Alice Faye ve Don Ameche'in Ritz Biraderlerle çevirdikleri, Her Şeyi Elde Edemezsin. Teyzesine göre en seçkin seyirci kitlesini çekebilecek olan sinema hangisiydi acaba? Ambasaddor mu acaba? "Soğutma. Metro-Goldwyn-Mayer sunar: Başrollerinde Luise Rainer, William Powell ve Maureen O'Sullivan'ın oynadıkları nefis bir aşk ve entrika komedisi: İMPARATORUN ŞAMDANLARI." Robert Taylor'un yeni bir filmi yok muydu acaba? Yoktu.

Şu dakikada genç kızın en büyük arzusu neydi?

Şu dakikada genç kızın en büyük arzusu Robert Taylor'un, ya da o olmazsa Tyrone Power'in, elinde bir demet kırmızı gül ve gözlerinde şehvetli art niyetlerle, gizlice odasına girdiğini görmek.

Şu dakikada genç kızın en büyük korkusu neydi?

Şu dakikada en büyük korkusu,o iğrenç eski nişanlısı Cecil tarafından açılan davayı babasının kaybederek Saenz Ailesi'nin parasal ve toplumsal durumunu hatırı sayılır zararlara uğratmasıydı.

Sözünü ettiğimiz 27 Ocak, 1938 gününde saat 17.45'te gündelik işine ara veren Francisco Catalino Paez kışladaki yatağının katı şiltesine kendini bıraktı. Nişan talimi o günlük sona ermiş, kendisi herzamanki gibi olağanüstü başarılı olmuştu, sabahki derslerde de sivrildiği gibi. İş gömleğinin kalın, sanforize kumaşı ter içindeki vücuduna yapışmıştı. Francisco kendi kendini şımartmaya karar vererek kendi bölmesinin yanındaki duşlara gitti. Duştan akan su soğuksa da kendi kulübelerinin arka avlusundaki tulumbadan akan su kadar soğuk değildi. Hem tulumbanın kolunu çekmek de yoktu, bir musluğu açmakla su kendiliğinden akıyordu, bol bol, isterse boşa harcayabilirdi. O akşam izin vardı ama onun kışlanın dışında yemek yiyecek, otobüse para harcayacak durumu yoktu zaten La Plata'nın merkezi de çok uzaktı. Gene de genç adam yepye-

ni üniformasını dolaptan çıkartarak parmaklarını ceketle pantolonun gabardininde, çizmelerin parlak derisinde, apoletlerin sırma ipliklerinde, metal düğmelerde gezdirdi; bu düğmelerin hepsi birbirine eşti, hepsi kusursuz, cilalı, gabardinin üstüne çift kat iplikle dikili. Francisco dikişlerden birini falan çatlatmak, çizmelerinin derisini çizmek korkusuyla ağır ağır giyindi. Kışlada tek başınaydı, başka herkes gitmişti. Tuvalete giderek aynadaki polisi uzun uzun gözden geçirdi. O uzun bıyığının kesilmiş olmasıyla saçlarının alabros biçimi yüz çizgilerini değiştirmiş, onu neredeyse yeni yetmeye benzetmişti. Ne var ki kasketini giyince gözlerindeki güçlülük vurgulanıyordu, bir erkeğin gözleriydi bunlar, uçlarında birkaç kırışık bile vardı: tulumbanın buz gibi suyun tenine değdiği zaman gözlerini kısardı da ondan. Duvarcı ustaları yük kamyonunu boşaltırken elden ele geçirilen tuğlaları dengelerken, bel ya da küreği kayalı toprağa var gücüyle saplarken, herhangi bir aynada kendini görüp de başkasının eskisi olan pantolonunun çok büyük ya da çok küçük geldiğini gördüğü zaman... Parlak gölgelikli kasketini çıkardı, sonra, biraz yana yatırmayı deneyerek yeniden giydi.

Şu dakikada en büyük arzusu neydi?

Şu dakikada en büyük arzusu sırtında gıcır gıcır yeni üniformasıyla Vallejos'un ana sokaklarında boy göstermekti.

Şu dakikada en büyük korkusu neydi?

Şu dakikada en büyük korkusu Töte'nin, Vallejos Polis Karakolu'na giderek, doğacak çocuğunun babasının o olduğunu ortaya vurmasıydı.

Sözünü ettiğimiz 27 Ocak 1938'de, saat 23.30'da Antonia Josefa Ramirez gündelik işlere ara vermiş, Vallejos Bölge Hastanesi'nin doğum koğuşunda, bir sedyenin üstünde dinlenmekteydi. Bir saat önce şiddetli sancılar içinde kendi kulübelerinden çıkıp dört sokak ötedeki telefonlu ilk eve kadar yürümüş ve bu ivedi durumda hastaneye alınmıştı. Teyzesi her zamanki gibi, kent merkezindeki bir evde hizmete gitmişti, akşamdan önce dönmezdi. Hemşire Töte'nin sancılarının gerçek doğum sancısı olmadığını sanıyordu. Gene de hastayı yatırmak mı yoksa evine geri yollamak mı gerektiğine karar vermek için doktorun acil servisten çıkarak mua-

yene etmesini bekleyecekti. Kapıyı açık bırakarak içeri girip çıkıyordu. Töte doğrulup otururken loş ışıklı avludaki erkekleri gördü; içerdeki kadınların kocaları olsalar gerekti. Ak saçlı kadınlar da vardı; analar, kaynanalardı herhalde, içerden her an haber gelmesini bekliyor olsalar gerekti. Pancho çok uzaklardaydı ama herkes için en hayırlısıydı bu: Pancho polis çıkıyordu, dönüp geldiği zaman iyi bir geçimi olacaktı. 29 Temmuz'da çıkıp gitmişti. Töte onu hemen hemen altı aydır görmemişti ama verdiği sözde durmuş, kimseciklere bir şey söylememişti. Pancho durumunu sağlama bağladığı zaman gereken şeyleri yapacaklardı ama Pancho onun mektuplarına neden karşılık vermemişti? Mektuplar kaybolmuş olabilir miydi? Acaba kendi yazısı pek kargacık burgacık olduğundan postacı anlayamamış mıydı? Avludaki gençlerden biri Pancho'yu andırıyordu, belki yalnızca o kalın bıyığıyla uzun, kıvırcık saçları yüzünden. Heyecanlıydı, sigara içerek avluyu arşınlıyordu. Töte Pancho'nun o kocaman elini tutabilmeyi öyle istiyordu ki! O zaman Pancho onu usulca öperdi, Töte onun o gür bıyığını teninde duyumsar ve onun başını, o uzun kıvırcık saçlarını okşardı. Avluyu aydınlatan ampul ufaktı ve sıcak yüzünden çevresinde her zamankinden daha çok böcek uçuşuyordu, at sinekleri, yeşil sinekler, pervaneler.

Şu dakikada Töte'nin en büyük arzusu neydi?

Şu dakikada Töte'nin en büyük azusu çocuğunun sağlıklı doğmasıydı.

Şu dakikada Töte'nin en büyük korkusu neydi?

Şu dakikada Töte'nin en büyük korkusu Pancho'nun dönüp geldiğinde onu ve çocuğunu tanımamasıydı.

Buenos Aires, 10 Kasım, 1938

Sevgili Mabel,

Tıpkı söz verdiğim gibi, işte senin ısrar-kıyamet ille de istediğin mektubu yazıyorum, seni yaramaz! İlk önce: umarım benim şu satırlarım seni ve evindekileri sağlıcakla bulur. Birbirimize bu sözü verdiğimizde altıncı sınıftık sanıyorum, anca on iki yaşındaydık ama daha o zamandan aklımız fikrimiz erkek arkadaştaydı.

Her neyse, balayına ilk çıkan ben olduğuma göre başlamak da bana düşüyor, demektir.

Her şeyden önce, o güzel armağanına çok teşekkürler, ne güzel bir lamba, beyaz tül şapkası da çok nefis, çok zevkli, tam benim gelinliğim için istediğim cinsten ama hiçbir yerlerde bulamadım, dışarı malı olsa gerek. Hem zaten, söylemeye ne gerek var, bu armağanın benim gözümde bundan öte bir anlam ve de önemi var: iki candan arkadaş olmayı her zaman derinden derine sürdürmüş olduğumuzu gösteriyor. Eşya düşkünü olduğumdan değil, nasıl anlatayım, demek istediğim, sen zaten beni yolda durdurarak bütün kalbinle kutlamıştın, ben de hâlâ eskisi gibi birbirimize yakın olduğumuzu o zaman anlamıştım. Gene de düğün arifesinde gece lambasını getirdikleri zaman baktım baktım, sonra annemi çağırdım da eski okul akadaşımın beni unutmamış olduğunu ona gösterdim. Ne de güzel bir seçim yapmışsın! Yeniden milyon mersiler...

Nerden başlasam ki? Kilise çıkışı annemin evine döndük, oradaki birkaç akrabalarımızla Trenque Lauquen'den gelmiş olan oğlan tarafı burada bizim şerefimize kadeh kaldırdılar. Saat dokuz buçuk sularında ben sırtımı değişmiştim bile. Hani sana anlata anlata bitiremediğim odöpiyesimi ilk olarak giydim, otomobile binip yola düzüldük, otomobil dediğim gerçi hurda yığını ama işliyor işte. O zamana kadar pek heyecanlı değildim, çünkü gelinlik bir yandan, bavullarımı daha yapmamış olmam bir yandan, annemin "İlle gelinliğini Buenos Aires'e götür de resim çektir," diye tutturması derken, diken üstünde gibiydim. Neyse işte, sonunda onun dediği gibi yaptım ama daha resim çektiremedik. Yarın sabah çıkıp Callao Sokağı -pardon, Callao Caddesi'ndeki... isimleri böyle karıştırdığım zaman Massa kızıyor da- fotoğraf stüdyolarından fiyat alacağım, çünkü gördüm, orada pek güzel stüdyolar var. Ne diyorum, sabahki belediye nikâhının üstüne kilisedeki uzun tören derken, gelinlik elbisem, yapılı saçlarım, kendime hiç yaraştırmadığım o tül duvak derken, hiçbir şey hissetmemiştim sanki, yalnızca sinir gerginliği, birde ağzım kupkuruydu, susuzluktan ölüyordum. Gelgelelim döpiyesimi giyince üstüme bir tuhaflık geldi, hele otomobile binip anacığımla vedalaşırken içim öyle bir kalktı ki, Ma-

bel'ciğim, çılgınlar gibi ağlamaya başladım. Gözyaşları sanki bağırsaktan, ta yüreğimden kopup geliyordu. Arabayı işlettiği zaman kocam yüzüme bakıp güldü ama o da duygulanmıştı çünkü annesinin ağladığını görmüştü, zavallı hanımcağız, çok iyi bir insana benziyor. Ben de duvağımı indirdim, kocamın beni öyle, makyajım akmış durumda görmesini istemiyordum. Neyse ki toprak yol yağan yağmurlarla yatışmıştı da gece yarısı sularında Lincoln'a ulaştık. Geceyi orada geçirdik, ertesi gün de öğle yemeğinden sonra Buenos Aires'e doğru yolumuzu sürdürdük. Saat yedi sularında Buenos Aires il sınırından içeri girmiştik bile, Rivadavia Caddesi'ne sapmıştık, o ne ışıklardı öyle! Kocam geçtiğimiz çeşitli semtleri bana gösteriyordu: Ciudadela, Flores, Caballito... ne güzel isimler, değil mi?.. Bağımsızlık Meydanı derken bu güzel otele geldik. Koskocaman bir otel, tam dört katlı ve de eski ama çok güzel tutmuşlar, Callao Caddesi'nde hem de nereye yakın ya, dünyada bilemezsin: Kongre Binası'na!

Buenos Aires'i yalnızca iki kez gördüydüm bundan önce. Bir, küçüklüğümde, iki, ninem ağır hasta olarak hastaneye yatırıldığı zaman. Yasta olduğumuzdan hiçbir yerlere gidemediydik. Bu kez de ilk yaptığım iş ninecciğime çiçek götürmek oldu. Gerçi bu yüzden de Massa'yla tartıştım ya... Massa her şey kendi düzenine göre işlesin istiyor ama çok şeker bir insan, yakınıyor değilim. Demek istediğim kenti hiç bilmiyor sayılırdım aslında. Otelimiz de çok kazık ama değiyor, kocam için de uygun bir yer çünkü burada işadamlarını ağırlıyor.

Zaten balayımızda Buenos Aires'e gelmemiz de bu yüzden, birtakım iş konularını çözümlemek için. Dinle beni, bir şeyin olmazdan önce çok lafını etmek belki uğursuzluk getirir ama söylemeden edemeyeceğim. Gerçek şu ki Massa Vallejos'a metelik bile vermiyor. Vallejos'tan daha iğrenç dedikoducu, haset küpü bir yer görmedim, diyor. Ona sorarsan Trenque Lauquen belki daha geri bir yermiş ama insanları daha iyiymiş. Kendisinin oturmak istediği yeri sorarsan... burası. Buna ne buyrulur? Bizim tombalak nasıl da gözü-yukardanın tekiymiş meğer! Burda kendi memleketlisi olan arkadaşları var, işleri tıkırındaymış, işte bizi de aralarına alacaklarmış. Bu arada Massa önceden tasarladığımız gibi dönüp ev

aramaktansa burda bir hafta daha kalmaya karar verdi. Zaten aldığımız düğün armağanları sayesinde bir dolu güzel şeylerimiz oldu, şimdi iş onları yerleştirmeye kalıyor.

Herhalde içinden, bu kız amma da çok konuşuyor ama balayı konusuna dokunmuyor, diyorsundur. Mabel, her şeyden önce şunu söyleyeyim ki Massa çok ama çok iyi bir çocuk. Yani güçlü bir kişilikten yoksun, demek istemiyorum; demek istediğim şu ki Massa yalnızca bizim geleceğimizi düşünüyor, bütün modern yenilikleri, araç gereci edinebilelim istiyor. Her dakika benim neleri sevdiğimi düşünüyor ki gidip alsın da ben ev işi yaparken rahat edebileyim diye. Ne zaman öğleden sonrası boş olsa, çünkü sabahları mutlaka işlerini kovalamaya çıkıyor, evet, dediğim gibi öğleden sonraları çıkıp buzdolaplarına falan bakıyoruz. Şimdilik bir Victrola seçtik. Aklını yatırabilirsem aldığımız ilk şeylerden biri elektrikli bir vantilatör olacak, bir dükkânda gördüm, hani en yeni çıkan küçücüklerden, baştan aşağı krem renkli. Hele artık dükkâna gitmek zorunda olmadığımı düşününce inanamıyorum! Mabel'ciğim, çimdikle beni de düş görmediğimi anlatayım.

Vallejos'a dönüşümde işimin başımdan aşkın olacağını bilmez değilim, düğünüm öyle aceleye geldi ki! Oradakilerin neler dediklerini de düşünebiliyorum, dilleri kopsun inşallah! Neyse dediğim gibi, düğün telaşesinden odama yeni perde bile asamadım. İnsanlar öyle iğrenç ki! Kim bilir neler diyorlardır, Massa'nın dikili ağacı yok, diyorlardır, annemin evinde oturacağız ya. Ama yakında görürler onlar. Hele şu ünlü dokuz ay on günden önce bir gelişim falan bekliyorlarsa, tamam, yeni gelişim neymiş gösteririz biz onlara: yani başkente taşınmamız! Ama o olmazsa bile biz şimdiden kentin göbeğinde, parke döşeli bir sokakta ufak, müstakil bir evi gözümüze kestirdik bile. Sana bütün bu kişisel şeyleri anlatıyorum, Mabel çünkü sen ve ailen insanların ne kadar hain olabildiğini çok yakından biliyorsunuz, aylar ayı çektiğimiz o sıkıntılar yüzünden, sana her şeyi bunun için söylüyorum çünkü sen halden anlarsın.

Kocam Buenos Aires'de kalırsak hangisini yeğleyeceğimi soruyor: kent merkezinde bir apartman dairesi mi yoksa kent dışında bahçeli bir ev mi? Ah, Mabel'ciğim, öyle sevinçliyim ki, ben kent

içinde kalmak istiyorum... Neyse, şimdi de sana sabahları neler yapıyorum, onu anlatayım. Massa kahvaltıyı odamızda yapmayı seviyor. Madem ki laf açıldı: alışmakta en zorluk çektiğim şey bu, yani onun beni sabahleyin, uykudan uyandığım suratla görmesi. Bilsen, öyle ifrit oluyorum ki buna! Neyse, o sokağa çıkınca bende perdeleri dikiyorum. Şekerim, annemin evinde uzun kalmayacağız gene de zarar yok, perdeler sonradan ona kalır. Anacığıma şöyle içini açacak bir şeyler gerek zaten, babamın sağlık durumunun hiç de iyi olmadığını sanırım duymuşsundur. Ama acıklı şeylerden konuşmayalım. Dediğim gibi, kızlığımdaki odam için yeni perdeler dikiyorum. Çok güzel bir kumaş buldum, çok pahalı da değil, en de tuttum aldım, şimdi de dikiyorum... Sonra öğle yemeği için giyinip, kuşanıyorum. Hele Massa'nın siesta yapmasına engel olabilirsem, işi de yoksa, demin dediğim gibi, sokağa çıkıyoruz. Yok, yalnızsam başkentin tüm görmek istediğim yerlerini geziyorum. Aslında çok kolay, daha şimdiden sokak adlarını öğrenmeye başladım. Kendi başıma Viceroy Sarayı'na, İngiliz Kulesi'yle karşısındaki gökdelene, Retiro İstasyonu'na, limana falan gittim, bir de halkın binip gezebildiği bir savaş gemisine bindim. Yarın Anayasa Meydanı İstasyonu'na gidiyorum, kocam da... biliyor musun, kocam demeye hâlâ alışamadım... beni eski Boca Limanı'na götürmeye söz verdi, kendi başıma dünyada gitmem çünkü oraları it kopuk dolu. Saat akşam yedide mutlaka otele dönmüş, onu beklemeye başlamış oluyorum çünkü Massa kimi zaman bir işadamıyla geliyor ve hep birlikte, bir aperatif almaya çıkıyoruz. Bu hafta iyi bir şey oldu: aklımı kullandım ve otele, yemeksiz fiyat verirler mi, diye sordum, akşam yemeklerini dışarda yiyebilelim diye. İstediğim de oldu. Aslında tek çözüm bu, çünkü otelde yemekler fiyata dahil diye, zaten yemekleri de öyle güzel ki sofrada domuzlar gibi tıkınıyorduk, sonrasında da, şekerim, erkeklerin balayında neye benzediklerini söylemeye gerek yok, kocam sokağa çıkmak falan istemiyordu.

İşteböyle, Mabel'ciğim, pazartesinden bu yana yemeklerimizi dışarda yemeye başladığımızdan beri işler değişti, çünkü ayrıca para ödemek zorunda olduğun zaman karnını doyuruyorsun ama tıkınmıyorsun. Ben de kocamı her zaman dikili taşa doğru yönlen-

diriyorum, öylece, rastgele geziniyormuşuz gibi yaparak, derken Bay Massa bir de bakıyor, dikili taşın oraya varmışız. O yörede milyon restoran var, şimdi anlıyor musun lafı nereye getirdiğimi? Saat dokuz buçuk sularında yemeğimizi bitirdiğimizde kendimizi tiyatro ve sinema semtinin orta göbeğinde buluyoruz, kocam da artık karşı koyamıyor. Pazartesi tiyatroların tatil günü olduğundan sinemaya gittik, tek kelimeyle şahane, CEZAYİR SEVDALARI, oynayanlar Charles Boyer'le yepyeni bir kız, adını anımsayamıyorum ama ömrümde gördüğüm en şahane kadın. Bu arada senin hep sözünü ettiğin Opera Sineması'nı da gördüm. Ne kadar haklıymışsın, o ne lüks öyle, insanın inanası gelmiyor, tam içeri girerken iki yanda o şaray gibi balkonları gördüm tüm görkemiyle, yapma ağaçların görünümü kusursuzdu, renkli camlı pencereler de öyle, hele perdenin ütündeki o gök kuşağı, valla dilim tutuldu, derken kocam da dirseğiyle dürtüp tavanı göstermez mi?.. Handiye bir çığlık koparıyordum, o pırıldayan yıldızlar, uçup geçen bulutlar, aman Tanrım, tıpkı sahici gökyüzü! Film iyiydi gene de ben arada bir başımı kaldırmaktan kendimi alamıyordum, film boyunca bulutlar geldi geçti. Tevekkeli değil bilenler öylesine pahalı!

Salı günü öyle bi dirttim ki sonunda beni o revüye götürsün diye Massa'yı razı ettim. Maipo'ya gittik. ELVEDA, OBELİSK'i oynuyorlardı. Program şimdi yanımda oynayanlar Pepe Arias, karısı Aida Olivier'miş, hiç film çevirmediğinden tanımıyordum ama çok iyi bir dansçı, tango şarkıcısı Sofia Bozan vardı ki haritaydı, sonra sarışın Alicia Barrie, birde o hani güzel esmer bir kız vardır ya hep öteki kadın rollerinde oynar, adı Victoria Cuenca, o vardı. Onları canlı olarak görmek öyle tuhaftı ki! Genç de gittiğime pişman oldum çünkü hep belden aşağı esprilerle doluydu, inan gizlenecek delik aradım! Bu yetmezmiş gibi yeni evliler konusunda bile espriler karıştırdılar araya, annecim, öyle bir terlere battım ki! Çarşamba akşamı da Ulusal Tiyatro'da Muino-Alippi topluluğundan BABAMIN ÇİFTLİĞİ'ni seyrettik, çok iyiydi, sonunda bir de köy şöleni vardı. Programda dediklerine göre sahnede seksen kişi varmış, gerçekten de var gibiydi. Dün akşam kocama İtalyan kuklalarını öyle bir övüp göklere çıkardılar ki biz de gittik. Flores mahallesindeki Phoenix adında bir semt tiyatrosundaydı,

Vallejos yolunun üstünde. Mabel'ciğim, birkaç günden o yola sapıp ta... sonuna dek gideceğimizi düşünmek içimi nasıl karartı, sana anlatmayacağım bile. Nasıl da nankör bulacaksın beni, ömrün Vallejos'da geçti, oysa şimdi dönüp gelmek istemiyorsun, diyeceksin. Ama Vallejos bana ne verdi ki, Mabel? Hüsrandan başka hiçbir şey. İtalyan kuklalarının programını senin için saklıyorum, gerçekten harika, gelince uzun uzun anlatırım. Bu gece ise... söylediğim zaman inanmayacaksın, Şık Tiyatrosu'nda, KADINLAR adındaki bir oyunda kim ilk olarak sahneye çıkıyor dersin? Mecha Ortiz'in ta kendisi. Anında seni düşündüm çünkü senin katlanabildiğin tek yerli artist odur. Bilet bulabilirsek bu akşam mutlaka gidiyoruz. Otelden telefon edince, önceden yer ayırmıyoruz, dediler ama bunu kaçırırsam resmen ölürüm. Kapıcı açılışa bir dolu sinema yıldızlarının geleceğini, önemli bir gala gecesi olduğunu söylüyor.

Ah, Mabel, birlikte gidip seyredebileydik! İnşallah iyisindir, babanın da olup bitenlere pek fazla üzülmediğini umarım. Massa diyor ki hayatta işten başka önemli şeyler de var, diyor. Bu yüzden akşamları hoşça vakit geçirip her şeyleri unutmak gerekir, diyor. Tabii ona bıraksan otelde oturup yemeğini yer sonra da sabaha kadar uyur. Ama ben artık yolunu buldum, bu rüyalar kentinde görülecek her şeyi görebilmek için geceden yararlanıyorum. Yarın Massa, KIRIK KANATLAR'da Camila Quiroga'yı görmek istiyor, kendisi ciddi ve ağır tiyatroya müthiş meraklı. Ben pek o kadar değilim, çünkü hayat zaten yetiyor da artıyor bile, öyle değil mi?

Görüyorsun ya ben sözümde durdum. Yakında görüşmek umuduyla.

Çok sevgiler,
Nené

Genç kadın kol saatine bakıyor -ana-babasının nişan armağanı- ve kocasının gelmesine daha birkaç saat olduğunu görüyor. Buenos Aires gibi bir kentte kimsenin baskısı olmaksızın tam özgürlük içinde yapabileceği şeyleri düşününce içi sevinç doluyor. Şık Tiyatrosu'nun adresini bulmak için gazeteye bakıyor. Baş say-

fanın manşetlerine ister istemez gözü takılıyor: "İTALYA'YLA İNGİLTERE, İSPANYA'DAKİ GÖNÜLLÜLERİN GERİ ÇEKİLMESİ KONUSUNDA HÂLÂ BİR ANLAŞMAYA VARAMADILAR. On bin gönüllünün geri çekilmesi için Mussolini'nin verdiği emir yetersiz bulundu. Londra (Reuters). Dün öğleden sonra..." Genç kadın gazete ertesi gün Vallejos'a ulaştığında babasının da mutlaka bu haberi okuyacağını düşünüyor. Babası hasta yatağında, İspanya'dan gelen bütün haberleri okumaktadır. Kızının iyi bir evlilik yaptığını bilmenin sevinci herhalde onun hastalığının sıkıntısını biraz hafifletmeye yarayacaktır. Kapı kilidinde bir tıkırtı duyuluyor. Genç kadın, belki de hizmetçi kızdır, diye seviniyor, öyle tatlı dilli, insan canlısı bir kız ki, bu saatte çoğu kez yaptığı gibi çarşafları değiştirmeye gelmiştir belki. Hizmetçi kız onun Buenos Aires'de konuşabileceği tek kadın, çevresi hep erkeklerle sarılı. Ne var ki şimdi hizmetçi yerine kocasının geldiğini görüyor, boyun bağını gevşetip gülümseyerek. Genç kadın ona bakıyor ve onun belki de siesta yapmaya hazırlandığını görünce hiç vakit yitirmeden, başındaki kötü ağrı için iki aspirin alıyor. Kocası cüzdanını cebinden çıkarıyor, içinden her zaman orada bulundurduğu aspirin paketini alıyor.

ONUNCU BÖLÜM

"Alo..."

"Ben Töte."

"Alo? Kimsiniz?"

"Ben, Töte. Bayan Nené orada mı?"

"Evet ama siz kimsiniz?"

"Ben, Töte. Koca Töte, Nené, sen misin?"

"Evet, benim, nasılsın Töte? Saat geç, on buçuk olmuş, ödümü kopardın."

"Buenos Aires'de iş bulup geldim, beni hatırlamıyor musun?"

"Hiç unutur muyum, bebeğin de yanında mı?"

"Yok, Vallejos'da teyzeme bıraktım. Teyzem hizmetçilik etmiyor artık. O da eve çamaşır alıyor, bu yüzden bütün gün evde, benim oğlan da onun yanında kalıyor."

"Kaç aylık oldu şimdi bebeğin?"

"Ay değil, ondan ayrılalı topu topu bir hafta oldu ama ben küçüğümden ayrı kalmaya hiç dayanamıyorum, Bayan Nené."

"Yok, ben kaç aylık diye sordum, bir yaşında oldu mu?"

"Ha, evet, yaşgünü geldiğinde hâlâ buradaysam onu görmeye gideceğim."

"Dediğimi anlayamadın. Nereden arıyorsun?"

"Köşedeki barın telefonundan. Herkes bağırarak konuşuyor da."

"Bir kulağını elinle kapa, daha iyi duyarsın. Bir dene."

"Peki, senin dediğin gibi yapıyorum, Bayan Nené."

"Töte, saçma kız, bayan demesene bana."

"Ama sen artık evlisin."

"Sen söyle bana, bebek kaç aylık?"

"On beş ayını sürüyor."

"Panchito. Ona bu adı vermekle yanlış mı yaptım sence? Biliyorsun neden..."

"Neyi biliyorum, Töte?.. Onu bir daha hiç gördün mü?"

"Eskiden kulübesinin olduğu yere şimdi ev yapıyor, hem her şeyi kendisi yapıyor. Biliyorsun, Pancho çok çalışkandır, Nenć. Evlenmezden falan önce ilkin evini yapmak istiyor. At gibi çalışıyor, polislik işini bitirince evine gidip inşaat yapıyor."

"Peki, ev bitince, sana bir söz falan verdi mi?"

"Hayır, hiçbir şey, artık benimle konuşmuyor, çünkü çocuğun babası olduğunu herkese söylemişim, öyle diyor, çünkü o polis teşkilatındaki işini sağlama bağlayıncaya kadar kimseye bir şey söylemeyeceğim diye yemin etmiştim."

"Herkese söyledin mi sahiden?"

"Ne ben ne de teyzem hiçbir şey söylemedim. Sen de hamile değil misin?"

"Bir şeyler var galiba... sen bana Vallejos'u anlat. Annemi gördün mü?"

"Evet, Bayan Nenć. Sokakta gördüm, babanla birlikteydi. Baban hâlâ çok zayıf, neden öyle ağır ağır yürüyor?"

"Babam çok hasta, Töte, yakında aramızdan ayrılacak galiba. Kanseri var, zavallı babacığım. Çok mu zayıftı, Töte?"

"Evet zavallıcım, bir deri bir kemik."

"Nereye gidiyorlardı, biliyor musun?"

"Doktora, sanırım... senin telefonunu da annen verdi."

"Ha, demek o."

"Sonra sana sormamı söyledi, Bayan Nenć, ona para yollayıp yollamama konusunu. Annen dedi ki sen salon takımı almışsın da, ona para yollamayı o yüzden istemiyormuşsun."

"Celina'yı da gördün mü? O kimle çıkıyor?"

"O kimseyle çıkmıyor, sanırım. Diyorlar ki her gece kapı önüne çıkıyormuş, sokaktan da mutlaka birileri geçip onunla konuşuyormuş."

"İyi de, kesin bir şey biliniyor mu?"

"Herkes onun kolay kız olduğunu söylüyor ama daha gebe bırakan olmadı. Biri çıkıp gebe bıraksın da görürüz, o zaman onunla kimse konuşmaz, tıpkı bana yaptıkları gibi."

"Ya Juan Carlos'u gördün mü?"

"Evet, o hep ortalarda dolaşıyor. Hiçbir iş yaptığı yok. Şimdi

de gene o DiCarlo denen dul kadınla olduğu söylenmeye başladı. Bilmiyor muydun?"

"Kimden duydun?"

"Valla... herkes öyle diyor. Bir gün senin evine gelemez miyim, oturmaya?"

"Tabii, Töte, mutlaka gelmelisin ama önceden telefon et."

"Olur, ederim, ama olup bitenlerden ötürü beni kovmayacaksın."

"Ne demek o?"

"Biliyorsun işte, evlenmedim ama çocuğum oldu diye."

"Saçmalama, Töte, böyle konuştuğun zaman kızıyorum. Buraya geldiğinde sana o serseriye ilişkin birkaç şey söyleyeceğim."

"Hangisi? Juan Carlos mu, Doktor Nastini mi?"

"Yok, senin başını yakan serseri."

"Mahsus mu yaptı sence? Benim gibi biriyle evlenirse polislikten kovulacak diye korkuyor olamaz mı?"

"Ben senin gözünü açacağım, Töte. Önümüzdeki hafta telefon et, konuşalım. Beni gene ara, Töte."

"Peki, bayan, ararım."

"Hoşça kal, Töte"

"Güle güle, bayan."

Nené bir an yatağında öylece oturarak kapalı kapının ardından kocasının ayak sesleri duyulsun diye bekliyor. Ortalık iyice sessiz, sokaktaki rayların üzerinden bir tramvay geçiyor. Nené, kapıyı açarak kocasına sesleniyor. Karşılık çıkmıyor. Nené mutfağa gidince kocasını gazete okur buluyor! Karşılık vermedi diye ona sitem ediyor. Kocası da onun kendisini hep gazete okurken tacize ettiğinden yakınıyor.

*

"Alo..."

"Ben Töte."

"Merhaba, ne haber?"

"Kimsiniz, Nené mi?"
"Evet, nasılsın? Nerden arıyorsun?"
"Gene o bardaki telefondan. Ya kocan?"
"İyidir. Geçen gün bir sürü şey konuştuk da bana çalıştığın yeri söylemedin."
"Bir fabrikada... Nené, hiç sevmiyorum, Vallejos'a dönmek istiyorum."
"Nerede oturuyorsun?"
"Bir odada, teyzemin arkadaşıyla, beni buraya getiren. O geçen yıldan beri sabun fabrikasında çalışıyor. Ben senin yanında çalışsam olmaz mı?"
"Yani burada, evde mi demek istiyorsun? Yok, çocuğum olduğu zaman yardımcı gerekecek ama şimdi yok. Kocam hafta arasında öğle yemeğine gelmiyor."
"Oturmaya geleyim, ister misin?"
"Bugün olmaz, Töte, sokağa çıkıyorum. Ama bir gün mutlaka beklerim, evimi görürsün. Yazık, annem evimi göremiyor, yeni yemek takımımla salon takımımı. Vallejos'luların pek azı benim evim gibi bir evde oturuyor, annem görse gözlerine inanamazdı."
"Teyzemin arkadaşı bugün bir yere gitti, çünkü bugün pazar, yanında da kendi gibi yaşlı bir hanım var, benden hoşlanmıyor. Beni de çağırdılar ama bu ötekı hanım beni hep maytaba alıyor, sokakta bir yandan bir yana geçmesini bilmiyorum diye. Sırf bu yüzden ben de evde otururum, daha iyi."
"Kocam stadyuma, maça gitti ama sonradan beni bir yerlere çıkarsın istiyorum, yoksa sana, gel derdim."
"Azıcık gelsem olmaz mı şimdi? Kocan ne zaman döner?"
"Olmaz,Töte, çünkü gelir seni burada görürse benim bu pazar yetlerince eğlendiğime karar verir, bir daha dışarı çıkmak istemez."
"Nereye götürecek seni?"
"Sinemaya, tiyatroya, mesele şu ki yemek yapmak istemiyorum, her Tanrı'nın gecesi yemek yapıp sonra da yatıp uyumaktan gına geldi."
"Nerede sizin ev, buradan çok uzak mı? Sen buraya gelmek ister-

sen, benim odamın önünde koca bir saksı içinde bir diken ağacı var, avluda da yeşillikler var... Maté yaparız. Diken ağacından bir dal keserim senin için."
"Yok, Töte, sağol ama kocam yalnız başıma sokağa çıkmamdan hoşlanmıyor."
"Hem sana Bayan Mabel'i anlatırım, hepsini."
"Ne yapmış ki Mabel?"
"Pek bir şey yaptığından değil. Ben buraya gelmezden önce onun da sevgilisi geldi, Buenos Aires'den geldi onu görmeye. Kısa boylu bir şey, Bayan Mabel'le aynı boyda. Kızcağız kısa ökçe giymek zorunda artık."
"Nişanlandılar mı?"
"Yoo, yoksa Bayan Mabel hemen herkese söylerdi çünkü Bay Saenz'in başından geçen o işten sonra böbürlenecek pek bir şeyleri kalmadı artık. Hem sonra sana Doktor Nastini'yle ilgili bir şeyler söyleyim ister misin?"
"Töte! O namussuzu aklıma getirmek bile istemiyorum."
"Peki, kocan sana hiçbir şey söylemedi mi?"
"Ne konuda?"
"Şey... boşver."
"Sen Mabel'i anlat bana, sevgilisi ne iş yapıyor?"
"Bayan Mabel burda, Buenos Aires'deyken hanım bana söylediydi, Bayan Mabel bir gençle tanışmış, çocuğun niyeti ciddiymiş ama Bayan Mabel ondan hoşlanmıyormuş çünkü çocuk kişilik sahibi değilmiş."
"Öğretmen miydi bu genç, anımsıyor musun?"
"Evet, öyleydi galiba, çünkü Mabel onun kadın işi yaptığını söylüyormuş... Bebeğimi emzirebildiğim sürece Vallejos'da kaldım. Teyzem ne derse desin gelmedim buraya. Kış bastırıyor ama bebecik artık üşümez, öyle değil mi?"
"Öyle ya, neden üşüsün ki?"
"Nené, öyle göresim geldi ki Panchito'yu. Sen onu en son ne zaman görmüştün?"
"Bir aylıkken."
"Sonra artık bizim eve hiç gelmedin, ne sen ne de Mabel gelmediniz, hep gözlerim yoldaydı ama hiç gelmediniz. Peki, kocan nere-

ye götürecek seni?"
"Töte, bilmiyorum, bir yere çıkıp çıkmayacağımızdan bile emin değilim, Töte, yakında gene ara beni, olur mu?"
"Peki, annene telefon ettin mi para için? Çünkü ben sana hiçbir şey söylemedim ama annen bana her şeyi anlattı."
"Nasıl her şeyi?"
"Şeyi, yani sen ilkin demişsin ki babamın özel klinik masrafını veririm, demişsin, ama şimdi onu hükümet hastanesine yatırmak zorundalar."
"Ama annem, orada da aynı derecede iyi bakım görür, diyordu. Ne yapsam etsem para yollayamıyorum, şu yere batası salon döşemeleri yüzünden. Gene de annem onu tuttu özel kliniğe yatırdı, kendi aklına uydu, sen nerden bileceksin? Öyleyse bankadan çeksin parayı. Zaten bankada para bunun için durmaz mı, gerektiğinde harcansın diye?"
"Annen dedi ki sen babana hainlik etmişsin, bir daha sana mektup yazmayacakmış. Yazdı mı?"
"Tabii yazdı."
"Ne görüşeceğiz, Nenê."
"Gene ara beni, yakında. Hoşçakal, Töte."
"Güle güle."

Başındaki ağrıya ve giderek artan keyifsizliğine karşın yatağı o gün ikinci kez olarak düzeltmeye girişiyor, her pazar yaptığı gibi. Pazarları ve bayram günlerinde kocası, futbol maçına gitmezden önce yatıp dinlenmek için öğle yemeklerinden sonra yatağa girer. Bu da, hepsi yatağı yeniden düzeltmenin zahmetiyle ilişkili olmayan tartışmalar yaratır aralarında. Nenê kocasının öğle yemeğine yalnızca pazar günleri ve bayramlarda geldiğini düşünerek kaderine razı olmaya çalışıyor.

*

"Alo..." "Ben Töte, sen misin?"

"Evet, nasılsın?.. Ah, Töte, getirdiğin armağan için çok teşekkürler. O gün evde değildim, çok üzgünüm, dışarı çıkmıştım, öyle seyrek çıkıyorum ki evden. Ama ben sana demiştim,önce telefon et diye."

"Sürpriz yapmak istiyordum. Diken dalını sevdin mi?"

"Evet, gelir gelmez gördüm. Sonradan kapıcının karısı sana kapıyı açtığını söyledi."

"Açmak istemedi, direndi ama ben bunun çok nazik bir dal olduğunu söyledim, hemen dikilmezse kurur gider, dedim. Koyduğum yeri de beğendin mi?"

"Evet, tutmuşa benziyor."

"Ben Vallejos'a dönüyorum. Yarın gidiyorum."

"Neden? Ne oldu? Sakın anneme söylemeyesin evimi gördüğünü!"

"Bilet parasını biriktirdim artık. Dün fabrikadaki son günümdü."

"Peki, Vallejos'da ne yapacaksın? Gene çamaşır mı alacaksın eve?"

"Yok. Bayan Mabel teyzeme söylemiş, gelirse ben onu gene alırım, demiş. Artık hem hizmetçi hem de aşçı tutacak paraları olmadığından her işi annesiyle ben yapacağız. Öğleden sonraları gidip Panchito'yu görmeme de izin verecekler."

"Peki, sen burada kendine bir sevgili bulmadın mı?"

"Yok, tanımadığım erkeklerden korkarım ben."

"Anneme söyleyecek misin evime geldiğini?"

"İstemezsen hiçbir şey söylemem."

"Trenin ne zaman kalkıyor yarın? Çünkü istersen sana eskilerimden getiririm.."

"Sabah onda kalkıyor. Ama Panchito için yeni bir şeyler getirirsen daha iyi. Onun benden daha çok ihtiyacı var."

"Valla, pek zaman kalmadı ama ona göre bir şeyler bulursam alırım. Ama ne olursa olsun yarın istasyonda görüşürüz. Erken git de iyi bir yer tut."

"Mutlaka gel, ama, benim için eski bir şeyler varsa getirmeyi unutma."

"Töte, söz ver bana, evimi gördüğünü Mabel'e de söylemeye-

ceksin."

"Söz veriyorum. Bir şalın var mı, Panchito'ya saracak, soğuk havalarda?"

"Bir bakarım. Hoşça kal, Töte, çok işim var."

"Peki, yarın görüşürüz."

"Güle güle, erken git, ha!"

"Hoşça kal."

Beyaz renkte telefon aldığına gene pişman oluyor, parmak izleri kalıyor diye. Hem bir de sandalyeye ihtiyaç var, telefonla konuştuğu zaman yere oturmak zorunda kalıyor. Yatak takımının demirlerini hemen o gün parlatmaya karar veriyor. Mutfağa doğru giderken yemek odası olması tasarlanan bir odadan geçiyor. Odada yalnızca bir kutu içinde duran beyaz tül abajurlu bir gece lambası var. Salon niyetine kullanılacak olan küçük holde de eşya yok. Genç kadın boş odaya bakarak, taksit faizlerinden kurtulabilmek için her şeyi peşin alabilecek kadar parayı bir araya getirip getiremeyeceğini düşünüyor.

*

"Madem oradasın, birkaç incir koparır mısın bana?" YEŞİL İPEK KABUK, İÇİNDE TATLI KIRMIZI ET, DİŞLERİMİ GEÇİRİYORUM.

"Aa, sizi görmemiştim." AYAĞI, BOYALI TIRNAKLARI SANDALETİNDEN GÖRÜNÜYOR, SISKA BACAKLAR, KOCA BİR GÖT.

"Merhaba."

"Bu duvarda gezdiğim için özür dilerim ama anten takmazsak radyoyu duyamıyoruz, tutuklular da yakınmaya başlıyorlar." TUTUKLULAR KARI YÜZÜ GÖREMİYORLAR.

"Radyo dinlemeyi sen de seversin, itiraf et..." ADİ MELEZ SERSERİ, BOYNU, KULAKLARI PARLIYOR, BEYAZ DERİLİYMİŞ GİBİ GÖRÜNMEK İÇİN OVUNMAKTAN.

"Neden yadsıyayım?.. Olgunlardan mı koparayım, yeşiller-

den de ister misiniz?" GABARDİN ÜNİFORMA, CİLALI BOTLAR.

"Yok, olgunlarından. Bir dahaki sefere bir sopa getireceğim de morlaşmış olanları silkeleyeceğim." HEPSİNİ YİYECEĞİM, BİRER BİRER, SONRA BAHÇEDE UZANIP YATACAĞIM, OTLARIN ARASINDAKİ PİS BÖCEKLER BENİ ISIRSA DA UMURUM DEĞİL.

"Beni çağırın. Ben öbür tarafa merdiven dayar, hemen ağaca çıkarım." AĞACA ÇIKARIM, SONRA AŞAĞI ATLARKEN ONA DOKUNURUM.

"Ya işin olursa? Yoksa bütün işin radyo dinlemek mi?" BİRDE HİZMETÇİLERİ GEBE BIRAKMAK.

"Suç bende değil... hiç hırsızlık olmuyor." BİR KURŞUN KAFAMI DAĞITMAK İÇİN.

"Öyleyse ben de birileri tavuklarımı çalıyor, diye şikâyet ederim." UZUN BEYAZ TÜYLER, SİYAH, SARI, KAHVERENGİ, KIVRIK TÜYLER, KUYRUKTAKİ TÜYLER PARIL PARIL, ÖBÜRLERİYLE YATAK DOLDURULUR, NE GÜZEL, YUMUŞACIK, İNSAN İÇİNE GÖMÜLÜYOR.

"Kimse inanmaz?"

"Neden?"

"Karakola bitişik oturuyorsunuz da ondan. Bundan daha emin kümes, can sağlığı." HOROZA LAYIK BİR BEYAZ TAVUK, HİÇ HOROZ YOK BU AVLUDA, GECELEYİN KÜMESE GİRERSE BİR TİLKİ GİRECEK.

"Çok iyi, değil mi sence?.. Yazık, karıncaları hapse atamıyorsunuz, bak, gül fidanlarımı nasıl mahvediyorlar..." KADİFE GİBİ YUMUŞACIK, DİRİ PEMBE YAPRAKLAR ARALANIYOR, BİR ERKEK OKŞUYOR ONLARI, KOKULARINI İÇİNE ÇEKİYOR SONRA KOPARTIVERİYOR GÜLÜ.

"Ne ilaç sıkıyorsunuz?"

"Karınca zehiri." KÜÇÜK, KARA KARA, KAKA KARINCALAR, KOCAMAN, ESMER GÖT, TUĞLA AMELESİNİN KOLLARI, TÖTE'NİN IRZINA MI GEÇMİŞTİ ACABA?

"Juan Carlos'dan hiç haber aldın mı? Çok iyi arkadaştınız da."

"Evet, bir mektup aldım... JUAN CARLOS BİR ŞIRFINTIYI SORUYOR.

"Zaten hiç kendine bakmazdı, oysa sen onun üzerinde iyi etki yapıyordun, yanılmıyorsam..." ACABA HANGİSİ DAHA ERKEK? HANGİSİ DAHA GÜÇLÜ?

"Juan Carlos benim en iyi arkadaşımdı, her zaman da öyle kalacak." TUĞLA İŞÇİSİNİN TUĞLADAN BİR EVİ VAR, DÜZDÜĞÜ KARI DA ÖĞRETMEN Mİ Kİ?

"Nerede şimdi, hâlâ o lüks sanatoryumda mı?" O ELA GÖZLERİNİ YARI YUMARDI, BENİ ÖPERKEN.

"Yok, bir pansiyonda, sanırım, ayrıca doktora gidiyor."

"Sanatoryum çok pahalıydı."

"Evet, öyleydi galiba... Bunları da koparayım mı?"

"Onlar... evet, olmuşlar, sen de yesene." ŞU İRİ, SARI DİŞLER.

"Kabukları soyulmuyor." BEN SENİ SOYMASINI BİLİRİM, YEŞİL İPEK KABUK, TATLI KIRMIZI ET.

"Düşeceksin diye korkuyorum."

"Düşmem. Bunları size birer birer atayım, tutun... tamam... güzel... patladı mı? TAVUKLAR GIDAKLIYOR, BAĞRIŞIYOR, KANATLARINI TEL ÖRGÜYE ÇARPARAK İNCİNİYOR. TİLKİLER DUVARDAKİ HERHANGİ BİR DELİKTEN İÇERİ SIZABİLİR.

"Dur biraz, şunu yiyeyim... Juan Carlos'la nasıl arkadaş olduğunuzu anlat." ESMER BIR KIRMA, O BEYAZDI, KOLLARI BÖYLESİNE GÜÇLÜ, OMUZLARI BU KADAR GENİŞ DEĞİLDİ.

"Çocukluğumuzda bir gün, ben onunla kavgada tutuşmuştum." YA DİŞİ TİLKİLERİN İNİ NEREDEDİR? İŞTE BU HİÇ BİLİNMEZ.

"Polis olalı çok oluyor mu?"

"Bir buçuk yıl, La Plata'daki okuldan döndüğümden bu yana."

"Kızlar seni bu üniformalı halinde pek beğeniyorlardır herhalde, değil mi?" TÖTE BUENOS AİRES'DEN DÖNÜYOR, BU HIRBO GENE DUVARDAN ATLAYIP ONUN IRZINA GE-

ÇER Mİ Kİ?

"Yok, o söylenenler hep martaval. Kimden duydunuz? BEYAZ KIZLAR, EVET, HİZMETÇİ KIZLAR KILLI KILLI, ESMER.

"Kimi kızların üniformalara karşı zaafı vardır, bilirim. Buenos Aires'de, okuldayken akadaşlarım hep askeri okul öğrencilerine vurulurlardı." ASKERİ OKUL ÖĞRENCİSİ DEDİK, KIRMA BİR POLİS PARÇASI DEĞİL.

"Siz değil, arkadaşlarınız, öyle mi?" SEN DE, SEN DE.

BEN DE, BEN DE "Yok, ben usluydum, uslu çocuktum, hem sen beni merak etme, benim nişanlım var, gerçekten." İYİ BİR İNSAN, İRİ YARI, GÜÇLÜ HIRBOLARA KIYASLA CÜCE GİBİ.

"Kimdir nişanlınız? Bu yaz başkentten gelen mi?" BÜCÜRÜN TEKİ, ELİMİN TERSİYLE YERE YIKARIM BEN ONU.

"Başka kim olabilir ki?.."

"Hani bodurcana bir genç..." DİŞİ TİLKİ, İNİN NERDE SENİN?

"Onu beğenecek olan benim, sen değilsin ki!"

"Daha incir koparayım mı?"

"Peki, şu daha yukarıdakiler." GİTME DAHA.

YA ANNE, O NEREDE? "Uzanamıyorum ki! Sizin avluya atlayıp ağaca çıkmam gerek, ister misin?"

"Hayır, çünkü annem seni görürse beni azarlar, ama eğer istersen başka bir gün karakolda işin olmadığı bir zaman buraya gelip ağaca çıkabilirsin ama annem evdeyken gelmesen daha iyi." ANNEM HİÇBİR ZAMAN, HİÇ, HİÇ, HİÇBİR ŞEY SÖYLEMİYOR, TÖTE DE BİRKAÇ GÜNDEN GELİYOR.

"Ama anneniz hep evde, değil mi?" DİŞİ TİLKİYİ KUYRUĞUNDAN TUTACAĞIM.

"Evet, annem hep burada, hiç sokağa çıkmaz."

"O zaman... ne zaman gelebilirim? GECELEYİN, GECELEYİN.

GECELEYİN, GECELEYİN... "Bilmem ki, annem hep evde."

"Siesta yapmaz mı?"

"Yoo, siesta da yapmaz."

"Ama geceleri uyuyacak elbet..." DUVARDAN ATLARKEN HİÇ GÜRÜLTÜ ETMEM, TAVUKLARI UYANDIRMAM.

"Evet ama geceleyin de karanlıkta ağaca çıkamazsın ki!" BÖYLE GÜRBÜZ BİR ERKEK İÇİN AĞACA ÇIKMAK NEDİR Kİ?

"Gözüm keskindir..."

"Ama incirlerin hangisi olmuş, hangisi olmamış, göremezsin ki!" GEL, MUTLAKA GEL.

"Görürüm, elimle yoklarım, olmuş olanlar yumuşaktır, bal sızdırırlar, geceleyin gelirsem hepsini yerim. Anneniz ne zaman yatıyor?" TUTTUM ARTIK, BIRAKMAM.

"On ikide uyumuş olur..." TÖTE'NİN IRZINA MI GEÇTİ ACABA, O KADAR GÜÇLÜ MÜ Kİ? TÖTE GELİP BENİ ESMER, MELEZ BİR HIRBOYLA BULURMUŞ.

"Öyleyse bu gece o saatlerde geliyorum." BÜCÜRÜN NİŞANLISI.

"Anteni taktın mı bari?" GERÇEK BİR ERKEKLE ÖPÜŞMEK İÇİN İÇİM GİDİYOR, ARKADAŞIN GİBİ.

"Ona daha zaman var, ilkin incir yiyeceğim ben." BEN, SOKAKTA YÜRÜYORMUŞUM, ELE GÜNE KARŞI, BİR ÖĞRETMEN HANIMLA.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Görmeyen gözlerini dikti de küçük kör kız
Görüyormuş gibi baktıkça baktı
Gülüşüp oynayan öbür kızlara

Ramuncho'nun Kör Kız Tangosu'ndan

HAZİRAN 1939

Beyaz mendiller, atlet fanilalar, donlar, bu yanda beyaz frenk gömlekleri. Bu beyaz gömlek olmaz, çünkü ipek, ama bütün ötekiler bu yanda, bir ovuştur at tekneye, tek bir fırt çamaşır suyu. Beyaz çarşaflar, benim yok, beyaz jüpon, dikkatli ol, çünkü ipeklidir, çamaşır suyuna yatırırsam erir. Açık mavi bir gömlek, renkli mendiller, damalı peçeteler şu leğene, her şeyden önce de atletlerle donlar çünkü renkli değiller, beyaz mendiller, şu sütyen, nasıl dayanacağım akşama kadar çocuğumu görmeden? Ama biliyorum, onun iyiliği için, körolası su da buz suyu, mübarek. Teknede çitile, teyzem kulübedeki tulumba suyuyla yıkıyor, öyle soğuk ki neredeyse ölüyor ama burada, Bayan Mabel'in çamaşırhanesinde kapayı kapayınca rüzgâr girmiyor, yarın eve döndüğümde uyuyorsa bile uyandırırım onu, anasının Panchito'su!.. Yarın öğleden sonra çarşı pazar yaparım... sabaha kadar trenle ta Buenos Aires'den Vallejos'a kadar, Buenos Aires öyle uzaktı ki benim yumurcağımdan! Yarın çarşı pazar yaparım, on beş blok yürürüm, topunu veririm ona ki oynasın, geri geldiğim zaman da hanımla Bayan Mabel'in akşam bulaşıklarını yıkarım. Panchito tıpkı babasına benziyor, tuğla duvarın ardında Bay Francisco Catalino Paez, üniformasıyla, neler yapıyor acaba? Tutuklunun birine kırbaç vuruyor, hepsi korkudan sinmiş, işini bitirince pelerinini giyiyor ve köşeyi dönünce bir sürpriz onu bekliyor. Şu mandalla jüponun ucunu beyaz ipek gömleğin ucuna iliştiriyorum, damalı peçetelere değmesin sakın,

yarına kadar hepsi kurur, üşür müyüm acaba köşe başında, yeni elbisemle? Çamaşırhaneye asılan çamaşırlar tozdan kararmıyor. "Adın ne senin?" diye soracaklar Panchito'ya. "Adım Francisco Ramirez, büyüyünce okuyup polis olacağım." Babası yaşlanınca işi oğluna geçecek, mutlaka, gün gelecek onu elinden tutup sokakta yürüyeceğim çünkü şimdiden ayaklandı, acaba bacakları çarpık mı kalacak? Elinden tutacağım; bu küçük yumurcakların hepsi çarpık bacaklı ya büyüdükçe düzeliyor mu? Onun babasıyla tesadüfen karşılaşacağım, karşı kaldırımdaysa ben de geçer oğlunu gösteririm ona, Pancho oğluna elbet bayılacaktır! Hık demiş babasının burnundan düşmüş, hemen evlenebiliriz, parti falan istemez, neden para harcayalım? Böylece Pancho benim Buenos Aires'e döndüğümü anlar, sabahleyin saat altı ayininden sonra kilisede kimse olmaz, Pancho ile ben, vaftiz anasıyla vaftiz babası o küçük, arka kapıdan içeri gireriz, Bay ve Bayan Saenz'den isteyeceğim vaftiz anasıyla vaftiz babası olmalarını çünkü Mabel sabahları okulda, "...hafif sesle üzgün Goşo, fısıldadı eğerine, sevgilim dönmeyecek..." hüzünlü bir tango çünkü sevgilisi ölünce Goşo atıyla başbaşa kalıyor, öyle yalnızlık çekiyor ki "...Tanrı büyüktür elbet, onu aldı yanına..." kız geride bir çocuk bıraktı mı, bırakmadı mı, anlaşılmıyor, oysa ben ölsem Pancho, Panchito ile kalacak, kimin evinde, onun mu, teyzemin mi? Odada yalnızız, Pancho ile ben, işte şu mandalla mavi gömleği bir kolundan tutturuyorum, renkli mendillerde asılmaya hazır, geriye tek şu beyaz ipekli gömlek kalıyor, yani ben ölürsem o çok üzülmez çünkü yanında Panchito olur, hiç değilse gürbüz, güzel bir oğlan çocuk bırakıyorum ona "...sonra girdi kulübeye, köşedeki mumu yaktı, Meryem Ana'nın önüne, onun da gözleri yaşlı. Beni sakın unutmasın, ey mübarek Meryem Ana, söyle ona, kalbim yanık, Tanrı büyüktür elbet, onu aldı yanına..." onun ağladığını, benim için dua ettiğini görürsem bütün kusurlarını bağışlarım, öyle yapmam gerekir zaten, değil mi, kutsal bakire? Eve döndüğümde çamaşır suyundakileri çıkarır, son bir kez çalkalarım, hepsi tamam... ya, ben ölürsem o başkasıyla evlenir mi? Neyse, hiç değilse sözünde durup benimle evlenmiş olur ya, ölürsem onun suçu olmaz elbet, Tanrı'nın buyruğu, ne hazin, zavallı Goşo'nun atından başka kimsesi kalmamış, "...sonra

girdi kulübeye, köşedeki mumu yaktı, Meryem Ana'nın önüne, onun da gözleri yaşlı..." günün birinde sahiden, Nenè için dua edeceğim, mutlu olsun, bir dolu çocuk yapsın diye, trene geldi, beni geçirmeye, bir de kumaş getirmiş, yaz için çok güzel bir ipekli, köşe başında, Mabel'inki gibi yakası köşeli açılmış bir elbiseyle, Panchito ağlıyor mu bugün gelemedim diye? Hep senin iyiliğin için, anasının kuzusu, aynada annene baksana, yeni elbisesi yakışmış mı? "...mutluydum atölyede, danslarda gözüm yoktu..." Atölyelerde çalışan o Buenes Aires kızları çok para kazanıyorlar ama genç de görecekler günlerini, bırak beni maytaba alsınlar "...derken bir gün karşıma o genç adam çıktı..." çok yakışıklı, esmerdi herhalde, Pancho bana öyle sımsıkı sarılınca hiç bırakmayacak sanırsın... sevgilisi o kızcağızı atölyeden neden kurtarmalı acaba? Saçımda şu tarak, köşe başında rüzgâr dağıtmasın diye, hava öyle soğuktu ki paltomu giyeyim bari, değil mi? Öyle de eski bir palto "...benim tutkum Hüsran Tangosu, ruhumu günahtan günaha saldı, o eski tangonun hazin nağmesi aklımı başımdan aldı..." bir adım, sonra dön, bacağını öne atarken benimkini geriye doğru itiyor, müziğe uymak için bir an duraladığında iyi ki beni bırakmıyor yoksa o ani duruşla ben yere düşebilirdim ama o beni sımsıkı tutuyordu ne güzel, sevgilisi de o kızcağızı atölyeden alıp gitmedi çünkü kızın yeni bir elbisesi yoktu! "...Ah, ne güzel melodi, yazgımı değiştirdi, mumların ışığında sanki dün gece kanayan gönlüm hep bu ezgiyi söyledi..." Zavallı kızcağızın yüreği öyle yanmıştı ki oracıkta ölebilirdi, o zaman da oğlu öksüz kalırdı, o kız da her gece ağlıyor mu acaba benim gibi? Genç de ölmüyor, oğlunu öksüz bırakmıyor, gözyaşı dökmekten kimse ölmemiş "...müziğin vuruşu, büyülü titreşimler, duyuruyor yaklaşan kıyameti, oysa şu anda sanki, dünya bile dönmüyor..." atölyeden kovacaklar, o da hizmetçilik yapmak zorunda kalacak "...o tangoda bütün suç, birde o yalancıda, yüreğimi yaktı da bıraktı gitti beni..." Yakalarla kol yenleri iyice yıpranmış, bu paltoyu giyersem altında yeni elbise olduğunu göremez ki..." mumların ışığında sanki dün gece, kanayan gönlüm hep bu şarkıyı söyledi..." o kız da görecekti gününü elbet, beş para etmez biri olduğu için!

Buenos Aires'deki atölyelerde çalışan o işçi kızlar gerçek ça-

lışmanın ne olduğunu bilmiyorlar ki büyük kentte olduklarından kendilerini hizmetçilerden üstün görüyorlar, ben Bayan Mabel'in kapısından hiç ayrılmayacağım! Her gün öğledensonra gidip yavrumu görmeme izin veriyor, eve döndüğümde leğendeki çamaşırlar ağarmış olacak ya kahve lekeleri çıkaracak mı acaba? Çıkmazsa sabunla gene çitilerim, şu bağa tarak iyi ki aklıma geldi, o pis, sert rüzgâr! Saat yedide Pancho gene köşeyi dönecek, bunca ayrılıktan sonra beni karşısında görünce sevinecek, daha önce gelip yolunu beklemedim diye sakın çatma bana, yeni bir elbise giymek istiyordum senin için, yoksa buraya döneli iki hafta oldu! Sana bir söyleyen oldu mu, yoksa duymadın mı? Kumaşı Nené verdi, onu anımsıyor musun? Sonra Pancho, "Beni çocuğa götür," diyor ben de götüremem diyorum çünkü beyazları daha çalkalamadım ama isterse o gidebilir çünkü Panchito teyzemin yanında, acaba adı babasının hoşuna gidecek mi? Çocuğa onun adını verdiğime çok memnun oluyor, işallah zatürree olmam, ya Panchito'yu da getirmiş olsaydım buraya? Nené'nin verdiği şala sarardım onu, o zaman üşümezdi, babası da en sonunda onu görmüş olurdu, hemen kiliseye giderdik çünkü çocuğun daha vaftiz edilmediğini söyleyeceğim ona, o da bu yalana inanacak, aftiz için kiliseye gideceğiz, orada kararını verecek en sonunda, nikâhlanıp evleneceğiz. Üniforma, çizmeler, kasket ama bu şişman, polis müdürü! Saat yedi olmuş bile ha? Beni hapse atmaya mı geliyor, nikâhsız çocuk doğurdum diye? Kumaşı bana verdiler, yoksa çaldım mı sanıyor? Polis müdürü kahveye giriyor, günün birinde beni tutuklarsa çalıştığım bütün evleri anlatırım ona, Bayan Mabel'le, hanımla konuştururum, Pancho neden gelmiyor bir türlü? "...soğuk bir sabahtı, parkta gezerken, o küçük kör kıza rastladım birden, yanında nur yüzlü bir hanım nine, kız ona yaslanmış değnek yerine..." gömleğim sarkıyor mu acaba? Eteğin bir yanının sarktığını Bayan Mabels öylemedi bana! "...gönneyen gözlerini dikti de küçük kör kız, görüyormuş gibi baktıkça baktı, gülüşüp oynayan öbür kızlara..." Celina, Mabel, Nené, altıncı sınıfa kadar oyun oynadılar, ip atlarlardı ders aralarında "...derken duydum onun yanık fısıltısını, sorarken ninecim, ah, neden, neden, onlar gibi oyun oynayamam ben?..." teyzemin bacakları kıllı, bıyığı da var, tıraş ederse daha gür çıkar, el-

leri kapkara, masmavi varis damarları, Belediye Başkanı'nın hizmetçisi beyaz, beyazsa beyaz, Pancho da esmer, bütün gecekondular gibi "...Yarab, zavallı çocuk! Ben seninle oynarım! Gel, alnından öpeyim, sana eşlik edeyim..." Peki, ya küçük kör kızın babası! Gel, alnından öpeyim, sana eşlik edeyim..." peki, ya küçük kör kızın babası? Bir gün kasaba meydanından geçerken kızını görmezlikten geliyor, hanım nine de çok yaşlı, o hain adama bıçak saplayacak gücü yok, ama üzülme, iyi yürekli hanım yardıma yetişiyor "...işte böyle, şimdi her gün buluşuyoruz parkta, küçük kör kız mutlu artık, önlünce oynamakta..." evlenir evlenmez çocuk kar gibi beyaz karyolasında oynuyor, babası eve yorgun bitkin dönüyor çünkü polislik yapmış sonra da küçük evin banyo duvarına başlayabilmek için çukur kazmış, tulumbanın soğuk suyuyla yıkanıyor ama yakında duşu da olacak, yatağa atıyor kendini yorgun ama temiz, Panchito karyolasında kendi başına ayağa kalkıp bakıyor, parmaklığa tutunarak ama evin mutfağı yokmuş ne umurum! Bırak, Pancho önce banyoyu bitirip sevinsin, mutfağı sonra da yapabilir, bu arada ben kabı kacağı dışarda da yıkarım, yemek atıklarını tavuklara atarım, yatak odasına döndüğümde öyle yorgunum ki ama baba oğul oynuyorlar "...derken bir gün söylediler, küçük kız ölüyormuş, koştum kapısına vardım, dedim gitme, bizle kal... açtı o görmeyen gözlerini; arkadaşsız kalma sakın, bu oldu son sözleri..." kör kızla oynayan o iyi yürekli hanım bir gün babanın geçip gittiğini görünce soruyor, küçük kör yavrunu neden sevmiyorsun diye, Tanrım, nasıl karar vermeli, o iyi mi yoksa çok mu hain? "...unutamam asla seni, benim de bir yavrum vardı... kördü o da senin gibi, oyun arkadaşı yoktu..." sakın ha, kuzucuğum benim hasta olma sakın... teyzenin verdiği bütün mamaları ye, mmm, ne güzel, aferin benim tosunum, ye bitir ki bu soğukta hastalanmayasın... çocuğumun kör olmasındansa ben olurum, daha iyi, gider gözlerime çamaşır suyu atarım, Pancho da bana acıyıp nikâh kıydığında yemek işini teyzem üzerine alır "...iki aynaydı gözlerim, sevinçleri yansıtan..." çamaşır suyu göze kaçınca yakar "...gece zalimleşince aynalar da kararır, kristal parçaları karanlığın içinde..." pencereler de tuzla buz olur mu, ürperiyorum böyle paltosuz "...gözlerim perdeliydi, yalnız sendin gördüğüm... bu karanlıkta yalnız ben sa-

na ağlıyorum..." körler ağlayabilir mi acaba? Gözsüzlerin gözünden yaş gelir mi? Ya takma gözlüler? "...sayısız yıldızlar yanıp sönüyor, gönlümde hatıralar..." Seni hiç bırakmayacağım, Töte, söz veriyorum, asla bırakmayacağım seni, bir tuğla işçisiyim ben, namuslu, çalışkan bir emekçi "...umut verirler bana şafağın serapları..." Seni seviyorum, Töte, ebediyen seviyorum seni "...ve kör olmuş ruhların hüzünlü gecesinde..." benim körlüğümden istifade ederek eve gene bir beyaz kadın getiriyor, Belediye Başkanı'nın hizmetçisi, yaşlı bir kadın diyor "...iki aynaydı gözlerim, sevinçleri yansıtan... gece zalimleşince aynalar da kardı, kristal parçaları karanlığın içinde..." cam kırıkları saçılıyor, sivri uçlu bir kıymık, atölyedeki işçi kızkan içinde, bir cam parçası kesmiş onu, bıçağın et kesmesi gibi, kaburgalarından geçip yüreğini ikiye bölmüş! Bir vuruşta yolunmuş pilicin kanadını kesiyorum, başını, ayaklarını... ciğeriyle yüreğini çıkarı yorum, küçücük olur piliç yüreği, tavuğu yolup içini şöyle bir yardım ki minicik yumurta dolu, yağda kaynat, Bayan Mabel'in annesi pek sever, tavuk yüreği pilinciniden büyük mü olur acaba? Özür dilemezsen de zararı yok, biliyorum, benden daha iyisini bulabilirsin, hizmetçilik etmeyen bir kız ama ya geldiği zaman bana bakmazsa, ya kızar, yüzüme tükürürse?

Çizmelerle kasket... işte geliyor! yeni pelerin giymiş, oysa benim eteğimin bir yanı sarkıyor, Pancho, belimden yukarısına bak, dört köşe açılmış yaka, kısa kollar, sarkan yere bakma, neden karşı kaldırıma geçiyor? Görmedi mi beni? Bal gibi de gördü, Pancho! Dosdoğru kahveye daldı, polis müdürüyle arası iyi mi? Oğlumuz kör olacak! Ben de çamaşır suyunu aldığım gibi üstüme boca edip kendimi yakacağım çünkü kötü bir anneydim, çocuğuma iyi bakmadım, babasız ve kör, o çarpık bacaklarıyla dinelip durmasını bilmediği için bir gün yatağından düştü, alnı yarıldı, kafacığı ikiye yarıldı, yavrum tuttu ölüverdi, işte benim cezam bu olacak! Çünkü babası iş işten geçince pişmanlık getirecek, tek başına kulübeye dönecek, çaresiz, bir mum bulursa kutsal bakireye dua edecek, karısı tutmuş ölmüş, oğlu da tutmuş ölmüş, çamaşırlar ağarmış mıdır artık, leğenden çıkarmalı? Yok, biraz daha dursun, gidip oğlumu mu görsem? Sonra on beş blok boyunca koşup gelip

çamaşırları leğenden çıkarmak var! Bugün oynamaya vaktimiz yok, tosunum çünkü geciktim ama yarın öğleden sonra annen seni yeni şalına sarıp sarmalayıp kasaba meydanına çıkaracak, sen de gelip geçen arabalara bakacaksın çünkü onlara bakmayı pek seviyorsun, biliyorum, bir gün de sana Mabel'in kafesindeki kanaryaları göstereceğim, bir başka gün de, paramı alınca sana küçücük pabuçlar alacağım, ayakkabıcı saat yedi buçukta mı kapatıyor acaba? Baban da bana selam vermedi çünkü acelesi vardı, bize sürpriz yapmak için ayakkabıcıya mı gidiyordu? Korkarım yalınayak gezmekten bacakların çarpık kalacak ama bütün yumurcaklar iki yaşına kadar çarpık bacaklıdır, Panchito, kaç sokak kaldı, seni öpmeye geliyorum, benim zavallı yavrumun babası yok muymuş? Söz veriyorum sana, paramı verdiklerinde sana pabuç alacağım, hem eğer günün birinde baban ikimizi yolda görür de görmezlikten gelirse hem de herkesin içinde... kendini kollasın bakalım! Gelip karnına bıçak sokacağım diye korktu da onun için mi girdi kahveye?. O pilicin kanadını, boynunu, ayağını kestiğim o kocaman bıçakla, yüreğiyle ciğerini de çıkardım, tavada kızartmaya, her parçayı yarıdan kesip öyle kızartacaksın ama pilici tencerede çevirirken değil, o zaman kümese koşup tuttuğum gibi boynundan çekiyorum, bir vuruşta koparıyorum kafasını, kafası kesildikten sonra daha bir süre kanatları çırpınıyor, gözleri kırpışıyor, tüylerinin hepsini yoluyorum, sonra var gücümle göğsünü yarıp içindeki atılacak süprüntüleri çıkarıyorum, açıyorum musluğu, buz gibi suyla yıkıyorum.

Haziran 1939

... olmuş incir, yeşil kabuğu tatsız, içinde pembe etinden bal damlıyor, tıka basa yedim, afiyet olsun, raftaki taş bebekler, sahici saç, gözleri açılıp kapanıyor, istersem kollarını, bacaklarını, kafalarını burabilirim acıtıncaya değin çünkü geceleyin taşbebekler bağıramaz, üç flama, tahta haç, bronz İsa, resim çerçevesi, dolap, gardrop, parfümlü yastık kılıfı, bembeyaz yastıkta benim kapkara kafam, çarşaf yapma çiçek işli, çepeçevre fırfırlı, zavallı koyunculardan kırpılmış yatak örtüsü, kız bu erkek keçiyi yanına yanaştırmıyor: insan boyu bebeğin üstü örtülü, canım isteyince uyan-

dınyorum onu, karanlıkta siyah saçlarıyla ağzı, rafta oturan bebekler, kıpırdamıyorlar, buruyorum onları, kafalarını döndürüyorum, kollarını, bacaklarını, bağıramıyor yoksa babası gelir, beni görür. Bir kolunu buruyorum, sonra öbürünü, acıya dayanamıyorlar artık ama bağırırlarsa ele geçecekler, kırmanın esmer teni senin o işlemeli çarşaflarını mı lekeledi? Gecenin yarısından sabahın üçlerine, dörtlerine kadar o kırma senin ağzını, kulaklarını, tüm bedenine damgasını vuruyor, vicdanına da damga mı vurdu yoksa? Hiç pişmanlık, utanç duymazmısın sen?Bu çoraplar terden yapış yapış, atlet fanilam nerede? Bez parçasını boyaya batırıyor, deri çizmelerime sürüyorum, fırçalıyorum onları, boya kuruyunca dünyanın en parlak çizmeleri, kemerimi de parlatıyorum, o yapmalı bunu, haylaz şey, taşbebek uyuyor, sahici saçlar oynayan gözler, açılın, artık gidiyorum, ben aşağı atlayınca arkamdan pencereyi kapamanız gerek, dışarsı soğuk, ay var, yıldızlar, avlu, çizmelerim parlak, o minicik ağzın, şekerleme lezzetinde, limon, bal, okaliptos, yarın daha şeker vereceksin bana, bu gece göllerde kurbağalar donacak, borulardaki sular da, borular patlayacak. Ay ışığında çizmelerim parlıyor! Kurbağalar, havuz, asma çardağı, hizmetçi kız uyuyor, saksılar, gül fidanları, karıncalar, çiğ taneleri, kırağı, toprak, otlar, tuğla duvar, ay ışığı vurunca tokam parlıyor, maden düğmelerim, titriyorum, soğuktan, bir kedi var galiba... hiçbir şey yok... kimdir o, kuru yapraklara basan?.. Titriyorsam soğuktandır, kimseden korkmam ben... bir kedi var buralarda... yaklaşma bana!.. Kedi sandım eni, elinde ışıldıyan bir şey, sivri kedi tırnakları mı? et bıçağı...

8 Haziran 1939, Cosquin

Bir tanem,

Mektubunu bu kadar çabuk yanıtladığıma şaşacaksın. Mektubunu bugün alıp kötü haberi okudum, bir türlü inanamadım, zavallı çocuk. Gerçi o bir zamanlar Melez bir serseriden başka bir şey değildi ama gene de iyi dosttuk. Ne var ki bana hiç ayrıntı vermiyorsun, ne oluren yakın fırsatta yaz da olanın bitenin hepsini anlat bana. Kasaba nasıl altüst olmuştur, kim bilir?

O adamın evi almak istemesi harika, sakın kaçırma, sat, sonra hemen bana koş. Ben daha buradaki gayrimenkul fiyatlarını sormaya başlamadım, tembelin tekiyim, hiç düzelmeyeceğim ama iyi bir alışveriş olacağından eminim, asıl önemlisi de birlikte olacağız. Bu döküntü pansiyondan artık bıktım, usandım.

İşte, hayat dediğin neymiş gör, o zavallı çocuk sapasağlamdı, şimdi de öldü. Ben artık çok daha iyiyim, bugün dört saat siesta çektim, uyandığımda çarşaflar kupkuruydu, rahatsız uyuyup kötü kötü rüyalar göreceğim yerde, çünkü sinirlerim ne kadar bozuksa o kadar çok terliyorum ama bugün öyle olmalı. Görüyorsun ya, iyileşiyorum.

Öper kucaklarım, canikom benim.
Juan Carlos

Kalemi elinden bırakıyor, odayı havalandırmak için pencereyi açıyor. Aynada kendini görünce hiç nedensiz gülümsüyor. Kol saatine bakıyor, saat beş, gök karanlık, dağlar gözükmüyor. Genç adam ölmüşleri düşünüyor, yaşayanların yaptıklarını gözlemleyebiliyorlar mıdır acaba? Ölmüş arkadaşının belki de bilinmeyen bir yerden kendine bakmakta olduğunu düşünüyor. Cinayethaberinin onu üzeceği yerde keyiflendirmiş olduğunu ölmüş arkadaşının belki de anlayabildiğini düşünüyor.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Keşke pişman olduğumu söylcyebilscydim

(Bette Davis'in THE LETTER filminin tanıtı mından)

BUENOS AIRES İLİ EMNİYET AMİRLİĞİ

Karakol Bölgesi: Vallcjos
Alacak olan: Buenos Aires İli Adliyesi Ceza Mahkemesi ve yerel dosyalar
Tarih: 17 Haziran 1939

SORUŞTURMA.DOSYASI (ALINTILAR)

1939 yılının 18 Haziran'ında, aşağıda imzası bulunan polis görevlisi Yüzbaşı Celedonio Gorostiaga, diğer imza sahibi Teğmen Benito Jaima Garcia ile birlikte verdiği ifadede bu karakolda görevli polis memuru Francisco Catalino Paez'in hayatına malolan kanlı olayın ilk soruşturmasının tamamlandığını belirtir.

Olay bu Haziran ayının 17. gününün sabahında cereyan etmiştir. Nöbetçi çavuş Domingo Lonati, karakol binasının arkasındaki mutfakta bulunduğu sırada bağrışlar duyduğunu ifadesinde belirtmiştir. Çavuş, çığlıkların yöredeki bir arsadan yükseldiğini ama kendisinin tam yerini o anda saptayamadığını çünkü karakol pencerelerinin, son günlerde bütün Vallejos bölgesini kaplayan soğuk dalgasından ötürü kapalı bulunduğuna işaret etmiştir. Çavuş avluya çıktığında çığlıklar kesilmiş olup yalnızca bir inilti duyulmaktaymış, sonra bu da kesilmiş. Çavuş, duvara dayalı olarak bulduğu bir merdivenden yararlanarak duvara tırmanmış ve karakolun yanındaki evde oturan Bay Antonio Saenz'in avlusunu görmüş. Bu

avludaki büyük bir incir ağacı önünü kapatmakla birlikte çavuş sözü geçen evin çamaşırhane kapısının önünde kıpırdayan karaltılar görür gibi olmuş. Çavuş Lonati bunların kavga eden kedi, köpek gibi hayvanlar olabileceğini düşünmüş, havanın soğuğuna karşın duvar tepesindeki gözetimini sürdürmüş. Birkaç dakika sonra çamaşırhanede ışıkların yandığını görmüş. Birkaç kişinin gidip geldiğini görmüş, bunun üzerine olanca sesiyle bağırarak yardım önermiş ama cevap veren çıkmamış çünkü besbelli çamaşırhanenin kapısı kapalıymış. Çavuş Lonati, belki telefon çalar diye nöbet odasına dönmeyi yeğlemiş ve nitekim o daha odaya giderken telefon çalıyormuş. Telefondaki Bay Saenz'miş, polisten yardım istiyormuş, çünkü memur Paez Bay Saenz'in mülkünde cansız yatmaktaymış. O sırada ölmüş bulunduğunu sonradan polis doktoru doğrulamıştır.

Akabinde Çavuş Lonati aşağıda imzası bulunan ve karakol binasının üst katında oturan Yüzbaşı Celedonio Gorostiaga'yı çağırmış ve ikisi birlikte Bay Saenz'in evine gitmişler. Bay Saenz gece kılığı ve bir sabahlık giymiş olarak onu beklemekteymiş, eşi Bayan Agustina Saenz (kızlık adı Barazza) ve kızı Bayan Maria Mabel Saenz de öyle. Uykularından memur Paez'in çığlıklarıyla uyandıklarını, Paez'i bahçede, bundan böyle "Sanık" diye anılacak olan hizmetçi kadın Antonio Josefa Ramirez tarafından yaralanmış olarak bulduklarını beyan etmişlerdir.

[...cansız ve yasal yoldan ölü olduğunu belirtmiştir. Hastane görevlisi, çavuşun yardımıyla cankurtarandaki sedyeyi sözü geçen avluya nakletmiştir. Cesedi kaldırmazdan önce, aşağıda imzası bulunan bu görevli yetkisini kullanmak durumunda kalmıştır çünkü polis doktoru gerekli bilgi ve önlemleri almadan, örneğin cesedin tam yerini ve çevredeki bitkilerin yani gül fidanlarının durumunu saptamadan cesedi kaldırmaya kalkışmıştır. Hastane görevlisi Launero, adeta yasalarla alay edercesine sedyeyi düşürerek fidanları zedelemiştir. Neyse ki bu görevli yolun sol tarafındaki gül fidanlarının sağlam olduğunu, oysa sağdakilerin ölünün düşmesiyle zedelenmiş olduğunu daha önceden saptamıştı. Buna göre olayda bir boğuşma geçmediği sonucunu çıkartabiliriz. Paez'e önden saldırılmış ama ani olarak, yoksa onun sağ eli revolverinin

kabzasında olmakla birlikte silahını neden çekmediğini açıklayamayız.]

[...bu soruşturmayı yürüten teğmen burada şunu eklemek ister: bu kanıta göre ilk olarak karındaki yara açılmış, kalpteki yara ölü yere düştükten sonra husule gelmiştir...]

[...yirmi beş santim uzunluğundaki keskin bir et bıçağı Paez'in kaburgalarının arasından dosdoğru kalbine girmiştir. Doğrusu bir kadın dik duran birine böyle bir darbe indiremez ama yatay duran birine indirebilir, çünkü gövdenin savunmasız durumu bıçağın dühûl etmesine fırsat yaratır.]

[...yatakta kendinden geçmiş yatmaktaydı, genç Bayan Saenz onun başucunda nöbet tutuyordu. Sanığın sırtında bir gömlek ve iç çamaşırı vardı, gömlekte kan lekelerinin izi görünüyor, lekeler suyla yıkanmıştı ama genç Bayan Saenz'e göre sanığı bulduklarında ölünün başında duruyor, bıçağı sallayıp bir şeyler kekeliyormuş. Hemen sonra bayılmış, Bayan Saenz de anne ve babasıyla birlikte onu yatağına yatırmış. Sanığı yatağa uzatmış, sonra bir süngerle kan lekelerini silmişler. Üşüdüğü için üstüne battaniye örtüp doktoru ve polisi çağırdıktan sonra...]

[Genç Bayan Saenz'in ifadesine göre sanık birkaç gün önce ona ölen görevli Paez'den şikâyetle bulunmuş: gebeliğini öğrendiğinden beri kendisiyle konuşmayan Paez'in bu kez ona avlu kapısını açık bırakmasını çünkü geceleyin onu görmeye geleceğini söylediğini anlatmış. Bu öneriye sanık küçümsemeyle karşılık vermiş çünkü oğluyla ilgilenmediği için Paez'e çok kızgınmış. Ama o gece bahçede olup bitenlerin ayrıntısını bilmiyorlarmış çünkü bulduklarında sanık şok halindeymiş ve hiçbir şeyi açıklayacak durumda değilmiş.

Bundan hemen sonra Dr. Malbran yetkisinin gerektirdiği üzere sanığı muayene ettiğinde cinsel tecavüz belirtisine rastlamamakla birlikte onun uyandırılmamasını, kendi kendine ayılmasını salık vermiştir. Bunun üzerine Çavuş Lonati'nin odada nöbet tutmasına karar verilmiş, Bayan Mabel Saenz da odada kalarak sanığın başucuna oturmuştur. Odanın konumu incelendiğinde avluya tek bir büyük kapıdan çıkıldığı, bu kapının iki yanında iki pencere bulunduğu görülmüştür: sağ tarafta Bayan Mabel Saenz'in odasının, sol

tarafta da çamaşırhanenin pencereleri. İki pençereden görülen manzara da karakola bitişik olan duvarda sona eriyor. Bay Saenz'in ifadesine göre kapı genellikle kapalı tutulursa da arada; hele karakolun bitişiğinde olmak evdekilere güvenlik duygusu verdiği için, açık bırakıldığı olurmuş.]

[Sanık ancak dün sabah saat sekiz buçukta uyandı, Bayan Mabel Saenz onunla meşgul oldu. Saat dokuz kırk beşte Dr. Malbran sanığın polis sorularına karşılık verebilecek durumda olduğunu beyan etti. Bunun üzerine aşağıdaki ifadeler alındı.

Antonio Josefa Ramirez, yirmi dört yaşında polis memuru Francisco Catalino Paez'i et bıçağıyla öldürdüğünü itiraf etti. İtiraf sık sık ağlama nöbetleriyle kesildi ve zaman zaman Bayan Mabel Saenz sanığın başını duvara vurmak için yaptığı ısrarlı girişimleri engellemek amacıyla onu tutup bastırmak zorunda kaldı. Olayları uyanır uyanmaz sanıktan dinlemiş olduğu için şimdi onun belleğinin durmadan uğradığı boşlukları dolduruyordu. Cinayet ayın 16'sının sabaha karşı saatlerinde sanık Paez'i sırtında polis üniformasıyla oda kapısında gördüğü zaman işlenmiş. Paez sanığı tabancasıyla tehdit ederek ona, evdekilerin yakınlığına karşın hemen oracıkta kendine teslim olmasını buyurmuş. Boş sözlerle kandırıldıktan sonra gayrimeşru bir oğlan çocukla terk edildiği için çok kızgın olan sanık ona karşı koymuş, patronlarının uyanmasından korktuğunu ileri sürmüş. Bayan Mabel'in de tam sırasında anımsattığı gibi annesinin geceleyin mide sancılarıyla uyanıp kalkarak mutfağa gitmek huyu varmış. Ayrıntı: sözü geçen mutfak hizmetçi odasına bitişik, arada duvar yok, yalnızca siyah bir bez var, çünkü oda başlangıçta kiler olarak inşa edilmiş. Sanık böyle diyerek Paez'i avluya çıkmaya, orada onun istediğini yapacağına kandırmış. Paez buna ilkin razı gelmemişse de sanık bağıracağını söylemiş. O zaman Paez sarhoş olmasına karşın -bu ayrıntı otopside ortaya çıkmıştır- razı oluyor, birlikte avluya çıkıyorlar. Bunun için mutfaktan geçmeleri gerekiyor ve işte orada sanık et bıçağını alıp üstüne saklıyor. Paez onu evin arkasına götürmek istiyor. Sanık onu korkutmak için et bıçağını gösteriyorsa da içkili olan Paez bunu önemsemiyor, tam tersine...]

[...Francisco Ramirez adındaki çocuğun doğum belgesi in-

celendi. 28 Ocak 1938'de Vallejos Bölge Hastanesi'nde dünyaya gelmiş, babasının bilinmediği yazılı. Sanığın teyzesi, Bayan Augusta Ramirez, evlenmemiş kırk bir yaşında, mesleği çamaşırcılık, karakola çağrıldı. Yemin ettikten sonra birçok kereler çocuğun bakımı için Paez'den para aldığını ve birçok kereler -yani Paez'i her görüşünde- çocuğu ona gösterdiğini belirtti. Yalnız Paez'in bu görüşmeleri çocuğun annesinin bilmemesini şart koştuğunu ifade etti. Sözü geçen çamaşırcıya göre Paez çocuğu kendisine benzediği için çok seviyormuş, sabahın erken saatlerinde, kenar semtlerde buluşurlarmış çünkü Paez çocukla bir arada görülmekten korkarmış. Paez çamaşırcıyı, eğer buluşmaları sanığa söylerse parayı kesmekle korkutmuş. Bir seferinde çocuğa armağan olarak bir lastik top getirmiş, çamaşırcı da sanığa bunu sokakta, yol kenarında bulduğunu söylemiş.]

[Beri yandan Çavuş Lonati'nin tuhaf bir gözlemi cinayetin taammüdsüz olduğu savına kuşku düşürmektedir: Çavuş Paez'in birkaç gece önce de duvardan Bay Saenz'in mülküne doğru atladığını anımsamakta. Nasıl ki ölen görevlinin yaptığı, ama açıklamadığı, kimsenin de anlayamadığı şaka ve esprileri de anımsamaktadır ki sözü geçen şakaların görev saatlerine rastlayan gizli eğlencelerle ilgili olduğunu belirtmektedir. Bundan da Paez'in sanığı başka zamanlarda da görmeye gitmiş olduğu sonucu çıkar ki bu da duvardan atlamakla birlikte kapıyı hep kapalı bulduğu ancak dün sabah açık bulduğu ve böylece o müthiş cezaya çarptırıldığı sonucuna da varılabilir.

Karakolda Paez'in almış olduğu alkollü içkinin şişesini bulmak da mümkün olmamış olup...]

Bu verilerle birlikte olayla ilgili olarak, topladığımız bilgilerin tamamlandığı kanısındayız. Sanık şu sırada bu karakoldaki 8 no'lu hücrede gözetim altında bulundurulmakta, polis doktorunun gerekli ziyaretleri dışında kimseyle görüştürülmemektedir.

CELEDONİO GOROSTİAGA — BENİTO JAİMEGARCİA
Polis Yüzbaşısı — Polis Teğmeni

BUENOS AIRES İLİ EMNİYET AMİRLİĞİ

Karakolun adı: Vallejos
Dosyayı alacak olan: Yerel kayıtlar
Tarih: 19 Haziran ,1939

Ceza ehliyetleri bulunmayan on altı yaşındaki Celes ino Paez'le on dört yaşındaki Romualdo Antonio Paez, öldürülen polis görevlisi Francisco Catalino Paez'in erkek kardeşleri cinayetle suçlanan Antonia Josefa Ramirez'e taş atmak suçundan karakola alınmışlardır. Sanık, cinayet davasının görüleceği Mercedes kentine gitmek üzere, yanında polis görevlisi Arsenio Linares'le birlikte trene binmek üzereydi. Taşlardan biri kendisine isabet edip kafatasının tam altından yaraladı ama yarası ciddi olmadığı için trendeki ilkyardım servisince bakımı yapıldı. Tren, yukarda adı geçen küçüklerin bir vagonun arkasına saklanmış olmasından ötürü gecikmeli olarak hareket etti. Çocuklar tutulur tutulmaz tren kalktı. Çocuklar Vallejos Bölge Savcılığı'nda alakondular.

BENITO JAIME GARCIA
Soruşturma Görevlisi, TEĞMEN

"Gelebilir miyim?" BU KARIYI GÖRÜNCE İÇİMDEN KUSMAK GELİYOR.

"Evet, buyrun. Ben de sizi bekliyordum." BÜCÜRE BAK, ALLANIP PULLANMIŞ.

"Çok güzel çiçekler yetiştirmişsiniz." AMA EV BİR ŞEYE BENZEMİYOR.

"Vallejos'dan gidersem bunları bırakıp gideceğime üzülürüm, başka bir şeye değil..." YERDEKİ KIRIK FAYANSLARA GÖZLERİNİ DİKME ÖYLE! AMMA DA ŞIKSIN HA, PAHALI YÜN PALTO, PAHALI FÖTR ŞAPKA.

"Hava çok soğuk, değil mi?" SOBASI BİLE YOK, ZAVALLI ŞEY.

"Evet, evim de soğuk, özür dilerim, şöyle buyrun, oturma odasına geçelim." BEYAZ ELDİVEN BİLE GİYSEN BİR FİSKE TOZ BULAMAZSIN BURDA.

"Mutfakta oturmanın bence bir sakıncası yok, eğer daha sıcaksa." SOBASI BİLE YOK! GIGI SARKMIŞ, GÖZLERİN ALTI TORBA, SU İÇİNDE KIRK BEŞİNDE VAR.

"Eh, kusura bakmazsanız oraya gidelim, neyse ki tertemizdir." BANA BASKIN YAPIP EVİMİ KİRLİ BULACAĞINI SANIYORDUN, CÜCE SENİ! BOYUNU UZUN GÖSTERMEK İÇİN NE DENLİ YÜKSEK ŞAPKA GİYSEN GENE DE CÜCESİN İŞTE.

"Bu soba çok odun yakıyor mu?" GÜN BOYU TEMİZLEYİP DURUYOR OLSA GEREK, HİZMETÇİ RUHLU ŞEY.

"Eh, epey yakıyor ama günüm burada geçtiği için fark etmiyor." BASİT BİR HAYAT SÜRÜYORSAM SÜRÜYORUM, SENİ NE İLGİLENDİRİR YANİ?

"Kızınızdan haber aldınız mı?" O ŞİŞKODAN?

"Evet, çok iyiymiş, teşekkürler." O KOCA BULABİLDİ KENDİNE, SENİN GİBİ DEĞİL YA!

"Nereye gelin gittiydi, Charlone'ye mi?" KUŞ UÇMAZ, KERVAN GEÇMEZ TAŞRA KÖŞESİ.

"Evet, damadın orada dükkânı var. Çok küçük bir yer, Charlone, değil mi?" AMA KIZIM EVLENDİ YA, SEN ONA BAK, ADI GEREKMEYEN KİMİ KİŞİLER GİBİ KIZ KURUSU OLUP KALMADI.

"Siz de Vallejos'dan ayrılmakla iyi ediyorsunuz. Ne işiniz var burada, yalnız başınıza?" HEM DE AFAROZ EDİLMİŞ GİBİ BİR ŞEY.

"Evet, kızım da gittiğine göre ne işim var burda, yalnız başıma?" İNSANIN SEVGİLİSİ VARSA NE DİYE TEK BAŞINA ÖMÜR TÜKETMELİ?

"Kaç yıldır dulsunuz?" KARDEŞİM NE BULUYOR BU KARIDA? BAYAĞI BİR ŞEY, ÇOK DA RÜKÜŞ.

"On iki yıl olmuş bile. Kocam öldüğünde kızım sekiz yaşındaydı. Hayatta ben çok acılar çektim, Bayan Celina." ŞİMDİ BİRAZ SEFA SÜRMEK SIRASI BENDE.

"Kocanız öldüğünde siz kaç yaşındaydınız?" İTİRAF ET, BAKALIM.

NE DİYEYİM ŞİMDİ? "Çocuk sekiz yaşındaydı..." YOK,

YOK, HAYIR, SANA BU ZEVKİ TATTIRMAYACAĞIM.

"Şimdi, siz de tahmin etmişsinizdir, sizinle konuşmak istediğim önemli bir konu var. KISA SAÇ BERBAT OLUYOR, O HALKA KÜPELER DE ÇİNGENELERİN KULAĞINA DÜŞTÜ.

"Evet, açık konuşun." TANRI YARDIMCIM OLSUN, BU KARIDAN HER ŞEY BEKLENİR.

"Yalnız, ilkin, kimseye söylemeyeceğinize söz vermenizi istiyorum." TEĞİ DÜŞÜK ŞEY, HABERİ HEMEN KOMŞULARINA YETİŞTİREMEDİĞİN İÇİN ÇATLAYACAKSIN.

"Tanrı şahidim olsun." TANRI BU YEMİNİ ETTİM DİYE B Nİ CEZALANDIRIR MI Kİ?

"Kimin üzerine yemin ediyorsunuz?" KARDEŞİM ÜSTÜNE YEMİN EDERSEN YÜZÜNE TÜKÜRÜRÜM.

JUAN CARLOS DEMEYİ GÖZE ALAMAM "Kızımın mutluluğu üstüne."

"Güzel. Bakın, kardeşimden mektup aldım, sizin tasarladığınız şeyi anlatıyor."

"Ne diyor?" NE DEMEK İSTİYOR? KIZIMA SÖYLEMEKLE Mİ TEHDİT EDECEK BENİ?

"Ne diye yinelctiyorsunuz bana?" AL SANA.

"Valla, ya size doğru olmayan bir şey söylemişse, yani ona yalancı demek istemiyorum ama ya arada bir yanlış anlama filan varsa, sözgelimi." ÖYLE YA, HER İHTİMALE KARŞI.

"Kardeşim diyor ki bizim, annemle benim Cordoba'ya, yani onun yeni tedavi kürü için bu kadar çok parayı artık yollayamayacağımızı siz duymuşsunuz; şimdi kaldığı pansiyonun pek iyi olmadığını, iyilerin de analarının nikâhını istediklerini falan, bunun üzerine ona mektup yazmışsınız, bu evi satıp Cosquin'e taşınmak istediğinizi söylemişsiniz; orada küçük bir ev alıp ona pansiyon vereceğinizi falan." KARDEŞİM SANA NASIL KATLANIYOR ACABA, KOKONA, HER DAKİKA YÜKSEK ÖKÇE ÜZERİNE SOKET ÇORAP.

"Evet, bunların hepsi doğru. Elimden gelirse başka pansiyonerler de alacağım, masrafları karşılamak için."

"Bütün bunlar annemin çok canını sıkıyor." YANİ ÇİN-

GENELERLE İLİŞKİ KURMAK.

"Neden? Oğlunun iyiliği için değil mi?" BU KİBİRLİ ZÜPPELERİN HEPSİ TAŞ YÜREKLİ OLUYOR.

"Evet ama o da oğluna istediği gibi yardım edemediği için üzülüyor."

KENDİNE BÖYLE FÖTR ŞAPKA ALACAĞINA ONCAĞIZA ÜÇ BEŞ PESO YOLLASAYDIN A! "Valla, insan çok da kibirli olmamalı; hiç iyi bir şey değil bu."

"Annem kibirli değil, böyle söylemen çok yanlış bir şey. Ne var ki annem el bebek, gül bebek büyütülmüş, şimdi de zoruna gidiyor ama bu çok doğal, öyle değil mi?" CEVABI BEĞENDİN Mİ?

BENİ AŞAĞILAMAK NE HADDİNE DÜŞMÜŞ, KALTAK! "Evet, anneler öyledir."

"İşte bu yüzden annem, annemle ben sizden bir şey rica etmek istiyoruz."

"Buyrun." HER ŞEYİ BERBAT MI EDECEK? SEVDİĞİM ADAM ELİMDEN Mİ GİDECEK?

"Eşyanızı satıyor musunuz, açık artırma falan?"

GALİBA KURTULDUM. "Hayır, çünkü hiç para vermezler, sonra Cosquin'de yeni eşya almak da dünyanın parasına çıkar. Üstüne üstelik orada mobilyacı var mı, onu bile bilmiyorum. Cordoba gibi bir kentten almanın da kaça çıkacağını bir düşünün!"

"Annemle ben de sizin eşyanızı oraya naklettireceğinizi düşünmüştük."

"Evet, öyle yapıyorum. Evi de şimdiden isteyen var, biliyor muydunuz?" HİÇ AMA HİÇBİR ŞEY BENİ DURDURAMAYACAK.

"İşte, annemle ben sizden tek bir şey istiyoruz: biz size karşı çıkmayacağız yalnız sizin de Cosquin'e gittiğinizi kimseye söylememenizi istiyoruz." YÜZSÜZ KART ŞILLIK, KENDİNDEN KÜÇÜK ERKEKLE SEVİŞİYOR.

"Merak etmeyin, kimseye söylemeye zaten niyetim yoktu, kızıma bile söylemiyorum. Bu kasaba halkının dili nasıl uzundur, bilirsiniz. Mabel için neler söylüyorlar, baksanıza!.. AL SANA, BAKALIM, BUNU DA YUT, MABEL SENİN ARKADAŞIN.

SEN NELER DOKUNDURUYORSUN ÖYLE, O SARKIK ÇENENLE? "Ben hiç inanmıyorum. Mabel gibi bir iyi aile kızıyla o serseri arasında hiçbir şey olamaz."

İYİ AİLE KIZLARININ HEPSİ MALDIR, BAŞTAN TUTMALARI DA SENSİN. "Dedikodu olabilir. Ama verdiği ifadede çelişkiye düşmüş, diyorlar."

"Herhalde heyecanlanmıştır da ondan... neyse, biz kendi konumuza dönelim. Siz Cosquin'den söz etmezsiniz bile, daha dikkatli olmazsanız herkes kuşkulanacaktır. Örneğin eşyanız. Burdan yollamayın."

"Nasıl yapayım peki?"

"Buradan kamyonla yollarsanız herkes şıp diye anlar. Eşyayı kızınıza yollayın, Charlone'ye, ordan da Cosquin'e. Her konuda da aynı önlemleri alın."

JUAN CARLOS'U ELİMDEN ALMAYACAKSIN. "Nasıl önlemler?"

"Her konuda. Orada kardeşimle oturduğunuzu kimse bilmemeli. Anlamanız gerek, bu bizim ailemiz için utanç verici bir durum." İŞTE SÖYLEDİM.

HAYIR, HIRSIZLIKTIR UTANÇ VERİCİ OLAN. "Eğer Tanrı o hastalığı kardeşinize musallat ettiyse Tanrı'nın buyruğu demektir, utanç duymakla elinize hiçbir şey geçmez."

"Tamam. Gene de eşyanın nakli ve evin satışı konusunda bu önlemleri alacağınıza söz veriyor musunuz? Bütün işlemler için kızınızın Charlone'deki adresini verecekseniz. Söz mü?"

"Söz." HER ÖNÜNE ÇIKAN GEZGİN SATICININ ARABASINA BİNEN CÜCE, benimle böyle konuşmaya ne hakkın var senin?

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mavi gözleriyle bana bir baktı
Sonsuz kaderimi hemen anladı
Usulca, "Hayata güven yok," dedi
Ebediyen beni bırakıp gitti

(Le Pera'nın "Bir Gece Geri Döndü" tangosundan)

Bir güz gününün öğleden sonrasında oldu her şey. Buenos Aires'in o sokağının kaldırımındaki ağaçlar yere doğru yatmıştı. Neden? Sokağın iki yanındaki yüksek apartmanlar güneşin ışınlarını engellediğinden ağaç dalları eğik olarak yolun ortasına doğru uzanıyordu, el açıp yalvarırcasına, ışık arayarak. Mabel bir arkadaşının evine, çay içmeye gitmekteydi. Gözlerini ihtiyar ağaçların tepelerine doğru kaldırdı, iri gövdelerin de alçakgönüllülükle eğilmiş olduklarını gördü.

Belirsiz bir önsezi ipek eldivenleriyle boğazını mı sıkıyordu ne? Elinde bir demet gül tutuyor, güllerin baygın kokusunu içine çekiyordu. Birden, "Sonbahar bu kente bir daha gitmemecesine gelmiş," diye düşünmesi neden? Apartman binasının cephesi lüks görünümlüydü ya antrede halı serili olmaması Mabel'in içini rahatlattı: kendisinin yakında oturacağı binanın ayrıcalığı işte bu rütbe saptayıcı ayrıntıya dayanıyordu. Beri yandan asansörün aynası vardı. Mabel bir demet yapma kirazla süslenmiş siyah fötr şapkasının ince tülü ardından makyajına bir göz attı. Son olarak da omzuna dolanmış duran tilki kuyruklarını düzeltti.

Kat üç, daire B, arkadaşı Nené saçlarını yukarı toplamış ve gözlerini öyle bir boyamıştı ki kapıyı açtığında Mabel'in gözüne biraz yaşlanmış göründü.

"Mabel, ne iyi ettin de geldin!" ve birbirlerini yanaklarından öptüler.

"Nené! Ne şeker şey bu, ah minik tatlı ayaklanmış bile!" ço-

cuğu öperken arkadaşının içerdeki bahçesindeki küçük oğlunu gördü. "Bu da bebeğin, yüzü ne şirin!"

"Yok, be, Mabel... hiç de şirin değiller, biraz çirkincene sayılmazlar mı sence?" Nené içtenlikle konuşuyordu.

"Yok, çok şeker şeyler, böyle tombul tombul, hele o kalkık burunları yok mu? Küçüğü ne kadar oldu?"

"Sekiz aylık, ağabeysi de bir buçuk yaşını geçti... neyse ki oğlan oldular, öyle değil mi? Şirin olmasalar da zararı yok..." Nené bir yoksulluk duyusu içindeydi: gösterecek iki alımsız çocuğundan başka bir şeysi yoktu ki!

"Ama araları çok az; hiç zaman geçirmemişsin, ha?"

"Biliyor musun, gelip beni görmeye fırsat bulamayacaksın diye korkuyordum. Hazırlıklar ne alemde?"

"Valla tımarhane, oysa ne gelinlik giyiyorum ne de parti veriyorum!.. Evin ne güzelmiş." Mabel'in sesi ikiyüzlülüğün tınısıyla çatlamıştı.

"Öyle mi sahi?"

"Elbette! Hele bir balayından döneyim, mutlaka gelip benim kuş yuvamı görmelisin! Benim daire ufacık."

"Bebek evi gibidir, eminim," diyerek Nené mis kokulu gülleri bir vazoya koyup hayranlıkla seyretti. "Bana nişanlının resmini getirmemişsindir, kalıbını basarım."

İkisinin de aklından Juan Carlos'un kusursuz yüzü geçti, bir an gözlerini birbirlerinden kaçırdılar.

"Yok canım, ne gereği var, bücür bir şey, işte..."

"Onunla tanışmaya can atıyorum. Yok yere evlenmiyorsun ya, sen ne akıllısındır. Çok ilginç bir adam olsa gerek. Şu bücürün resmini göster bana..." Nené bu son cümleyi söylediğine daha bitirmeden pişman olmuştu.

"Ne rahat koltuklar, yok, yok, canım, çoraplarıma dokunma!"

"Luisito! Çekil, yoksa fena olacak... gel, kurabiye vereyim sana." Nené çay suyunu ateşe koymak için mutfağa gitti.

"Demek sen Luisito'sun. Peki kardeşinin adı ne?" Mabel gülümseyerek çocuğun yüzüyle Nené'nin kocası arasında kesin bir benzerlik arıyordu.

"Mabel, gel, sana evi gezdireyim."

Mutfakta yan yana gelen iki genç kadın hatıraların canlanmasını engelleyemediler. Nené'nin o öbür mutfağında geçirdikleri bütün o geçmiş öğleden sonralar, dışarda Pampaların toz yüklü rüzgârı eserken.

"Biliyor musun, Nené, canım maté istedi, eski günlerdeki gibi... baş başa maté içmeyeli kaç zaman oluyor?"

"Yıllar var, Mabel. Aşağı yukarı benim Bahar Kraliçesi olduğumdan bu yana... oysa şimdi Nisan 1941'deyiz..."

İkisi de susuyorlardı.

"Nené, insana hep eski günler daha iyiydi, gibi geliyor. Ama sahiden de, daha iyi değil miydi?"

Gene sessiz kaldılar. Bu soruya ikisi de yanıt bulmuşlardı. Aynı yanıt: evet, o eski günler daha iyiydi çünkü o zamanlar ikisi de aşka inanırlardı. Sessizlik sessizliği izledi. Ölen günün son ışıkları pencereden içeri vurarak duvarları menekşe rengine boyadı. Mabel ev sahibi değildi ama bu akşam hüznüne daha fazla dayanamayarak uzandı, tavandan sarkan lambayı izin istemeden yaktı. Ve sordu:

"Mutlu musun?"

Nené'ye öyle geldi ki kendinden daha kurnaz bir hasım onu gafil avlayarak saldırmıştı. Ne diyeceğini bilemedi. "Bir şikâyetim yok," diyecekti, ya da, "Olunabileceği kadar," ya da, "İki oğlum var ya," diyecekti ama muammalı bir gülüşle omuzlarını silkmeyi yeğledi.

"Mutlu olduğun besbelli. Öyle bir ailen var ki kim bilir kaç kişi..."

"Ah, evet, bir şikâyetim yok. Tek istediğim daha büyük bir daireyle yatılı bir hizmetçi ama salonda yatacağına göre doğrusu sıkıntısına değmez. Bu çocukların bana çıkardığı işi görsen. Artık kış geliyor ya, nezleleri de başlar..." Nené öbür şikâyetlerine değinmemeyi yeğledi: daha bir gece kulübüne ayak basmış, bir uçak yolculuğu yapmış değildi, kocasının okşayışları hoşuna gitmiyordu... okşayışlar...

"Pek de gürbüzler, maşallah... çok geziyor musun?"

"Yoo, nereye gezeceğim bu iki tancsiyle, ya ağlarlar ya çişleri

geliyor ya da kakaları? Hele senin de çocuğun olsun da görürsün."

"Olmasa isterdin, onun için hiç yakınma." İki yüzlü Mabel çocuklu bir ev kadının tekdüze yaşantısından kendisinin de hoşlanmayacağını kestirebiliyordu ya, küçük bir kasabada evlenmeden kalmak, kötülenip durmak daha mı iyiydi yani?

"Ya sen, bana kendini anlat biraz... çok çocuk istiyor musun?"

"Gustavo'yla ben karar verdik, o mezun olana dek çocuk yapmayacağız. Birkaç kursu daha kaldı ama bir türlü gitmiyor ki... bir yolunu bulmam gerekecek?"

"Ne okuyor?"

"Ekonomi doktorası yapıyor."

Nené bir ekonomi doktorunun bir açık artırmacıdan çok daha önemli biri olduğunu düşündü.

"Mabel, Vallejos'u anlatsana bana."

"Valla, pek yeni haberlerim yok. Bir aydan fazladır Buenos Aires'deyim, düğün hazırlığında."

"Juan Carlos hâlâ Cordoba'da mı?" Nené yanaklarına kan bastığını duyumsadı.

"Evet, daha iyileşmiş, diyorlar." Mabel gaz sobasının mavi alevine bakıyordu.

"Ya Celina?"

"Şöyle böyle. Konuşacak ne var, Celina yanlış yol seçti, hepsi bu. Gezgin satıcılarla iş pişirmek insanın sonu demektir. Sen öğleden sonraları hiç arkası yarın dinlemiyor musun?"

"Hayır, iyi bir şeyler var mı?"

"Evet, neşeli bir dram, saat beşte, dinlemiyorsun ha?"

"Yok, hiç dinlemedim." Nené, en iyi filmleri, en iyi sinema yıldızlarını, radyodaki en iyi "arkası yarın"ları ilk keşfedenin her zaman Mabel olduğunu anımsadı. Mabel'in her zaman herkesten bir adım ilerde olması şart mıydı?

"Birçok bölümleri kaçırıyorum ama fırsat buldukça dinliyorum."

"Ne yazık, bugün de kaçıracaksın." Nené Mabel'le uzun uzun konuşmak, eski hatıraları yaşatmak istiyordu. Juan Carlos ko-

nusunu yeniden açmaya cesaret edebilecek miydi?

"Senin radyon yok mu?"

"Var ama saat beşi geçti bile."

"Yoo, daha beşe on var."

"Öyleyse dinleyelim, istersen." Nené, ev sahibi olarak konuğuna hoşça vakit geçirtmekle yükümlü olduğunu anımsamıştı.

"Evet, harika! Sıkılmazsın, değil mi? Bir yandan da konuşuruz."

"Tabii, iyi olur. Adı ne bu oyunun?"

"YARALI YÜZBAŞI. Daha dört gün sürecek, önümüzdeki ay da UNUTULAN YEMİN'i yapacaklar. Sana başından anlatayım ister misin?"

"Peki ama sonradan Töte'yi anlatmayı da unutma. O nasıl?"

"İyi, iyi. Dur, sana başını anlatayım, saat neredeyse beş oldu, yoksa hiçbir şey anlamayacaksın. Eminim bundan sonra sen de dinlersin."

"Çabuk ol o zaman."

"İşte, Birinci Dünya Savaşı sırasında, Fransız ordusunda bir yüzbaşı, çok aristokrat bir aileden, Alman sınırında bir yerde yaralanıyor. Kendine geldiğinde bakıyor, yanında ölmüş bir Alman subayı. O yöreyi Almanların almış olduğunu duyunca ölünün sırtındaki üniformayı çıkartıp giyiyor ki onu da Alman sansınlar diye. Durum şu, bütün bu bölge Almanların eline geçmiş, onlar da oralardaki bir köye doğru ilerlerken bir çiftliğe geliyorlar, girip yiyecek istiyorlar. Çiftçi odun kafalı, hayvan gibi bir köylü ama karısı çok güzel bir kadın. Almanlara her istediklerini veriyor ki bir an önce çekilip gitsinler diye ama derken Yüzbaşıyı görünce tanıyor. Meğer o genç kızlığında çocuğun şatosunun yakınındaki bir köyde otururmuş. Çocuk tatillerde şatoya geldiği zaman ormanda buluşurlarmış. Kız onun ilk aşkıymış."

"Peki ama nasıl bir kızmış bu? Aile kızı mı yoksa yatıp kalkan cinsten mi?"

"Valla, işte, küçük yaştan beri çocuğu seviyor; çocuk şatodan kaçıp gelince ırmakta yüzerler, çiçek falan toplarlarmış. Büyüdükleri zaman kız herhalde ona teslim olmuştur."

"Yandı öyleyse. Teslim olduysa yani."

"Yok, yok, çocuk aslında onu gerçekten sevmiş ama o köy kızı olduğundan çocukcağız ailesine boyun eğmek zorunda kalmış, onlar onun kendisi gibi soylu bir kızla evlenmesini tasarlıyorlarmış... Nené, be, hani maté içecektik?

"Aa, konuşurken unutmuşum, çay hazır ya sen maté istiyorsun, değil mi? Çocuk o aristokrat kızı seviyor mu, sevmiyor mu?"

"Valla, işte... o da çocuğa tutkun bir genç kız, çok da kibar, çocuk ondan herhalde hoşlanıyor. Gel, çay içelim, matéye boş ver."

"Ama gerçek olarak yalnızca birini sevebilir."

Mabel karşılık vermemeyi yeğledi. Nené radyoyu açtı. Mabel onu gözlüyordu. Artık şapkasının tülü ardından değil, gözle görünenin peçesi ardından bakıyor ve Nené'nin kalbini görebiliyordu. Düpedüz ortadaydı: madem Nené gerçekte bir kişiden fazlasını sevebilmeyi olanaksız görüyordu, kocasını sevememiş demekti, çünkü Juan Carlos'u sevmiş olduğu kesindi.

"Öyleyse bu kıza işi görülsün diye dönüyor."

"Hayır, onu seviyor, kendince, sahiden seviyor, Nené."

"Ne demek istiyorsun yani, kendince?"

"İşte, onun gözünde en önemli olan şey vatanı, bir sürü madalya falan kazanmış. Sonra bir bölümde de kızın kayınbiraderi, vatan haini, anladın mı, o hayvan kocanın erkek kardeşi Almanlara casusluk yapıyor, bir gün çiftliğe gelince çocuğu buluyor, samanlıkta gizlendiği yerde, çocuk da bu casusu öldürmek zorunda kalıyor, geceleyin meyve bahçesine gömüyor, neyse ki köpek havlamıyor çünkü kız onu bizim yaralı çocuğu sevmeye alıştırmıştı."

"Burası LR 7 Buenos Aires, dost istasyonunuz şimdi sizlere... 'Öğleden Sonra Sahnesi'ni sunuyor..."

"Bu arada ben de çaylarımızı koyayım... çocuklar da acıktı."

"Ama sen de dinleyeceksin. Dur, sesini açayım."

Bir keman sesi birkaç nota saçtı. Sonra hemen müzik sesi kısıldı ve yerini sunucunun ekin, tok sesine bıraktı: "O soğuk kış sabahında, samanlıkta saklandığı yerden Pierre ilk çatışmanın kar-

şılıklı yaylım ateşini görebiliyordu. Çiftliğin topu topu birkaç mil ötesinde iki ordu karşı karşıyaydı. Ah, şu anda kalkıp silah arkadaşlarının yardımına koşabilseydim! diye düşündü Pierre. Birden, ahırda sesler oldu. Pierre samanlıkta hiç kıpırtısız oturmaktaydı.

"Pierre, korkma, benim..."

"Marie, böyle erken erken..."

"Pierre, korkma..."

"Tek korkum bütün bunların bir düş olmasıdır. Bu düşten uyanınca seni bir daha hiç görmemektendir benim tek korkum... seni görmek böyle, kapıdan vuran aydınlığın içinde, arkanda şafağın gül renkli gökleri..."

"Mabel, dünyada âşık olmaktan daha güzel bir şey olduğunu söyleyemezsin bana."

"Şşş!"

"Pierre... üşüyor musun? Tarlalar buz gibi çiğ taneleriyle kaplı. Rahat konuşabiliriz çünkü kocam kasabaya indi."

"Neden bu kadar erken? Her zaman öğleyin inmez miydi?"

"Daha sonra, çarpışmalar yaygınlaşırsa gidemeyeceğinden korkuyor. Ben de senin sargılarını şimdi değiştirmeye geldim."

"Marie, bakayım sana... gözlerin bir tuhaf, ağlıyor muydun yoksa?"

"Neler düşünüyorsun, Pierre! Ağlamaya zamanım yok benim."

"Ya zaman bulsaydın?"

"O zaman... gizlice ağlardım."

"Tıpkı bu sabah yaptığın gibi."

"Pierre, hadi artık sargını değiştireyim. İşte, tamam, öyle dur. Ot suyuna batırılmış bezi alayım da bakalım bu ilkel köy ilacı yarana iyi gelmiş mi?

"Marie sevdiği adamın göğsündeki sargıları açmaya başladı. Tıpkı Fransa'nın topraklarında başgösteren çatışma gibi Marie'nin bağrında da iki zıt güç çarpışmaktaydı: şu anda yaranın iyileşmiş olmasını her şeyden çok istiyordu. Gerçi bu köy otlarının etkisine pek inancı yoktu gene de gösterdiği özen ve bakımın mutlu bir sona bağlanmasını istiyordu. Ama yara iyi olmuşsa... Pierre buradan

kalkıp gidecekti, belki de hiç geri dönmemecesine..."

"Bu sargı yüreğinin çevresine kaç kez dolanmış; çıkardığım zaman canın acımıyor mu?"

"Hayır, Maric, senin yaptığın hiçbir şey beni incitemez! Öyle yumuşak ve sevecensin ki!"

"Amma da saçmaladın! Yaranı ilk yıkadığımda kopardığın çığlıkları ben unutmadım."

"Oysa sen, Marie... senin dudaklarından ben bir tek yakınma bile işitmedim. Söyle bana, savaşta ölsem neler hissedersin?"

"Pierre, konuşma böyle! Ellerim titriyor, bir yerini acıtabilirim... Şu otsuyunu batırılmış bezi bir çıkarayım, sen sağ, ben selamet. Oynama."

"Ve sargı çözülünce Kaderin Kararı Marie'nin gözleri önüne serildi..."

Radyoda canlı, çağdaş bir müzik başladı sonra bir diş macununun mikropları öldürücü etkisini anlatan bir reklam.

"Nasıl, Nené, beğendin mi?"

"Çok beğendim. Nefis bir öykü ama Marie'yi oynayan kız pek iyi değil."

Nené radyodaki artisti övmekten çekiniyordu çünkü Mabel'in yerli artistleri beğenmediğini anımsamıştı.

"Yoo, bence çok iyi. Çok beğeniyorum onu," diye Mabel karşılık verdi. Nené'nin tiyatro, sinema, radyo konusunda hiçbir zaman sağlam bir beğenisi olmadığını anımsıyordu.

"Ne zaman teslim olmuş Pierre'e? Orada, samanlıkta mı yoksa daha önce mi?"

"Nené, elbet daha önce! Kaç yıllık bir aşk bu, anlamıyor musun?"

"Tabii, zaten teslim olmuşsa artık ondan pek bir şey umamaz. Ben düşündüm ki önceden, gençliklerinde teslim olmamış olaydı, şimdi samanlıkta, adam yaralı olduğu için bir şey olamaz nasılsa, bu yüzden de kısa daha bir ateşle bağlanır, diye düşündümdü."

"Bunun onunla hiçbir ilişiği yok. Kadını seviyorsa seviyor..."

"İyi biliyor musun? Peki, onun savaştan sonra kendine dönmesini sağlama bağlamak için ne yapabilir?"

"Erkeğine bağlı bir şey bu; onun şerefli bir erkek olup olmadığına... Şşş başlıyor."

"Sargının çözülmesiyle genç kadının alın yazısı gözlerinin önüne serilmişti. Marie sevinçle, şaşkınlıkla ve hüzünle... yaranın kapanmış olduğunu gördü! Sürülen merhem istenen etkiyi yaratmış, geri kalanını da Pierre'in gürbüz bünyesi tamamlamıştı. Ne var ki Marie isterse... bu yara yeni baştan açılabilirdi. Marie'nin o yeni, ince, hâlâ saydam deriye, derin yaranın iki ucunu birleştiren taze deri parçasına hafifçe tırnağını bastırması yeterliydi..."

"Marie, söyle bana ben iyileştim mi?"

"Pierre..."

"Çabuk söyle, askerlerimin yanına dönebilecek miyim?"

"Gidebilirsin, Pierre. Yaran kapandı."

"Hemen gitmeliyim. Askerlerimin yanına dönüyorum. Sonra da buraya geleceğim. ...seni kurtarmak için onunla gerekirse teke tek dövüşeceğim."

"Yok, olmaz, sakın ha! Bir canavar o, her türlü kalleşliği yapabilecek iğrenç bir canavar..."

"Mabel, Marie böyle feci bir kocaya neden varmış sanki?"

"Bilmem. Bölümlerin bir çoğunu kaçırdım. Herhalde yalnız başına bekâr kalmak istememiştir de ondan."

"Kimsesiz bir kız mıydı?"

"Kimsesi olsa bile kendi evini bilmek isterdi elbet, değil mi? Şimdi bırak da dinleyeyim."

"Dönüp gelebileceğinden nasıl emin olabilirsin?"

Radyodan canlı, modern, kıvrak bir müzik yükseldi sonra bundan önce övülen diş macununun da yapımcısı olan firmanın ürettiği bir sabunun reklamı yapıldı.

"Nene, öldüreceğim seni, dinletmedin bana... Yok, şaka, şaka. Şu kremalı pastayı da amma götürüyorum ha! Kilo alacağım!"

"Ya Töte, o nasıl?"

"İyidir. Artık bizim evde çalışmak istemiyor. Ona yaptığım onca iyilikten sonra yüzüme bile bakmıyor artık."

"Neyle geçiniyor, peki?"

"Eve çamaşır alıyor, o kulübeye, teyzesiyle birlikte. Sonra komşunun da karısı öldü. Toprak sahibi bir çiftçi. Töte ile teyzesi

onun yemeklerini yapıp çocuklarına bakıyorlar. Geçiniyorlar yani. Ama çok nankör bir kız, o Fanny. Zaten o gibilerine iyilik etmeye hiç gelmez..."

Arkası Yarın'ı anlatan şimdi Fransız askerlerinin durumunu anlatıyordu. Fransızlar kuşatılmışlardı, giderek zayıf düşeceklerdi. Pierre onlara katılırsa boşuna ölüp gitmekten başka bir işe yaramayacaktı. Gene de akıllı yüzbaşı son derece cüretli bir tasarı kurmuştu: düşman üniforması giyerek Alman saflarında karışıklık yaratacaktı. Bu arada Marie kocasının karşısına çıkmıştı.

"Mabel, sen olsan böyle bir fedakârlık yapabilir miydin?"

"Bilmiyorum. Ben olsam gene savaşa dönmesin diye onun yarasını açardım."

"Ama tabii, Pierre bunu anlarsa hemen senden nefret ederdi."

"Bana bak, Nené bence her şey alnımıza yazılmış. Ben kaderciyim. İstediğin kadar düşünüp planlı davran, sonunda her şey gene tam tersi oluyor."

"Öyle mi sence? Bana sorarsan işi sonuna kadar götürmek gerek, ömründe bir kerecik bile olsa. Ben işi sonuna kadar götürmesini sırasında bilmediğim için her zaman yanarım."

"Nasıl, Nené? Hasta bir adamla evlenerek mi?"

"Neden böyle diyorsun? Neden bu konuya değiniyorsun, ben bambaşka şeylerden konuşurken?"

"Kuzum, kızma Nené. Juan Carlos'un böyle olacağını kimse bilemezdi ki."

"Şimdi kendisine daha iyi bakıyor mu bari?"

"Çıldırdın mı sen? Ömrü kan peşinde koşmakla geçiyor. Benim anlamadığım, kanlar nasıl oluyor da hastalık kapmaktan korkmuyorlar?"

"Kim bilir... Belki bazıları bilmiyorlardır. Juan Carlos o kadar yakışıklı ki..."

"Hepsi de can atıyorlar da ondan."

"Ne demek istiyorsun?"

"Sen de bilirsin ya!"

"Ne?" Nené'ye önünde bir uçurum açılmak üzereymiş gibi geliyor, başı dönüyordu.

"Hiç. Öyleyse sen..."

"Mabel, sen neler diyorsun, kuzum?"

"Öyleyse Juan Carlos'la senin aranda o iş olmadı, herhalde... anlarsın ya."

"Mabel, çok kötüsün, yüzümü kızartıyorsun. Elbette olmadı ya. Gene de onu sevdiğimi yadsıyamam, yani bir flört olarak."

"Hadi, hadi, böyle konuşma! Ne kadar da diken üstündesin!"

"Sen demin bir şey diyordun..." Baş dönmesi Nené'ye el koymuştu. Nené şimdi bu derin uçurumların dibinde ne olduğunu öğrenmek istiyordu.

"Şey, duyduğuma göre kadınlar Juan Carlos'la bir iş başlattıkları zaman artık asla vazgeçemezlermiş."

"Juan Carlos'un çok yakışıklı olmasındandır, Mabel. Çok da sıcakkanlı, cana yakın."

"Aman, sen de, anlamak istemiyorsun."

"Fransızlar ilerlerse biz buradan ayrılsak iyi olur, kadın! Şu samanlarla peynir kalıplarını daha çabuk topla. Gitgide beceriksizleşiyorsun, şimdi de korkudan elin ayağın titredi, dangalak..."

"Nereye gidebiliriz?"

"Kardeşimin evine. Onun neden buraya dönmediğini hiç anlayamıyorum."

"Yok, yok, onun evi olmaz."

"Bana karşı çıkma, yoksa yüzüne bir şamar yapıştırırım. Elim nasıl ağırdır, çok iyi bilirsin."

"Kocasından dayak bile yiyor! Ne hımbıllık!"

"Ama... çocuklarının hatırı için yapıyordur herhalde, Mabel... çocukları var, değil mi?"

"Sanmıyorum. Bana el kaldırmayı cesaret edeni ben gebertirdim."

"Mabel, erkekler ne iğrenç..."

"Hepsi değil, şekerim."

"Kadınları döven erkekler, demek istiyorum."

Radyodaki anlatıcı Marie'yle kocasının arasındaki bu şiddet dolu sahneyi yarıda keserek dinleyicilere ertesi güne kadar hoşçakalın, dedi. Müzik sesi yükseldi sonra deminki diş macunuyla sabunu öven sözler söylendi.

"Mabel, Juan Carlos konusunda ne söylüyorsun sen... hani benim sözümona anlamak istemediğim?" Nené kendi felaketine çağrı çıkarmayı sürdürüyordu.

"Yani kadınlarını bırakmak istemiyorlar... yatakta olup biten işlerden ötürü."

"Ben bu görüşe katılmıyorum, Mabel. Kadınlar ona çok yakışıklı olduğu için vuruluyorlar. Yoksa o yatakta olup bitenler konusu... senin dediğin gibi değil. Çünkü, doğrusunu istersen, bir kez lamba söndü mü artık kocan yakışıklıymış, değilmiş, göremiyorsun, hepsi birbirine benzer."

"Hepsi birbirine mi benzer? Hiçbirinin öbürüne benzemediğini demek sen bilmiyorsun, Nené."

Nené Dr. Nastini'yi, bir de kocasını düşündü. Bir kıyaslama kuramadı. Doktorla yaşadığı şehvet dakikaları gelgeç türünden olmuş, elverişsiz durumlar ve acele yüzünden tadına varılamamıştı.

"Aman Mabel, sen nasıl bilebilirsin, bekâr bir kız..."

"Neden olmasın, Nené? Bütün okul arkadaşlarım evlendi artık. Birbirimizden hiç gizlimiz saklımız yok ki! Her şeyi anlatıyorlar bana."

"İyi de, Juan Carlos'u nerden bilebilirsin? Hiçbir şey bilmiyorsun."

"Nené, Juan Carlos'un ününü bilmiyor musun sen?"

"Ne ünü?"

Mabel elleriyle otuz, otuz beş santim kadar yatay bir mesafe belirten kaba bir işaret yaptı.

"Mabel! Sahiden yüzümü kızartıyorsun..." Nené bütün korkularının hoyratça doğrulanmış olduğunu hissediyordu. Düğün gecesinden beri içinde gizlediği korkular. Mabel'in şu kaba işaretini görmemiş olmak için dünyaları verirdi!"

"Dediklerine göre bir kadını mutlu etmekte bunun çok önemi varmış, Nené."

"Kocam hiç de önemi yok, diyor."

"Belki seninle dalga geçiyor. Aptal, şaka yapıyorum be! Juan Carlos için söylenenler bu değil. Sırf şaka olsun diye söyledim bunu. Söylenenler başka şey."

"Ne peki?"

"Üzgünüm ama bana söyledikleri zaman başka kimseye söylemiyeceğim diye yemin ettim. Üzgünüm."

"Mabel, ayıp bu. Başladın madem, bitir."

Mabel öte yana bakmaktaydı.

"Üzgünüm. Ben verdiğim sözde dururum."

Mabel çatalıyla pastayı ikiye böldü. Çatalı üç dişli bir şeytan tridenti gibi göründü Nené'nin gözüne. Mabel'in alnının üzerinde iki boynuz vardı, kuyruğu da masanın altında, sandalyesinin bacağına dolanmış duruyordu. Nené kendini zorlayarak çayından birkaç yudum aldı: şeytansı görüntü kayboldu. O zaman Nené şu ziyaret sırasında kendine yöneltilen darbelere hiç değilse kısmen karşılık vermenin bir yolunu düşündü ve arkadaşının gözlerinin içine bakarak damdan düşercesine sordu:

"Mabel, nişanlına sahiden âşık mısın?"

Mabel duraksadı. Yanıtlamasından önce geçen şu kısacık birkaç saniye onun oynadığı oyunu ele verdi: mutluluk komedisi sona ermişti. Konuşurlarken bir palavradan öbürüne geçmiş olduklarını Nené derin bir hoşnutlukla algıladı.

"Nené... sorduğun şeye bak."

"Onu sevdiğini biliyorum ama insan arada saçma sorular soruyor işte."

"Elbette seviyorum." Ama doğru değildi bu. Mabel onu zamanla sevmeye başlayabileceğini düşünüyordu. Ama ya nişanlısının okşamaları ona başka erkeklerin okşamalarını unutturamazsa? Nişanlısıyla sevişmek nasıl olacaktı acaba? Bunu öğrenebilmek için mabel düğün gecesini beklemek zorundaydı, çünkü daha önce öğrenmek kendini gerçeğinden büyük tehlikelere atmak demekti. Erkekler...

"Ya sen, Nené; kocanı nişanlıykenden daha çok mu seviyorsun şimdi?"

Çay, şekersiz. Pastalar kremalı... Nené radyoda çalınan boleroları ve bunları söyleyen Karaipli şarkıcıları çok sevdiğini söylüyordu. Mabel onaylayıcı birkaç laf etti. Mabel boleroların kendisini gerçekten etkilediğini anlattı. Sözler bütün kadınlar için yazılmıştı sanki. hem de her kadın için ayrı ayrı. Mabel bunun ger-

çekten böyle olduğunu çünkü boleroların birçok gerçekleri dile getirdiğini söyledi.

Saat yedide Mabel gitmek için ayağa kalktı. Arkadaşının -iş sorunları yüzünden ofiste gecikmiş olan- kocasını göremeden ve dolayısıyla aldığı kiloların onu ne oranda şekilsizleştirmiş olduğunu saptayamadan gitmek zorunda olduğu için üzgündü.

Nené yıkayıp ütülemesi çok zor olan masa örtüsüne baktı, hiç lekelenmemiş olduğunu gördü. Sonra saten kaplı sandalyeleri inceledi. Bunlarda lekesizdi. Genç kadın hemen bunların kılıflarını üzerlerine geçirdi.

Mabel sokağa çıktı; gece inmişti bile. Mabel önceden kararlaştırdığı gibi, yemekten önceki boş zamandan yararlanarak bu semtteki önemli bir mağazanın vitrinlerini gözden geçirip fiyat kıyaslaması yapacaktı. Mabel düşünüyordu da, eskiden beri düzenli bir kişi olmuş, zamanını hiç boşa harcamamıştı ama bütün bu ince hesaplarla dakiklik ona ne kazandırmıştı sanki? Kendini biraz bıraksa da içinden gelene gitse belki daha iyi olurdu; belki de sokakta yanından gelip geçen şu adamlardan herhangi biri ona ne idiği belirsiz nişanlısından daha çok zevk verebilirdi. Tutup trene binerek Cordoba'ya gitse ne olurdu sanki? Orada, dağların arasında, bir zamanlar onu sevmiş, ona kimsenin vermediği hazları tattırmış olan erkek vardı. Buenos Aires sokaklarındaki ağaçların boynu gece gündüz eğriydi. Ne gereksiz bir alçakgönüllülük! Geceydi şimdi, güneş münes yoktu, böyle eğilmek niye? Vekar ve gurur denen şeyi unutmuş muydu bu ağaçlar?

Nené'ye gelince, o sandalyelerin kılıflarını geçirdikten sonra sofrayı topladı. Örtüyü katlarken bir sigara kıvılcımının -yalnızca Mabel sigara içmişti- kumaşta bir delik açtığını gördü.

Ne dikkatsizlik, ne bencillik, diye söylendi kendi kendine. İçinden yere uzanıp debelenmek, ürkünç çığlıklar koparmak geliyordu. Ama iki çocuğunun önünde tek yapabildiği şey, Mabel Saenz'in unutamadığı sesini kapatmak için ellerini kulaklarına bastırmak oldu: "...dediklerine göre bunun çok önemi varmış... Nené, Juan Carlos'un ününü bilmiyor musun sen?.. Aptal, şaka yapıyorum, söylenenler başka şeydi... bana söyledikleri zaman yemin ettim... kimseye söylemeyeceğim diye... yemin ettim... Ötekini sırf

şaka olsun diye söyledim. Nenć, SÖYLENENLER BAMBAŞKA BİR ŞEYDİ!"

Gece gündüz boyunları eğri duran ağaçlar, minicik bir sigara kıvılcımının mahvedebileceği işlemeli güzelim keten örtüler, Fransa ormanlarında sevmemeleri gereken birilerine gönül veren köylü kızlar. Alın yazıları...

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kadının gözlerindeki bakış oldu,
ona cinayet işlemek fikrini veren.

Edward G. Robinson ve Joan Bennett'i oynadıkları
WOMAN IN THE WINDOW filminden tanıtım yazısı

Peder birçok günahlarım var itiraf edecek Evet, iki yılı geçti, gelmeyi göze alamadım Evet, yardım edin bana, Peder. Utanca kapılmak hiçbir işe yaramıyor, yardım edin de bütün yaptıklarımı itiraf edeyim Yalan söyledim ben, evleneceğim adama yalan söyledim Yalnızca bir erkekle beraber olduğumu söyledim, o benimle evlenecekti ama sonra hastalandı dedim ya doğru değil bu, nişanlımı aldatıyorum, ne yapmam gerekiyor, Peder? Ama ona doğruyu söylersem acı vermiş olacağım, kimsenin de işine yaramayacak Gerçek sırf acı vermeye yarasa bile gene de söylemek zorundayız ha? Peki, söylerim, Peder, ama itiraf edecek başka bir kocaman yalanım daha var, öyle kuyruklu bir yalan ki... Yok, Peder, şehvet günahını itiraf ettim, o günahtan çoktan kurtuldum, başka bir papaz günahımı çıkartıp arındırdı Adaletin önünde yalan söyledim Buenos Aires İli Hukuk Mahkemesi önünde Yok! Bunu yapamam, Peder yok, gerçeği söylemek benimle birlikte başka herkesin de daha çok acı çekmesine yarar Peder, her şeyi anlatacağım size, evet evet, size her şeyi anlatabilirim Evet, Peder Neden, Peder? Bir taşra kasabasında, baba evimde oturuyordum, geceleri de polis karakolunda çalışan bir adamı odama alıyordum Hayır, ona âşık falan değildim, Peder Bana yardım edin, Peder, neden yaptığımı bilmiyorum Evet, öteki adamı seviyordum ya o hastaydı, ben de onu bıraktım, çünkü bana bulaşır diye korkuyordum Kankustuğunu gizle-

meye çalışıyordu Aslında ona iyilik ettim, Peder, öyle sayılmaz mı sizce? Yanında olmak mı? Bilmem ki, Peder. Seviyordum onu ama hasta olduğunu görünce aşkım söndü. Peder, samimi konuşmam lazım, yoksa burda işim ne? Öyle değil mi? İşte, bir evim, çoluk çocuğum olsun, mutlu olayım istiyordum. Peder, aşkım söndüyse suç bende mi? Evet, Peder, ben zayıf bir kulum, bağışlanmak istiyorum. Hani o size söylediğim adam odama gelirdi Yok, hasta olanı değil de, öbürsü, polis olanı Yok, hasta olanı polis değildi. Bir gece hava çok sıcaktı, pencereyi açık bırakmıştım, bahçeden bana baktığını gördüm: evimize girmişti Yok, onu kovacak gücü bulamadım, o da canı istediğinde gelmeye başladı, Peder, ne yapabilirim bağışlanmak için? .. Yok, Adalete başka bir nedenle yalan söyledim. Mesele şu ki bu genç adam benim hizmetçimin gayrimeşru oğlunun babasıydı, ben adamla şeytana uyduktan bir süre sonra Buenos Aires'den dönüp geldi Hayır, ben çağırdığım için geldi, daha doğrusu annem çağırmıştı Yok, gebe kalmazdan önce bizim yanımızda çalışırdı Yok, o zaman ona bir şey diyemezdim çünkü o sırada onu daha tanımıyordum, sonradan tanıdım, polis olduktan sonra Yok, yok, mahkeme sırasında değil, daha önce çünkü mahkeme sırasında o ölmüştü, onun öldürülmesinin mahkemesiydi Peki, baştan başlayayım. Hizmetçi kız annemin çağrısı üzerine Buenos Aires'den dönüp geldiğinde bizi birlikte görebileceğini düşünmeye başladım Yok, annem değil, annemin odası benimkinden uzaktadır, hizmetçi kızı diyorum ben! Çünkü adama diş biliyordu. Korkuyorum dedim ona, adama, ne var ki o bana gelmekten vazgeçmedi, gelgelelim başka bir gece genç aynı sesleri duyunca avluya çıkmış. O zaman onun karakola dönmek için bizim bahçe duvarından atlayıp gidişini görmüş, benim penceremin kapanış sesini duymuş

Evet, kış gelmişti artık Hizmetçi kız bu kez her şeyi anlamış, bu yüzden ertesi gece avluya gizlenmiş, o feci soğukta, dışarda beklemiş, adamın benim odamdan çıkıp gitmesini Ortalık ağarmadan giderdi. O gece ben uyuyakalmışım, pencereden bahçeye atlayacağı zaman uyandırdı beni, pencereyi kapatayım diye. Hani şu '39 yılının kışıydı, müthiş soğuk geçen kış. Pencere-

yi kapadıktan sonra yeniden uykuya dalmak üzereyken birinin can acısıyla çığlıklar kopardığını duydum. Yataktan fırladığım gibi pencereyi açtım. Sesler kesilmişti. Meğer hizmetçi kız onun yolunu beklemiş sonra iki kez bıçaklamış Evet, babamı, annemi çağırdım, kız gelir beni öldürür diye korkuyordum, doğallıkla.

Baktım, babam kızın yanına gitti, adamda oracıkta cansız yatıyordu, ekmek bıçağı kalbine saplanmıştı. Kız hiç kıpırdamadı. Babam yanına gitti, bıçağı al da bana ver, dedi. Kız onun sözünü dinledi, babam da bıçağı elini kirletmeden iki eliyle ucundan tuttu, kızı da kolundan tutup içeri götürdü. Annem ona, sen ne yaptın, diye sordu ya kız sersemlemiş gibiydi, hiçbir şeye tepki göstermiyordu. Annem bana gidip parfümle alkol getirmemi söyledi, ona koklatmak için. Annemle babam benim durumumdan kuşkulanacaklar diye ödüm kopuyordu.

Banyoda, küçük şişe içinde uyku hapları gördüm, Luminal. Hemen iki tane kapıp avcuma sakladım. Annemin yanına dönüp, bulamadım, dedim, çünkü annemin huyudur, her şeyi bir yerlere kaldırır. Alkolle parfümü bulmaya bu kez o kendisi gitti. Ben de uyku ilaçlarını hizmetçi kızın ağzına koyup zorla yutturdum. Ama haplar boğazına takıldı, annem gelince ona bir bardak su içirdi, ama hiçbir şeyden kuşkulanmadı oysa annem çok uyanıktır. Birkaç dakika sonra hizmetçi kız uyuyakaldı. Polis beni sorguya çekince bilmiyorum nasıl cesaret edebildim ama yalan ifade verdim. Adam hizmetçiye sarkıntılık etmiş, o da bıçakla namusunu korumuş, dedim. Evet, Peder! Bütün bunları kaç kez hayal etmiştim, olabileceğini düşünmüştüm ama o, adam, bana hiç kulak asmamıştı Hayır, hizmetçi kız ancak ertesi sabah uyandı, ben de bütün geceyi onun başucunda geçirdim. Öyle direttim ki doktor onun karakola götürülmesine izin vermedi, onlar da onun başında nöbetçi bir çavuş bıraktılar. Bu çavuş arada mutfağa gidip yemek yiyordu. Bilmem farkına vardınız mı, polislerle doktorlar felaketlere öyle alışıktırlar ki kılları kıpırdamaz. Bir de papazlar. Bunu söylediğim için bağışlayın beni ama bence sizler de kendinizi tutmasını çok iyi bilirsiniz. Neyse, zavallı kız uyanınca ona dedim ki: doğruyu söylersen sana müebbed verirler, bir daha oğlunu hiç göremezsin. Adamın benim odamda oluşuna ilişkin bir şey söyleme-

mesi gerektiğini iyice kafasına sokuncaya değin anlattım. Adamın duvardan salt onu görmek, gene ondan istifade etmek için atlamış olduğunu söylemeliydi. Artık kin gütmesinin bir yararı yoktu, önemli olan kendi canını kurtarıp yavrusuna iyi bir yaşam sağlayabilmekti. İfadesinde neler diyeceğini açık seçik anlattım ona. Hiç sesini çıkarmadan yüzüme bakıyordu. Sonunda her şey iyiye bağlandı. Paçasını kurtarabilmek için yalan söylemek zorunda olduğunu kız biliyordu. Herkes de bunu geçerli bir savunma saydı. Gerçeği yalnızca hizmetçi kızla ben, bir de avukat biliyorduk, bir de, tabii, ölen genç Ölen genç işte Ne hastası? Yok, terk ettiğim genç ölmedi, hâlâ hayatta, zavallıcık, ben öbüründen söz ediyorum Hizmetçi kızın öldürdüğü adamdan Hayır, Peder, ne işe yarar ki? Ya zavallıcık salt cahilliğinden yapmışsa? Tanrı onu bağışlamış mıdır dersiniz? Tanrı onu cezalandırmanın başka bir yolunu bulamaz mı? İlle Adaletin mi cezalandırması gerek onu? Evet, Peder, haklısınız, gerçek öğrenilmeli Peki, Peder, söz veriyorum, her şeyi söyleyeceğim, kime gideyim? Yargıcın adını hatırlamıyorum

İlk vuruşta öldüğünü sanmam, ikincisi Tek bir pişmanlık anına karşılık Tanrı her şeyi bağışlar mı, diyorsunuz? Öyleyse bu işi yapacağım, Peder, o zaman o gencin öbür dünyada çektiği ceza da kısalmış olur Peder, şu bir tek pişmanlık dakikasını o da yaşadı mı dersiniz? Yoksa cehenneme gitmiş demektir ki arkada kalanlar artık ne denli dua etse ona bir yararı dokunmaz Ne? Ama ben ne yapabilirim onun için? Evet, çok yoksullar Üç, dört yaşında olmalı Evet, o gecekondu çevrelerinde yetişenler it kopuk oluyor, hırsız falan

Yani okul yaşına geldiği zaman mı? Elimden geldiği sürece, öyle mi? Peki, peder, ikisine de söz veriyorum: gidip gerçeği olduğu gibi anlatacağım sonra da o zavallı yavrunun eğitimini üstleneceğim Evet, Peder, pişmanlık duyuyorum Her şey için Her gece on Tanrı Duası, on Ave Maria iki de Tespih Duası Evet, Peder, farkındayım, biliyorum, zayıf bir kul olduğumu Ama ona olan aşkım söndüyse bunda benim ne suçum var? Hasta bir gençle mi evleneydim, onu sevmeye sevmeye? İnsanın sevmediği adamla evlenmesi günah değil midir?

Onu aldatmak sayılmaz mı? Aldatmak da günah değil midir?
Evet, inandım Sağolun, Peder, söz veriyorum Baba, oğul ve Kutsal Ruh adına. Amin.

*

18 Nisan 1947 Cumartesi günü saat 15.00'de Juan Carlos Jacinto Eusebio Etchepare hayata gözlerini yumdu. Annesi ve kız kardeşi başucundaydılar. Her yıl olduğu gibi Juan Carlos bu Paskalya yortusunda da onları ziyarete gelmişti çünkü doktorlar onun bu kısa Vallejos gezilerini güz başlangıcında yapmasını salık verirlerdi. Son dört gün süresince duyduğu aşırı bitkinlik yüzünden hiç odasından çıkmamıştı. Öğle üzeri her zamankinden daha iştahlı olarak yemek yemişti ama yemekten sonraki siestasından şiddetli göğüs ağrılarıyla uyanarak bağırıp annesini çağırdı ve birkaç dakika sonra da geçirdiği bir damar kanamasıyla tıkanarak son nefesini verdi. Dr. Malbran on dakika sonra gelerek onun ölmüş olduğunu bildirdi.

Yukarıda değinilen 18 Nisan 1947, Cumartesi günü saat 15.00'de Nélida Enriqueta Nassa (kızlık adı Fernandez) Buenos Aires'deki evinin mutfağını siliyordu. Öğle bulaşıklarını yıkayıp bitirmişti. Kocasının itirazına karşın kendi istediğini yapmış olduğuna seviniyordu.Kocası gene hizmetçi kızın cumartesileri gelmemesinden yakınmış, karısının bulaşıkları siesta sonrasına bırakmasını istemişti. Nené ona donmuş yağların sonradan temizlenmesinin daha zor olacağını anlatmıştı. O da, suratını sallandırarak Nené'nin sonradan yatak odasına gelmesinin kendisini uyandıracağını, sinirlerini yatıştırmak için gereksediği uykudan bu yüzden yoksun kalacağını ileri sürmüştü. Nené de onu rahatsız etmemek için, mutfaktaki işi bitince çocuklardan birinin yatağına uzanacağını söylemişti.

Yukarıda değinilen 18 Nisan 1947, Cumartesi günü saat 15.00'de Maria Mabel Catalano (kızlık adı Saenz) Paskalya için Buenos Aires'e onun yanına gelmiş olan annesinden yararlanarak mutfak işini bırakmış, iki yaşındaki kızını biraz güneş görsün diye alana çıkarmıştı. Köşedeki erkek giyim mağazası -Mabel'in kork-

tuğu gibi- kapalıydı. Demek ki arasının pek iyi olduğu genç tezgâhtarı bugün göremeyecekti.

Yukarıda değinilen 18 Nisan 1947 Cumartesi günü saat 15.00'de, Francisco Catalino Paez'in naaşı Vallejos kabristanındaki toplu mezarda duruyordu. Yalnızca iskeleti kalmıştı, bu da ondan sonra gömülen ve çeşitli çürüme aşamalarını imgeleyen başka cesetlerin altındaydı. En son gömülmüş olan cesedin üzerinde kefeni hâlâ durmaktaydı. Ölüleri bu çukura atılmazdan önce bir keten parçasına sarmak âdetti. Çukurun ağzı da tahta bir kapakla örtülüydü. Kabristana gelen ziyaretçiler, özellikle de çocuklar bu kapağı kaldırıp içeriye bakarlardı. Toplu mezar kabristanın akasında, yoksul toprak mezarların gerisindeydi. Tenekc bir levha çukurun yerini belirliyordu, çevresi de ot içindeydi. Kentin uzağında olan kabristan dik dörtgen biçimindeydi ve çevresi boydan boya selvilikti. En yakın incir ağacı bir kilometre kadar ötedeki bir çiftlikteydi ve yılın bu mevsiminde dalları yemiş yüklüydü.

Yukarıda değinilen 18 Nisan 1947, Cumartesi günü saat 15.00'de, Antonia Josefa Ramirez kümesteki kırmızı tavuğu kesmeye karar verdi çünkü bağlayıp avlunun bir köşesine ayırmış olduğu tavuk gözüne biraz cılız görünmüştü, oysa müşteri özellikle semiz tavuk ısmarlamıştı. Yedi yaşındaki yalınayak kız çocuğuna koşup tavuğu tutmasını söyledi. Bu kız Töte'nin iki yıldır metres yaşadığı dul adamın yani teyzesinin komşusu olan çiftçinin en küçük çocuğuydu. Töte çiftçinin şimdi bahçeyi bellemekte olan on iki yaşındaki büyük oğluna ilişmedi. On bir ve dokuz yaşlarındaki ortanca oğlanlar, biri bir bakkalda öbürü bir handa, ulak olarak çalışıyorlardı. Töte'nin kendi oğlu Francisco Ramirez dokuz yaşındaydı, o da gazete satıyordu. bu yüzden Töte, karnının burnunda oluşu hayvanların ardından koşmasını engellediği için, en küçük kızın yardımını kullanmak zorundaydı.

*

Juan Carlos Jacinto Euselio Etchepare'nin naaşını taşıyan tabut Vallejos kabristanının birkaç ay önce yapılmış yeni beyaz duvarındaki bir nişe konuldu. Duvarda dört yatay sıra niş vardı; tabut

üçüncü sıraya konuldu. Bu en pahalı yerdi çünkü yazılar ziyaretçilerin tam göz hizasına geliyordu. Nişlerin pek azı doluydu.

Beyaz mermeri iki cam çiçek vazosu süslüyor, yazıları da mermere tutturulmuş bronz kollar destekliyordu. Ölünün adıyla doğum ve ölüm tarihleri kabartma olarak belirtilmişti. Dört değişik dizaynlı dört ayrı anma plakası, mermerin üzerindeki yer sınırlı olduğu için biraz sıkışık duruyordu.

Üst sol köşeye konmuş olan plaka birkaç dal ökse otunun üzerinde duran açık bir kitap biçimindeydi ve sayfalarının üzerinde dalgalı, kabartma yazılar vardı:

"Juan Carlos! Dostluk senin yaşamının baş ilkesiydi. Bu katıksız sevgi ifadesi seninle en son dinlenme yerine gidiyor. P.S.1'deki sınıf arkadaşların senin candan dostluğunu asla unutmayacaklar. Umarız ki seni yitirmenin büyük acısı bize seni tanımış olmanın büyük mutluluğunu unuttumaz... Hatıran sonsuzlukta başlayan ve sonsuzlukta biten bir tespihtir."

Sağ üst köşedeki plaka dikdörtgen biçimliydi. Kabartma bir meşalenin altında düz, paralel satırlarla şu yazı okunuyordu:

"Juan Carlos J.E. Etchepare R.I.P. Ölümü 4.18.1947. Bu dünyadaki yaşam bir düştür, gerçek uyanış, huzurunda cümlemizi eşit kılan ömürdür. Kaymakamlıktaki üstlerin, dostların, çalışma arkadaşlarından, hatırana."

Sol alt köşedeki plaka dört köşeliydi ve tek süsü bir haçtı:

"Juanca! Senin gidişinle sadece kerdişimi değil aynı zamanda, şimdi sensiz yoksullaşmış olan hayatımın en iyi arkadaşını yitirdi. Unutulmaz hatıran gönlümde öyle bir tapınak kurdu ki her yıl gözyaşlarımla tütsülenecek... Ruhun bu dünyadaki küçük kardeşine öbür dünyadan ışık tutsun. TANRI'NIN DEDİĞİ OLUR. CELİNA!"

Sağ alt köşede duran en sonuncu plaka gözlerini yumup kollarını göğsünün üzerinde çaprazlamış bir meleği gösteriyordu. Melek yukarıdan gelen ışınlarla aydınlanmış bir bulutun üstünde durmaktaydı. Plakanın yazısı şöyleydi:

"Susun! Oğulcuğum uyuyor Annesi."

*

...iş dönüşü ne zaman barın önünden geçsem bana bakardı... Selam, Meryem, kutsal ana, Tanrı seninle beraberdir, kadınlar arasında kutsanırsın sen, rahminin meyvesi olan İsa da kutsanır. Kutsal Meryem, Tanrı'nın anası, biz günah işleyenler için dua et şimdi ve ölüm saatimizde, amin... Dua et ki yağmur yağsın da otlar kurumasın, büyükannem iyileşsin, ürünü yiyip bitiren çekirgeler bir daha geri gelmesin, bir daha çekirge kırarı olmasın artık, Kutsal Meryem, Tanrı'nın anası, on üç yaşında ben ne bilebilirdim erkekler konusunda ve o günden başlayarak onun ölmesi için dua ettim, şimdi de uzun yıllar önce öylesine nefret ettiğim, dün ölen o zavallı çocuğun ölmesini istediğim için! 14 Eylül, 1947, aradan dokuz yıl geçti bile, anacığım, sana hiç söylememiş olduğum bir şey var, yalnız söz ver bana, söylediğim zaman beni anlayacağına söz ver, asla hiç kimseye söyleyemeyeceğim bir şey! Barın önünden her geçişimde bakardı bana ama bugün ben asıl yakınlarımın sağlığı için, bir de yağmur yağsın diye dua ediyorum, meyve ağaçlarına, tohumların üzerine yağsın da filizler sürsün, bu yıl hasat geçen yılkinden biraz daha bereketli olsun diye, anacığım, biliyorsun, elalemin işine koşarken barın önünden geçtiğim sırada benimle ilgilenmezse ben onun yüzüne bakardım, derken bir gün baktım, orada değildi, bilmiyorum kaç ay geçti aradan, dip komşunun kızı onu ekspresten inerken görmüş, güneşten esmerleşmiş olarak, nerelerdeydi acaba onca zaman?.. kışın saat beş gece demektir, barın bir blok ötesindeki karanlık bir sokakta, peşimden mi geliyor ki? "Sen tren yolunun karşısındaki çiftlikte oturuyorsun, değil mi? Büyümüş, koca hanım olmuşsun..." ve böylece benimle konuşmaya başladı... bir çiftlikte tatil yapmış, anacığım, biliyor musun, daha bir gün önce, ekspresle gelmişti, çok kırgın ve karamsar olduğunu söylüyordu, acı bir düş kırıklığına uğramış ta... evin yakınındaki köşede, tarlaların orda bana bahar bayramından söz açtı, on beş yaşıma gelince benim Bahar Kraliçesi olacağıma inandığını söyledi, öyle mutsuzdu ki o gece, Nené'yle kavga etmişti, Nené'yi anımsar mısın, anacığım, Arjantin Ucuzluk Pazarı'nda paketleme işçisiydi, yıllar önce buradan gitti. O gece genç çocuk bana, "Öyle kırgınım ki!" diyordu, başka hiçbir şey aklımda kalmamış, bir ateş mi düşmüştü içime, sarhoş muydum, uykuda mıydım, çok tatlı, iyi bir

ifadesi vardı, anacığım, anımsar mısın? On üç yaşındaydım, içeri girdiğimde geç kaldım diye sen kızgındın, uzattığın patatesleri elimden geldiğince çabuk çabuk soydum, soğanı çenttim, sarımsağı soyup minicik parçalara böldüm, anacığım, bana bakıyordun, içeri girdiğimde nasıl tiril tiril titrediğimi anımsamıyor musun? Geç kaldığım için biraz koştum diye yalan söyledim sana, ne yapayım, her şeyi olduğu gibi söylediğim zaman anam üzülüyorsa ben ne yapayım? Benden istifade eden o çocuk öldü artık, anne, anlıyor musun? Bir erkeğin bir kıza yapabileceği en kötü şeyi yaptı bana, namusumu ebediyen kirletti, inanmıyor musun? Her şeyden önce bütün yakınlarımın sağlığı için Tanrı'ya dua ediyorum, anneme söylemeden geçiştirebilirsem çok daha iyi olur, ertesi akşam saat beşte gene oradan geçtim, ona soracağım birçok şeyler var, Nenê'ye hâlâ kızgın mı falan... ama o bana selam bile vermedi, peşime falan düşmedi, bir daha benimle hiç konuşmadı, çünkü istediğini nasıl da elde etmişti, alçak, gebersin öyleyse!.. Ey bakirelerin en kutsalı, onun ölmesini gerçekten istedim, birileri duymuş olabilir mi bunu?.. Bu günahı üzerimden silmek istiyorum, onda suç yoktu ki, şeytana uyan ben oldum, ne olur, bu gencin ölümü benim yüzümden olmuş olmasın! Anne, hiçbir şey söylemeyeceğim sana, niye söyleyeyim, sen de benim gibi kin tutarsın sonra, Tanrı yardım ederse ben de dilimi tutarım. Nesi vardı o çocuğun o gün acaba? Yanımsıra yürürken, "Öyle garez doluyum ki," diyordu, gene de o günden sonra hiç konuşmadı benimle..."

Ey ruhumun Tanrısı, şu saatte yardım et bana, oğulcuğum beni bırakıp gitti, acısına dayanamıyorum artık, ben de öleceğim, yalvarırım sana, onu cennetine kabul et çünkü günah çıkartacak fırsat bulamadı, günahla yüklü olsa gerek, gene de sen bana kulak ver, güzel Tanrım, ölünceye dek sana dualar okuyacağım, hem de Tanrı'nın Kutsal Anası, İyi Yürekli Bakire Meryem'e, o bilir gencecik bir oğul yitirmenin acısını, genci benim oğlum seninkisi gibi bir ermiş değildi, İsa'nın anası ama kötü de değildi, ben ona hep ayinlere, komünyona git, derdim, işin en kötüsü oğlum öyle... hep delikanlıydı, tek istediği gece gündüz eğlenmek, kızlarla gezmekti, suç oğlumdan çok onlarda, Kutsal Bakire, ikimiz de kadınız, huyu

böyle diye genç bir çocuğu suçlayamayız ki, delikanlılar böyledir işte, erkekler böyledir, yalan mı? Suç kötü kadınlarda... sonra, gerçi benim bilmemin yolu yok ama cennette oturan ve her şeyi gören Tanrı o para meselesinin de iç yüzünü biliyor olmalı, ey Carmel Tepesi'nin Mübarek Hanımı, sen ki bu kilisenin koruyucu ermişisin, şu saatimde beni kolla çünkü oğlum huzura kavuşamadı diye korkuyorum, o sefil kaymakamlıktan aldığı para yüzünden eziyet çekiyor, diye korkuyorum, çünkü ondan sonra hiç günah çıkartmadı, dilerim Tanrı'dan Cordoba'da günah çıkartmıştır bir ara ama ben ona sordum, o da... öylesine çocuk gibi ki... çıkartmadım, dedi. Sırf kendini ele vermek istemediği için mi, acaba? Cordoba'da öyle güzel kiliseler var ki, demişti bana, bunlardan birine girmiş, günahlarının bağışlanması için Tanrı'ya yalvarmış olsa gerek ama sırf beni sevindirmemek için yalan söyledi bana, bir daha hiç kiliseye adım atmadığını söyledi, korkuyorum, Tanrı onu hırsız sayar da istemezlik eder diye, oysa işin aslı şu ki oğlumu kötü bir kadın doğru yoldan çıkarmış olsa gerek, hem zaten kızım da parayı ucun ucun ödedi, yani bir şeyi önce çalar sonra geri verirsen gene de günah mı sayılır? Carmel Tepesi'nin Mübarek Hanımı, ne olur, Peygamberimizle konuş da anlat: oğlum izin istedi de vermediler diye öfkesinden kor gibi olmuştu da boş bir dakikadan yararlanarak o parayı aldı, pis para, bunu ondan bir kadın istemiştir mutlaka, bundan eminim... Carmel Tepesi'nin Mübarek Bakiresi, sen de ana oldun, halimden anlarsın, şu dakikada oğlumun başına kötü bir şeyler geliyorsa, diye düşünmenin acısını bilirsin, zaten bu dünyada çekmediği kalmadı, öksürüktü, kana boğulmaktı derken, Güzel Bakire, öteki dünyada da acı çekmesi mi gerekiyor?

Tanrım, gücü mutlak olan babamız, dünyanın ve göklerin yaradanı, ölmüş kocamın huzur içinde olması için yalvarıyorum. Onu tüm varlığımla severdim ya, beni bırakıp gideli öyle uzun zaman oluyor ki, ondan sonra da öyle hüsranlara uğradım ki, Tanrım o beni bırakıp gitmeyeydi hayatım öyle bambaşka olurdu ki. Ama bunun böyle olmasını sen buyurdun, belki de acı çekmek bana yitirdiklerimin kıymetini öğretsin diye, nitekim öğretti de, onun gibi iyi erkeklerin sayısı öyle az ki! Onun senin cennetinde olduğuna

inanıyorum ve kızımı da unutmamanı, onun iyi bir eş, iyi bir anne olmasını sağlamanı diliyorum. Kızım çok iyidir, babasına çekmiş, inşallah hep böyle kalır, iki torunum da büyüyüp iyi, sağlıklı birer adam olurlar, inşallah, her gün bunları diliyorum senden. Kendim için bir şey istemiyorum, pansiyon satılırsa satılsın, umurum değil, açık arttırmaya mı çıkacakmış, çıksın, dağlardan zaten usandım, tek dileğim sağlıklı olmak ki çalışabileyim de kızıma yük olmayayım, metelliğe kurşun attığımı onun öğrenmesini istemiyorum... Sırf sağlık diliyorum senden, eğer pansiyonun satılacaksa ipoteğin ödenmesinden sonra elime üç kuruş kalsın ki kızıma vereyim, babasının ufacık mirasından ona da bir pay düşmeli... Senden bir de o zavallı genç için bir şey istemekten utanıyorum, onunla günah içinde yaşadık ama artık öldü. Onu bağışlıyorum, güzel Tanrım, aklı bir karış havadaydı, ona garez duymak istemiyorum, öldü artık, kimseye zararı dokunamaz bundan böyle, ben de yakınıyor değilim, başa gelen çekilir, hata işlediysem başıma geleni çekeceğim çünkü benim layık olduğum bir ceza bu. Çünkü kendimin olanı bakımsız bırakmak başka şey, kızımın olanı ihmal etmek gene bambaşka bir şey. Madem o çocuğun aklının paraya ermediğini biliyordum, neden onun sözüne uydum da kızımın payını da ipotek ettirdim? Kendim için bir şey istemiyorum, yalnızca kızımla torunlarımın iyiliğini istiyorum, bir de o zavallı gencin huzur içinde olmasını, çünkü ona kin güdüyor değilim, aslında.

Cennetteki babamız, kutsaldır adın ve mülkün, senin dediğin olur, bu dünyada ve öbür dünyada. Gündelik rızkımızı ver bize. Kusurlarımızı bağışla, nasıl ki biz de bize karşı kusur işleyenleri bağışlıyoruz. Doğru yoldan saptırma bizi, kötülükten kurtar. Amin. Gene de kadere razı olamıyorum, güzel İsa, olamıyorum çünkü hiçbiri onun suçu değildi, suç başkalarındaydı, kardeşim iyi insandı, şimdi yapayalnız kaldık, annemle ben, hastalığın eğer olacağı varsa, neyse ama başka biri yüzünden olursa ben bunu içime sindiremem: o kız kardeşimi baştan çıkarıp durmayaydı... böyle olmayacaktı. İsa Peygamber, ne olur hak yerini bulsun, yalvarırım o kadın cezasını çeksin, marazlı bir genç çocuk, öksürüklü ama o kadın onu saatlerce tutardı bahçekapısında, sabahlara değin

tutardı işveleriyle! O kadın layığını bulsun istiyorum, hem de yakın zamanda yoksa ben bu hayata dayanamayacağım bu kin yüzünden, hem o hırsızlıktan da onun sorumlu olduğuna inanıyorum, zavallıcıktan o parayı istemişti herhalde, birlikte kaçabilsinler diye. Herhalde bu yüzden ayrılmış gibi numara yapmışlardı ama o kaltak sakın ha benim karşıma çıkmasın bir daha! Yoksa kendimi tutamam! Nerde olduğunu bilmek istemiyorum, sağ mı, öldü mü umurum değil, yeter ki bir daha karşıma çıkmasın yoksa parça parça doğrarım onu...

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Yüreklere ürküsalankediinsanlardan
biriydi o... geceleri sokaklarda av
aramaya yazgılı... bir aşk öpücüğüyle
katil bir yaratığa dönüşmek korkusuyla...

(CAT PEOPLE filminin reklamı. Başrollerde
Simone Simon ve Kent Smith.)

Vallejos, 21 Ağustos, 1947

Sevgili Nené,

Bu satırlarımın seni sağlıklı bulacağını umarım. Her şeyden önce senin mektuplarına karşılık vermekte bu kadar geciktiğim için özür diliyorum ama söz konusu olan kişi benim yaşımdaysa sen bunun nedenini kestirebilirsin. Ağrılar ve sızılar cancağızım, istediğim şeyleri yapmamı giderek daha çok engelliyor.

Durum şu: ufak bir soğuk algınlığı geçirdiğim için postaneye gidemedim. Kimseye de güvenemediğim için mektuplarını kutudan ancak birkaç gün önce alabildim. Kuşkulanmasın diye Celina'ya da dikkat etmeme gerek. Asıl suçlu olan kişi dirdiri dururken o sevgili çocuğun ölüp gitmesinin seni de kahrettiğini bilmek benim acımı depreştiriyor. Gene de o kötü kadının cezasını kadere bırakmamız gerektiğine inanıyorum. Bunun kim olduğunu daha fazla düşünmeyelim artık. Maskesini düşürmek neye yarar? Olan olmuş.

En iyisi birbirimizle mektuplaşıp kendi konularımızı yazarak gitgide birbirimize yakınlaşmak. Kendi konumda sana ne yazabilirim ki, güzelim, benim hayatım söndü artık, tek avuntum senin gibi iyi yürekli dostların beni hatırlaması. Juan Carlos'un da hatırlanması, tabii, Tanrı onu kutsasın ve esirgesin.

Son mektubunda biraz gücenmiş gibisin ama şimdi artık biliyorsun ki yazmadığımsa sağlık sorunları yüzündendir. Evlilik durumunun düzelmesini umarım; ne oluyor aranızda sizin öyle? Belki şu hayat tecrübemle sana öğüt verebilirim. Bence bir kadın sevmediği bir adamın yanında bile mutlu olabilir, yeter ki anlayış gösterip bağışlamasını bilsin. Kocanın gerçekten önemli bir kusuru var mı? Karakter bozukluğu, demek istiyorum. Senin dediğin o hüzün benim üstüme de çöküyor, ikindi üzerleri, o saatler geçmek bilmiyor, dörtle sekiz arası, karanlığın basmaya başlamasından yemek saatine kadar. Ben çareyi yapacak ufak tefek işler yaratmakta buldum, sökük, yama, ufak tefek dikişler. Ya çocukların mutluluk katmıyor mu yaşantına, yoksa onlar da mı bir yönden düş kırıklığı yarattılar?

Bu meraklılığımı bağışla ama seni sevdiğim için hayatını daha yakından bilmek istiyorum ki sadece dualarımla bile olsa sana bir yardımım dokunabilsin!

Yanıtım için seni bekletmemi de bağışla. Hemen yaz bana.

Sevgilerle
Leonor Saldivar de Etchepare

Not: Juan Carlos'un yakılmak istediğini bana hatırlattığın için teşekkürler. Bencilliği bir yana bırakmak ve inançlarımıza aykırı da olsa onun istemini yerine getirmek zorundayız, öyle değil mi?

Zarfın adresini yazmazdan önce, birkaç metre ötede yün örmekte olan annesine bakıyor. Örgünün temposunda hiçbir aksama, bir yorgunluk belirtisi yok; kızı da bundan onun daha bir süre yerinden kalkamayacağını kestiriyor. Gene de yakalanmamak için zarfın üstünü acele yazıyor, annesine eczaneye gittiğini söyleyerek evden çıkıp postanenin yolunu tutuyor.

Vallejos, 10 Eylül 1947

Biricik Nené,

O tatlı mektubunu almak beni nasıl da sevindirdi! Yanıtımı geciktirdiğim için beni bağışladığına çok sevindim. Bana güvenerek dert döktüğün için de sana teşekkür ederim. Benim de güvenebileceğim birine ihtiyacım var, Nené, çünkü kızım beni çok kaygılandırıyor. Buradaki yeni hastaneye Buenos Aires'den Dr. Marengo diye yeni bir doktor geldi, geleceği parlak, çok hoş bir genç, öyle de yakışıklı ki bütün kızlar onun peşinde. Işte bu genç geçen gün bana gelip Celina'yı resmen istedi! Ama ne olsa yabancı, ben de kendisinden birkaç ay süre istedim, hiç değilse yasımız bitinceye kadar, düşünüp karar verebileyim diye. Celina çok söz dinler, benim bu koşuluma boyun eğdi. Ne dersin, doğru mu yaptım? Umarım iyi bir çocuktur o zaman Celina kentin en parlak kocasını elde etmiş olur.

Ne olur, Juan Carlos'un yakılması konusunu dert edinme. Yapılacak olursa biz sana bildiririz. Bu onun isteğiydi, başka kimin isteğine aykırı düşerse düşsün yerine getirilmesi gerekir. Senin zor bir dönemden geçtiğini biliyorum; oğlan çocuk anası olmak kim bilir ne zordur! Ne var ki bana kocanla ilgili hiçbir şey söylemiyorsun, onun adını bile anmıyorsun, tatsız bir durumları mı var yoksa? Bana güvenebileceğini biliyorsun.

Son mektubunda sana söylemeyi unuttum: Juan Carlos'un bulabildiğim bütün mektuplarını ayırıp düzene sokuyorum. Için rahat etsin, yakında sana yollarım.

Şimdi senden bir ricam var, bana kocanın iş yerinin adresini verebilir misin? Çünkü burada oturan Bayan Piaggio diye bir hanım yakında Buenos Aires'e gidiyor, bir arsa almak istiyormuş, ben de senin kocanın açık artırmacı olduğunu söyledim. Tanıdık biriyle iş yapmak onu çok sevindirir, rahatlatır. Yardımına şimdiden teşekkürler.

Yazacak başka şey yok, ben de gelecek sefere kadar sana veda ediyorum. Mektuplarını şimdi daha dört gözle bekliyorum çünkü görünüşe bakılırsa kızım yakında evden ayrılacak. Yoksa Tanrı seni bana onun yerine mi yolladı? Onun bu çocukla evlenmesi ko-

nusunda (nişan falanla uğraşmayı bile istemiyorlar) ne düşündüğünü de yaz bana. Gerçi Celina'yla küssün ama ben senin iyiyürekli olduğunu, bu işe sevineceğini biliyorum, yanlış mı? Bir düşün, kocası doktor olacak! Bütün genç kızların rüyası!

En candan sevgilerimle,
Leonor Saldivar de Etchepare.

Sırtında yalnızca geceliği olduğu için mektubu yazarken üşümüş. Ürperiyor. Kardeşinin hastalığının bir soğuk algınlığıyla başladığını düşünüyor. Annesi yandaki yatakta uyumakta. Kız zarfı öğrencilerinden birinin ev ödevi dosyasına gizliyor. Yatağına uzanıp ayağıyla termaforu aranıyor. Ertesi gün okul dönüşü postaneye uğrayıp mektubu yollamaya karar veriyor.

*

Vallejos, 26 Eylül 1947

Beyefendi,

Karınızın kim olduğunu bilesiniz diye size bu mektupları yolluyor. Kendisi bana büyük bir kötülük etti, aynı şeyi size ya da başkalarına yaparsa layık olduğu cezayı bulmasını istiyorum.

Benim kim olduğum -gerçi belki de kolayca kestirebilirsiniz ama- sizi ilgilendirmeyecektir. Karınız her zaman her istediğini yapabileceğini sanıyor; artık birinin çıkıp onun iç yüzünü ortaya vurması gerek.

Saygılarımla,
Gerçek bir dost

Kapı kapalı, musluktan akan soğuk su da bütün sesleri bastırıyor. Banyo küvetinin ucuna ilişmiş olan kız büyükçe bir zarfın üzerine adresi yazıyor: "Bay Donato Jose Massa, B.A.S.I. Emlakçı, Sarmiento 873, Kat 4, Buenos Aires." Sonra, "Sevgili Bayan Etchepare," diye başlayan, "Nené," imzalı iki mektup alıyor. İlk mektuptaki şu paragrafın altını çiziyor:

"Arada çocuklarımlayken, onların söyledikleri o saf saçma-

lıkları dinlerken, insan daha önce hiç düşünmediği şeylerin ayırdına varıyor. En küçüğüm her an sorular sorarak beni ve ağabeysini bezdiriyor: en çok hangi hayvanları seversiniz, diye soruyor, en çok hangi evi, hangi arabayı, makineliyi mi, tabancayı mı tüfeği mi severmişiz, falan. Derken geçen gün durduk yerde (yalnızdık, okulda grip salgını var, o da nezle diye evde alakoymuştum) sormaz mı, "Anne, bütün dünyada en çok kimi seviyorsun?" diye. Aklıma o saat tek bir şey geldi ama söyleyemezdim elbet: Juan Carlos'un yüzü. Çünkü benömrümde Juan Carlos'un yüzü kadar güzel bir şey görmedim, huzur içinde yatsın. Çocuklarım derseniz, pek güzel sayılmazlar. Bebekken pek şirindiler ama şimdi gözleri küçücük, burunları etli, git gide babalarına benziyorlar, öyel çirkinler ki içimden onları sevmek gelmiyor. Sokakta, yanında güzel çocuklu bir anne görmüyor muyum kafamın tası atıyor... Çocuklarım önümsıra yürüdükleri zaman daha iyime gidiyor, bazen böylesine çirkin çıktıkları için utanç duyuyorum."

İkinci mektuptan da şu satırların altını çiziyor:

"...holde ayak sesini duyduğum anda ölmek istiyorum. Ona göre benim yaptığım her iş yanlış ama kendisinin nesi kusursuz acaba? Neden böyle olduğunu bilmiyorum herhalde onu sevmediğimi anladığı için bana bu kadar kötü davranıyor... Bayan Etchepare, gene de yemin ederim, ona karşı duyduğum tiksintiyi gizlemek için elimden geleni yapıyorum ama bana ve çocuklara çirkin davranmaya başladığı zaman, keşke ölse, diyorum içimden. Kimin ölüp kimin kalacağına bilmem ki Tanrı nasıl karar veriyor! Ölmek sırası sizin oğlunuzdaymış, acınız ne derindir kim bilir!

"Acaba bir şey olsun diye dua ettiğiniz zaman bunu bir başkasına açarsanız ters mi gider? Gene de ben size anlatacağım çünkü eninde sonunda aynı insanmışız gibi geliyor. Benim çocuklar ne zaman bir uğur böceği görseler, "Uç, uç, git böcek, çünkü bana uğur gerek," diyorlar, sonra da iki dilek tutuyorlar. Dün marketten döndüğüm sırada ben de bir uğur böceği gördüm ve iki şey diledim. Size söylersem Tanrı bunları bana vermez mi, acaba? Herneyse, ilk dileğim şu: eğer kıyamet gününde Tanrı beni affederse, öbür dünyada Juan Carlos'la yeniden bir araya gelmek çünkü onun Juan Carlos'u affettiğini biliyorum. İkinci dileğim de çocukları-

mın büyüdükçe biraz daha yakışıklı olmaları, çünkü o zaman onları daha çok sevebilirim. Ille Juan Carlos gibi yakışıklı olsunlar, demiyorum ya, babaları gibi çirkin olmasınlar yeter. Evlendiğimizde o kadar çirkin değildi, gelgelelim yılların geçmesiyle öylesine şişmanladı ki onu tanıyamıyorum. Gene de çocukların büyüyünce ne tip olacaklarını insan kestiremez, öyle değil mi?

"Keşke daha yakında otursaydınız da birbirimize dert döküp rahatlayabileydik. Beni avutan tek şey şu ki günün birinde her şey sona erecek çünkü öleceğim, çünkü bundan emin olabiliriz, öyle değil mi? Mutlu bir günde herşey bitecek çünkü öleceğim."

Kız iki mektubu bir kez daha katlıyor, kendi yazmış olduğuyla birlikte o büyük zarfın içine yerleştiriyor. Aynı büyüklükte bir zarf daha alıp üzerine adres yazıyor: "Bayan Nélida Fernandez de Massa, Olleros 4328, D. 2 B, Buenos Aires." "Canım diye başlayan, 'Juan Carlos,' diye imzalanmış altı mektup alarak ikinci zarfın içine koyuyor ve görevinin bitmiş olduğunu düşünüyor.

Zarfları kimonosunun göğsüne saklamış olarak banyodan çıkıyor.

"Nerde kaldın sen kuzun?"

"Kaşlarımı alıyordum. Örgünün sırf kolları mı kaldı atık?"

"Evet, şu elektrik sobasını aç, kuzum. Üşüdüm."

"Anne, bahar geldi bile."

"Takvimden bana ne? Ben üşüyorum."

"Anne, bir şey öğrendim... çok sevindirdi beni."

"Neymiş o?"

"Iğrenç Nené var ya, kocasıyla arası açılmış."

"Kim söyledi?"

"Dedikoduya taşıt gerekmez."

"Saçmalama, kuzum, söyle bana."

"Olmaz, söylemeyeceğim diye yemin ettirdiler. Bu kadarla yetin."

"Nené nasıldır acaba? Juan Carlos'un vefatından haberi var mı, dersin?"

"Evet, herhalde biliyordur, anneciğim."

"Bir taziye kartı yollayabilirdi. Mabel yolladı ya. Belki de ço-

cuklarla uğraştığı için işi başından aşkındır. Kaç çocuğu vardı onun, iki mi?"

"Evet, anne, iki oğlan."

"Öyleyse hiç yalnız kalmayacak demektir; evinde her zaman bir erkeği olacak... Nené'nin annesi burda, Vallejos'da nasıl kalabiliyor, anlamıyorum, Buenos Aires'de iki oğlan torunu durup dururken. Sen de evlenseydin her şey bambaşka olurdu..."

"Aman, anne, gene başlama. Sana bir şey söyleyeceğim ama sakın bana kızma."

"Kızmayacağım, söyle."

"Nené taziye mektubu yolladı ama ben sana göstermedim. Eskileri anımsamanı istemedim de."

"Demek unutmamış, zavallıcığım."

"Hayır, anneciğim, unutmamış."

"Evet... torunlarım olaydı ben de bu duruma düşmezdim... Tanrı oğlumu aldı, dilerim kızım da evde kalmasın. Ölürsem gözüm neden açık gidecek, biliyorsun..."

"Anne..."

"Tamam, anne, anne! Erkeklerle biraz daha atikolmanız gerekir. Sürü sepet erkek tanıyorsun ama hepsi akadaş. Fingerde biraz şunlarla."

"Ama benden hoşlanmıyorlarsa benim elimden ne gelir..."

"Ya şu Doktor Marengo? Seni hep dansa kaldırıyormuş, öyle diyordun ya."

"Öyle ama arkadaşça."

"Kızım, seni onun arabasında görmüşler. Neden söylemedin bana?"

"Canım, bir şey değildi ki! Juan Carlos'un vefatından birkaç gün önceydi. Yağmur bastırmıştı. Novena ayininden sonra beni arabasıyla eve getirdi."

"Onunla tanışmak isterim, çok hoşmuş, diyorlar."

"Evet ama nişanlı, evlenecek; nişanlısı Buenos Aires'de."

"Kızım, neden böyle yapıyorsun?"

"Sen beni deli ediyorsun da ondan."

"Nasıl da sinirlisin! Bu genç yaşında bu denli sinirli olman."

"Yaşım o kadar da genç değil artık, anne, çeneni kapasan ol-

maz mı?"

"Hadi, hadi, bana kızma, evladım... Kuzum, gidip odana kapanmagene..."

"Merhaba, beni San Roque Barınağı'ndan yolladılar. Bay Juan Carlos Etchepare'nin oturduğu yer burası mı?"

"Evet; ne yapabilirim sizin için?"

"Ben sizi bir yerden tanımıyor muydum?"

"Bilmem ki... Siz kimsiniz?"

"Bayan Massa, bunlar da çocuklarım."

"Nené! Beni hatırlamadın mı?"

"Olamaz... Elsa DiCarlo..."

"Evet, Bu pansiyonun sahibiyim. Cosquin'de kalacak mısın birkaç gün?"

"Daha bilmiyoruz... sanmam... Bavulları otobüs terminalinde bıraktık."

"Iki yataklı bir odam var. Otursana, Bayan Massa. Nasıl buldun burasını?"

"Barınak yolladı. Önce oraya gittim, Juan Carlos'un son yıllarında nerede kaldığını sordum."

"Bana bak, Bayan Massa, istersen odaya bir yatak daha koyarım, rahat edersiniz. Koca yanında değil mi?"

"Yok, o Buenos Aires'de kaldı. Ama biz bugün yolumuza devam edip La Falda'ya gitsek iyi olacak. Otobüs var mı?"

"Var ama acele etmelisiniz. Yarım saat sonra kalkıyor."

"Evet, yetişelim bari..."

"Ne şeker çocuklar! Görüyorum, hayatta her şeyin var. Ama okula gitmiyorlar mı? Kalmaz mısın biraz?"

"Çocuklar, siz biraz bahçede oynayın, ben bu hanımla konuşacağım."

"Herhalde biliyorsun, Juan Carlos Vallejos'da öldü. Evinde birkaç gün geçirmek için mart sonunda buradan ayrılmıştı, bir daha geri gelmedi."

"Biliyorum, öleli neredeyse yarım yıl oluyor. Ya sen, çoktandır burada mısın?"

"Eh, birkaç yıl oluyor, bu pansiyonu açmıştım, o da buraya

geldi. Evden ona çok az para yolluyorlardı. Yemesine içmesine yetse bile tedavisine yetmiyordu. Bu pansiyonu o yüzden açtım ama başıma neler açıyormuşum, meğer! Pansiyonun işi hiç bitmiyor ki!.. Ama ne tuhaf, ekim ayında tatil yapıyorsun; bir yandan da akıllılık, çünkü ortalık tenha, hava da ne çok sıcak ne de çok soğuk."

"Juan Carlos beni hatırlar mıydı?"

"Evet, sözünü ederdi, arada."

"Ya seni... seviyor muydu?"

"Nené, böyle sorular sorma bana."

"Ben onu bütün kalbimle severdim. Biliyorsun, değil mi?"

"Evet, gene de kimsenin bana bir şey sormaya hakkı yok. Ekmeğimi çalışarak kazanıyorum, kimseden de birşey beklemiyorum. Sense dünyada her şeye sahip evli bir kadınsın. İşte, biliyorsun artık. Juan Carlos'tan konuşmak istemiyorum, huzuriçinde yatsın."

"Ben evli bir kadın değilim artık. Kocamla ayrı yaşıyoruz. Bu yüzden geldim buraya."

"Bilmiyordum. Peki, neden burasını seçtin?"

"Juan Carlos mektuplarında hep Cosquin'den söz ederdi. Burayı görmek istedim, bana onu anlatabilecek biriyle konuşmak."

"Çok zayıflamıştı. Ama hep o bildiğimiz Juan Carlos'du, Nené, hep barlara giderdi. Sonuna doğru çok üzüntü verdi bana; ölünün ardından konuşmak olmaz ama... Çok kumar oynuyordu, son zamanlarda bir buydu onu oyalayabilen. Ama benim şu pansiyonu işleteceğim diye nasıl sabahımı akşamıma kattığımı bilsen! Gözümü dört açmam gerekiyor, Nené, yoksa aşçı har vurup harman savuruyor. Temizlik de, çarşı pazar da bana bakıyor, sahiden, her iş bana bakıyor. Pansiyonculuktan başka türlü üç kuruş kazanmanın yolu yok. Beni çok yaşlanmış buldun herhalde, değil mi?"

"Valla, aradan öyle uzun zaman geçti ki!"

"Neyse, bensenin kocanla ayrılmana üzüldüm şimdi. Ne oldu? Anlatmaz mısın?"

"Olağan şeyler işte... İki haftalık bir şey, çok yeni daha, o yüzden buraya geldim. Evi terk eden o olduğu için bana göre hava

hoş."

"Başka bir kadın falan mı vardı?"

"Yoo, ama ikimizin arasında her şeyin bitmiş olduğunu anlamıştı. Şimdi çok pişman, trene bizimle vedalaşmaya geldi ama bence böylesi daha iyi. Gerçi çocuklar birkaç gün okuldan oluyorlar ama buraya gelmemiz daha iyi oldu yoksa acıyıp ona dönebilirdim."

"Ya çocuklar, babalarını özlemeyecekler mi?"

"Günboyu bizim kediköpek gibi hırlaşmamızı görmelerinden böylesi daha iyidir."

"Ne yaptığını biliyorsun, herhalde."

"Benim hayatımda sevdiğim tek adam Juan Carlos'tu."

"...hele son yıl çok ıstırap çekti, zavallıcığım... Geceleri kalkıp çarşaflarını değiştirmek zorunda kalıyordum, terden sırılsıklam olmuş, sırtını başını da değiştiriyordum, durmadan da yemek, günün her saatinde karnı acıkıyordu, sonra da yarısını tabağında bırakıyordu. Bizim burada en büyük dert hizmetçiler. Dağdan gelen kızlara hiç güven olmuyor, oysa bana çamaşırcı kadın gerekliydi. Böyle durmadan değiştire değiştire temiz çarşaf kalmıyordu, onu kirli çarşaflarda yatırmak da içime sinmiyordu. Öyle zamanlar oluyordu, günboyu çarşaf değiştiriyordum. Odasını göstereyim mi sana, ister misin? Odası ayrıydı onun, görmek ister misin?"

"Evet..."

"Senden çok söz ederdi, Nené."

"Başka kimden söz ederdi?"

"Mabel. Ondan da konuşurdu çok zaman."

"Sahi mi?"

"Ama onu hiç sevmezdi, bencil, derdi. Oysa senin hep iyiliğini söylerdi, evlenmeyi düşündüğüm tek kız, derdi. Bunu hiç kıskanmadan söylüyorum sana. Nené, hayat zigzaglarla dolu, öyle değil mi?"

"Başka ne derdi, benim için?"

"Bilmem, işte, senin iyi bir insan olduğunu, bir ara seninle evlenmeyi düşündüğünü, falan."

"Acaba beni hiç görmek ister miydi, son günlerinde? Arkadaş

olarak yani..."

"Şey... ne yalan söyleyeyim, kızlardan konuştuğu zaman benim tepem atardı, bu yüzden o da her şeyi konuşmazdı benimle... Hadi gel, onun odasını gör. Terminale gitmen gerek artık yoksa otobüs kaçacak."

"Bilmem ki gitsem mi, yosa kalsam mı?.."

"Yok, en iyisi git, Nené... Bak, ne güzel, bembeyaz bir oda, değil mi? Işte karyolası, eski anıları depreştirmemek en iyisi, öyle değil mi sence? Yanlış anlama ama..."

"Odasında çok vakit geçirir miydi?"

"Hastalığı teptiği zamanlar... Bay, Teodoro, bir dakika, lütfen... Bak, Nené, yoldan bir taksi geçiyor, çağırayım mı?"

"Valla... şey..."

"Herhalde çok yaşlı duruyorum, değil mi, Nené?"

"Valla, yıllar geçiyor işte, hepimiz için."

"Bir dakika, Bay Teodoro!"

"Çocuklar, gelin, geç oldu."

"Şansınız varmış. Burdan öyle az taksi geçer ki!"

"Bayan DiCarlo... içimden kalmak geliyor..."

"Yok, git, daha iyi, Nené. Ben eskileri anmak istemiyorum, artık, hepsini unutmak istiyorum."

"Keşke bana biraz daha bir şeyler anlatabilseydin."

"Yok. Anlasana, ben hayata küstüm, seni de mi kendime benzeteyim istiyorsun?.. Bir dakika, bay Teodoro, hanımefendi şimdi geliyor... otobüs terminaline götüreceksin onu, çok çabuk..."

"Oysa senin hep iyiliğini söylerdi, evlenmek istediğim tek kız, derdi..." Ey göklerdeki Ulu Tanrım, bu duamı işittin sen, unutmayacağına söz ver, La FALDA, 25 MIL, hiçliğe giden şu yola koyulmuşum, nereye gidiyorum acaba? Hiçbir yere... "Başka ne dedi benim için?.." "Bilmem, işte, senin iyi bir insan olduğunu, bir ara seninle evlenmeyi düşündüğünü..." benimle ha? Elbet ya, benimle! Yüreğinin sesine kulak tıkayamazdı ki, SÜRÜCÜ YAVAŞ, DÖNEMEÇ, 100 M., yürek, evet, ama yüreğin sürücüsü kimdir, acaba? Çünkü bir gün birdenbire, uzaktan uzağa borazan sesleri duyarız, sonra marimba ezgileri söner gider, dans sona erer, CORDO-

BANIN EN SEÇKIN MADEN SUYU: LA SERRANITA, ya cennetin seçkinleri? Şu anda melekler boy gösteriyor, neresidir beni götürdükleri yer? Yeryüzü şimdiden aşağılarda kaldı, ruhlarımız güneşe doğru yükselirken, aşağıda deniz hâlâ kıyılarını okşamakta, gene de içimizde korku boy atıyor çünkü güneş parlamaz oldu, gecenin mavisi günün altın sarısına kavuşacak mı? Işte gene o uzak borazanların sesi, dünyada aşk çeken kadının sevgilisi cennete gider... mi demek istiyorlar? Gelgelelim uzayın karanlığı sonsuz ve melekler artık yanımda değil... ARJANTİN'İN GÖZDESİ, MARZOTTO ŞARAPLARI, ya ben kimin gözdesiyim? Hayatta gözde olamadığıma göre ölünce olabilecek miyim? İnsanlar ölüyor, toprağa gömülüp kalıyor, benim ailemdekilerin de hepsi öldü, ölüleri unutulup gitti, kim ki kendi kendini çimdikleyip bir düşten uyanmak ister, tenine dokunmak çabaları boşunadır çünkü ten ortadan silinmiştir... uçup gitmiş! Benim düşlerim de silinip gitti hep, bitirilmemiş şarkılar gibi, Tanrı da gökten bakıp benim hâlâ bu kadar romantik oluşuma gülüyor SÜRÜCÜ YAVAŞ, DÖNEMEÇ 100 M. yavaşlamak niye? Budalaysam varayım budala olayım, acımayın bana, gülmeyin! Juan Carlos yakında mı, yoksa uzaklarda mı? Bu siyah bulutların arasından bir mezar görünüyor, bildik gelen beyaz bir kabristan... Pampa toprağını tanıyorum... bir zamanlar topladığım küçük kır çiçekleri, hangi garip buyrukla getirildim buraya? Vallejos'daki kabristan olabilir mi bu? Gösterişsiz bir mezar taşının yanında babam duruyor, alnımdan öpüyor beni, yanımdan ayrıldı bile, annemle kol kola uzaklaşıyorlar ama şu anda gördüklerim gerçek olabilir mi? Neredeyim ben? Kimim? Tanrı ruhumu bütün yükleriyle suçlarından arındırdı mı acaba? Bir gün uyandığımda Juan Carlos'u gördüm, yavaşça içimi çekerek, "Ne olur, al beni!" diye fısıldadım. O gün bugündür yüreğim bana ait değilsanki, ömrümde hiç bilmediğim kadar derin bir hüzünle dopdolu ve ben hâlâ "Al beni!" diye inliyorum, samimiyim, Juan Carlos, sor Tanrı'ya bakalım, seni hiç unutmuş muyum... yaşam bulaşıklarıyla, çocuk bezleriyle, bir başka erkeğin öpüşleriyle-ki kabul etmem gerekirdi-yaşam bu yoldan benim doyumsuz arzularımı bastırmaya mı çalıştı acaba? Ha, ha... ya sen, seni nerde bulayım, biricik, tek sevdiğim, arkanda Ay ışığı, kolla-

rında bir başkası, o parıl parıl, vefasız gözlerinle sen, kutsal yeminimizi unutmuş, bir başkasının çekiciliğine kapılıp gitmişsin ama kimin çekiciliği? Şu deminki koca karı mı bana yeğlediğin? Yoksa benden daha güzel birini değil de onu seçmiş olman daha mı iyi? Susun! Dünyanın benzisoluyorçünkü işte ensonunda, eminadımlarla o görünüyor... o güzel yüzünde kaygılı bir arayış... arıyor ama bulamıyor, kimi arıyor bu teptenha sokaklarda? öyle korkuyorum ki gizleniyorum, nereye yönelik o emin adımlar? Şık giyimli kadınlar çıkageliyor o onlara bakıyor ama yaklaşmıyor, neredeyiz biz? Neden beni aramaya geldi, ta dükkâna kadar? Sırtımdaki iş kılığı öyle alımsız ki, ah, bak, bunu tahmin etmeliydim... siyahlar giymiş dul kadın iki tezgâh arasında onun karşısına çıkıyor... yolunu kesmeye çalışıyor... o da, yavaş ama kesin, kadını itiyor... tezgâhın ardından, birden, Celina çıkıyor, onun arkasında da Mabel var, süslü püslü... Mabel'in ne işi var o yılanın yanında? Celine gizlenmiş, ifritler onu bu yüzden bulamamışlar! Ama ayağını nereye bassa yer sarsılmaya başlıyor, yarılıyor, kapkara gür alevler fışkırarak ikisini birden yutuyor! Yok oldular! Juan Carlos'a bakmaya cesaretim var mı?.. Biricik sevdiğim, sen beni unutursan günlerim bulutlanır, umutlarım söner, yüreğim ölür... titremem bundandır, üşüdüğümden değil, gerçi güneş batıyor, hafif bir serinlik çıkabilir... şu deri ceket, neden giydin onu bugün? Babam seni alaya aldı... "kovboy" diyordu... şimdi anlıyor musun, kaygılanmamız ne kadar yanlıştı? Sonunda beraber olmamız kaçınılmazdı, anlıyor musun şimdi? Sen o hastalığın... bizi ayırdığını sandın ama o bizi birleştirecek olan yolun bir dönemeciydi yalnızca... Benden nefret eden kardeşin... bugün hiç önemli değil, kibirli annen uzaklarda kaldı... ya o tüyler ürpertici Nastini, onun hangi önemi vardı zaten, ta baştan beri? Hepsi geride kaldı artık... mazide... ya kocam? Kötü adam değildi o... hiçbir zaman âşık olmadım ona, oğullarım mı? Tanrı'ya şarkı söylüyorlar, bir melekler korosunda, tatlı sesleriyle, annem mi? Yok artık, ne de babam... bu küçük evi bize bıraktılar... ama gözlerindeki bu bakışın anlamı ne? Bana bakıyorsun ve ansızın kıvılcımlar çakıyor! Yalan söylemekte pek usta olan o şeytan gözler... yeter, artık yalanı kes de tut elimden, serinlik çıktı, gün kararıyor!.. sevdin mi bu yeni perdeleri? Buenos

Aires'den getirdim... çok haklısın, şu bahçe kapısı tatlı anılar canlandırıyor ama gel biz içeri girelim şimdi bahçede durmayalım, her şey basit bir soğukalgınlığıyla başladı, neme gerek, dikkatli olalım, geçti mi dedin? Hiçbir şeyin kalmadı mı? Aa, bak, kızlık odam... burada öpüşlerle dolu yeni bir hayata başlayabiliriz, aşk dolu bir yaşam mı?

Tanrı nasıl isterse! Tanrı'nın huzurundayız, Juan Carlos, kitaptayazılan bu işte, Diriliş, Kıyamet Günü'nün sonucu, mutlu değil misin? Tenin Dirilişi dedikleri şey bu demek, yoksa düş mü görüyorum? Incinmeden uyanabilir miyim bu düşten? Kendi kendimi çimdiklersem? Ne dedin? Korkma artık, parmak uçlarım tenime değiyor işte, demek gördüğüm düş değil, yoksa bu çimdik uyandırırdı beni, Tanrı hem bedenimizle hem ruhumuzla diriltiyor bizi, Tanrı'nın isteği bu, utanıyor musun? Fırın da yakılmış, annem melaikelerin borazanını duyduğunda bir şeyler pişiriyordu herhalde... Juan Carlos! Bir sürprizim var sana... birbirimizden uzakta yaşadığımız bütün o yıllarda... ben yemek pişirmesini öğrendim! Evet! En sevdiğin yemeği pişirebilirim sana, Juan Carlos, şimdi yanına, yatağa mı çağırıyorsun beni, dünyanın en güzel, en cana can katan siestası için! Sırtımda iş gömleğiyle beni yanına çağırdığın aklında mı? Mektubunda yazmıştın ama bu sımsıkı sarılış da ne? Anlamı ne bunun? Juan Carlos, şu dakikada açıkça görüyorum, en sonunda kavrıyorum!.. Tanrı seni böylesine güzel yarattıysa ruhunun iyi olduğunu gördüğü içindir, bu yüzden ödüllendirdi seni, işte şimdi de el ele, yan yana diz çökmüşüz, şu alçakgönüllü yatağın yanında, aşk yuvamızda, gözlerimiz yeni perdelerin fırfırları ardındaki gökyüzüne çevrili. Bu yeni yaşamda Tanrı'mızdan dileyelim bakalım, bizi sonsuzluk boyunca eş ilan eder mi, sen benim erkeğim, ben senin kadının...

"Anne, çişim geldi!"

"Şimdi geliyoruz, canım, biraz tut."

"Anne,tutamam."

"Şimdi La Falda'ya iniyoruz, iner inmez tuvalete gidersin... Biraz daha tut."

"Anne, canım sıkılıyor."

"Pencereden baksana, canım; bak dağlar ne güzel, Tanrı Baba'nın yarattığı bütün şu güzelliklere baksana!"

ON ALTINCI BÖLÜM

Ellerin titreyen iki güvercin
(H. Manzi'nin "Malena" tangosundan)

ÖLÜMLER

NELIDA ENRIQUETO FERNANDEZ DE MASSA 15 Eylül 1968'de hakkın rahmetine kavuştu. Kocası Donato Jose Massa, oğulları Luis Alberto ve Enrique Ruben, gelini Monica Susana Schultz de Massa, torunu Maria Monica, müstakbel gelini Alicia Caraccio'lo, kayınpederi Luis Massa, kayınbiraderiyle görümcesi, Esteban Francisco Massa ile Clara Massa de Iriarte, yeğenleri ve diğer akrabaları müteveffanın dostlarını, bugün saat 16.00'da Chacarita kabristanında yapılacak cenaze törenine katılmaya davet ederler.

15 Eylül 1968 Perşembe günü saat 17.00'de Nélida Enriqueta Massa (kızlık adı Fernandez) ciddi bir rahatsızlıktan sonra hayata gözlerini yumdu. Elli iki yaşındaydı. Aylardan beri yatağından kalkmamıştı ama sonunun yaklaştığını ancak hastalığının son günlerinde sezdi. Ölümünden önceki gün kutsal ekmeği yedi, sonra kocasıyla başbaşa kalmak istedi.

Büyük oğlu, tıp doktoru Luis Alberto Massa ve omurgasında kanserli tümör teşhis edilmesinden bu yana hastaya bakmakta olan gelini odadan çıktılar. Oğluyla gelini papazla yamağını kapıdan uğurladılar, sonra mutfağa çekildiler. Burada, iki yaşındaki kızları hizmetçi kadının gözetimi altında sütle bisküvi yemekteydi. Kadın onlara kahve sundu; karı koca bunu kabul ettiler.

Nené kocasıyla yalnız kaldığında, morfin iğnesiyle rahatlamış ama uyuşuk durumdaydı. Zorlama bir açıklama yaptı: on iki yıldır oturmakta oldukları bu daireyi satın alırlarken, kimi kâğıtları imzalamak için avukatla görüştükleri sırada kendisi avukata bir zarf emanet etmişti. Bu zarfın içinde vasiyeti ve otuz yıl öncesine

ait bazı mektuplar vardı. Vasiyetine göre: bir, naaşı yakılmaya caktı, iki, sözü edilen mektuplar kefeniyle göğsü arasında, tabutu na konacaktı.

Ne var ki şimdi Nené mektuplar konusundaki bu vasiyeti değiştirmek istediğini söylüyordu. Tabutuna başka şeylerin konmasını istiyordu: tek torunun saçından bir perçem, küçük oğluna ilk komünyonunda armağan etmiş olduğu minik kol saati ve kocasının nikâh yüzüğü. Kocası ona bu yüzüğü neden almak istediğini sordu, çünkü ondan hatıra olarak kendisine bir bu kalacaktı. Nené yanına kocasının bir şeyini almak istediğini anlattı. Neden ille bu yüzüğü istediğini bilmiyordu ama bütün kalbiyle istiyordu, işte. Sonra, avukattaki mektupların otadan kaldırılmasını istedi. Hem de bu işi kocasının yapmasını istiyordu çünkü günün birinde genç, saygısız birisi mektuplarını okur ve alaya alır diye korkuyordu. Kocası onun bütün isteklerini yerine getireceğine söz verdi.

Azsonraküçükoğlu, inşaatmühendisi Enrique Ruben Massa, yanında nişanlısı Alicia Caracciola'yla birlikte içeri girdi. Nené, kocasının unutmasından korktuğu için, kol saatine ilişkin isteğini onlara da yineledi. Sonra yavaş yavaş kendinden geçti, onlardan, yıllar önce ölmüş olan annesini çağırmalarını istedi. Bir daha kendine gelemedi.

Yukarıda sözü edilen 15 Eylül 1969 Perşembe günü saat 17.00'de Vallejos kabristanında Juan Carlos Etchepare'nin naaşının durduğu nişte her zamanki gibi iki vazo göze çarpıyordu ama çiçeksiz olarak. Bakıcı vazolardaki iki buruşmuş çiçek demetini birkaç gün önce alıp atmıştı. Mermerin üzerindeki plakalara dikdörtgen biçiminde bir yenisi eklenmişti. Üzerinde deniz üstünde güneşin doğuş ve batışını gösteren bir kabartma ve biryanda şu yazı vardı: "JUAN CARLOS SALTIYILIKTIN Bizden yirmi yıl önce bugün ayrılmıştın Seni asla unutmayacak olan kardeşin CELINA 4-18-67." Duvardaki tüm nişler dolmuş, dipteiki duvar daha yükselmişti. Buradaki isimler arasında şunlar da vardı: Antonio Saenz, Juan Jose Malbran, Leonor Saldivar de Etchepare, Benito Jaime Garcia, Laura Pozzi de Banos, Celedonio Gorostiaga.

Gorostiaga.

Yukarıda sözü edilen 15 Eylül 1968 Perşembe günü saat 17.00'de Maria Mabel Catalano (kızlık adı Saenz) evinde, günün son öğrencisi gelsin diye bekliyordu. Her gün, sabahları Caballito semtindeki bir özel okulda öğretmenlik yaptıktan sonra ilkokul öğrencilerine evde özel ders verirdi. Zil çaldı, yirmi dört yaşındaki kızı Maria Laura Garcia Fernandez kapıyı açtı. Bir kız öğrenci içeri girdi. Köşede öğretmenin torununu görünce kucağına almak için izin istedi. Mabel iki yaşındaki torunu Marcelo Juan'a baktı: iki bacağında da metal apareyler bulunan küçük oğlan, öğrencinin kucağından gülümsüyordu: Çocuk felci geçirmişti. Bu yüzden Mabel otuz yıllık öğretmenliğine karşılık aldığı emekli maaşına karşın, çocuğun doktor masraflarının ödenmesine katkıda bulunabilmek için verebildiği kadar da özel ders veriyordu. Torununa en seçkin uzmanlar bakmaktaydı.

Yukarıda sözü edilen 15 Eylül 1968 Perşembe günü saat 17.00'de Francisco Catalino Paez'in naaşı Vallejos kabristanındaki toplu mezarda duruyordu. Yalnızca iskeleti kalmıştı, bu da ondan sonra gömülen ve çeşitli çürüme aşamalarını imgeleyen başka cesetlerin altındaydı. En son gömülmüş olan cesedin üzerinde keseni hâlâ durmaktaydı. Ölüleri bu çukura atılmazdan önce bir keten parçasına sarmak âdetti. Çukurun ağzı da tahta bir kapakla örtülüydü. Kabristana gelen ziyaretçiler, özellikle de çocuklar bu kapağı kaldırıp içeriye bakarlardı. Toplu mezar kabristanın arkasında, yoksul toprak mezarların gerisindeydi. Teneke bir levha çukurun yerini belli ediyordu, çevresi de ot içindeydi. Kentin uzağında olan kabristan dikdörtgen biçimindeydi ve çevresi boydan boya selvilikti. En yakın incir ağacı bir kilometre kadar ötedeydi ve yılın bu mevsiminde dalları açık yeşil tomurcuklarla kaplıydı.

Yukarıda değinilen 15 Eylül 1968 Perşembe günü saat 17.00'de Antonia Josefa Ramirez, Lodiego'nun dul karısı, at arabasıyla çiftliğinden dokuz mil ötedeki Vallejos'un iş merkezine gidiyordu. Yirmi bir yaşındaki kızı Ana Maria Lodiego da yanında-

dı. Ana'nın çeyiz hazırlıkları için dükkân gezeceklerdi çünkü kız yakında komşularından biri olan ve süt ürünleri üreten bir çiftçiyle evleniyordu. Töte kasabaya gittiğine çok seviniyordu. Dört üvey oğlu orda oturuyorlardı ve ortada Töte'ye büyükanne diyen, daha şimdiden on bir çocuk vardı. Ama Töte'nin en büyük mutluluğu yeni yaptırmış olduğu evde oturan oğlu Pancho'yu göreceğini bilmekteydi. Ana Maria'ya "Çarşafları, havluları Palomero Palas'tan mı yoksa Arjantin Ucuzluk Pazarı'ndan mı alsak?" diye sordu. Ana Maria herhangi bir şeyi sırf ucuz olduğu için değil de gerçekten beğendiği için almak istediğini söyledi. Çarşaf ve havlu alırken hesaplı davranmak istemiyordu. Töte paket işçisi Nené'yi düşündü. Ne kadar uzun zaman olmuştu onu son göreli, Buenos Aires tren istasyonunda vedalaşmalarından bu yana, otuz yıl olmuş muydu? "Nené Vallejos'da olsaydı kızımın düğününe çağırırdım onu," diye düşündü. Sonra Panchito'yu, ona götürdüğü sebze torbasıyla yumurta kasasını düşündü. Panchito yeni ev yaptırmıştı, Ana Maria evlenmek üzereydi, bunları düşündükçe Töte'nin içi yağ bağlıyordu. Bu geceyemeği Panchito'larda yiyecekti ve güzel armağanlar getirdiği için kimse ona bir angarya gözüyle bakmayacaktı. Yolun bir tümseğinde araba sarsılınca Töte yumurtalardan yana baktı; bu kadar çok yumurta götürdüğü için kızı söylendi, Töte onun Panchito'nun yeni evini belki de kıskandığını düşündü. Çocuk o makine atölyesinde çalışmaya başladığından beri işleri hep rast gitmişti. Dükkân sahibi onu çok sevmiş, dükkân sahibinin kızı da ona gönül vermişti. Gerçi o atletik yapısı, iri kapkara gözleriyle kızların çok beğendiği Panchito istese daha güzel bir kız alabilirdi ya atölye sahibinin kızı çok iyi bir ev hanımı olmuştu, doğruşu. Güzel değildi, gözleri de biraz özürlüydü ama doğurduğu üç güzel çocuğun hiçbiri kendisi gibi şaşı çıkmamıştı. Panchito'nun evini kayınpederi atölyenin arkasındaki arsaya yaptırmıştı. Tapu düğün armağanı olarak genç çiftin üstüne yapılmıştı.

Avukatla görüştükten sonra evine dönen Donato Jose Massa büyük bir yorgunluk duydu. Ev karanlıktı. Hizmetçi kadın her zamanki gibi saat üçte gitmişti, küçük oğlu da daha geç saatte gelecekti. Kendi üstelemesine karşın büyük oğlu Nené'nin ölümünden

yıl olacak, diye düşündü Bay Massa. Sonra küçük oğlu evlenecek ve iki yalnız erkek için aşırı büyük olan bu kata karısını getirecekti. Bay Massa oturma odasındaki tül abajurlu eski masa lambasını yaktı, kanepeye oturdu. Fransız sateniyle kaplı koltuk takımının kahverengi kılıfları çıkartılmıştı. Nené satenler eskimesin diye kılıfları ancak çok özel durumlarda çıkartırdı. Gelini de cenazeden önce çıkarmış bir daha da takmamıştı. Bay Massa elinde tuttuğu zarfı açtı; zarfın içinde iki mektup paketi vardı: biri mavi, öbürü pembe kurdeleyle bağlıydı. Bay Massa pembe kurdeleli pakette Nené'nin el yazısını hemen tanıdı... Mavi kurdeleyi çözüp mektuplardan birini açtı ama yalnızca birkaç kelime okudu. Burnunu sokmasından Nené'nin hoşlanmayacağını düşündü. Koltukların saten kaplamasına baktı; yeni gibi duruyordu; geçen gecenin kahve, içki lekeleri belli bile değildi. Ev sessizlik içindeydi. Massa, Nené'nin geride bıraktığı boşluğu hiç kimsenin dolduramayacağını düşündü. Yıllar önce nahoş bir olaydan sonra ayrı kaldıkları iki ayı anımsıyordu. Gururunu yenerek Cordoba'ya gidip onu almış, geri getirmiş olmasından pişmanlık duymuyordu. Asansör kapısının yanındaki çöp fırınının önünde durarak mektupları gene zarfa koydu ve o karanlık borudan aşağı attı.

Pembe kurdeleyle bağlı olan mektuplar ateşin içine düştüler, dağılmadan yandılar. Ama öteki paket, mavi kurdele çözülmüş olduğundan yanarken kıvrılarak fırının içine dağıldılar. Sayfalar birbirinden ayrılıyor ve onları yakıp kül edecek olan alevler önce bir an için aydınlatıyordu "...yarın hafta doluyor..." "...sarışınlara güvenme dediydi, yastığına neler fısıldayacaksın bakalım, ha?" "yalancıktan birkaç damla gözyaşı..." "...sinemaya gidiyor musun, sana acaba kim çikolata alacak, ha..." "...bana oyun oynamaya kalkma çünkü nasılsa haberim olur..."

"...Sen dur diyene dek öperim, Juan Carlos..." "...bu yerde ben sahiden hasta olmazsam, olup biten şeylerin üzüntüsünden..." "...yatak boşalırsa hastalardan biri öldüğü için..." "...yemin ederim, Sarıkız, tek bir öpücükten öte bir şey istemeyeceğim..." "...benim tedavi kürünü bitirmeden döneceğimi kimseye söyleme, evdekilere bile..." "...Söz veriyorum, şöyle ki doktorların her sözünü dinleyeceğim... "...Yavru, kâğıdım bitiyor..." "...çünkü seni çok

sevdiğimi hissediyorum..."

"...Sanki ız, birazcık seninle söyleştim diye sanki iyileştim, bir düşün, seni gördüğüm zaman ne olacak!.." "Cosquin'de de iyi bir hastane var..." "...yeni bir şeyler olur olmaz sana yazarım..." "...ırmağın suyu pek güzel, hem de sıcacık" "...sen de çok uzaklardasın..."

"...ama şimdi senin mektubunu her okuyuşumda genç güven duyuyorum..."

Hüsran Tangosu

Tuzak... Karşı tuzak ve karakterlerin biçimlendirilmesindeki olağandışı ustalık... Manuel Puig, yolunda yürüdüğü iki büyük ustanın; Borges ile Marquez'in hiç de gerilerinde kalmadığını bu romanıyla kanıtlıyor. Puig, bugün genç bir Borges ve Marquez'dir.

Washington Post Book World

Manuel Puig... Son on yılın en ilginç yazarlarından biri. "Örümcek Kadının Öpüşü"ona okur gözünde 'itibar' kazandırmıştı; son romanı "Heartbreak Tango" ise Puig'in doruğa çıkışının ürünüdür.

New York Times Book Review

Bu roman müthiş yakışıklı, ayyaş, hırsız, ahlaksız ve kadın avcısı Juan Carlos Etchepare'nin ve hayatını onunla paylaşmış sayısız kadınların hikayesidir. Kentin Don Juan'ı 1947 yılında ölür. Bu noktadan yola çıkan Puig, sevgililerinin ağzından, anı defterlerinden, aşk mektuplarından, albümlerdeki sararmış fotoğrafların arkalarına düşürülmüş küçük notlardan iz sürerek size inanılmaz güzellikteki bu romanı sunuyor. Unutamayacağınız, başkalarının da okumasını şiddetle isteyeceğiniz bir roman bu.

7000